نانڪ يوسف جو ڪلام

مرتب

تنوير عباسي

Gul Hayat Institute

سنڌي ادبي بورڊ

سنڌي ادبي بورڊ

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف جو ڪلام

مرتب

تنوير عباسي

ضميما

ڊاڪٽر مخمور بخاري

Gul Hayat Institute

سنڌي ادبي بورڊ

ڄامشورو، سنڌ

2014ع

کتاب جا سمورا حق واسطا محفوظ

چاپو پهريون 1983ع تعداد 1000
چاپو ٻيو جولاءِ 2014ع تعداد 1000

هن ڪتاب جي ڪنهن به حصي کي، ناشر کان اڳواٽ حاصل ڪيل اجازت کانسواءِ، اليڪٽرانڪ يا ٻئي ڪنهن به طريقي جنهن ۾ اسٽوريج ۽ ريٽريول سسٽم شامل آهي، استعمال نٿو ڪري سگهجي.

هي ڪتاب سچل سرمستؒ جي 193هين عرس مبارڪ جي موقعي تي شايع ڪيو پيو وڃي.

قيمت: ٽي سؤ اسي رپيا
(Price Rs: 380-00)

خريداري لاءِ رابطو:
سنڌي ادبي بورڊ ڪتاب گهر
تلڪ چاڙهي، حيدرآباد سنڌ
(Ph: 022-2633679, Fax: 022-9213422)
Email: sindhiab@yahoo.com
www. Sindhiadabiboard.org

Gul Hayat Institute

هيءُ ڪتاب ميسرز پيڪاڪ پرنٽرس ڪراچي مان الهڏتو وڳهيو سيڪريٽري سنڌي ادبي بورڊ ڇپائي پڌرو ڪيو.

ڇپائيندڙ پاران

درازن جي صوفي بزرگ ۽ شاعر حضرت سچل سرمستؒ جي سرواڻيءَ ۾ شروع ٿيل تحريڪ ۾ سنڌ جي جن مانائتن صوفي بزرگن، درويشن ۽ عارفن سرگرمي سان حصو ورتو، تن ۾ نانڪ يوسف جو نالو سرفهرست آهي؛ جيڪو پنهنجي شخصيت ۽ فن ۾ پنهنجو مثال پاڻ آهي.

نانڪ يوسف پنهنجي دور جو باڪمال ڪلاسيڪل شاعر ۽ صوفي بزرگ ٿي گذريو آهي. هو حضرت سچل سرمستؒ جي خاص طالبن مان هو، جنهن پنهنجي علمي شعور ۽ مشاهدي وسيلي پنهنجي شعر ۾ خود شناسي، خدا شناسي، خود فراموشي ۽ انسان دوستيءَ جو پيغام ڏنو آهي.

سنڌي ادبي بورڊ پنهنجي روايتي ذميوارين کي نڀائيندي نانڪ يوسف جي ڪلام کي منظرعام تي آڻڻ لاءِ اِهو ڪم سنڌ جي مانائتي شاعر ۽ محقق ڊاڪٽر تنوير عباسيءَ کي سونپيو هو. جنهن وڏيءَ محنت سان ڪلام کي سهيڙيو ۽ هڪ تحقيقي مقدمو لکي بورڊ جي حوالي ڪيو.

بورڊ پاران ”نانڪ يوسف جو ڪلام“ جو پهريون ڇاپو 1983ع ۾ ڇپجي منظرعام تي آيو. هاڻي ڪتاب جي هِن نئين ايڊيشن کي سڌارڻ ۽ سنوارڻ جو ڪم ڊاڪٽر مخمور بخاري کي ڏنو ويو،

Gul Hayat Institute

جنهن نهايت باريڪ بينيءَ سان ڪتاب جا پروف پڙهي ۽ ڪجهه ضميما لکي ڪتاب جي اهميت ۾ اضافو ڪيو آهي.

سنڌي ادبي بورڊ پنهنجي ذميوارين کي نڀائيندي حضرت سچل سرمستؒ جي 193هين عرس مبارڪ جي موقعي تي هن ڪتاب جو ٻيو ڇاپو هڪ خصوصي اشاعت ۽ اهتمام هيٺ ڇاپي پڌرو ڪيو آهي.

هيءُ ڪتاب سنڌي ادبي بورڊ طرفان پنهنجي ايامڪاريءَ ۾ شايع ڪري سُرهائي محسوس ڪري رهيو آهيان. جنهن لاءِ آئون جناب مخدوم جميل الزمان صاحب چيئرمن سنڌي ادبي بورڊ جو تهدل سان شڪر گذار آهيان، جنهن منهنجي رهنمائي ڪري اشاعتي مرحلي کي آسان ڪيو.

اميد ته سنڌ جي ڪلاسيڪي ادب پڙهندڙن کي اسان جي هيءَ ڪاوش پڻ پسند ايندي.

08- رمضان المبارڪ 1435هه	الهڏتووگهيو
07- جولاءِ 2014ع	سيڪريٽري

Gul Hayat Institute

فهرست

ٿورا........................ 11
مهاڳ........................ 17
نانڪ يوسف جي حياتيءَ جو احوال........................ 19
خاندان ۽ جنم........................ 19
ننڍ پڻ........................ 19
تعليم........................ 20
والد جي وفات ۽ تدريس جو مشغلو........................ 20
سچل سرمست سان ملاقات........................ 21
ميرن سان تعلق........................ 23
نانڪ جو لقب ملڻ........................ 24
امر تسر جو سفر........................ 24
نانڪ يوسف جي شخصيت........................ 25
نانڪ يوسف جا صحبتي........................ 26
نانڪ يوسف جا طالب........................ 26
نانڪ يوسف جي وفات........................ 27
نانڪ يوسف جون شاديون........................ 27
نانڪ يوسف جو اولاد ۽ شجرو........................ 27
نانڪ يوسف جي گادي........................ 30
نانڪ يوسف جو ميلو........................ 30
نانڪ يوسف جو زمانو........................ 31
سياسي حالتون........................ 31
ادبي ماحول........................ 32

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف جي شاعري 33

سچل سرمست جو اثر 33

سياسي حالتن جو اثر 36

شعري خصوصيتون 37

نانڪ يوسف جي ڪلام جا نسخا 48

نانڪ يوسف جو ڪلام .... 410_51

سنڌي بيت 51

سنڌي ڪافيون 67

سرائڪي ڏوهيڙا 163

سرائڪي ڪافيون 195

ريختو ۽ هندي ڪلام 333

بلوچي ڪافي 378

ٻاٽيون 379

ضميمو_1

• نانڪ يوسف جو ڪلام ۽ واڌارو — ڊاڪٽر مخمور بخاري 413

ضميمو_2

• نانڪ يوسف جو نئون ڪلام — ڊاڪٽر مخمور بخاري 420

سنڌي بيت 420

سنڌي ڪافيون 423

منقبت 430

سرائڪي ڏوهيڙا 437

سرائڪي ڪافيون 439

ريختو ۽ هندي ڪلام 450

ضميمو_3

فقير صاحب نانڪ يوسف — ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ 453

Gul Hayat Institute

مددي ڪتاب ۽ مضمون

1. ڪلياڻ آڏواڻي: سچل: بمبئي 1954ع
2. بشير ميمڻ: روزانہ سنڌ نيوز حيدرآباد 21 ڊسمبر 1976ع
3. جمن: نانڪ يوسف جي سنڌي شاعري (مونوگراف)
4. حاجي محمد حداد: خيرپور جي ادبي تاريخ، (مونوگراف)
5. رسول بخش ٽالپر: گلدستو خيرپور 1957ع
6. رسول بخش ٽالپر: نئين زندگي ڪراچي جون 1954ع
7. رشيد احمد لاشاري: سچل سرمست (اردو)، ڪراچي 1966ع
8. عبدالجبار جوڻيجو: سنڌي ادب جي مختصر تاريخ، حيدرآباد 1973ع
9. عبدالرحمان تنيو: قلمي نسخو
10. عبدالعلي قلباڻي: نئين زندگي، ڪراچي جون 1952ع
11. عبدالعلي قلباڻي: ڪتاب: سچل سرمست، ڪراچي
12. مولانا عبدالواحد سنڌي: روزانہ مهراڻ، خاص نمبر، ڪراچي 15 جنوري 1962ع
13. عطا محمد حامي: مونوگراف، سنڌ يونيورسٽي
14. علي قلي بيگ مرزا: سچل جو رسالو 1902ع
15. قاضي علي اڪبر درازي: دولهہ درازي، خيرپور 1961ع
16. ڪريم بخش خالد: هفتيوار الفقرا ، سانگهڙ 5 نومبر 1975ع
17. ڪلياڻ آڏواڻي: سنڌو جون ۽ آگسٽ 1939 ع
18. لطف الله بدوي: تذڪره لطفي: جلد 3: حيدرآباد 1952ع
19. ماستر محمد موسيٰ سومرو: قلمي نسخو 1898ع

Gul Hayat Institute

20. ماستر محمد بخش سومرو: قلمي نسخو.
21. مولوي محمد صادق راڻيپوري: سچل جو سرائڪي ڪلام، حيدرآباد، 1959ع
22. ميمڻ عبدالمجيد سنڌي: جوتيون جواهرن جون، لاڙڪاڻو 1971ع
23. نبي بخش خان بلوچ، ڊاڪٽر: سنڌ ۾ اردو شاعري، حيدرآباد 1967ع
24. نبي بخش خان بلوچ، ڊاڪٽر: علمي آئينو: حيدرآباد، 1973ع
25. نسيم امروهوي: تاريخ خيرپور (اردو)، 1958 ع
26. دين محمد وفائي: تذڪره مشاهير سنڌ: حيدرآباد، 1974ع

Gul Hayat Institute

ٿـــورا

❊ محترم عبدالرحمان ٽنئي، ماستر محمد بخش سومري، محترم خليفي غلام علي مغل ۽ محترم عطا محمد حاميءَ پنهنجا ناياب نسخا منهنجي حوالي ڪيا.

❊ محترم منشي الهندي جتوئيءَ عزيزم عبدالواحد ابڙي ۽ عزيزم نظير ابڙي کان نسخن ۽ ڪتابن هٿ ڪري ڏيڻ ۾ مدد ڪئي.

❊ محترم الياس عشقيءَ ريختو ۽ هندي ڪلام نظر مان ڪڍي، انهيءَ جي پڙهڻين قائم ڪرڻ ۾ مدد ڪئي ۽ ڏکين لفظن جي معنيٰ سمجهائي ۽ انهن جي باري ۾ مفيد مشورا ڏنا.

❊ محترم محمد علي حداد ۽ مرزا مراد علي اختر ڪجهه مضمون ۽ ڪتاب منهنجي حوالي ڪيا.

❊ سڀ کان وڏيڪ ٿورا خادم حسين عباسيءَ جا، جنهن نه فقط پنهنجو قلمي نسخو منهنجي حوالي ڪيو پر ٻيا نسخا هٿ ڪرڻ، پيٽڻ، صاف ۽ خوشخط اُتارڻ، پريس ڪاپي تيار ڪرڻ تائين منهنجو ٻانهن ٻيلي رهيو. هن نانڪ يوسف جي شجري جي باري ۾ حقيقتن کان واقف ڪيو سندس مدد کان سواءِ هي ڪم ايترو جلد مڪمل نه ٿئي ها.

❊ آخر ۾ ٿورا محترم دوست رشيد ڀٽيءَ جا، جنهن پروف ڏٺا.

Gul Hayat Institute

انتساب

مربي ياءِ عبدالنبي عباسيءَ

جي نالي

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف جو ڪلام

Gul Hayat Institute

Gul Hayat Institute

اکڙين منجهہ الله پرين، تنهنجي اکڙين منجهہ الله
سچي مرشد ڳالهہ انهيءَ جو سچي ڏنو ويساهہ

پاڻ ڏسي تو پاڻ پسي تو ديدن موڙن داناهہ
کلِ اسان کي ڪيهڙي ميان کهڙو ڏوهہ گناهہ

تون تان مالک مُلک جو آهين ٻيو تان سڀ سپاهہ
ياريوسف کي ٿا پڻ کوٺن ڪيئي نانک شاهہ.

Gul Hayat Institute

Gul Hayat Institute

مهاڳ

نانڪ يوسف جي سوانح روايتن، ڪرامتن ۽ خوش اعتقادين جي غبار ۾ ڍڪيل آهي،سندس زندگيءَ جي باري ۾ ٺوس تاريخي مواد گهٽ، خيالي ۽ تصوراتي احوال گهڻو آهي.

سندس پهريون سوانح نگار ماستر محمد موسيٰ سومرو آهي، جنهن جي 1898ع ۾ فقير نانڪ يوسف جي ڳوٺ ۾ بدلي ٿي ۽ اتي ماستر مقرر ٿيو. هن اتي نانڪ يوسف جي صحبتيءَ عبدالله فقير کان، فقير نانڪ يوسف جو احوال ٻڌو ۽ قلم بند ڪيو اهو نانڪ يوسف جي سوانح تي سڀ کان آڳاٽو دستاويز آهي.

هن کان پوءِ جيڪي ڪجهه نانڪ يوسف جي باري ۾ لکيو ويو اهو ماستر محمد موسيٰ جي لکيل احوال تان ورتل آهي.ان کان پوءِ مرزا علي قلي بيگ، سچل جي رسالي ۾ ڪجهه احوال لکيو. " تذڪره لطفي" توڙي ٻين ڪتابن ۽ مضمونن ۾ نانڪ يوسف کي لاڙڪاڻي جو ويٺل ڏيکاريو ويو آهي جيڪو غلط آهي.

ماستر محمد بخش سومري پنهنجي والد (ماستر محمد موسي سومري) جي لکيل احوال کي بنياد بڻائي نانڪ يوسف جي سوانح عمري لکي، جنهن تان قاضي علي اڪبر دراريءَ "دولهه درازيءَ" ۾ ۽ ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ " علمي آئيني" واري مضمون ۾ استفادو ڪيو. ڊاڪٽر بلوچ صاحب جو لکيل مضمون گهڻي قدر ساڳيو ماستر محمد بخش سومري وارو آهي جنهن مان ڪي ٽڪرا غير معتبر سمجهي حذف ڪيا ويا آهن. ڊاڪٽر بلوچ واري مضمون ۾ نانڪ يوسف جي اولاد جي باري ۾ ڪي جزوي غلطيون ڪيون ويون آهن.

محترم عبدالرحمان تنئي نانڪ يوسف جي سوانح لکي، جيڪا پڻ ماستر محمد موسيٰ سومري جي لکيل احوال تي ٻڌل آهي، البت تنئي صاحب نانڪ يوسف جي ڪلام تي صوفياڻي رنگ ۾ چڱو تبصرو ڪيو آهي.

Gul Hayat Institute

محترم ڪريم بخش خالد، رشيد احمد لاشاريءَ توڙي مولانا عبدالواحد سنڌيءَ جا مضمون پڻ بنيادي طور تي ماستر محمد موسيٰ سومري جي مضمون تان ورتل آهن.

حاجي محمد حداد جو مونو گراف ۾ "تذڪره لطفي" جو بيان ماستر محمد بخش سومري جي لکيل مضمون تان ورتل آهي. ڪلياڻ آڏواڻيءَ ۾ عبدالعلي قلباڻيءَ جا لکيل احوال هڪ جهڙا آهن ۽ ان ۾ نانڪ يوسف کي ٽري مير واهه جو وڏيرو ڏيکاريو ويو آهي، جيڪو غلط آهي. لڳي ٿو ته عبدالعلي قلباڻيءَ ڪتاب "سچل سرمست" وارو مضمون ڪلياڻ آڏواڻيءَ جي ڪتاب "سچل" تان ورتو آهي.

هاڻوڪي سوانح عمري مختلف ڇپيل توڙي اڻ ڇپيل ڪتابن ۾ مضمونن کي پڙهي، پيٽي ۾ تحقيق ڪري لکي وئي آهي. ۽ ان ۾ به بنياد ماستر محمد موسيٰ سومري جي لکيل احوال کي بڻايو ويو آهي. جو ته اهو نانڪ يوسف جي سوانح عمريءَ تي سڀ کان پهريون ڪتاب آهي خوش فهمين ۾ مابعد طبعياتي ڳالهين کي پاسيرو رکي شاعر جي شخصيت توڙي حياتيءَ جي باري ۾ احوال ڳولڻ جي ڪوشش ڪئي وئي آهي. جيئن نانڪ يوسف جي زندگيءَ جي اهم پهلوئن کي روشنيءَ ۾ آڻجي.

تنوير عباسي

سرمد جو گهر
خيرپور سنڌ
30 سيپٽمبر 1977ع

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف جي حياتيءَ جو احوال

خاندان ۽ جنم

فقير نانڪ يوسف جا وڏا اصل بيگاريءَ جا ويٺل هئا. ذات جا ڪوکر هئا. فقير نانڪ يوسف جي والد صاحب جو نالو محمد هاشم هو ۽ پاڻ سري ڪان لڏي اچي جهل جي پرسان ڪنڊي ڪوکر جي ڳوٺ ۾ ويٺو. پاڻ دين جو عالم عربيءَ ۽ فارسيءَ جو ماهر هو. سندس روزگار جو ذريعو درس تدريس هو. جهل شهر ۾ مدرسو کوليائين ۽ ٻارن کي تعليم ڏيڻ لڳو. وقت جي حاڪم سندس قدر ڪندي پڳهار جاري ڪيو. ڪيس فتوائن ۽ شرعي فيصلن نبيرڻ جو به اختيار هو. ان وقت جهل جو حاڪم ميان خان مگسي هو. جيڪو نواب يوسف علي خان مگسيءَ جي وڏن مان هو.

روايت موجب مولوي محمد هاشم کي پٽ جو اولاد ڪو نه هو ان ڪري شاهه گودڙئي تي دعا لاءِ ويو جتي خواب ۾ اشارو مليس ته توکي پٽ ڄمندو پر منصوري دم هڻندو.

فقير نانڪ يوسف جي جنم جي تاريخ جي خبر ناهي پر ڪاٿي موجب سندس جنم 1208هه/1792ع ڌاري ٿيو. بهرحال ان ڳالهه جي پڪ آهي ته نانڪ يوسف جو جنم هڪ علمي گهراڻي ۾ ٿيو ۽ هو علمي ماحول ۾ پلجي وڏو ٿيو.

ننڍپڻ

روايتن موجب ننڍپڻ ۾ ٻار هن کي پنهنجي راند روند ۾ اڳواڻ ڪندا هئا ۽ سندس حيثيت ننڍي هوندي ئي سردار جي هوندي هئي. ان مان ظاهر آهي ته سندس شخصيت ننڍي هوندي کان ئي انفراديت پسند هئي. هن کي عام رانديون پسند نه هيون هن پهريان ئي ننڍي هوندي ماتام جي راند رچائڻ شروع ڪئي. ٻارن کي گڏ ڪري، ٽين جا دهل وڄائي، ننڍڙا سيج تابوت ٺاهي ماتم ڪندو هو. سندس والد ان راند کي غير شرعي سمجهي ڪيس منع ڪئي. ان کان پوءِ وري هن ڌمال جي راند رچائي. ٻارن کي لنگوٽا ٻڌرائي ڌمال هڻندو هيو ۽ نچندي نچندي

بيخود ٿي ويندو هو ائين ٿو ڀانئجي ته راڳ رنگ ۾ ناچ ننڍي هوندي کان ئي نانڪ جي فطرت جو حصو هو. سندس والد ان راند کي به شريعت جي خلاف سمجهي ڪيس روڪيو ۽ مدرسي ۾ پڙهڻ وهاريائينس.

تعليم

ان وقت جي روايتي ديني تعليم نانڪ تمام جلد مڪمل ڪري ورتي. فقه تفسير ۽ منطق ڪي باقاعدي پڙهيائين ۽ ننڍي عمر ۾ ئي دستاربندي ٿيس. هن دستار بنديءَ کان پوءِ به اڀياس جاري رکيو ۽ پنهنجي جاڻ ۾ واڌارو ڪندو رهيو.

والد جي وفات ۽ تدريس جو مشغلو

نانڪ يوسف جي والد صاحب جي قبر جهل مگسي ۾ پوٽ فقير جي مقام ۾ موجود آهي. والد صاحب جي وفات کان پوءِ هن ساڳيو جهل وارو مدرسو سنڀاليو ۽ اتي تعليم ڏيندو رهيو. وقت جي حاڪم سندس پگهار مقرر ڪيو ۽ هو شرعي فتوائون پڻ ڏيندو رهيو.

جواني ۽ چِلا

نانڪ يوسف جي پرورش ننڍپڻ ۾ ئي شرعي ماحول ۾ ٿي پر هن جي دل ۾ شاعر جي بيقراري ۽ بيتابي موجود هئي. حق جي ڳولا ۽ حق سان هم آهنگي جي شوق ۾ هن ٿي دفعا سفر ڪيا ۽ ڏاڪڙا ڏنا. پهريون پيرو جهل شهر جي اُتر پاسي ڪنهن واريءَ جي دڙي تي ٽن ڪي تسيائون ڏئي غور ۽ فڪر ۾ وقت گذاريائين.

ٻيو پيرو جهنگ جهر جهاڳي خانقاهون، درگاهون ۽ مڙهيون پيٽيائين. پر ڪٿي به هن جي من کي چين سڪون نه مليو ۽ ڪٿي به ازلي سچ نظر نه آيس جنهن جي ڳولا هر حساس شاعر کي هوندي آهي. آخر ٽئين پيري جڏهن هن پنهنجي جسم کي صفا لاغر ڪري ڇڏيو هو ۽ سڀ ست ڇڏائجي ويو هيس تڏهن هو ڀٽڪندو ڀٽڪندو ڪمبٽ تعلقي جي ان جاءِ تي پهتو جتي هينئر سندس درگاهه موجود آهي گڏهه به ساڻ هيس. اتي وقت جي حاڪمن ميرن جا لشڪر لٿا پيا هئا ۽ لانڍيون ٺهيون پيون هيون. لشڪر وارن سپاهين هن لاچار ۽ نحيف فقير کي ڏاڍو تنگ ڪيو ۽ ڪا به سهوليت نه ڏنائونس. انهن کي فقط ايترو چيائين ته "تنگ نه ڪيو پنهنجو دنگو نه ڄمايو هتي اسان جي رهڻ جي جاءِ آهي". اتان نڪري هن

لاڪن ۾ منزل ڪئي (ڪن جو چوڻ آهي تہ گنديري ۾ منزل ڪئي) اتان پنهنجي مرشد پير صالح شاهہ ڏانهن راڻيپور وڃڻ جو ارادو ڪيائين.

سچل سرمست سان ملاقات

رستي ۾ اوچتو اچي طوفان لڳو ڪن راوين ان کي عشق جو طوفان سڏيو آهي. اهو طوفان اهڙو هو جو فقير يوسف رستو ڀُلجي اچي درازين پهتو اهو وقت اسر جو هو ۽ سچل سرمست سماع جي محفل ۾ ويٺو هو. فقير يوسف جي ڪن تي سماع جو پڙلاءُ پيو ۽ پاڻ وڏي اچي در وٽ بيٺو سچل ان وقت راڳ جي رنگ ۾ جذب ٿيو پيو هو. تنهن جي نظر فقير يوسف تي پئي ۽ هيڏانهن فقير يوسف تي سچل سرمست جي سماع، ان جي رعبدار ۽ پرُ وقار شخصيت جادو ڪري ڇڏيو ۽ هن پنهنجي منزل ڪي پنهنجي اکين آڏو ڏٺو جنهن جي ڳولا ۾ سالن جا سال ڌڪ ڌولا سهندو رهيو ۽ هو جهنگ جهر ڀٽڪندو رهيو هو.

هن سماع جي محفل ۾ شريڪ ٿيڻ چاهيو جو تہ راڳ. ناچ ۽ بيخودي ننڍي هوندي کان ئي سندس فطرت ۾ شامل هئا، سچل سرمست هن کي ترت ڪيڻ جو حڪم ڏنو. فقير يوسف ٻاهر نڪرڻ کان نابري واري،تان جو سچل سائينءَ جي معتقدن ڪيس ٽنگا ٽولي ڪري ٻاهر ڪڍيو ۽ هڪ وڻ سان ٽيڪ ڏياري ويهاري ڇڏيائونس. نانڪ يوسف جي ڪن سوانح نگارن هن مرحلي تي نانڪ يوسف ۽ سچل جي وچ ۾ دلچسپ گفتگو جو ذڪر ڪيو آهي. جڏهن سرمست جا معتقد يوسف کي ٻاهر ڪڍڻ لڳا تہ يوسف جو هٿ هڪ پير ۾ ڦٽجي ويو (جنهن کي سچل طوبي سڏيندو هو)، ائين ڪرڻ سان يوسف جا هٿ پير ۽ سينو ڇلجي پيا. سرمست ڏنو تہ هي "فقير ضد ٿو ڪري، سو چيائينس تہ حڪم نہ ٿو مڃين؟" ان تي يوسف جواب ڏنو تہ سر بہ ستو اٿم پر مرشد جي جوءِ کان جدا ٿيڻ نہ ٿو پڄي". سچل چيس تہ "تون بہ عزازيل وانگر حڪم جي انحرافي ڪري شيطان ٿو بڻجين!" ان تي يوسف وڏو ٽهڪ ڏنو ۽ چيائين " مبارڪ آهي يوسف کي اڄ محبوب وٽان شيطان جو عاليشان لقب مليو آهي".

فقير يوسف سماع جي محفل مان ترڳڻ کان پوءِ انهيءَ وڻ هيٺيان ئي ديرو ڄمائي ويٺو هوندو هو. جتي هن کي سرمست جي ماڻهن ڇڏيو هو. اتي بہ هن تن کي

Gul Hayat Institute

تسيائون ڏنيون ۽ ٻارهن مهينا اتي ويٺو رهيو اتي ويٺي ويٺي سندس حال هيٺو تي ويو ۽ ايئن ٿي لڳو ڄڻ ڪو جيئرو مڙهه هجي.

هڪ دفعي سچل سرمست جوٽڻ جي ڳوٺ دعوت تي ويڄڻ لاءِ نڪتو ۽ ان وڻ وٽان لانگهائو ٿيو جتي يوسف نيم جان وانگر پيل هو. سرمست يوسف جي حالت ڏسي پنهنجي خليفن کان پڇيو ته "هي شخص جيئرو آهي يا مئل؟" هنن چيو ته "هي مئل تو ڀانئجي". جنهن تي سچل سائين چيو ته "هي مئل نه پر جيئرو آهي." ۽ حڪم ڪيائين ته جڏهن موٽي اچون ته هن کي حلقي ۾ داخل ڪيو. موٽ تي يوسف کي سچل سرمست جي حلقي ۾ داخل ڪيو ويو ۽ مٽس ننگر جي ٺٺيءَ لاءِ ڪاٺين گڏ ڪرڻ جو ڪم رکيو ويو. يوسف سچو سال اهو ڪم ايمانداريءَ ۽ محنت سان ڪندو رهيو ۽ ايترو لا طمع هو جو ڪاٺين پهچائڻ جي باوجود ماني کڏهن به نه گهريائين. جتي ڪنهن ڏنس ڪائي ڇڏيندو هو ۽ جي نه ته بس. ٻارهن مهينن جي انهيءَ خذمت کان پوءِ هن تي مٽين پرڻ جو ڪم رکيو ويو جيڪو هن سهڻي ريت سرانجام ڏنو. انهن خَدمتن کان واندڪائي جي وقت ۾ هو سچل سرمست جي خذمت ۾ رهندو هو.

هڪ دفعو سچل سائينءَ سان گڏ پنهنجي اباڻي مرشد صالح شاهه وٽ به ويو. صالح شاهه ۽ سرمست، يوسف جي باري ۾ پڻ ڳالهايو. سچل سرمست، صالح شاهه کان سندس فيض جي گهر ڪئي ته جيئن ان سان گڏ پنهنجو فيض به يوسف جي حوالي ڪري.

سچل سرمست جو هڪ معتقد هو يعقوب فقير. سچل جو مٽس گهڻو راضپو هوندو هو. هو سهڻي صورت جو صاحب هو ۽ رات جو سرمست جي خذمت ۾ رهندو هو. هڪ رات يعقوب فقير پير واري ڳوٺ ۾ راڳ جي محفل ۾ ويو هو. سچل سرمست رات جو يعقوب فقير کي سڏ ڪيو پر هو موجود ڪونه هو ۽ يوسف موجود هو. جنهن جواب ڏنو "يعقوب ته ڪونهي سندس پٽ يوسف حاضر آهي" (حضرت يعقوب جو پٽ حضرت يوسف هو. ان اصطلاحي معنيٰ ۾). سچل سرمست ماٺ ٿي ويو ۽ ٿوري ويرم کان پوءِ يعقوب فقير کي سڏ ڪيائين، اجا يعقوب راڳ تان ڪونه موٽيو هو ان ڪري يوسف ساڳيو ئي جواب ڏنو ان تي سچل سرمست يوسف کي اندر سڏيو ۽ ان رات يوسف فقير کي پنهنجو فيض ڏنائين. ان رات کان پوءِ يوسف فقير، سرمست

ڪي ويجهو آيو ۽ سرمست جي خاص خليفن ۾ شمار ٿيڻ لڳو. گڏوگڏ يوسف فقير ننگر لاءِ ڪاٺين ڪرڻ جو پراڻو فرض پڻ بجا آڻيندو رهيو. ان ڪان پوءِ يوسف فقير، سچل سرمست جي اجازت سان پنهنجي موجوده ڳوٺ (اڳڙن جي پرسان) ۾ اچي رهيو ته جيئن اتان سرمست ڏانهن ايندڙ ويندڙ معتقدن جي خذمت ڪري سگهي.

ميرن سان تعلق

نانڪ يوسف جي سوانح نگارن هن واقعي ڪان پوءِ خيرپور ۽ حيدرآباد جي ميرن جي باري ۾ روايتون بيان ڪيون آهن. جن مان گهڻيون تاريخي لحاظ کان ضعيف آهن. هڪ اها ته مير علي مراد (خيرپور جي حاڪم) کي ڪن ۾ سور پيو ۽ هن سچل سرمست کي ان جي دعا سٽيءَ لاءِ ماڻهو موڪليو. سچل سائينءَ خليفن مان ڪنهن کي وڃڻ لاءِ چيو ڪنهن به هام ڪانه پري، پر نانڪ يوسف وڃڻ لاءِ تيار ٿيو. نانڪ يوسف، مير علي مراد کي ڪن کان وٺي چماٽ هنئي، جنهن سان هو بيهوش ٿي ويو ۽ نانڪ يوسف، اتان هليو ويو. جڏهن مير علي مراد کي هوش آيو ته ڪن ۾ سور موجود ڪونه هو ۽ هن حڪم ڪيو ته ان فقير کي وٺي اچو. مير جي ماڻهن فقير کي ڏجيءَ جي ٽڪريءَ کان وڃي هٿ ڪيو. مير علي مراد اتي فقير کي لاڏيون ٿهرائي ڏنيون ۽ هڪ کوهه سندس حوالي ڪيائين. فقير يوسف، سچل سرمست وٽ واپس ويو ۽ چيائينس ته مون نه فقط مير علي مراد جي ڪن جو سور لاٿو آهي، پر ان کي درگاهه جو مريد پڻ ڪيو اٿم.

چون ٿا ته ان کان پوءِ جڏهن به مير علي مراد، فقير يوسف وٽ ويندو هو ته پيرين پيادو پنهنجا هٿ رومال سان ٻڌي عجز ۽ انڪساريءَ سان پيش ايندو هو. فقير يوسف کي مير علي مراد لاڙڪاڻي پاسي به جاگير ڏني هئي. ڪجهه عرصي کان پوءِ مير علي مراد ماڻهن کان پڇيو ته "فقير يوسف جو ڪهڙو حال آهي؟" ان تي ماڻهن چيس ته "يوسف فقير وٽ لاڙڪاڻي جون رنگيليون ٽيون اچن. ته انهن کي ٿو چوي، ته محبوب حڪم ڪيو! ۽ پوءِ ڪوديرو ڪنهن کي، ته ڪو ڪنهن کي ڏيئي ٿو ڇڏي، جاگير مان ڪوبه هڙ حاصل نه اٿس. اهو ئي ڳاڙهو پاجامو پائي، گهنگهرن جي چير پيرن ۾ ٻڌي، لاڙڪاڻي جي بازارن ۽ گهٽين ۾ نچندو ڳائيندو ٿو وتي. اجايو وٺي سرڪار کي بدنام ڪيو اٿس." اها ڳالهه ٻڌي مير صاحب ڪانئس جاگير واپس ورتي ۽ ڪجهه نقدي ڏيڻي ڪيائينس جيڪا فقير نه ورتي.

فقير يوسف پوءِ مستقل طور پنهنجي موجوده ڳوٺ ۾ رهيو جنهن کي ڀريون رنگ پور سڏيائين، پر پوءِ اهو ڳوٺ (جيڪو اڳڙن جي پرسان آهي) سندس ئي نالي تي فقير نانڪ يوسف جو ڳوٺ سڏجڻ لڳو.

حيدرآباد جي ميرن جي باري ۾ به اڪثر سوانح نگارن عجيب و غريب روايتون بيان ڪيون آهن. ته اتي يا ته فقير پڳ جو فيصلو ڪرڻ ويو هو يا ته انهن جي نياپي تي ساڻن بحث ڪرڻ ويو هو. اتي وڃي شينهن جو روپ ڌاريائين.

بهرحال اهي ۽ ٻيون لاهور جي سفر واريون ڪرامتون ۽ امرتسر جي سفر ۾ جادو جهڙا ڪرشما، انهن خوش اعتمادين جو نتيجو آهن، جيڪي سنڌ جي هر بزرگ يا صوفيءَ جي باري ۾ عام آهن.

نانڪ جو لقب ملڻ

سچل سرمست هڪ دفعي ٺلهي تي پنهنجي فقيرن سان ڪچهريءَ ۾ ويٺو هو جتي ڳالهه ڪيائين ته صوفياڻو شعر ٻين سيني ٻولين ۾ آهي پر اوهان مان ڪو هندي ٻوليءَ ۾ اهو وحدت جو نياپو آڻي سگهندو؟ ان تي فقير يوسف اها هامي ڀري ۽ ان ڪان پوءِ هندي ٻوليءَ ۾ ڪيترائي شبد، چوپايا ۽ ٻاڻيون ٺاهيائين. يوسف فقير شعر چوڻ وقت ايترو ته جذباتي ٿي ويندو هو جو سندس وار به ڪانڊار جي ويندا هئا، ۽ ڪنهن وقت ته مٿي جا وار به اُڀا ٿي ويندا هئس. سندس هندي ڪلام کي سچل سائينءَ پسند ڪيو ۽ ان ڪان پوءِ کيس امرتسر وڃڻ جو حڪم ڏنائين ۽ کيس نانڪ جو لقب ڏنائين. ائين فقير "نانڪ يوسف" سڏجڻ لڳو.

امرتسر جو سفر

سچل سرمست، نانڪ يوسف کي صوفياڻي مٽي جي تبليغ لاءِ موڪليو ته جيئن سکن ۽ مسلمان صوفين کي هڪٻئي جي ويجهو آڻجي. سکن جي گرو نانڪ جي تعليم پڻ صوفين جي وحدت اديان جي مٽي کي ويجهي آهي. شايد ان ڪري ئي سچل سرمست ڀريون سکن کي ڏيان لائق سمجهيو ۽ انهن ڏانهن پنهنجو سيني ڪان ويجهو فقير سفير طور ڏياري موڪليو ۽ ان تي نانڪ جو نالو رکيائين.

هن امرتسر واري سفر ۾ به سوانح نگارن عجيب معجزا بيان ڪيا آهن، جيڪي سمجهه ڪان ٻاهر آهن. انهن ۾ تلاءَ جو پاڻي زهر ٿي وڃڻ ۽ وري ساڳي

صورت ۾ اچڻ، هڪ عورت جو گهوڙي تي وڃڻ، لاهور شهر جو مينهن ۾ ٻڏڻ ۽ ٻيا اهڙا ڪيترا ئي من گهڙت واقعا آهن.

هن سفر ۾ نانڪ يوسف سان گڏ سندس معتقد پڻ هئا، جن مان عبدالله فقير، ڏنلبڻ فقير، الهداد فقير (جنهن فقير کي اُٺ فقير چوندا هئا، ڇو ته سفر جو سامان هيءُ کڻي هلندو هو) ۽ بلو فقير اهم آهن.

امرتسر ۾ پهچي نانڪ يوسف، گرو نانڪ هجڻ جي دعوا ڪئي ۽ گرو نانڪ جي گاديءَ تي وڃي ويٺو. سکن ۾ ترٿلو پئجي ويو ۽ هنن نانڪ يوسف کان اصلي گرو نانڪ هجڻ جي ثابتي گهري ۽ کيس تتل تيل جي ڪڙاهيءَ ۾ ٽپي هڻڻ لاءِ چيو. روايتن موجب نانڪ يوسف ڪڙاهيءَ ۾ جيئري جاڳندي ڪول ڏسي پاڻ به ٽپو ڏنو ۽ ٽپي هڻي جيئرو جاڳندو نڪري آيو ان وقت هي ڪلام چيائين:

ڏو پيڙ ۾ ڏيو ـ عشق جي آڙاهه ۾
ڏي تاهه ٽنگر ٽپو.

ڪجهه ڏينهن نانڪ يوسف امرتسر ۾ رهيو ۽ اتي ڪيترائي سک سندس معتقد ٿيا. اڄا تائين ڪيترا سک سندس درگاهه جا مريد آهن ۽ ڪجهه سال اڳي تائين سندس درگاهه تي حاضري ڏيندا هئا. امرتسر ۾ کيس سچل سرمست جي بيمار هجڻ جي خبر پئي ۽ پاڻ موٽي درازن آيو. جتي سچل سرمست جي وصال وقت ساڻس گڏ هو.

نانڪ يوسف جي شخصيت

نانڪ يوسف جو لاڙو ننڍي لاڪون راڳ، ناچ ۽ غور فڪر ڏي هو. هو مهينن جا مهينا نڪري ويندو هو ۽ مراقبن ۽ چلن وسيلي حقيقت جي ڳولا ڪندو هو. پهرين هڪ ديني عالم وانگر شريعت جو پابند هو پر تصوف جي رنگ ۾ رڱجڻ کان پوءِ چيريون ٻڌي وچ بزار ۾ نچندو هو. کيس ڪاڏي ٻيتي جو فڪر به نه هو. جڏهن درازن ۾ ننگر تي ڪاٿيون پهچائيندو هو ته ڪڏهن به ماني گهري نه ورتائين. لاڙڪاڻي جي رنگيلين تي سڄي ملڪيت ناس ڪرڻ سندس حُسن پرستي ۽ لاطمع هجڻ جو دليل آهي. ايتري قدر جو جڏهن مير علي مراد روڪڙ ڏيڻي کيس، ته کيس انڪار ڪيائين. ان مان ظاهر ٿئي ٿو ته هن درويش صفت صوفيءَ کي پئسي سان پيار نه هو.

Gul Hayat Institute

هڪ ڀيري ربوءَ نالي هڪ شخص بهاولپور مان پنهنجي ڀن سدا ملوڪ ڏيڻ ڪي مير علي مراد وٽ وٺي آيو ۽ راڳ ٻڌارايائين. مير علي مراد ڪين جيڪي پئسا ڏنا اهي پورا نه هئا. ربو اهي ٻئي سدا ملوڪ ڇوڪريون نانڪ يوسف وٽ وٺي آيو ۽ انهن سهڻين ڇوڪرين نانڪ يوسف ڪي پيرين پئي پاڪر پاتو ته نانڪ يوسف پاڻي تي ويو ۽ چيائين "بس محبوب، هاڻي حڪم ڪريو." پوءِ نانڪ يوسف جي سفارش اهڙو اثر ڪيو جو مير علي مراد ربوءَ کي جاگير ڏني ۽ ٻنهي ڏيئرن سان هڪ وقت شادي ڪيائين.

فقير نانڪ يوسف جي راڳ جي چاهت جي باري ۾ مشهور آهي ته سندس ڳوٺ جو اسماعيل حجم (جيڪو سندس مريد هو) سندس آڏو ڳائيندو هو ته فقير بي حال ٿي ويندو هو. اڳتي هلي اهو فقير "نانڪ جي ڪچري" جي نالي سان مشهور ٿيو ۽ سندس ڏهٽو چنو حجم هينئر به درگاهه تي ڳائيندو آهي ۽ سندس راڳ ۾ به ساڳيو ئي سوز سمايل آهي.•

نانڪ يوسف جا صحبتي

نانڪ يوسف جي صحبت، يعقوب فقير جتوئيءَ، شير علي ڀنڀري، بيدل روهڙيءَ واري، گهرام فقير جتوئيءَ، محمد صالح پٽي دونهي واري، محمد صديق، حاجي عثمان چاڪيءَ، فقير محمد صالح لاڙڪاڻي واري، مخدوم عبدالخالق کهڙن واري ۽ شادي شهيد سان رهي.

نانڪ يوسف جا طالب

نانڪ يوسف جي شخصيت ۽ شاعريءَ پنهنجي دور تي وڏو اثر ڇڏيو ۽ ڪافي عرصي تائين سندس طريقو ۽ اسلوب جاري رهيا. جن مشهور شاعرن يا صوفين نانڪ يوسف جي شاعريءَ جو اثر قبول ڪيو ۽ هن جي شاعراڻي يا صوفياڻي طور طريقي کان متاثر ٿيا، انهن مان حاجي عبدالله فقير، ڏنڀڻ فقير ناريجو، الهداد فقير (اٺ فقير)، بلو فقير، باهو شاهه ۽ حسن شاهه (پنجاب جا)، حيدر شاهه ڪيمياگر، وڏو فقير، مهنوال فقير، دين شاهه، پير شاهه، موٺو فقير اڳڙن وارو ۽ غلام حيدر شر (مشهور شاعر) هئا. انهن کان سواءِ مير علي مراد (خيرپور رياست جو والي) به سندس عقيدتمندن مان هو.

• هن وقت تي سندس پوٽو رسول بخش ۽ امداد محمود شاهه ۽ فياض جويو راڳ ڳائن ٿا. – م.ب

نانڪ يوسف جي وفات

نانڪ يوسف 9- جمادي الاول 1269هہ مطابق 1853ع تي وفات ڪئي سندس وفات جي تاريخ سندس مشهور همعصر شاعر بيدل فقير فارسي شعر ۾ محفوظ ڪئي آهي. جنهن جي صحت تي سڀ سوانح نگار متفق آهن. اها تاريخ هيٺين ريت آهي.

اين چہ دوري کہ در زمان رفتہ
عارف کامل از جهان رفتہ
يوسف مصر جان عزيز وجود
جانب ملک جا ودان رفتہ
نور حق مدتي بہ پستي ماند
باز بر اوج لا مکان رفتہ
سال وصلش خرد بجست سروش
گفت طائر بہ آشيان رفتہ

1269هہ

نانڪ يوسف جون شاديون

نانڪ يوسف ٽي شاديون ڪيون. سندس پهرين گهر واري مائي خانزادي هئي. جيڪا ماڻڻ مان هيس. ان کان پوءِ مائي ايمڻان ۽ مائي ڏاڻوءَ سان شادي ڪيائين. مائي ڏاڻو لاڙڪاڻي ضلعي جي لُنڊ ذات مان هئي. پهرين گهر واريءَ مان نانڪ يوسف کي اولاد ڪونہ ٿيو پر پوين ٻن گهرن مان اولاد ٿيس.

نانڪ يوسف جو اولاد ۽ شجرو

نانڪ يوسف کي چار پُٽ هئا: محمد يونس، جهنڊل، عبدالرحمان، نورالدين ۽ ڪيس بہ نياڻيون هيون. هڪ مائي غلام فاطمہ جيڪا درازن جي درگاهہ تي خواجہ نجم الدين کي ڏنائين. جيڪو سخي قبول محمد ٻئي جو والد هو(سخي قبول محمد ٻيو نانڪ يوسف جو ڏهٽو هو.) چون ٿا تہ شاديءَ ڪانپوءِ عمر تائين اُن نياڻيءَ جو منهن نہ ڏٺائين. چو تہ اها مرشد جي گهر واري تي چڪي هئي. ٻي نياڻي مائي پاڳ پري، نعمت الله جي پُٽ الهندي فقير کي ڏنائين. ميان نعمت الله فقير، نانڪ يوسف

Gul Hayat Institute

جي ڀيڻ پرڻيل هو. انڪري سندس نياڻو الهندو فقير سندس ڀاڻيجو پڻ هو. الهندي فقير مان سندس ڏهناڻ جو سلسلو شروع ٿيو.

نانڪ يوسف جي پوٽاڻ جو شجرو

Gul Hayat Institute

• ٻڍل فقير کان پوءِ سندس پٽ مولا بخش فقير گادي تي ويٺو ۽ هاڻ ان جو پٽ بشير حسين، گادي تي آهي. ـ مرب

•• مولا بخش فقير کي ان کان پوءِ ٻه ٻيا فرزند هرهڪ تنوير حسين ۽ راسد حسين پڻ ڄاوا، جيڪي حال حيات آهن. ـ مرب

نانڪ يوسف جي ڏهٽاهڻ جو شجرو

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف ۽ سندس پونيرن سان ميرن جي لاڳاپن هئڻ ڪارڻ فقير صاحب جي سچي ڳوٺ تان چيڙ معاف هئي ۽ درگاهه وارن کي هڪ ڪاٺ مليل هو ۽ اختيار پڻ ته جنهن کي به وڍين. ته ڪاٺ ۾ وجهن. پر هنن ڪڏهن به ڪنهن کي ڪاٺ ۾ نه وڌو. ون يونٽ تائين نانڪ يوسف جي ميلي توڙي محرم جي خرچ لاءِ رياست خيرپور جي حڪومت خرچ ڏيندي آئي. ميرن پاران فقير يوسف کي اڳڙن جي ڏکڻ ۾ ڪچي منجهه جاگير ۽ ستابي طرف پڻ جاگير مليل هئي جيڪا اجا تائين فقير صاحب جي پونيرن کي آهي. فقير صاحب جي رهڻ واري جڳهه پڻ مير علي مراد ٺهرائي ڏني هئي. جنهن ۾ ٻي گهر آهن. هڪ فقير نانڪ يوسف لاءِ هڪ سندس پٽ ۽ هڪ سندس نياڻي لاءِ.

نانڪ يوسف جي گادي

نانڪ يوسف کان پوءِ سندس پٽ محمد يونس. ان کان پوءِ سندس پوٽو بخت علي فقير گاديءَ تي ويٺا. بخت علي فقير جو پٽ فقير علي نواز سندس ئي حياتيءَ ۾ فوت ٿيو ان ڪري بخت علي فقير جو پوٽو امام بخش فقير گاديءَ تي ويٺو جيڪو بنا اولاد جي گذاري ويو ۽ گادي نانڪ يوسف جي ٻئي پٽ نورالدين جي اولاد مان ٻڍل فقير کي ملي جيڪو هن وقت گاديءَ ڌڻي آهي.

فقير صاحب جي ڌڻڻ مان الاهي بخش فقير ۽ سندس پٽ خدا بخش فقير ڪامل بزرگ ٿي گذريا آهن. خدا بخش فقير نانڪ يوسف جو ڪلام گڏ ڪيو ۽ پاڻ به شاعر هو. سندس پوٽو خادم حسين نانڪ يوسف جي ڪلام جو وڏو ڄاڻو آهي ۽ اجا تائين درگاهه تي راڳ جي محفل ۾ شامل ٿيندو آهي.

نانڪ يوسف جو ميلو

هر سال 9 جمادي الاول تي نانڪ يوسف جي ڳوٺ ۾ سندس ميلو لڳندو آهي جنهن ۾ رندي ۽ صوفياڻو ڪلام ڳايو ويندو آهي.

Gul Hayat Institute

* هن وقت گادي تي ٻڍل فقير جو پوٽو بشير حسين آهي. م.ب

نانڪ يوسف جو زمانو

سياسي حالتون

نانڪ يوسف جو زمانو 1792ع کان 1853ع تائين آهي. نانڪ يوسف جو دؤر سياسي لحاظ کان وڏن انقلابن سان ڀريل رهيو آهي. 1792ع ۾ نانڪ يوسف جو جنم ٿيو. 1793ع ۾ سنڌ کي ٽي ٽڪر ڪيو ويو ۽ مير فتح علي خان ان ورهاڱي جو ذميوار هو. اُتر سنڌ مير سهراب خان جي حصي ۾ آئي ۽ خيرپور به ان حصي ۾ شامل هئي. ان دؤر ۾ سنڌ تي ٻه ڪاهون ٿيون. 1803ع ۾ شاهه شجاع سنڌ تي ڪاهه ڪئي ۽ ان بعد رنجيت سنگهه. 1811ع ۾ مير سهراب خان حڪومت مير رستم خان جي حوالي ڪئي ۽ 1830ع ۾ پاڻ ماڙيءَ جي دريءَ تان ڪري فوت ٿي ويو.

نانڪ يوسف جي ئي زماني ۾ انگريزن سنڌو درياهه مان فوجون لنگهايون ۽ سنڌ تي قبضي ڪرڻ جا سانباها شروع ڪيا. ان ئي دؤر ۾ مير رستم خان جي وزير کي انگريزن جي فوجي آفيسرن جي آڏو ڪرسي نه آڇي ٻي مانو ڪيو ويو. ان ئي دؤر ۾ مير رستم خان انگريزن ڏانهن دوستيءَ جو هٿ وڌائڻ جي ڪوشش ڪئي ۽ بکر جو قلعو کين ڏنائين پر انگريزن جي من ۾ ڪا مدي هئي ۽ هنن سندس ننڍي ڀاءُ مير علي مراد سان سندس اڻبڻت کي استعمال ڪري، کين ويڙهايو ۽ نيٺ 1843ع ۾ مياڻيءَ جي جنگ ۾ مير علي مراد کي سنڌ جي فوجن خلاف استعمال ڪري، کيس گاديءَ تي وهاريائون ۽ سڄي اتر سنڌ بدران هاڻوڪي خيرپور ضلعي جي محدود ايراضي سندس "وفاداريءَ" جي "انعام" طور ڏنائون جنهن جي خلاف آخر تائين مير علي مراد خان انگلنڊ جي راڻيءَ تائين، بنا ڪنهن ڪڙ تيل نڪرڻ جي درخواستون ۽ اپيلون ڪندو رهيو.

نانڪ يوسف ننڍو هو ته سنڌ ٽڪرا ٿي، هو سنڌوءَ جي ڪپ تي ويٺل هو هن انگريزن جي فوجن کي لنگهندي ڏٺو هوندو. هو ننڍو هو ته شاهه شجاع سنڌ تي ڪاهي آيو، مير رستم ۽ مير علي مراد جي اڻبڻت جو اکين ڏٺو شاهد هوندو ڇو ته راويتن موجب ننڍي کان ئي مير سندس معتقد هئا. هن انگريزن جو سنڌ جي

Gul Hayat Institute

سياست ۾ ادا ڪيل ڪردار پڻ گهريءَ ريت مطالعو ڪيو ٿو وڃي. جو ته ڪيترن هندن تي سندس شعر ۾ انگريزن کي بد دعائون ڏنل آهن. هو مياڻيءَ جي جنگ ۽ سنڌ جي غلاميءَ تائين جيئرو هو ۽ مير علي مراد جي رياست قائم ڪرڻ کان پوءِ به ڏهه سال جيئرو رهيو.

ان افراتفريءَ، سازش، خانه جنگيءَ ۽ سنڌ جي ٽن پاڱن ۾ ڪپجڻ کان وٺي سنڌ جي مڪمل غلاميءَ ۾ اچڻ واري دؤر هن تي ضرور اثر ڇڏيو هوندو. ان مان هڪ اهو جيڪو سنڌ جي سيني صوفي شاعرن تي ملڪي حالتن جو ٿيو آهي اهو آهي سنڌن فراريت. سنڌ جا صوفي شاعر اڪثر ڪري حالتن جي ناسازيءَ کان لنوائيندي، تصوف جي خول ۾ پناهه وٺندا آهن. نانک يوسف به ائين ڪيو پر هن تي هڪ مثبت اثر به ٿيو اهو آهي انگريزن جي خلاف نفرت جو اظهار ۽ تعصب ۽ تنگ نظريءَ خلاف پرچار. نانک يوسف جي دؤر ۾ اهو ئي هڪ هٿيار هو جو سنڌ جا ماڻهو تنگ دلي ۽ مذهبي ڪٽرپڻو ڇڏي، انگريزن کي منهن ڏئي سگهن ها.

ادبي ماحول

نانک يوسف جي ادبي نيپاج لاءِ سچل سرمست جو رندي ۽ بي باڪ شاعراڻو مڪتب فڪر ڪافي هو. هن سچل سرمست کي ڏٺو سندس معتقد ٿيو سندس خدمت ۾ رهيو ۽ نيٺ سندس قرب ۽ ويساهه حاصل ڪيائين. اها هڪ اُڀرندڙ شاعر لاءِ وڏي ۾ وڏي نعمت آهي ته ڪيس سندس دؤر جي ئي عظيم ترين شاعر جو قرب ۽ ويساهه حاصل ٿئي پر تنهن هوندي به نانک يوسف جي شاعريءَ جو دؤر سنڌي صوفياڻي شاعريءَ جو سونهري دؤر هو. نانک يوسف کان ٿورو اڳ ڪنڊڙيءَ جو روحل فقير پنهنجي هندي ۽ سنڌي شعر ۽ نثر سان ادب ۽ ٻوليءَ تي ڇاپ هڻي چڪو هو. نانک يوسف ننڍو هو جڏهن روحل فقير وفات ڪئي (1804ع ۾). روهڙيءَ جو بيدل سائين نانک يوسف جي ساڳئي سرمستي ميخاني جو پياڪ هو. شڪارپور ۾ سامي (1743_1850ع) ويدانت جي فلسفي کي سنڌي تصوف سان هم آهنگ ڪرڻ جي لاءِ سلوڪ لکي مٽ ۾ وجهندو ٿي ويو. نانک يوسف کي ويجهو ئي پير ڳوٺ ۾ پير علي گوهر شاهه اصغر (1816ع کان 1847ع) جون پرسوز ۽ دردناڪ ڪافيون گونجي رهيون هيون. نانک يوسف جي پرسان ئي خير محمد فقير هيسباڻي (وفات 1871ع) تصوف جي روايتي شاعريءَ ۾

ندرت پيدا ڪري رهيو هو. ساڳي ئي دؤر ۾ ڪجهه اڳتي هلي مصري شاهه (1828_1904ع) سنڌي ڪافيءَ کي عروج تي پهچايو. هوڏانهن خليفي گل محمد هالائيءَ (1807_1855ع)* ۽ آخوند محمد قاسم (1806_1881ع) غزل کي سنڌي شاعريءَ ۾ باقاعدي داخل ڪيو. اهو دؤر هو جنهن ۾ نانڪ يوسف ڄائو نپنو وڏو ٿيو ۽ سندس شاعري وڌي ويجهي ۽ اڳتي وڌي.

نانڪ يوسف جي شاعري

نانڪ يوسف، سچل سرمست جو عقيدتمند توڙي خذمت گذار ٿي رهيو هو. سندس ذهني پرورش سچل سرمست جي ئي اثر هيٺ ٿي ۽ سندس شاعري انهيءَ رندي مڪتبئہ فڪر ۾ وڌي ويجهي، ان ڪري پنهنجي همعصر بيدل سائين وانگر، نانڪ يوسف جي شاعريءَ تي بہ سچل سائينءَ جي فڪر توڙي اسلوب جي گهري ڇاپ آهي. نانڪ يوسف نہ رڳو سچل جي اسلوب توڙي فڪر جي ڇاپ قبول ڪئي، پر سرمست جي روايتن کي اسلوب توڙي فڪري لحاظ کان اڳتي وڌايو. ان لحاظ کان نانڪ يوسف سنڌي شاعريءَ ۾ اهم آهي.

سچل سرمست جو اثر

سندس شاعريءَ ۾ سچل سرمست جو اثر ڪيترن ئي طريقن سان آيو. هن سڌو سنئون پنهنجي شاعريءَ ۾ سچل سان پنهنجي عقيدت جو اظهار ڪيو آهي ۽ کيس مرشد، هادي، رهبر، يار ۽ دوست سڏيو آهي.

دوست درازين نانڪ يوسف يار ڏنو مون ڏولي

❋

نانڪ يوسف يار سچل جا آهن هٿ مٺئون

❋

نانڪ يوسف نينهن نوازي، دل درين دوست درازي

❋

ديس درازبن ديرا جنهن دا، هي پيتم بي در تنهن دا

---

* آخوند گل جي جنم ۽ وفات جو درست سن آهي 1784ع _ 1858ع. _ مرتب

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف، سچل سرمست جي ساراهہ ۾ ڪيتريون ئي ٻاٽيون لکيون آهن. جن ۾ سچل سرمست کي گرو ڪري سڏيو اٿائين ۽ انهن ٻاٽين جي ورائي آهي.

واهہ گرو جي شاهہ درازي

سچل سرمست جي اثر جو ٻيو اهڃاڻ جيڪو اسان کي نانڪ يوسف وٽ ملي ٿو اهو آهي گهاڙيٽن جي هڪ جهڙائي. ڪيتريون نانڪ يوسف جون ڪافيون انهن ساڳين گهاڙيٽن تي چيل آهن، جيڪي سچل سرمست جي ايجاد آهن ۽ اهي گهاڙيٽا سچل کان اڳ ۾ نہ ٿا ملن.

آدم جس کا نام مولا کون کهاويگا
پريم گرو دم دام باتين برج بناويگا
(سچل سرمست)

آدم کس کا نام مولا کون کهاويگا
پريم گرو دم ڏام باتيان برهہ بناويگا
(نانڪ يوسف)

انا احمد بلا ميمي آپ کريم رحيم رحيمي
کر کي قتلِ عام منکر مار مناويگا
(سچل سرمست)

انا احمد بلا ميمي آپ کريم رحيم رحيمي
آپ کري قتلام منکر مار مناويگا
(نانڪ يوسف)

هن سڄي ڪافيءَ ۾ نہ رڳو گهاڙيٽو ساڳيو آهي، پر مفهوم ۽ ذري گهٽ لفظ بہ ساڳيا آهن. ٿي سگهي ٿو تہ اها ڪافي سچل سرمست جي هجي، جنهن کي غلطيءَ وچان ڪاتبن نانڪ يوسف جي ڪلام ۾ لکي ڇڏيو هجي، پر نانڪ يوسف جي ڪلام جي نسخن ۾ ڪافيءَ جا آخري بہ بند ٻڌائين ٿا، تہ اها ڪافي نانڪ يوسف جي آهي.

هڪ بند آهي:

چوچڪ شهر درازين ٺاٺا ـ گر بسي اوتاري پاٺا
آپ آرياٽي ڄام ـ سچو نام سڏاويگا.

اهو بند سچل جي سرائڪي ڪلام ۾ پڻ آهي، پر ڪن جزوي تبديلين سان. ان ۾ سچل لاءِ عقيدت جو اظهار آهي. ظاهر آهي تہ سچل پنهنجي پاڻ سان عقيدت ظاهر ڪونہ ڪندو. نانڪ يوسف جي ڪلام جي نسخن ۾ آخري بند ٻڌائي ٿو تہ اها ڪافي نانڪ يوسف جي آهي.

نانڪ يوسف عشق ٻلينداـ هر جا اپنا حڪم هليندا
غيب الهہ الهامـ صاحب درس دکاويگا.

سچل جي هڪ ٻي ڪافي آهي:

سر اسا ڏي آيا، وو يار، عشق زوران زور پيي
مئي دا پيالا پر ڏتوئي، هوش سارا لٽ نيتوئي
ايڪ پيالا پيوڻ دي نال، دل ڪاڏا دور پيي

نانڪ يوسف چيو آهي تہ:

عشق ذاتي ڪيا هي يار، ڪيا ڪريندا ڪام پيي
آ جنهين ڪون گوش ڏيندا، ٻهلي تهيندا هوش نيندا
زهد تقوي چڏ وي يار، ڪٽ ڪفر اسلام پيي.

مٿين ٻنهين ڪافين جو گهاڙيٽو ساڳيو آهي ۽ نانڪ يوسف تي سرمست جي فڪر جو اثر پڌرو آهي. سچل جي ڪافي آهي:

ڪيها ڪيها چيٽڪ لاندا، رانجهن يار اسان نون

نانڪ يوسف جي ساڳي ئي تسر جي هڪ ڪافي:

تيري نينان جادو لايا، ڪيها ڪيها چيٽڪ لايا
واريان مئن واريان

Gul Hayat Institute

جادو لايا جادو لاياـ پيبا انهان رنگ پريان
(سچل)

اچا رنگ لايا ڳوڙها رنگ لاياـ ڍولڻ تيريان رمزان
رنگيليان رس پريان
(نانڪ يوسف)

نانڪ يوسف جي هيٺين ڪافين ۾ سچل سرمست جو رنگ جهلڪا پيو ڏئي ۽ صاف پيو ڏسجي، تہ اهي ڪافيون سرمست جي اثر هيٺ لکيون ويون آهن:

غير خدا حق ناهين يار ناهين
اهو ساڳيو آهين پاڻ سڃاڻين
اڇي صورت آدم ۾ ناهہ لکين تو ناهين
گنگا جمنا دوارڪا ڏس ڪعبي ڏي تو ڪاهين

پنهنجا حڪم تو پاڻ هلائين، يار آئي تہ ناهيان وچ ۾
ڪفر ۾ ڪٽ ڪافر ڪارو ڏوهہ ثوابن ۾ آ نيارو
سڀ رانديون يار رسائين.

❁

سو لک بازيون برهہ سنڌءِ جون
ناهہ لکين تو ناهين تون

❁

ڪڏان ڏوهہ ثواب دي ڳالهين، ڪڏهان تسبيح تالي وهوا
ڪڏان مشرڪ مومن ملحد، ڪڏان مرد موالي وهوا
ڪڏان جٽيا تلک لڳيندا، ڪڏان لئيندا لالي وهوا

مٿي ڏنل ڪافين جي ٽڪرن توڙي ٻين ڪيترين سنڌي توڙي سرائڪي ڪافين مان نانڪ جي ڪلام تي، سچل جي رنديءَ ۽ سرمستيءَ جو رنگ چاڙهيو پيو آهي. اهائي ٻولي اهي ئي محاورا، اهي ئي ٻي ڊپا اظهار جا طريقا، اهي ئي مترنم ۽ والهانہ رقص جي موسيقي رکندڙ گهاڙيتا نانڪ يوسف جي ڪلام ۾ ملندا. جيڪي سڀ سچل جي شاعريءَ جا ڳڻ آهن.

سياسي حالتن جو اثر

نانڪ يوسف جنهن افراتفري ۽ غير يقيني حالتن جي دؤر ۾ پيدا ٿيو ان جو ذڪر هن کان اڳ اڇي چڪو آهي. اهو دؤر سنڌ جي ورهاڱي کان وٺي سنڌ جي شڪست تائين پکڙيل آهي. ان دؤر ۾ غداريون ۽ ويساهہ گهاتيون بہ ٿيون تہ بهادر

Gul Hayat Institute

سورمن سرن جا سودا بہ ڪيا. نانڪ يوسف جي شاعريءَ بہ ان دؤر جو اثر قبول ڪيو. هڪ ڳالهہ جيڪا چٽيءَ ۽ پڌري آهي اها آهي نانڪ يوسف جي شاعريءَ ۾ انگريزن خلاف ڌڪار. ڪٿي اها ڌڪار سڌي سنواٽي اظهار ۾ آهي، تہ ڪٿي وري بد دعا يا پيشن گوئي جي طور تي.

نانڪ يوسف جا خيرپور جي ميرن سان سٺا ناتا هئا. روايتون آهن تہ مير علي مراد خان ننڍي عمر ۾ ئي سندس عقيدتمند ٿيو ۽ پاڻ ڪيس دعا ڪئي هئائين. مياڻيءَ جي لڙائيءَ وقت مير علي مراد انگريزن جي پاسي هو پر نانڪ يوسف انهن ناتن ۾ مير علي مراد جي ڏنل جاگيرن، توڙي پين رعايتن کي پاسيرو رکي، کليو کلايو انگريزن جي خلاف ڌڪار ظاهر ڪئي آهي. اها وڏي همت ۽ جوان مردي آهي. هن جڏهن انگريزن کي سنڌوءَ جي سير مان ويندو ڏٺو تہ چٽي ڏنائين:

فوجان فرنگين سنديون گم ٿينديون منجهہ غار
جي پڻ پاس انهن جي سي خارج ٿيندا خوار.

بيتن ۾ نہ رڳو فرنگين کي، پر انهن جي پاسي وٺڻ وارن کي پڻ بد دعا ڏنل آهي ۽ انهن ۾ مير علي مراد پڻ اچي وڃي ٿو. هڪ ٻي ڪافيءَ ۾ پڻ انگريزن کي پٽي ٿو:

دشمن تنهنجا وڃي گم ٿيندا، نصراني پس هاديءَ پيٺا
ڪامي ٿيندا ڪاڻ

اهڙي هڪ ٻي ڪافي آهي:

ٿيو انگريز خراب، هاديءَ حڪم هلايو پنهنجو

شعري خصوصيتون

ايئن برابر آهي تہ نانڪ يوسف، سچل سرمست جي سرمستانہ ۽ رندانہ مڪتبہٴ فڪر جو اثر قبول ڪيو پر ان جي باوجود هو هڪ منفرد شاعر هو. هن فن ۽ فڪر ۾ ڪيترييون ئي ندرتون آنديون. هن جي طرز هڪ نرالي طرز ٿي پئي. هن سچل جي شاعراڻين روايتن ۽ طور طريقن تي اڪتفا نہ ڪئي، پر انهن روايتن کي اڳتي وڌايو ۽ پنهنجو منفرد اسلوب پيدا ڪيو. نانڪ يوسف جي شاعريءَ ۾ ڪيتريون اهڙيون خاص ڳالهيون ملنديون، جيڪي سندس منفرد اسلوب جي شاهدي ڏين ٿيون. سرمست جي شاعراڻي مڪتبہٴ فڪر جو هي شاگرد اڳتي هلي پنهنجي منفرد اسلوب ۽ رنگ سبب ايترو تہ مشهور ۽ مقبول ٿيو جو پوءِ ڪيترا

Gul Hayat Institute

شاعر سندس شاعريءَ جو اثر قبول ڪرڻ لڳا. جن مان: غلام حيدر فقير شر، مينگهو فقير ۽ قائم فقير اهم آهن. نانڪ يوسف جي ڪلام ۾ شاعرانـي موسيقيءَ جو هڪ عجيب ۽ نادر قسم ٿو ملي، جيڪو ڪانئس اڳ توڙي پوءِ جي شاعرن ۾ موجود ڪونهي. البت سچل جي شاعريءَ ۾ ان جا ڪجهه اهڃاڻ ملن ٿا. اهو آهي نرت ـ تال. ايئن ٿو لڳي، ڄڻ اهي سٽون بيخوديءَ ۾ والهانہ قسم جو سرمستي ناچ ڪندي چيون ويون آهن ۽ انهن سٽن جي لفظي اُچارن جو لاهہ چاڙهہ ناچ جي قدمن، طبلي جي تال، يا دهل جي آوازسان هم آهنگ ٿي ويو آهي:

ٽولي لوڪان تيڏي مٺن ٽولي ـ روز ازل ٻوليان دي ٻولي
ٿاٿا ٿاٿا ٿيا، عشق انا الحق نگاهان

هن ڪافيءَ ۾ بہ والهانہ رقص جي موسيقيءَ جو تاثر ملي ٿو:

ٿا ٿا عشق نچايا ڪر ڪي ٿيان ٿيان
الٿيان سلٿيان بازيان ڏيندا
مشڪل سمجهڻ بيان.

هيئين ٻولن لاءِ روايت آهي تہ نانڪ يوسف وچ بزار ۾ ڇيريون پائي، نچندي ڳايا هئا. انهيءَ ڪافيءَ جي گهاڙيٽي ۾ ئي نرت تال جو اثر آهي:

وهہ ديکا هي اسرار برهہ بازار، تماشا پل پل ڪا وهوا
مٺن جائون گي ٻلهار هماري يار، حسن ڪي جهل جهل ڪا وهوا

نانڪ يوسف جون بہ مقبول ڪافيون بہ ساڳيوئي اثر رکن ٿيون:

هم گرو جي هم گيان، نانڪ لڇمڻ ميرا نام

❋

ڏو پڙ ۾ ڏپو سڄن ڏو پڙ ۾ ڏپو
عشق سندي آڙاهہ ۾ ڏي ٿاهہ ٽنگڙ ٽپو

هڪ ڪافي جيڪا رڳو لفظي ترنم جي سهاري لکي وئي آهي. ان جو مثال ڏيڻ ضروري آهي:

اگن گگن گم گرجت بوندن برشت پاويگا

ڪي ڪلام بي معنيٰ، پر مترنم لفظن تي ٻڌل آهن ڪلاسيڪي موسيقيءَ جي ترانـي جي طرز تي آهن جيئن:

Gul Hayat Institute

تومر توتن در تو ديد داني- تو ديد داني تو ديد داني

تا تمر تراني

تنار پتاني تي تان نانا نونمر نونمر

پريمر تا تي تي ٿاٿا يئي يئي تنرا تنت تار تار

تو رتي باجي ڪا نانا گهن گهن گهونمر گهونمر

ان ڪلام پڙهڻ سان لڳي ٿو ته نانڪ يوسف کي ڪلاسيڪي سنگيت سان گهرو لڳاءُ هو. هڪ ٻيو اهڙو ڪلام آهي:

ڪاري ڪاري رين دائون دري درڪ نين، پيا ٻولي بين

تن تن تاري، ري پياري ري پائي

برشت برشت لرجت لرجت گرجت گهن گهاري

جهنڪت جهنڪت ڏنڪت ڏنڪت ڦنڪت ڦن ڦنڪاري

مٿئين ڪلام ۾ ڪجهه لفظ با معني آهن، ڪجهه مهمل، پر لئي جو احساس آهي. اهڙو هڪ ٻيو ڪلام:

جهن نا جهن نا ناچ نچاوت، گاوت چغلت چغلت جاوت

مئن من پاوت پايو

❋

آهي تومر تومر تن اندر تانا تانا

ڏي ڏي ديهه ڏيمر ڏيمر

ٿاٿات تئي تئي پريمر نچيا

گگن تو گرجت بدرت برجت- ماٿا جيئڙو درجت چمڪت

گجرت ڪاڪا ڪاڪا سن ڏن انحد ڏيا

۽ ائين سچي ڪافي موسيقيءَ جي تال ۽ طبلي ۾ آواز جو تاثر ڪٺي بيٺي آهي. نانڪ يوسف ننڍي هوندي کان ئي ڌمال جو شوقين هو. ڌمال کان ڪيس شريعت جي پابند والد روڪيو هو. تي سگهي ٿو ته ان وقت ڌمال يا ناچ جو شوق سندس لاشعور ۾ ديجي ويو هجي، جيڪو پوءِ سندس ڪلام ۾ انهي والهانه رقص جي تاثر رکندڙ شاعريءَ ۾ اوچتي من اڇل جيان اُڀري آيو هجي. نرت تال کان پوءِ نانڪ يوسف جي ڪلام جو ٻيو ڳڻ آهي، سندس شاعريءَ ۾ موسيقيت "ناچ، ڌن" جو گهرو تاثر،

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف وٽ اهو لفظي سر جو تاثر پنهنجي همعصر توڙي اڳ جي شاعرن مان سيني کان اڳرو آهي. نانڪ يوسف لفظي نغمگيءَ جي باري ۾ انتها پسند آهي جو ڪٿي ڪيترائي مهمل ۽ بي معنيٰ لفظ رڳو موسيقيءَ جي تاثر ڏيڻ لاءِ استعمال ڪيا اٿائين. ڪٿي تہ سڄن جون سڄون بندن جا بند، تان جو سڄيون ڪافيون مهمل ۽ بي معنيٰ لفظن جو ميڙ آهن. پر اهي موسيقيت جو هڪ لطيف اثر ڇڏين ٿيون. ڪٿي ڪٿي قافيي مان موسيقيت جو تاثر پيدا ڪيو اٿائين جيئن:

سهڻي زلف معشوقان دي، وهہ مئن دل اٽڪي اٽڪي
ڪنڍي ڪاري پيچ ولوول، آڪر اٽڪي مٽڪي
ڪؤن انهان نون موڙي هوڙي، ڏنون سٽڪي سٽڪي
يوسف زلفان دام جهين دل ساڪين ڦٽڪي لٽڪي

ڏڙ ڏڙ ڏڙيون چل چل چوليون، گهور ڪرن جي گهريون
حسن معشوقن فوجان چٽڪيون، پيلي طرف عشاقن پهريون

بحر لهر جان موجان ڏڙيون
پاٿهي پاڻ سان ڪڙڪا ڪڙيون
پيلي مشڪل سمجهڻ مان هي دم هادي اسرار منهنجو

هيٺين سٽن جي نغمگي ڏاڍو اونهو تاثر ٿي ڇڏي:

بچو هي بشيهر نپڪي پر گهٽ گهٽ ڦرڪي ڦريگا

❊

سپ سکيان مون هير ڏنگي، دک نيهہ برهہ برسايا

❊

جهڳ مڳ جهمڪي دامني، چمڪي ديهہ سون دنگ لايا
بوندن جهرمر جهور جهڪور، بجلي ديک ڊرايا
گگهہ گگهہ گهور گروڙ ٽڪوران بادر ڪاجر ڪائي
چمن چمن ۾ پئي گلڪاري، رانجهن بين بجايا

❊

هن ڪافيءَ ۾ ترنم ۽ نغمگيءَ جي عجيب ڪيفيت آهي:

Gul Hayat Institute

آيا حضرت عشقا آيا، آيا رنگڙا لايا هئہ
جهان نان جهوم تنانا تان تن اندر مچ مچايا هئہ
دن دن ڏنڪا نورا نيور باجن باج سنديا هئہ
انحد گهوري گهور تڪوران برهي باغ بنايا هئہ

هيٺين ڪلام ۾ قافئي ۾ "ڙ" جي استعمال سان موسيقيت پيدا ڪئي وئي آهي:

تن آگ لڳي جيءُ تڙڪي، باهہ برهہ دي پڙپڙ پڙڪي
چقمق چڻگان ٻاهر پنيان جهڳ مڳ جهڙ جهڙ جهڙڪي

ڪن سٽن ۾ بيساختگيءَ ۾ موسيقيءَ جو گڏيل تاثر آهي:

لايان برهہ بهاران بادل برسن چمڪي بجلي
گهن گهن گهنگهور سيون
پونئري چونئري ويس گلابي، ڪيا هي جلوا آفتابي
ڪيهي ڪيهي شور شرابي، هي اور انهان دل دؤر سيون

هن ڪافيءَ ۾ قافئي جي عجب سٺاءُ وسيلي موسيقيءَ جو تاثر قائم ڪيو ويو آهي:

دل نون تانگهہ وطن دي گهٽيري
چٽڪي چٽڪي سو چٽڪ رهي
سوز فراقئون آهان آهان- زلف معشوقان وچ نگاهان
لٽڪي لٽڪي سو لٽڪ رهي

ٻي سڄي ڪافيءَ تي قافئي جي اهو عجب سٺاءُ نغمگيءَ جو اثر ٿو ڇڏي

نانڪ يوسف وٽ موسيقيت جو هڪ ٻيو قسم آهي. اهو انوکو بہ آهي تہ عجيب پڻ. اهو آهي "ذڪر جو ترنم" ذڪر ڪرڻ وقت ذاڪر "الله هو"، "هو هو" جو ورد ڪندا آهن.

نانڪ يوسف هڪ ڪافيءَ ۾ انهيءَ ذڪر جي لئي کي جهٽڻ جي ڪوشش ڪئي آهي:

الله هو الله هو الله هو هو هو هو
حرف الله وچ هو سڄائي دل دريا ڏو ڏو ڏو
ڇاتي ماتي دم نہ مانديا٘ا دم دم نال گهو گهو گهو

نانڪ يوسف جي ڪلام جو ٽيون ڳڻ آهي، قافئي ۾ لفظن جي تڪرار تي وڌيڪ زور ڏيڻ، ۽ ان شعر ۾ بيساختگي يبي اختياري ۽ ترنم جو اثر پيدا ڪرڻ اها خصوصيت پين سنڌي شاعرن وٽ نہ آهي پر نانڪ يوسف ڪان اڳ رڳو ان جا اهڃاڻ ملن ٿا. نانڪ يوسف وٽ ان جا ايترا تہ گهڻا مثال آهن، جو سندس سڄي شاعريءَ تي ان جو اثر ڇانيو پيو آهي. نانڪ يوسف ڪان پوءِ ايندڙ شاعرن وٽ بہ ان قسم جو ڪلام ڪٿي ڪٿي ملي ٿو.

هڪ ڪافي آهي:

پالڻا هئہ ننگ پالڻا هئہ محبوبا ننگ پالڻا هئہ
وو نماڻيان داري غريبان داري
روز ازل ڪنون مٺن نماڻي در تيڏي تي آ وڪاڻي
نالڻا شوقئون دل نالڻا هئہ

سڄي ڪافيءَ ۾ پالڻا، نالڻا ۽ اهڙن پين قافين جو ورجاءُ آهي:

سهيون ڪيها ڪيها ڪيها ڪيها
عشق الهہ شهزور وڪيندا۔ زور وڪيندا
اول جسم دي پل۔ سر سٽيندا شهہ وچ نيندا
هي ايها ايها ايها، جور جفا جور وڪيندا

هيٺين ڪافيءَ ۾ قافيي "حال" ۽ ان ڪان پوءِ "حالڻا" ۽ ساڳي طرح پين قافين جي استعمال مان پيدا ٿيندڙ تاثر ڏسو:

قول پلا تون اپالي مال پال پالڻا
معلوم تجهہ ڪون همارا حال حال حالڻا
صاحب سانچي تم هو مانجي تيري وئي
سات ميري تم ڪمار فار وال فالنا

هن ڪافيءَ ۾ قافيي جي تڪرار جي ڪيفيت ڏسو:

آتما عشق غيبئون ٻولي ٻولي لولي
اولي لهرلي جاوان
ظاهر باطن حق هادي حق سچ سبحاتا سوڪ ڳيا شڪ
اولي نهين او يار ٻيٺا چولي چولي چولي
اولي، گهولي جاوار

❋

هن ڪافيءَ ۾ بہ هڪ انوکو قافيو آهي ۽ ان جو انوکو ورجاءُ آهي:

سهڻيان دي نين ڪريندي، ديکو ٺڳڙي ٺڳڙي ٺڳڙي

دل اٹڙي

نانڪ يوسف جي ڪافيءَ ۾ هڪ ٻئي انوکي قافيي جو مثال ڏسو:

گم هوکي ويک نظارا، آپ سارا، محبوب ڪي صورت ۾

برهين بيخود هوکي، جند جان کنون هٿ ڌوکي

پچي مارين نينهن دا نعرا، اناالحق وارا محبوب ڪي صورت ۾

انهيءَ قافيي جي بي ساختہ ورجاءَ جا ڪيترائي مثال ڏيئي سگهجن ٿا. نانڪ يوسف جو اهو اسلوب بہ منفرد آهي. نانڪ يوسف جي ڪيترين ئي ڪافين جي استائي تمام ڊگهي ٿيو وڃي.نانڪ يوسف جي ڪافين جي استاين جيترين ڊگهيون استايون شايد ئي ٻين شاعرن جي ڪافين ۾ لڀن.

نانڪ يوسف جي ڪلام جا گهاڙيٽا گهڻو ڪري اهي ئي آهن، جيڪي سچل جي ڪافين جا آهن، پر تنهن هوندي بہ نانڪ يوسف جي ڪافين جون ڊگهيون استايون سندس گهاڙيٽن کي نواڻ ٿيون ڏين.

نانڪ يوسف جي ڪلام جو هڪ گهاڙيٽو آهي "ٻاٽي" اهڙيون سائيڪو کن ٻاٽيون سندس ڪلام ۾ آهن ۽ انهن جي ٻولي صاف هندي ناهي، پر هندي آميز سرائڪي يا سنڌي آهي. انهن ۾ هڪ ڳالهہ نئين آهي، اها آهي بحر جي تبديلي. گهڻو ڪري سيئي ٻاٽيون هڪ ئي وراڻيءَ واريون آهن جيڪا آهي "واهہ گروجي شاهہ درازي" ۽ انهيءَ کان پوءِ مثنويءَ جي قافيي جي ترڪيب استعمال ڪيل آهي.جنهن ۾ هر بہ سٽون هم قافيہ آهن. بند کان پوءِ وري ساڳي وراڻي ورجائي ٿي وڃي، ان ۾ ڪٿي ڪٿي ساڳيو بحر "واهہ گروجي شاهہ درازي" آهي، ۽ ڪٿي ڪٿي مختلف بحر استعمال ڪيل آهي جيئن:

مانگه ۾ رب جهات آپ نفي اثبات

لهر بحر ڪي لات ويک سچي ثبات

۽ ان کان پوءِ وري ساڳي وراڻي آيل آهي. اهو سنڌي شاعريءَ ۾ هڪ نئون نکور تجربو آهي.

نانڪ يوسف بہ سچل سرمست وانگر فارسي بحر وزن جي اثر هيٺ قافيي جي غزل واري سناءَ تي ڪلام چيو آهي، پر ان ۾ ڪي بحر اهڙا استعمال ڪيا اٿائين، جيڪي سچل سرمست وٽ نٿا ملن جيئن:

دم دم اسان ڏي دل تي سڄڻان ديان ڳلهيان
يڪ خيال ياد مئن نون محبوب واليان

سچل سرمست بہ هيٺيون وزن استعمال ڪيو آهي، پر ان ۾ رڪن جو تعداد ۽ مستزاد جو نمونو نانڪ جي نواڻ آهي:

پرين پانهنجي رحم سان تار تارن
اجارن سيهہ دل مهر مؤن نهارن
پسي پس پلن ڪئون تہ آخر پلائي

هن ڪلام ۾ ڪافيي جو استعمال ۽ تڪرار وڻندڙ آهي.

هئہ هئہ اسين نہ ڄاڻون ڇا تان ٿيو ٿيو
هن دل ڪي درد کهڙو ويڙهي ويو ويو

نانڪ يوسف جي ڪلام ۾ سنڌي شاعريءَ جون صوفياڻيون روايتون موجود آهن، پر هن تصوف جي پيچيدگين کي شاعريءَ ۾ آڻڻ لاءِ پراڻا ۽ روايتي طريقا بہ استعمال ڪيا آهن، تہ پنهنجي لاءِ نت نوان رستا پڻ گهڙيا آهن.

شاهہ عنايت، شاهہ لطيف، سچل سرمست ۽ ٻين شاعرن "سامي"، "گور ڪنات"، "گنگا" ۽ "رام" جا اهڃاڻ هندي شاعري توڙي ديومالا مان ڪنيا آهن، پر نانڪ يوسف انهن سيني اهڃاڻن کي استعمال ڪندي بہ سکن جي مذهب مان شاعراڻا اهڃاڻ چونڊيا آهن. هن جي شاعريءَ تي اهو اثر سندس امرتسر جي سفر جو ٿو ڀانئجي. سندس ڪي شعر روايتي اهڃاڻ وارا آهن. جيئن تہ:

ڪاٿي مورڪ مسخرو سو خلق ڪلائي
ڪاٿي دانهہ درس آ ڪٿي هنر هلائي
ڪاٿي اناالحق جا ٿو طبل وڄائي
مرسل صورت سيڪا توڙي تلڪ لڳائي

❋

ڪاڏي گنگا جمنا دوارا ڪاڏي طرف ڪعبي ٿو ڪاهين تون

Gul Hayat Institute

انهن روايتي اناالحق ۽ ڪعبي، گنگا جمنا جي اهڃاڻن کان اڳتي هلي، سندس شعر تي امرتسر جي سفر جو اثر اجهو هيئن ظاهر ٿو ٿئي:

گرو گوبند تئون ٻلهاري جس گيان بتايو وهوا
ستگرو ستگر کي جاڻي، جاڻٹهار گروهر ٻاڻي
ڀائي گروکي ريت پياري تس ڏيان لڳايو وهوا

❊

نانڪ يوسف يار غريبي، واٽ وٺڻ ويچار
ڏيان سچي گرچرنين لايو حاضر همدم يار

❊

آ پن پنج تت برما، آ پن چاري گوبند پياري جي
ميخانہ بت خانہ ڪعبہ گنگا ناڪر دواري جي
ڀائي عشق بنا دل ايوگي، توڙي ڪاشي جمنا جاسي

ٻاڻين ۾ چوي ٿو:

نانڪ ڪهتا وينتي، ستگر کي پرساءِ
وچن گروڪا کهون گي، آگي سنگت ساءِ
وچن گروڪا سانچ هئي، سانچا من پرساهہ
سانچ مئن نون ري سکي، سانچي ڪا سچ راهہ

هن ڪلام ۾ شيام جو اهڃاڻ آهي:

همدم حڪم سناويگا شيام سندر کي پار وهي منجهہ
لحمڪ لحمي، دمڪ دمي، کهيا ڪئن سناويگا
نانڪ يوسف يار دمادم اناحق ناد بجاويگا

مٿئين ڪلام ۾ شيام جو اهڃاڻ بہ آهي تہ ”لحمڪ لحمي“ ۽ ”دمڪ دمي“ جون صوفياڻيون رمزون بہ آهن. هندي شاعري جي روايتن کي سنڌي تصوف سان هم آهنگ ڪيو ويو آهي.

هڪ ٻئي ڪلام ۾ آهي:

ستگران کي مئن دامن لڳڙي
گرمک سانچي وانچا

Gul Hayat Institute

هڪ ڪلام ۾ بندرابن جو ذڪر آهي:

اي بابو بندرابن ۾ بنسري باجي ري

گگن گر جي ري

هڪ ڪافيءَ ۾ سڌو سنئون ٿو چوي:

پائي رام رام ٻولو ڪي ڪٿي هون ڪون هون؟

❊

رام سمر پريات، ميري رام سمر پريات

مطلب تہ نانڪ يوسف جي ڪلام ۾ ڪيترين ئي اهڙين خاصيتن ملن ٿيون جيڪي الڳ اسلوب هئڻ جي ثابتي آهن ۽ نانڪ يوسف کي هڪ منفرد ۽ صاحب طرز شاعر بنائين ٿيون. ٿلهي ليکي اهي آهن "ناچ تال"، "لفظن جي موسيقي"، "قافيي جو ورجاءُ" سان شعر ۾ زور پيدا ڪرڻ ڏکيون استايون، ڪي نوان گهاڙيتا، سندس شاعريءَ تي هندي شاعريءَ ۽ سکن جي ٻاڻي جو اثر. انهن منفرد خصوصيتن کان سواءِ هر وڏي شاعر وانگر پنهنجي ذاتي مشاهدي جي فنڪارانہ اظهار جا سٺا مثال ٿا ملن، جيڪي سندس شاعريءَ ۾ اصليت ۽ انفراديت جو ثبوت آهن.

پائي ڪڙي ڳل ڳاري، در تيڏي يار سهڻا

ڪل الايو ناگهنڊ پايو نال اسان يڪ واري

هن شعر ۾ "ناگهنڊ پايو" انفرادي اظهار آهي. هڪ بيت ۾ مقامي ماحول جي کهڙي نہ چٽي عڪاسي ٿو ڪري:

سگر پڪا ڪنپ پو ڪڙا ڪٿو ڪنيين ڪيڙان چوڪڙا

Gul Hayat Institute

يا هڪ ٻي سٽ آهي:

ڏاڻي ڪيڏو درد اٿاريو ڦٽي ٽيڙا ڦارون سي

"ڦٽي ڦارون ٽيڻ" جو محاورو بہ انوکو آهي. هڪ هنڌ نهنائيءَ جو عجيب اظهار آهي:

ڪيز پڳتي مست ممولي- ناچو نتڪي باندر پولي

مئن تيريان تون اولي گهولي- سرڙا گهول گهمايا هڻ

نانڪ يوسف جو ڪافي ڪلام قلمي نسخن ۾ ريختي جي عنوان سان آيل آهي ۽ ڪجھ ڪلام هندي ڇيو وڃي ٿو. ان مان اڪثر مليل جليل زبان ۾ آهي، جنهن ۾ فارسي، سرائڪي، هندي ۽ پنجابي ٻولين جي آميزش آهي.

نانڪ يوسف جي هڪ ڪافي بلوچي زبان ۾ به ملي آهي. ٿي سگهي ٿو ته فقير صاحب جو بلوچي ۾ وڏيڪ ڪلام به هجي، ڇاڪاڻ ته سندس اباڻو ديس بلوچستان هو. نانڪ يوسف جو ڪجھ ڪلام گهٽو ڪري بحر، وزن يا گهاڙيٽن تي پورو ناهي ۽ ڪيترائي لفظ مهمل ۽ بي معنيٰ لڳن ٿا.

ائين به ٿي سگهي ٿو ته اهي ٻولين نه ڄاڻندڙ ڪاتبن لکيا آهن. ان ڪري صحيح صورتخطي نه هئڻ سبب اهي وزن بحر يا گهاڙيٽي ۾ پورا نه آيا آهن ۽ معنيٰ نه ڄاڻڻ ڪري مهما ۽ بي معني لفظ شامل ٿي ويا آهن. پر تڏهن به اهي هن نسخي ۾ شامل ڪيا ويا آهن، جيئن ضايع ٿيڻ کان بچي وڃن.

اهڙن چند ڪلامن کي ڇڏي، نانڪ يوسف جو باقي ڪلام پڪو پختو لفظي ۽ معنوي خوبين سان ڀريل، ڪيترين ئي ندرتن سان سينگاريل، سر مستانه ۽ والهانه بي اختياريءَ سان چيل آهي.

نانڪ يوسف جي ڪلام ۾ اهي سڀ خوبيون آهن جيڪي هڪ وڏي، صاحب طرز صوفي شاعر جي شعر ۾ هئڻ گهرجن.

نانڪ يوسف جي انهن خوبين تي نظر ڪنديِ اهو محسوس ٿو ٿئي، ته سرمستي سرچشمي جو هي رند شاعر، پنهنجي دؤر ۽ همعصرن ۾ سيني کان اڳرو هو ۽ سندس مقام سنڌي صوفياڻي ڪلاسيڪي شاعريءَ ۾ اهم آهي.

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف جي ڪلام جا نسخا

ماستر محمد موسيٰ سومري جو بياض

هي بياض سن 1901ع ڌاري لکيو ويو جيڪو زبون حالت ۾ محترم خادم حسين عباسيءَ کان مليو. هي بياض 413 صفحي کان شروع آهي ۽ اڳيان ورق ڦاٽل اٿس. هن بياض ۾ نانڪ يوسف کان سواءِ ٻين شاعرن جهڙوڪ: شاهه لطيف، سچل سرمست، بيدل، بيڪس، شاهه نصير، روحل فقير، دريا خان، مراد فقير، صوفي خير محمد هيسباڻي، عثمان سانگي، چتو سانگي، غلام حيدر شر، مينگهو شر، قائم فقير شر ۽ ڪيترن ئي ٻين شاعرن جو ڪلام پڻ آهي.

ماستر عبدالوهاب شر وارو نسخو

هي نسخو ماستر درگاهي فقير چنني 1359هه ۾ لکيو. هن نسخي ۾ ڪل 535 ڪافيون آهن. هن نسخي جا ٻه پهريان ورق ڦاٽل آهن ۽ ڪافي نمبر 154 کان شروع ٿئي ٿو. هن ۾ ڪتابت جون ڪيئي چُڪون آهن.

غلام علي مغل وارو نسخو

هي نسخو خليفي هادي بخش شڪارپوريءَ واري نسخي مان اُتاريل آهي جيڪو سڀ کان آڳاٽو ۽ معتبر نسخو هيو ان ڪري اهو نسخو نانڪ يوسف جي ڪلام جو صحيح ۽ معتبر ماخذ آهي. اهو نسخو 1927ع ۾ اتاريو ويو.

خادم حسين عباسيءَ واري نسخو

هي نسخو فقير خدا بخش عباسيءَ جي نسخي تان ورتل آهي. جيڪو سندس پوٽي خادم حسين عباسي اتاريو. خادم حسين عباسي، نانڪ يوسف جي ڪلام جو وڏو ڄاڻو آهي ۽ ڪيس نانڪ يوسف جو اڪثر ڪلام برزبان ياد آهي، ان ڪري هي نسخو به ڀروسي جهڙو آهي.

Gul Hayat Institute

عبدالرحمان تنئي وارو نسخو

هن نسخي تي بہ ڪافي محنت ٿيل آهي ۽ محترم عبدالرحمان تنئي سنڌي سرائڪي ۽ ريختو ڪلام ڌار ڪري لکيو آهي ۽ روايتن تي مشتمل سوانح عمري پڻ لکي آهي پر هن نسخي ۾ ڪلام گهٽ آهن.

عطا محمد حاميءَ وارو نسخو

هي نسخو هوبهو عبدالرحمان تنئي واري نسخي جهڙو آهي ۽ ڪلام پڻ ساڳي ئي نموني ترتيب ڏنل آهي.

ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ جو گڏ ڪيل مواد

ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ ڪيترين ئي ڪافين کي فقير خدا بخش عباسيءَ واري نسخي تان سوڌي سنواري لکيو آهي. اهو مواد محترم خادم حسين عباسيءَ ۽ ماستر محمد بخش سومري مهرباني ڪري مون کي ڏنو.

ماستر محمد حسين پنٿيءَ وارو بياض

هي بياض بہ ڪافي پراڻو ٿو ڀانئجي ۽ ان تي تاريخ لڳل ڪانہ آهي. ان ۾ نانڪ يوسف، هيمن، بيدل ۽ ٻين سچل سرمست جي طالبن جو ڪلام آهي.

موجوده نسخو انهن سيني سرچشمن کي پيش نظر رکي ترتيب ڏنو ويو آهي. مختلف نسخن مان جيڪا پڙهڻي مناسب ۽ صحيح لڳي اها اختيار ڪئي وئي آهي. حاشيي ۾ مختلف پڙهڻيون نہ ڏنيون ويون آهن. جو ان سان پڙهندڙ کي مونجهارو ٿو ٿئي ۽ معياري متن جو تصور ختم ٿي ٿو وڃي.

Gul Hayat Institute

Gul Hayat Institute

سنڌي بيت

Gul Hayat Institute

Gul Hayat Institute

اڪ وچڙي مڪ سان بندوق ڪيو ٽڪاءِ،
ڪوڙا سپ ڪري پيا، سچن لڏو بقاءِ،
لوڪان منجهه لقاءِ، ٿيو نيڙي يوسف يار جا.

❋

ائين پڻ پنڌ الله جو ابتي سستي سج،
پوءِ وسڻ ڪي ويجهڙو بڪ ۾ پائنس رج،
پنلبڻ پائي ڪانڪا، سيڪا پائي جج،
درد ورهه ريءَ وانڙي ڏوڙ ڏرم ۽ پيچ،
نانڪ اکين اڄ، آهي يوسف يارن هڪڙي

❋

اڄ اکين کي آءِ نانڪ ،عين محمد،
سمجهي ڏس اندر ۾ معني، نانڪ نالو ناءِ
نفي اثبات ونج تون، نيٺئون زير زير دل لاءِ
وفي انفسڪم فرقانئون، بر حق قول خداءِ
يوسف ياري آءِ مرشد نيٽن نينهڙي

❋

اڄڻو ڃاتو جن، ذڪ ڏيئي ڏس ڏيل کي
سور اڌاريو سرت کي ساز سريا من تن،
بيخود بحر عميق ۾، تا ڪوڙين ڪيرت ڪن،
دل دردئون واجهه وجهن، نانڪ يوسف يار جا.

Gul Hayat Institute

❊

اڃڻ سڃڻ آهيان، ڪوڙين عيب اندر
تون سرپوش سچا ڏٽي، تون والي آن هر پر،
عاشق عاجز تو مٽي، هجين گهوٽ سدا تون گهر،
توري اقرب اوڏڙو مون دل ناهه مگر،
جاني هن جمروت ڪئون، توبه تائب اپر،
يوسف ياري سر، مرشد شهر دراز ۾.

❊

اديون عشق الله جو شال هجي سڪ سر،
دعا ڪيو مون جيڏيون، روزان روز اپر،
گهوٽ اچي مون گهر، هي سرگهوران گهوريان.

❊

ابتڙي اوڙاهه ۾ جيڪو اڇلي آپ،
جو آپو اوڙاهه ۾ سور نه تنهن کي تاپ،
يوسف ايءَ سراپ، آيو عشق عجيب جو.

❊

ابتڙي اوڙاهه مان جيڪو ڪيندو ڪر
اونهو سر الله جو، سو پڻ پروڙيندو پر،
يوسف يار اڏر ڏاڍو پنهنجو پاڻ ڪئون.

❊

آءٌ ته گهوري ان تئون محبت موهيا جي
لکن منجهئون لئون وارا، لعل ليندا ڪي.
آسڻ ان سورن ۾، هردم هوندا سي
يوسف يار سيي عاشق ويا اوڏهين.

❊

مون تن جنجي تار سي تار ڪشن تا تار مئون،
قلب ته ڪش معشوق جي، ساهن ڳٽڙي سار،

Gul Hayat Institute

عمر اجائي ائين وڃي تي غفلت منجھ گذار
هي تان ڪاٽي ڪونہ ڪو جيءَ جڳائن يار
تنهن هردم سار سنڀار آهي نانڪ يوسف يار ڪي

❋

گوندر تون گلزار تنهن جي رمزين ڪو رهي
اندر ٻاهر سوجهرو برهہ بسنت بهار
نانڪ يوسف يار هڪ تون گهرجين دوست مون

❋

گوندر گذارين ڪڇن ڪنهن سان ڪين ڪي
ڳالھ پروڙي ڳجھ جي هئہ هنجون هارين
نانڪ نهارين يوسف راهہ رسول جو

❋

گوندر گڏ عقل ڪڍهن ڏنوسين ڪونہ ڪو
پڇي عشق عقل کي ٻڌجي ويو ڪلڪل
اندر ٻاهر آهہ سو ٻول نہ ٻئي ڪنهن پل
نانڪ نينهن اصل يوسف ياري يار جي

❋

جو ڇاتو سو نانھ آهي منهن مقابل سپرين
ڇاڻ پراهون پاڻ ڪئون ڏيھ ڏنو جن ڏاهہ
ساڙج سرت اجاٽيا ڏيئي برهہ جي باهہ
نانڪ يوسف ناهہ يار ڇوڙڻ ڪئون اوڏڙو

❋

پري پيريءَ جو ٿئين بزرگيءَ ڪئون بر
ڇڏي تسبيح تال جي گهير عشق جو گهر
دور دڪانن ڪئون رهين سمجھ سريءَ جو سر
مڪر مصلا گودڙيون ظاهر اٿي ضرر
ٻيا سڀ ساڙ فڪر نانڪ يوسف يار ريءَ

Gul Hayat Institute

❊

عاشق ان احوال ۾، ناهي تفاوت تر،
"خلق الاشياءَ فهو عينها"، پاڻئون سڃاڻج پر،
دل ڏسي ديوار مئون، وٺي ناڻءَ نگر،
ڳالهه سچي سچ يار جي، عاشق نہ ڀانئج ار،
آهي منجهي ئي مر، نانڪ يوسف يار جو.

❊

تو ۾ تنهنجو تال، ساز وڄائين، سرت جا،
ساڙج سرت عقل جي، عاشق وٺ احوال،
طلسم سير ڏسڻ ۾، نقش رنگي رهوال،
موهيا موهہ عميق کي، سرت عقل سر حال،
هي هڪڙو خاص خيال، نانڪ يوسف يار جو.

❊

مون ۾ عيب عميق، تون ڏاتار ڏڌن جو،
هادي هدايت جو ڏٺي، راحم رمز رفيق،
تڪيو تو ريءَ ناهہ ڪو، توڪل شاهہ شفيق،
يوسف يار حقيق، تنهن جا موهن مرڪ مون.

❊

مون ۾ عيب اپار، آهن اڪيچار ڪي
ناهي ڳاڻاٽو ڳڻيان، بديون بي شمار،
پاڻ نہ ڀانئيان پانهنجو تر نہ تو ريءَ وار،
هئڻ تنهنجو تون سدا، آهين بسنت بهار،
تون هنسين تون روئين، تو گويا تون گفتار،
نانڪ يوسف يار، تو ريءَ تڪيو ناهہ ڪو.

❊

مون ۾ عيب ائين، چوڻ چارو ناهہ ڪو
پوڙيون پر تقصير جون، ڪيون معاف ميين،

Gul Hayat Institute

توکي پرتو سپ پرين، جاني يار جئين،
يوسف يار ڏئين، دلاسو دلگير کي

❊

عيبدار اجاڻ، آءُ پڻ آهيان اي ميان!
هر نقطي هر حرف ۾، تون پرين آهين پاڻ
مون من موهي مست ڪيو، سندو روح رهاڻ
مڪا مسجدون مڙهيون، سڀ تنهنجا سير سڻاڻ
سچا يوسف ساڻ، يار نہ توريءَ کو ٻيو.

❊

عاشق ٿيو نہ اداس، اسين توسان آهيون
دم دم تنهنجي درد جو، هت ناهہ نهان کو ساس
آهيون دل عشاق جي، ڏس پاس مؤن انفاس،
يوسف هڏ رت ماس، آهي يار يارانو هيڪڙو.

❊

عاشق ۽ معشوق جو آهي ياراڻو هڪ،
آيو عاشق نانءُ ۾، خود ڪري لڪوٽي لڪ،
تان ويهي مور نہ وڪ، ڪر يوسف نالان نينهن جون.

❊

دم دم نالان نينهن جون، خوش محبوبن من،
صبر صلاح عقل جي، غازي گوش نہ ڪن،
صلح صلاحان ظاهري، ٻنهي جهانن ٻن
عشق اصل ڪؤن هيڪڙو، بي رنگ صورت جن،
عشق اجهاڳ اندر ۾، تي هي سر سمجهو ڪن،
سي ٻيئي ڏيئي ٻن، ٿيا گم يوسف يار ۾.

❊

مالڪ ملڪ ميان، هادي هيٺن جو ڏٺي
هيٺي حال اوهان ڳري، دم دم آهہ عيان،

Gul Hayat Institute

تہ هجان هميشه تيڏڙي حاضر منجھ هِنيان،
هئڻ هلڻ من جو تنهنجي توهہ جيان
تو ريءَ محض ميان، هيڻن هادي ناهہ ڪو.

❋

مسڪينن مدام، آهي هادي هيڻن عربي
شافع شاهہ عشق جو، آهي در درازين دام،
ياور يار يتيم جو آ مير محمد چام،
سو سو تنهنجي پار ڏي، يوسف ساهہ سلام،
نانڪ ناهي نام، ڪلمي ڳولهيو ڳالهڙي

❋

تون هادي همراز آن دائم دردمندن جو
تو ريءَ وس نہ واهہ ڪا، هر قبلي هر باز
ننگيون ابرو اوچتو ڪري عشق سندو آغاز
ڪستوريون خوشبوءِ تي مشقؤن شهر دراز
نانڪ يوسف ساز يڪ يار اوهان جي عشق جو.

❋

عاشق پاڻ اڏار، اوڪي پاند نہ وڇ اچين تون،
خيال هاديءَ مهديءَ ڪؤن مستيءَ منجھ مچين تون،
راتيان ڏينهان اندر اهائي پرين پرت پچين تون،
پاڻ نہ ڄاڻج حق سڃاڻج، نگھہ رنگ رچين تون
رک نگاهہ نگاهہ ۾، گام نہ گل ڳچين تون،
پير مغان جي در تي يوسف، نانڪ نينهن نچين تون.

❋

ليڪن ليڪو ناهہ ڪو عشق اٽانگو پنڌ،
نفي لنگھي اثبات ڪئون اڳيان راهہ برهہ جو رند،
ڪسندي ڪسجن ڪينڪي هيئؤن ڪاتيءَ ڪنڌ،
حق سان هلي نہ ڪنهن جو فڪل فريب نہ ڦند،
سوجھي لهن سڌ، نانڪ يوسف يار جو.

Gul Hayat Institute

❁

جي وهان ٿي وير ۾، تان ٿئي تو هي نہ ٽڪاءُ،
وير ورائي سير ۾، اونهو عشق لقاءُ،
هي پڻ رهي ڪونہ ڪو جي سارو تو تان سماءَ
وڻ وڻ وائي هيڪڙي پرينءَ جو پڙلاءُ،
نانڪ يوسف نانءُ، بلڪل پنهنجو پاڻ ۾.

❁

سلڻ آهي ساهہ کي ڳالھ اڻانگو ڳجھ
پنهنجو پرجهج پاڻ ۾، ڏس ڪٿي تان ڳجھ
رمز هڪا رک روح ۾، راهہ نہ ٻئي ڪنهن رجھ
ٻولي ٻي نہ ٻجھ نانڪ يوسف يار ريءَ

❁

ليڪن ليڪو ناهہ ڪو اُلٽو برهہ بيان
دم دم دل ۾ دانھڙيون، اڏما درد ديوان
لاالله ڪئون اڳي عشاق، جوش جبر جولان،
ساڻ شمشير عشق، ديو مارن دوفان،
ڪل يوم هو في شان، عشق الھ نئون شان،
ڪوڙين ٿيا قربان، نانڪ يوسف يار تان.

❁

غم وهم اندوهہ ۾، ٿا عاشق گذارين،
سندي پرينءَ پار ڏي، نرتئون نهارين،
هنجڙيون هارين، رويون رويون رت ڦڙا.

❁

سڪ جني جي ساهہ کي، سندي سپرين،
هڪ ٿيا سي هؤ ۾، ڏئي ٻيائي ٻن،
محبت رکيائون من، واصل ٿيا وحدت ۾.

Gul Hayat Institute

❁

سڪ جني جي ساھ کي، سي پڙ سچاتا،
ڪچن ڪنهن سان ڪينڪي، وحدت منجھ وطن،
مرد سيئي مرڪن، جن کي عشق الله جو.

❁

نماڻيءَ جي نجهري، آڻيندن الله،
جن جي جولان ۾، انئي پهر ارواح،
دلبر تون داناھ، مهر ڪندين مسڪين تي

❁

محبوبن جي مهر ۾، عاشق سدا بهار،
پرينءَ هيئن فرمايو ونگو نہ تن جو وار،
حاضر ناظر آهيون هِت هُت نور نظار،
وهو معڪم اينما ڪنتم، دل ۾ پس ديدار،
گم ڪر هستي حال ۾، عشق سندو اسرار،
يوسف سچو يار، سو جو پاڻ نہ ڄاڻندو.

❁

ڄاڻ پنهنجو پاڻ کي هيءَ خرابي بس،
ڪير هلي چلڻ ۾، رمز اها ڏس ڏس
خالق آهي خلق ۾، حڪم نہ ڪنهن وس،
ڳالھ ڳجهي عشق جي آهي عاشقن گس،
ديي دوئيءَ کي دس يوسف يار جئين سدا.

❁

تحقيقئون تڪرار، تون آهين تون ٿو وسين،
هر صورت ۾ سپرين، آهي سندو اِسرار،
بر تر باغ بهاريا، سهڻو سڀ سينگار،
پرتوو پرين تنهنجو جيئن سورج جو جهلڪار،
يوسف دل ديدار، هادي هر دم ٿو وسين.

Gul Hayat Institute

❋

مان مان تون تون ۾، تون هين تون هين تار،
ملڪ فلڪ آ خلق ۾، گويا تو گفتگار،
يوسف سمجهيو يار، توهئن توڪي تو پرين.

❋

ول چل ڪيون ڪهڙا، تو پهرين پوشاڪون
هو هوا مؤن الف ٿئين، آدم دم خاڪئون
سڀ ڪنهن صورت سوجهرو، ٿيو نورنبي پاڪئون
احمد احمد آن تون لائق لولاڪئون
اندر اوطاقون يوسف يار اوهان جون.

❋

هرڪو ڳولي اُن کي عاشق ڳولن رب،
دنيا ڏوتيءَ جي ولوٽيا، ڪارا تن قلب،
سارو ان مطلب، جي يوسف هوندا يار سان.

❋

جيئن جيئن ڳولن اُن کي آهي الله ڳولن تيئن،
ونحن اقرب اوڏڙو آهي الله دل جينءَ سينءَ
وفي انفسڪم حق فرمايو هينئن،
سي ٻئي بن هوندا ڪيئن، جي يوسف ريڏا رام سين.

❋

هو جي حرف صحيح ڪري، هاهوت ۽ باهوت،
هي سڀ حرف عشق جو، ناسوت ۽ ملڪوت،
پوتا پور پرينءَ جي جابر ۾ جبروت،
يوسف يار آ ڏوت، مليا من بهار ٿيو.

❋

راتيان ڏينهان روح ۾، آهي سڪ هادين جي سر،
اڏما عشق عجيب جا، لهريون لس لهر،

Gul Hayat Institute

آهي اميد الله ۾، مان ملن ڪنهن پر،
وس نہ مون من پانهنجي، بيوس ماءُ مگر،
آءُ اپهرو ميم لئہ، واليءَ پوندو ور،
سڀ اختيار انهيءَ جو، آهيان ناڻ نڌر،
يوسف يار نہ ڪر، نا اميدي عشق ڪئون.

✽

لاتقنطو من رحمت الله، فائق جو فرمان،
پريئڻ پاڻ فرمايو کولي پس قرآن،
تن تقصيرون پاڻ ۾، اوڏانهن سڀ احسان،
بخشيندو بدڪاريون صاحب سچ سبحان،
يوسف يار جولان، آ سدائي عشق جو.

✽

درد مندن جي دائما، پريئڻ آهي پاس،
خاطر خوشيءَ سان سچي مرڻ برهہ ۾ باس،
يوسف سڀ رنگ راس، آهن عشق الله سين.

✽

نماڻيءَ جي نجهري، پرين پيهي آءُ،
هن هيڻي حال جو توکي سڀ سماءُ،
سندو محبت ساءُ، يوسف دل درڪار مون.

✽

وڃ نہ وجهجي ايتري، محبت وارن ڏاهہ،
درد جني کي دل ۾ روز نهارن راهہ،
سڻي آهون عاجزيون، آڻيندن الله،
يوسف ساهہ پساهہ سندو محبت موهيو.

✽

ڏک وارن جي درد جي، ڪل نہ ڪنهن کي ڪاءِ،
محبت جي موج ۾، سڏ سورهين کي آءِ،

Gul Hayat Institute

عاشق ڪاهن عشق ۾ هو ليئڙو هاءِ هاءِ
يوسف سچ سڻاءِ هي گم ٿيئڙا هوءِ ۾

❋

پرين پاڃاڻيءَ جي وري واهر ڪر
نافع نانءَ الله جي سندا لائق ڪر
مسڪينن تي مهر مؤن نظر نوري ڏر
هميشه هر حال ۾ هجي عشق تنهنجو اپر
مرشد ميان مگر يوسف تڪيو تنهنجو

❋

ميان مسڪينن ڏي مهرؤن وري واجهاءِ
اگهڻ آسروند جي قدم مبارڪ پاءِ
سندا محبت مينهڙا وري تون وساءِ
دلبر سان دل لاءِ يوسف يار غريب تون

❋

ميان مسڪينن جو تو ريءَ ڪير ٻيو
راحم رحمئون پانهنجي لالڻ پاءِ ليو
هئان اوهان جي عشق ۾ منجهه خمار ڪيو
اچي يوسف يار پيو يڪ دل در اوهان جي

❋

دوست اوهان جي در جي پورهيت پاڃاڻي
وٺيون ويٺي آهيان تنهن جو نجهرو نماڻي
آهيان هٿ اوهان جي ڄاڻي نہ ڄاڻي
اصلئون آرياڻي آهيو يوسف سندو آسرو

Gul Hayat Institute

*

يوسف سندو آسرو توڙئون تڪرار
لاتقنطو سپرين، سچو سنڌؤ اقرار
صاحب صورت جو ڏٺي، تون ستاري سردار
بدڪارن بڇڙن جو آتو سر مرد مدار
يوسف گھرجين گھوٽ تون هِت هُت دم ديدار
نور سندو نروار پرين پسان نت نور سين

*

سڀ توفيقان تون پرين تون مالڪ مختيار
اصل لاڪون آهين اڙين جو آڌار
لک چوراسي جيئڙا، تون پالين پر پروار
وڏي وڏائي تنهنجي تون ڏيهه ڏٺي ڏاتار
دلبر ڏي ديدار يوسف کي هر حال ۾

*

آءُ تن ساڌن آهيان، سندي چرنن کيهه
جي گر پورا پنڌ ۾، نرپو اندر نيهه
يوسف يار سنيهه هي سڻ عشق عجيب جا.

*

سمجھڻ ساڌن کي محبت جو مذڪور
وڏي وڏائي رام جي نور اعلي نور
هينئڙي حب گروءَ جي مرسل مڙني مور
يوسف يار حضور دل سچيءَ ۾ سچيان

Gul Hayat Institute

٭

تحقيقا تڪرار ايندا مرد ايران جا،
ڪاهہ ڪندا ڪفران تي، ڪٽڪ ڪارونيار،
همت چارئي يار تني سان، هوندا پنجتن پاڪ بيار،
چؤرنگ چڙهندا چاهہ مؤن، ڪري غازي گرد غبار.
هاديءَ هيئن فرمائيو جذبئون قسم جبار،
فوجان فرنگين سنديون، ڪم ٽيندين منجهہ غار،
جي پڻ پاس انهن جي، سي خارج ٿيندا خوار،
قتل ڪندا ڪفران ڪي، هي فرمودو سردار،
سر مردودن منڪرن، پوندي مولا جي مار،
حڪم آهي الله جو، گويا هي گفتار،
چوي چوائي پاڻ ٿو اونهو سر اسرار،
آءُ تہ پاند نہ وچ ۾، هي ڪم ڪيا ڪلتار،
بچندا سي باهين ڪؤن، جي فائق فقر يار،
آڙاهہ ابراهيم جيئن، ٿيندا باغ بهار،
سرتيون سچا صدقي تن تان، عاشقن ۾ اعتبار،
سرتيون سچا پيڙ نہ پسندا، ونگو نہ تن جو وار،
يوسف حق جا يار، نانڪ هوندا نانو سين.

٭

مالڪ هوندا نام سين، سدا سڪالا سڪ،
منڪر جي مغز جي ماري ڪيندا مِڪ،
نانڪ شاهي ناميا، هونگ جنين جي هڪ،
غازي جن گرؤ جي پيتي پرتئون پِڪ،
سمجهڻ ساڻن ڪي اها، مار لنگوٽي لڪ،

Gul Hayat Institute

ڪوڙا پرجهن ڪينڪي چلڙ غرقيا چڪ،
دنيا ڏٺايا ڪيترا، پئي پاڙن تي پڪ،
عاشق رهه رنگ رام سين، ڪرڪوڙن ڪي ڪڪ،
دنيا بازي دورنگي ڪر، ڪوڙ ڏيکاري ڏک،
سي تار نه پسند اتک، جي نانڪ يوسف گرچه نيز لڳا.

❋

ساڌ ڀڳت سي سهڻا، جي ساڪون سڻائين،
سچي ساک ڀڳت جي ڇهند نه ڇپائين،
لاهي ڪل بوتي ڏڪڙ مڙهائين،
گهڻ گهنگهرو پيرين ناچو نچائين،
ڪري آسيسون ان تي رنگ ۾ ريجهائين،
ميڙي مهاڄن معرڪا، خوشيون ڪارائين،
سير سچو تن ۾ جو ڪلمو ڪهائين،
جاڏي عالم آسرو منهن اوڏهن ڦيرائين،
لئون گر سان لائين يوسف ساڌن واريان.

Gul Hayat Institute

سنڌي ڪافيون

Gul Hayat Institute

Gul Hayat Institute

❃

تو پڙ ۾ ڏپو سڄڻ ڏو پڙ ۾ ڏپو
عشق جي آڙاھ ۾ ڏي ٽاھ ٽنگر ٽپو.

هادي هردم همت توسان چاڙھ عشق جو چپو
لا جو هڻ الا ڪهاڙو غير کي هڪ لپو.

بنا دوستيءَ دوست جي پيو خان ڪپٽ ڪپو.
هادي هردم حاضر ناظر، امڙ نڪو ابو.

هئہ هئہ عمر ائين وڃي ٿي ڳپل ڪائڻ ڳپو
پيو مڙيئي ٻن ڏئي نام صاحب جپو.

هي جڳ بازي ڪوڙ پسارو دنيا پولي پپو
ڪڪو چڏي گگو ددو للو تتو پپو

نانڪ يوسف نيهڙو ڏس، نيٽن مرشد مکو
آءُ پڻ گهوري گهور تنهن تان، جو عاشقن تپو.

Gul Hayat Institute

✽

اکڙين منجهه الله پرين، تنهنجي اکڙين منجهه الله

سچي مرشد ڳالهه انهيءَ جو ڏنو سچ وِساهه
پاڻ ڏسي تو پاڻ پسي تو ديدن مؤن داناهه
ڪل اسان ڪي ڪيهڙي ميان کهڙو ڏوهه گناهه
تون تان مالڪ ملڪ جو آهين هيو تان سڀ سپاهه
يار يوسف ڪي تا پڙ ڪوٺن ڪيئي نانڪ شاهه

✽

وري وريون قطارون جيجان جوڳيئڙن جون

هيس ميراڳڻ جن لئه منجهه درد دمارون
قرب سجاڻي پنهنجو موڙي ماڳ مهارون
نوري ناٿ نوازي پنهنجي مهر منجهارون
پورب نيندا پوربي لاهي منلن ميارون
اڱڻ مون مسڪين جي لايون برهه ٻهارون
ڪريان ڪاپاٽين جي هن محبت تنواريون
يوسف يار مهر مؤن لڌيون سامين سنپارون

✽

رنگي رنگي ٿي آيو آهين سهڻا آدم منجهه سمايو آهين

ڳلي ڳليءَ ۾ تال تماشا عجب سئر مچايو آهين
حسن هزارين عشق ٻهاري نيڻن جو جهڙ لايو آهين
عشاقن جي دل تي دم دم دردن بار اٿايو آهين
موهن مهٽيون ڀهري پوشاڪان پاڻ ڪي پاڻ پسايو آهين
تو سر شملو شاهنشاهي چيرو سر چڙهايو آهين
نيٽين يوسف يار سجاڻي ٻفضل پنهنجو فرمايو آهين

Gul Hayat Institute

❊

سارو ئي گرد غبار ڏسڻ ۾ جو آيو.

ڪوڙو قلزم ويرون واڪا ڪڙڪا ڪارونپار.
لڙجهڙ لهريون لس وهي ٿو شمعن ناهي شمار.
آب حيات ٻه آهي اتهين تحقيقا تڪرار
پيئڻ ڏسن ڏک ڪم ڪنهن جو سوجهي پس سنسار.
سچي مرشد ڳالهه سچيءَ جو ڏنو سر اعتبار.
مار نغارو اناالحق وارو پاڻئون پاڻ بيزار.
نانڪ يوسف يار مون ڪل نا عشق الهه اسرار.

❊

هادي تنهنجي حسن جا، ڪيها ڪهڙا نظارا.
سينگار سو رنگن ۾، بي انت پر پسارا.

سڀ روپ ۾ نيارو آهي سندءِ اوتارو
محبوب تون سچارو سڻ شوق جا شوڪارا.

عاشق ديدار ڪاريو جنهن تنهن کي منهن ڏيکاريو
سوليءَ اتي سينگاريو هٽي نينهن جا نغارا.

اسلام ڪفر ڪاري، مهتر ٿيو شڪاري
ڪٿ شاهه ڪٿ بيڪاري، خوش عشق جا اشارا.

تنهنجي حسن جون هاڪون، آهن حشر ڪيڏاڪون
دل درد ۾ تڏهاڪون، زاري هزار بارا.

Gul Hayat Institute

يوسف نگاهہ ياريءِ معشوق جي مهاري
نانڪ ڳلي ۾ ڳاريءِ زلفن جا ڪيس ڪارا.

هي جان جسم ۾ آهين، تون آهين تون
ڪي تا پائن ڪوپيو.

ونحن اقرب اوڏڙو ائين ڪير چوي جو ناهين تون؟
ڪاڏي گنگا جمنا دئارا، ڪاڏي طرف ڪم تو ڪاهين تون؟
سو لک بازيون برهہ سنديءِ جون، ناهہ ليکن تو ناهين تون.
نانڪ يوسف يڪدل ياريءِ، توڙي سوز فراقن ساهين تون.

❋

هي تا پائن هنڙي عاشق، هو تا هنن سان هنن سان.

سميع بصير پلڻ ۾ ڏسن، ڏان ڏان ڏنن سان ڏنن سان.
پهري آيو پاڻ پرين، رنگ رنگي جهنن سان جهنن سان.
عشق نہ جن الله جو منهن ڪارا تنن سان تنن سان.
دل روح هئي پاڻ ۾، عشق عينن انهن سان انهن سان.
نانڪ يوسف يار جو عشق دائم دنن سان دنن سان.

❋

عشق ديوانڙي ڪئي ڪئي ڪئي
پيارا تنهنجي درد ديوانڙي ڪئي ڪئي ڪئي

بولو بئنسر جهمتن جهاما، نينؤن هاڻ نٽن جون مامان
پاڻ ۾ ڪن تا رامان رامان، دين ڪفر هٽ هئي هئي هئي.

Gul Hayat Institute

جٽيان جهم جهم ڪرن قطارون، موهن مونکي ڏئي ڏيکاريون،
دلبر ڌاڙيي ڪارڻ ڌاريون، سمجهه هيءَ ڪل پئي پئي پئي.

سارو سپ سينگار ڪيائون، محبت ۾ من موهي نيائون
تا ڳڻ ڳٽيان ڇا هيان آءٌ، تا تا برهئون تئي تئي تئي.

ڪيهون ڪيهون عشق گفتارون، سڌ پئي اچن جي پارون،
ڪيها ڪيها بسنت بهارون، ڏس تا رمز رئي رئي رئي.

نانڪ يوسف يار پچارون، سچي مرشد ازل اشارون،
پنهنجي پارون پاڻ بيزارون، جي نہ سمجهڻ تا نئي نئي نئي.

❋

هت پرين ڪهڙي پڇندا، سرتيون ڳالهہ نہ ڄاڻان،
ڪيهي ڪيهي ڪيهي.

هينئڙو منهنجو حيرت هن ۾، ڏيل ڏکي پرڏيهي ڏيهي ڏيهي
عالم عبرت ۾ اچي عقل جو درد چوان دل ويهي ويهي ويهي
عيبن هاٽي آءٌ نماٽي جيهي آهيان تيهي تيهي تيهي
حال انهن سان آهي اسان جو رمز جنهن دل ريهي ريهي ريهي
پنهنجون پوٽيون ڪين ڇڏيندا، پاڻ ايندا پڪي پيهي پيهي پيهي
نانڪ يوسف يار سان رهجي، سچي اچي سچ ايهي ايهي ايهي.

❋

نيٽن تو سان نينهن پرين، اصل آهي ئي ايڏاهين.

ڏاڍو ڏاهن مون ڏنو شوق تنهنجي جو شينهن پرين،
پار نہ پئي ڪنهن ڪيڏاهين.
توريءَ پانيان ڪينڪي رات نہ ڪوئي ڏينهن پرين،
ديس ويس آءٌ جيڏاهين.

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف يار جو ميان، اُتو محبت مينهن پرين،
تانگهي سچي دل تيڏاهين.

❋

هئي هئي اسان نہ ڄاتون، ڇاتان ٿيو ٿيو
هن دل کي درد کهڙو، ويڙهي ويو ويو.

ڏينهن رات بيقراري، توبهہ هزار زاري،
کو پور دل نيارو پر دل پيو پيو.

هيو ڇا هئڻ حياتي، هن کؤن ڀلي مماتي
موتو قبل مري جي، هي سر ڏيو ڏيو.

صورت حقيق هادي، رک نقش دل شهادي،
پر پار تون پرينءَ جي ٻاري ڏيو ڏيو.

کنهن موج ۾ پيا سي، نينهڙي نسنگ نيا سي
هي خيال دل اسلامي، ڪفرؤن ويو ويو.

يوسف بهار يار، دل عشق جا شوڪارا.
پيو محض مور ناهي، حق جو ليو ليو.

❋

درد حسن ديوان ڪيوسي، موج انهيءَ مستان ڪيوسي

مرڪ ڏسي محبوب مٺي جي، جان جسم قربان ڪيوسي،
هي سر سوليءَ اتي حاضر، نينهن نظر نيشان ڪيوسي،
نانڪ يوسف يار سدائي، سر صحيح سلطان ڪيوسي،

Gul Hayat Institute

*

دلداريون تہ ڏجن ميان، دلبر درد مندن کي

قول سچا پرين پانهنجا، نباهيون تہ نجن ميان
مهرئن مشتاقن کي بدڪاريون بخشجن ميان
نالائقن سان سپرين پنهنجا قرب ڪجن ميان
هيٺن تي هر حال ۾، دست پرين ڏرجن ميان
جيها تيها پانهنجا، پير پري پڇجن . ميان
ٻيڙيءَ چاڙهي سپرين، چر ۾ نہ ڇڏجن ميان
يار يوسف جون زاريون عرض قبول ڪجن ميان

*

حالڙو جيڏيون مون سو حالڙو حال هاديءَ جو آءُ قرباني

ڪو تان ڄاڻي ڪوئي نہ ڄائي، پاڄائي کي پاڻ سڃاڻي
دوست متو دلجاني
راتيان ڏينهان عيبن آرو پسڻ پرينءَ جو نور نظارو
عشق الهه سلطاني
حال وارن جا جي منڪر هوندا، ٻنهي جهانن ابتر هوندا،
قسم رسول رباني
ڪوڙن موڙهن قال نظر ۾، لؤن وارن کي لال اندر ۾،
سر سارو سبحاني
يوسف يار جون رمزان سهڻيون محبت پريون من جون مهٽيون
هوءِ جن دلڙي ديواني

*

ڇا پڇو ٿيون ڪيرڙي آهيان؟
خاڪ پسر جي ڍيرڙي آهيان.

Gul Hayat Institute

سندو همت حال سدائي، دم اهو تان خيال خدائي
نت آءُ ڪميني ڪيرڙي آهيان
مون سنهن ورچي ناهيان ناهيان، طرف نہ ٻئي ڪنهن ڪاهيان ڪاهيان
ٻير پرين آءُ ٻيرڙيءَ آهيان
عيب اسان ۾ هڙا ڪيئي، مرشد معاف ڪيا مڙيئي
توڙي مندي ميرڙي آهيان
پاڻيءَ مان تيو پارو پيدا، ڏسي طلسم ٿئڙين شيدا،
تاتيرڙي نہ ميرڙي آهيان
نانڪ يوسف يار جي ٻولي، عشق لقارو هر جا هولي،
نت ساڳي ڏاهہ ڏڦيرڙي آهيان

❋

چرنن جي آءُ ڪيهڙي آهيان، ٻيلي رمز هادي دل ريهڙي آهيان

ڪي ٿا پاڻڻ ڪتي وسي تو ڏيهہ سندين جي ڏيهڙي آهيان
سندن گولين جي گولين جي، جوڙ جتين جي نہ جيهڙي آهيان
ادلي گدلي بدڪار بدلي، پريم پرينءَ جي ساڪيهڙي آهيان
قادر مون ۾ عيب مڙيئي، جيهي چئو آءُ تيهڙي آهيان
نانڪ يوسف يار جي درجي آهيڙياڻي آءُ ايهڙي آهيان

❋

منهنجي دل سان توسان لڳي، لڳڙي سان آر ارڏي

تو شهہ جنهن سا ڪئڙو نظارو لائي پرت نا ڇڏي
ونحن اقرب هيءَ اشارت، ڪل توسان تند گڏي
موتو قبل جي آسري، تو عاشقن دل اڏي
موڙي محبت آهہ عاشقن، ملڪ نڪو مال مڏي
زهد عبادت راهہ برهہ ۾، ساڙ ڪفر دين هڏي

Gul Hayat Institute

راتيان ڏينهان سا نہ اداسڻ جا دل تو سان سڌي
نانڪ يوسف يار سدائي واهر تنهنجڙي وڏي

❋

سرتيون سڀ ۾ پاڻ آهي رنگ رنگ ديد نظارو
ڏسو ياروحسن وارو

آدم صورت بني آيس ورهي ڪيم وٽاڻ
لڪ لڪوٽي خاڪ لنگوٽي موهيس تن هن ماڻ
ڏسي صورت معني مورت، چشمان چارئي چاڻ
ڪارونيار ۾ تي ويي گم اڃي منجهہ سڃاڻ
دردن دل ۾ دکن دونهان حيرت هن ۾ هاڻ
عبرت اونهو سر اوانگهين جتي ياڳين ياڻ
عاشقن کي نيڻ نهوڙن سندي عينن آڻ
نانڪ يوسف يار تماشو پٽ پئي ڪن پاڻ

❋

سڄڻ تنهنجي سڪ، پيلي سدا آهي ساهہ کي

ڳالهيون ڳارن ڳجهيون هينئڙي کي هڪ هڪ،
پيلي درد آهي ارواح کي
مون من مستانو ڪيو پرين پياري تو پڪ
پيلي ڏاڻ ڏنو هن ڏاهہ کي
سوز گدازڻن تنهنجي نيڻ دريا يڪ،
پيلي معلوم آهي الله کي
نانڪ يوسف يار جي لعل لنگوٽي لڪ،
هيءَ ڪل آ شاهنشاهہ کي

Gul Hayat Institute

✽

يار دوستي آهي آهي، ڏسڻ ديدار اکين جو اکڙيون.

بنا دوستيءَ دوست جي يارو پيو تان ڇاهي ڇاهي؟
روزا نمازان ورد وظيفا، ٿاهه لکين تو ٿاهي ٿاهي.
جانب جاڏي ڪاڏي وسي تو ڪعبه ڪاڏي تو ڪاهي ڪاهي.
ڳالهه اهائي انهن جي يارو، منصور چڙهيو ڦاهي ڦاهي.
ظاهر باطن آهي اهوئي پيو تان ناهي ناهي.
نانڪ يوسف يار سچل جو، ڏس ڏنو ڪنهن ڏاهي ڏاهي.

✽

شرڪ ويا شڪ شوڪ، برهه بهاريءَ جو جهڙ لايو.

اندر اوطاقون عشق وسايون، ٽيون سرهيون سي سيئي جايون.
هاڪ حسن جنهن هوڪ، اگڻ اچي تنهن پيرڙو پايو.

عاشق هردم ڪرشڪرانا، پرهه پرينءَ ڏنهه آيا پروانا.
آهي هاڪ جني جي لوڪ، اندر ٻاهر سنڌن سايو.

عشق جي صلئون روزازل ڪئون، محبوبن جي مست مهل ڪئون.
پئي مون کن برهين ڪوڪ، سو سڌ هڪ مون ساهه سيبايو.

عشق الله ڪئن جو جيءُ پاسي چاڻ تہ جهڙا روح مٿاسي.
سي تہ خامي خار جي خوڪ، هت هت صورت سمجهڻ آيو.

نانڪ يوسف يار سڃاتو درس درازين دلبر پاتو.
ڏرئون منڪر ڪي هڻن ٺوڪ، عاشق مرشد ماڪ آيو.

Gul Hayat Institute

✽

سڻ عشق جا سنيها سنيها، عاشق توتي مهر سدائي

لحمڪ لحمي هيءُ اشارت، دمڪ دمي عشق عبارت،
اها تان پاڻ پرينءُ فرمائي.
بات برهہ جي بي اختياري، ڳجهون رمزان يار جي ياري،
مون دل پير مغان پرجهائي.
مار دمادم اناالحق، وحد وحيدؤن شڪ ويو شڪ،
عاشق تو هيءُ ورهہ وڌائي.
نانڪ يوسف يار جي درجي، آهيان گنجڙي گولي بازرجي،
ڳوٺ ڳلي تنهنڪري گدائي.

✽

سير ڪر الهہ لقا، جاڳ اٿي بندا.

ساڪ سچي توسين چوان سڻ تون صاحب سندا.
غفلت ڪهڙي پئين تون خيال نہ ڪر مندا.
وڃن قربدار برهہ ۾ ڪنبندا.
وهم ڪهڙي وڪوڙيئي تاٽي ڪوڙا ہندا.
عشق ريءُ الله ہيا خستہ ڪنڌا.
محبت جي ملڪ ۾ اچي ڪر اننداـ
هاديءَ جي حضور ۾ عاشق نينهن نچندا.
دوستي درڪار ہيو ڪين ڪي پچندا.
هستيءُ هن حيران ڪيا، ڪوڙين گير گندا.
يوسف يار حضور سي اُچو ڪرڪندا.
عشق جن الله جو مرد سي مرڪندا.

Gul Hayat Institute

*

ماروئڙا تہ منهن جا سانگيئڙا سي ديس آيا
الله ملايا.

اڪنڊ اڪين ڪي هٽي اوڏاهون، راتيان ڏينهان خيال تيڏاهان
واليءَ سي ورايا.

پهون پڪڙن مت مارن ناهيان، اوٺ اباڻن نہ تہ مون چاهيان
ڪنبي ڪتي ڪايا.

هيس انهيءَ اڳ ڏيهہ ڏوتياڻي اڳڻ مون آيا قرب سچاڻي
مولا مونکي ملايا.

جيءَ جهانگين سان ڏٽ مون ڏاڏاڻو نير مون پيرين عمر اباڻو
سڪندي سال لنگهايا.

نانڪ يوسف يارن ياري، سانگيئڙن سان دم دم رازي
عشقي پيچ پايا.

*

محبتي مخمور جيجان جوڳيئڙن سان
نور اکين پرپور.

آيل! اُجهي ڪين ڪي مڙهين جو مذڪور
عينن برهي بار اٿايا، پورپ پاسي پور.
راتيون ڏينهن روح ۾ دم ديدن جو دستور.
سناسين جي سوز ۾ عاشق مست معمور.
نانڪ يوسف عشق انهن سان ورهہ ڪيو وهلور.

*

جو جسم ڏسڻ ۾ آيو تي آيو تي
هي تان آهي ڪونہ ڪو.

وجهہ نگاهہ نگهہ ۾ ساري، ڏس اتاهون پاڻ بيزاري،
ائين پير مغان فرمايو تي فرمايو تي

پاڻ وساري حڪم هلائين، هوڪو حق جو چست چلائين،
واه يار سچل رنگ لايو ٿي لايو ٿي
مار نغارو شاهنشاهي، ظاهر باطن حق همراهي،
رمز وارن اهو رايو ٿي رايو ٿي
ڇهڇٽو شمشير چوڌاري، ڪيڏ برھ بات سچاري
هو ڪو حق هلايو ٿي هلايو ٿي
نانڪ يوسف يار اهوئي اندر ٻاهر مرشد جو ئي
عشق جنهن جو سر چايو ٿي چايو ٿي

*

پنهن جو پاڻ ۾ نهار آهي پرتوو پرين جو
الھ جو دم سنڀار آهي پرتوو پرينءَ جو.

توسين هزار حيلا، پر دل ڪيا پتيلا،
نالو جسم وسار آهي پرتوو پرينءَ جو.

اول نفي نيارو پوءِ الاالله اشارو
منجھ عشق هيئن گذار آهي پرتوو پرينءَ جو.

سر تان قلم صفائي الله عشق ذاتي،
شڪ شبہ مڙئي مار آهي پرتوو پرينءَ جو.

سڻ نينهن جو نظارو اقرب اليہ اشارو
عاشق سخن سچار آهي پرتوو پرينءَ جو.

يوسف ڪي يار ياري، تنهن جي سدا بهاري،
نہ تہ آهيان بيڪار آهي پرتوو پرينءَ جو.

Gul Hayat Institute

*

يار اسين گم انهيءَ ۾، آهي پاڻ پرين پاڻ هين
ٿو پنهنجو رانديون رسائي

ڪاٿي مورڪ مسخرو سو خلق ڪلائي
ڪاٿي دانهه درس آ، ڪيئي هنر هلائي
ڪاٿي شرما شرع ۾ بحثي، ويٺو وعظ سڻائي
ڏڙڪا دوزخ جا ڏيون لک دليون دهلائي
ڪاٿي اناالحق جا، ٿو طبل وڄائي
مرسل صورت سيڪا، توڙي تلڪ لڳائي
يوسف سمجهه سر ڪي، هادي مرشد من لائي

*

جا فرمائن سائين، دم حاضر ناظر سائيان

غم اهو دم حال هاديءَ جو دل سهڻن سوز سدائي
وهه نوبت نينهن وڄايان
پاڻ ٿو پنهنجون ڪيڏون ڪيڏاري، جنهن پتلي ڏور اڙائي
ٿي تن سان ورهه وسايان
آءٌ ته وچ ۾ ناهيان ناهيان، مون دل قسم خدائي
ڪين پاڻ نه ڪو وچ پايان
حڪم هاديءَ جو بر سرچشمان من برهين موج مچائي
نت چيريون چم چمڪايان
ڪفر اسلام کان بيحد برهو منجهه سمجهڻ ڳالهه سجائي
دم هوڪو حق هلايان
نانڪ يوسف يار جون رمزان ڏنهه عشق الله وڏائي
ٿي جنهن جا آءٌ ڳڻ ڳايان

Gul Hayat Institute

❋

جيڏيون وري وطن ويندا سون
وڃي پنهنجي راڄ رهنداسون

هادي تا همت حاضري نيبهه نينهڙو نينداسون
جهر جهر نيڻ جهمندا، هلي هيڪاندا ٿينداسون
ٻن پٽ پٽيهر تنهنجا، لکين لوئي ڪنداسون
رمي تا مارن ماڙ ۾، سيڪي سگر ڪينداسون
ڪين قبوليمر ڪيت ريءَ عيش جان ڪي جيئنداسون
درد رسي دل مارئين، چيدا حرف چونداسون
پهون اباڻي پار جون، جهلي جهنگ چارينداسون
نانڪ يوسف يار سان سچي پرت پاڙينداسون

❋

ڏاڏاڻو اتمر ڏيهه ڏاڏاڻو اتمر ڏيهه

سومرن جو آن راڄ سري تون، تون اتي خوش ويهه
عمر پنهنجي ماڙين محلين، ساجهر پکڙي پيهه
يوسف يار پرينءَ ريءَ پلڪان ٻن ٻيو پرڏيهه

❋

ٻڙي، منهنجو ماروئڙن ڏي، نت نت ساهه سنيارون
تن من تانگهه تنوارون

سوزئون سنگهارن جي ميان روح ڦٽي ٿيو ڦارون
واهر ويڙهيچن جي ميان، آهي چت چوڏارون
سٽي ايندا سڏڙا ميان، دل درد پڪارون
ايندا نيندا پاڻ سان ميان، ڪري آجو آزارون
ايندين اباڻن ڏي ميان هلڻ جون هشڪارون

Gul Hayat Institute

اول آخر اوڏاهين ميان لاهي لوڪ ميارون
وريون وطن پار ڏي ميان، ڪوُنجن جون تہ قطارون
رهڻ اسان ڪين قيد ۾ ميان، هت حيف هيڪارون
آيا سنيها سهڻا ميان ڏس پرينءَ جي پارون
يوسف يار ملير ڏي، سگهيون موڙ مهارون

✽

هي جو اسين آهيون بندا،
سيئي سائينءَ سندا.

پالڻ هار پرين هر ڪنهن ڪي چا ميرا چا مندا.
ٽنبا منبا گونگا ٻوڙا، ڪاڻا ڪوجها انڌا.
پلو پائڻ هر ڪنهن ڪي پاڻ هيڻاهين هلندا.
پلو پائڻ پنهنجو جن وڃايو مرد سي مرڪندا.
عشق الاهيءَ ٻاجهون ٻيا ڪل ڪوڙا ڏوڻ ڏندا.
ڏول ڏيکيندو عيب اسان جا، جهڙا تهڙا چندا.
اڳڻ جنهن جي عشق بهاري، تنهنجي من اندا.
ڪي ٿا الله اورن، ڪي رام رام ڪندا.
صورت مرشد من سان لائي، هستيءَ جا چن تندا.
لاتقنطو من رحمتہ الله، آهيون آسروندا.
درد مندن سان پنهنجي قربئون، پاڻ پرين پرچندا.
يوسف يار توڪل سچي، واهر ٿي ور ڪندا.

Gul Hayat Institute

✽

وري ايندم ڪيچيئڙا، ڪوهيارا ٻاروچا شهر پنپور ۾

آهي اميد الله ۾ هاريون، دوستن جي در لک لک زاريون
دم شوق وارن سان، ٻيليئڙا ٻيليئڙا ٻيليئڙا پرشور ۾

لئون جن کي لڳڙي لوري، حال تنين دل دم دم هوري،
آهي سوز تنين، ساٿيڙا ساٿيڙا ساٿيڙا هي هور ۾.

سرتيون دل درڪار دعائون، محبوبن کي تون چا آئون،
ڪنهن سانگي درد ۾، سانگيڙا سانگيڙا سانگيڙا دل ڏور ۾.

نانڪ يوسف يار جي پارون، آيا سنيها برهه بهارون،
سائين الله ملايا، پانڌيڙا پانڌيڙا پانڌيڙا دل اور ۾.

❋

پلو آءُ پرين ته اوريون پاڻ ۾ يارا
ڳالهڙيون ڳالهڙيون درد واريون ڳالهڙيون.

هڪ اڳي مون درد تنهنجي جون،
پيڙ پٽيون آلڙيون آلڙيون آلڙيون.

پرين قبوليم پٽر اوهان جون،
ٻن ٽاهه گلم غالڙيون غالڙيون غالڙيون.

ڪڏهن سناسي ڪڏهن اداسي،
تنهنجي درد عجب چالڙيون چالڙيون چالڙيون.

نانڪ يوسف يار سڄڻ لئه
هت ڦيرائي ڦالڙيون ڦالڙيون ڦالڙيون.

Gul Hayat Institute

❋

پيلي آيو يار جو سنيهڙو سنيهڙو سنيهڙو
اڏر پکيڙا پار پرينءَ جي.

اٺئي پهر اداس گذاريون رويون رويون راهه نهاريون،
روح عجيبن ريهڙو ريهڙو ريهڙو.

پرين پنهنجو پاڻ سجاڻي، پاڻ گهرائي هيءَ پاڄاڻي
فضل سندن لک ايهڙو ايهڙو ايهڙو
حيف رهڻ هت گهڙيون گهڙيون، وس نہ پنهنجي ٻڙيون ٻڙيون
درد چوان دل ڪيهڙو ڪيهڙو ڪيهڙو
قاصد قدمن تئون قرباني، گهورون گهوريان جيئڙو جاني
حال يتيمن جيهڙو جيهڙو جيهڙو
حڪم ٿو پنهنجا پاڻ هلائي، نونو بازيون برهہ بنائي
دوست درازين نيهڙو نيهڙو نيهڙو
نانڪ يوسف پر پروانا، يار يڪا هي نينهن نشانا،
هلي پسئون پنهنجو ڏيهڙو ڏيهڙو ڏيهڙو

❋

يلي يلي جا ياڻ آئي، سايي نہ يلي يارا.

آدم حوا اول پولا، پوءِ پولا سئنساري،
عشق پرولي پرجهڻ هي تان، معني سمجهڻ ساري،
هو جا وري تي وٺاڻ آئي، محبت مؤن تا چلي ياران.

ڏاڻي ڪيڏو درد اٿاريو ڦٽي ٽئڙا قارون سي،
وڇڙيا وري واحد ميڙيا، ٽيئڙا هوند هيڪارون سي،
هؤ جا ريجهي منجهہ رهاڻ آئي، چاهہ منجهؤن چلي يارا.

تنهن ڪان پؤ پيغمبر ٽئڙا، نالا ذاتيون ظاهر ني،
شاهہ ٿيا بادشاهہ گدائي، قادر سڀ ۾ قاهر ني،
هو جا رسي منجهہ رساڻ آئي، ڳالهہ ڳجهي ڪلي يارا.

ٻارڻ ٻريو عشق منجهارون، ذات فقير نماڻو ني،
يوسف يار بهانو جوڙيو ڪڪڪ سندوتان ڏاڻو ني
هو جا سرتيون منجهہ سجڻ آئي، سا هادي ساڻ هلي يارا.

Gul Hayat Institute

❁

يلي ڪري آيون ري جاني يلي ڪري آيون،
يلي ڪري آيون تا ساھ سيبايون.

تنهنجي ڪارڻ سهٽا سائين، هت تا ورھ وسايون.
تولئہ سڪندي سال ٿيا ها، مولا آڻ ملايون.
اڱڻ اسانجي دم دم گهرجين، هونديون ورھ واڌايون.
سو هوايون هينئڙي اندر برھ تنهن جي پڙڪايون.
پاڻ اچين تو پنهنجي سرتي، برھ جا بار اُٺايون.
درد جني کي دل ۾ دلبر، تن جي خاڪ چمايون.
صورت مرسل، موسي عيسي، فرعون اسم سڏايون.
آدم، شيث، يعقوب ۽ يونس، هار حوا ڳل پايون.
نانڪ يوسف مرشد چاٽي کهڙو سر سٽايون.

❁

پنهنجا حڪم تو پاڻ هلائين، يار آءُ تہ ناهيان وچ ۾

ڪاڏهن آدم شيث ۽ يونس، عشق زليخا ڪاڏهن يوسف،
سڀ ڪيڏون پاڻ ڪيڏائين.

ڪفر ۾ ڪٿ ڪافر ڪارو، ڏوھ ثوابن ۾ آ نيارو
سڀ رانديون يار رسائين.

Gul Hayat Institute

ملان ٿيڙو ڪاڏهن قاضي ڪاڏهن عاشق در درازي،
تو سوريءَ سر چڙهائين.

بحر توحيد ۾ گم ٿيا سي، درد دلبر در پيا سي،
مون پير مغان پرجهائين.

نانڪ يوسف نالو چالو مرشد مولا نور نظارو

تو پنهنجي توه تڳائين

*

اندر منجھ اليل جيڏيون عشق مچايا

راهه سانول جي روز نهاريان، ايندم شال سويل

ويندا ڏک ڏولاوا

ڪر نه اچي ڪانڌ ريءَ ڦڪا تيل ڦليل

جي مون لڱين لايا

طعنا تنڪا لوڪ ساري جا، پانيم هار سهيل

جي مون ساهه سيبايا

يار يوسف ڪي دوست جو مليا، ڏيندم سهڳ سويل

ٿيندم بخت سوايا

*

قاصد آيو منجھ پرينءَ جي پار جو رهبر رات جيڏيون

اچي خوشيءَ جا خط کوليائين، وايون وصال جون پيهر ٻوليائين

پروانا پرڀات جيڏيون

پاڇاٽيءَ جي پڪڙي پيهي، آيا مون ڏي محب نيهي

موکي مشڪلات جيڏيون

معاف منڊايون ميريون منهنجون، سچڙ ڪيون اهنجون سهنجيون

شڪر هادي حق ذات جيڏيون

درد اسان دل ڪيڙيون قطارون، نانڪ يوسف يار جي پارون

عشق ڏنائون ڏت جيڏيون

Gul Hayat Institute

✽

آيا آيا، الو پانڌي پرينءَ جا، ھڙي جيڏيون

راتيان ڏينهان درد سنپارون، دل کي دم دم پرينءَ پارون،
مون تي ورھ وسايا.
خبر خوشيءَ جي خيال ڪيائون، نئون نياپو نينهن ڏنائون،
ٽئڙم بخت سوايا.
آءُ تنهن پانڌيءَ پر قرباني، جيڏيون آيا جيءَ جا جاني،
پينر پاڻ وسايا.
ساڻ انهن جي دل آهي تياري، دم دم دل کي بيقراري،
نيڻن پاڻ چکايا.
يوسف يار جون عشق پڪارون، طرف معشوقن تانگهه تنوارون،
هي دم هت اجايا.

✽

ڪل ڪل ڏني سين ڪولي پرينءَ جا پرجهائي،
عشق اندر يار ٻولي

واھ واھڙ ۾ آب اھوئي ڇول اھو ڏس ڇولي،
رات منجهارون روز ٿيو پيدا، ناھ اکين ڪئون اولي،
هينئڙو حيرت هن نيوسي ڪيو ڇڪن ڪنهن ڇولي،
ساور مطلب مرشد منهنجو ٻولي اندر مون ڇولي،
دوست درازين نانڪ يوسف، يار يار ڏنو مون ڳولي،

Gul Hayat Institute

✽

ڪل پوي تي ڪاڻ هستي هئڻ جسم جي

شاھ درياھ ۾ گم ٿياسي موجان جت مهراڻ
لڙ جهڙ لهريون لس پسي ڪاهن منجهه طوفان

جنڪي خوف نہ خطرو سرجو مرد اهي مردان
عاشق مرد عجب منصوري سوليءَ سر سلطان
مرڪي محبوبن ڏي هليا، نيزي سر نيشان
مرڪيا مرد نہ مڙيا اڏاهون توڙي ڪيا ترارن تان
جنڪي درد خدائي دل ۾ عاشق سي انسان
گم ٿيڻ ۾ مطلب سارو قسم سچي سبحان
جهڙي تهڙي حال سان، هن مرشد مهربان
يوسف اسين تون ڪاٿي جانين جولان

❋

پيلي حيرت هن ۾ آهيون بيرنگي سڄڻ رنگ لايو.

ٿي آيو آدم نالي اڇي پٽڙو منجھ ڪشالي
هت جوشن ۾ تو جالي هو اصل اهو تنهن رايو.

پنهنجو پاڻ ڇپايون، سو نالا نانو ڪهايون،
منجھ ويسن وير پلايون، وري سير حسن سرمايو.

هي بازيگر جي بازي، ناهي استقبال نہ ماضي،
آهي آدم غنيمت غازي جنهن عشق الله جاڳايو.

رک خيال جي خبرداري ۾ دم دم جي هشياري،
اها مرشد ڳالھ سچاري اتي هيو سڀ پنڌ اجايو.

ڪن مڙهيون هت اختياري ڪن ڪعبہ سرت سچاري،
اسان نانڪ يوسف ياري چايو درد سرچايو.

Gul Hayat Institute

❋

بي رنگي رنگن ۾ آيا، ڏس تان چل چڪايو
سير مچايو پاڻ ڇپايو.

کھڙيون کھڙيون بازيون بنائي، پاڻهي ڪيڏي پاڻ ڪيڏائي
شورن شور مچايو رنگڙو لايو ڏسڻ آيو.

انا احمد آهي اهوئي، ميما مالڪ محمد سوئي
هاديءَ حق سمجهايو مون من لايو منجهہ سمايو.

هڪ دم سو لک راند رسائي، هردي هردي آپ سمائي،
واحِتِ ورهہ وڄايو ڪن فرمايو جوت جڳايو.

ڏسڻ اتاهون نظر اڳاهون، ڳم هئڻ هت پاڻ پراهون،
عشق حسن گيت ڳايو مچ مچايو غير نہ آيو.

نانڪ يوسف يار ٺهائي، ڪل سڀائي عشق وڏائي
اتحد ناد بڄايو حڪم هلايو مرشد آيو.

❋

سوئي تان ڳم ٿيو سين، جنهن پانيو تي جوئي آهيان

عشق اناالحق ٻولي ٻولي، هينئڙي هل پيو سين.
شهہ دريا جي شهہ اندر وٺي تان ورهہ ويو سين.
پير مغان جي در تي ٻوڙي، پرزا پاڻ ڪيوسين.
جان جسم جو ڏک ڏيڪارو، وسري وهم ويو سين.
نانڪ يوسف يار سچل جي ناگهہ نينهن نيوسين.

Gul Hayat Institute

✽

ڏسي سگهي تو ڪير، ڏسڻ تنهنجو آهي مشڪل بازي

هادي صورت حق حقيقت، جلوو جابر پير.
موسي جان ڪوهه طور جون ڳالهيون، جل جل جلي سمير.
ڪاند پلو ڪنهن ڳالهه نہ سسئي ناهي ڏوهاري ڪو ڏير.
گم ڪرڻ دم ذات الله ۾، ويري نہ ڪو وير
نانڪ يوسف مرشد چاٽي سندو سپرين سير.

دل ۾ دوست نهار، تو ۾ حضرت عشق الله جو.
وهم الله غم دم الله جو.

جي تون چاٽين پاڻ سڃاڻين، ڪنهن کي ڪين آزار.
وحدت واري واٽ ۾ واري پاڻ وسار.
قياس ڪري پس پاڻ ۾ سهٽا سڀ سينگار.
اوجر ٿيندو عشق مون، عشقي پاڻ اوجار.
پريم ڪر نگاهه ۾ ٿيڏائيءَ کي ٿار.
نئون نئون يوسف نينهڙو هاديءَ سان هرتار.

✽

پلڪون گذارڻ آيون، پرينءَ ريءَ پرڏيهه ۾.

اهنجون سهنجون ساڻ محبوبن، دردن واري هن ڏيهه ۾.
عشق وساري هستي هيءَ عاشق نيڻن سندي پس نيهه ۾.
پاڻ حياتي ويندي وحدت، سجڻ جي ساڙيهه ۾.
آب فراقون، رت جا ريلا، رمزن واري ڏس ڏيهه ۾.
يوسف يار هونداسون هردم، خوش پيزارن ڪيهه ۾.

Gul Hayat Institute

❋

گم ڪرڻ هت پنهنجو پاڻ هوش عقل جي بات نہ ڪائي
جان جسم ڪر تولا تولا، ڳالھ اها ڳجھ ڳجھ ۾ ڳولا،
لوڻءَ لوڻءَ ۾ آهي ساجن ساڻ

گم ٿي وڃ منجھ درد الاهي عشق الله ريءَ ٻي گمراهي
آهي انهيءَ جو حق اهڃاڻ

هڏ هڏ ڪهڙي چال چلن ٿا، ڪهڙي ڪهڙي راند رون ٿا،
مست وهي ٿو مئي مهراڻ

نانڪ يوسف يار نظارو ظاهر باطن نينهن نغارو
رمز اناالحق چشمان چاڻ

❋

هي تان آهي ڪير، سچائج ٿو ڪري گفتار تو سان
اندر ٻاهر الله مولا، ڪم ڪري ٿو سيئي سولا،
ڏس شاھ شفا جو شير.

جاڏي ڪاڏي صورت سهڻي، هاديءَ حق جي مورت مهڻي،
وھ دلبر يار دلير
تون سين ۾ سيئي توئي سان سهڻا ڪوجها پٽ لوئي سان
چٽو ڇهڙو ڏاھ ڏڦير
ذاتن ضربن ۾ ٿي آيو خاڪ لائي تنهن پاڻ ڇپايو
هي تان ڦند ڪيائين ڦير.
نانڪ يوسف يار نہ اولي بي خبر جڳ ڀولو ڀولي
ڪيڻ مرشد تن ڪان مير.

Gul Hayat Institute

❁

سڻ يار يار ياريءَ تو سان اسان جي زاريءَ

مسڪين هيءَ نماڻي پرتي اوهان آرياڻي
ڄاڻي يار نہ ڄاڻي پنهنجي وس نہ هيءَ ويچاري

ديوانا درد ڪيا سي بيخود خودي ٿيا سي
موتو قبل هيا سي وارڻ هزار واري

اختيار مون نہ ڪوئي اسرار يار توئي
ڪنهن کي سڻايان روئي تنهنجي فراق ماري

يوسف يتيم ياريءَ نانڪ نگاهہ واريءَ
ڪئي مرشد سچي سچاريءَ محبن جي مهر ستاري

❁

زاري سوسو واريءَ اي آيل! آديسن ساڻ
زاري جانان زاري

ويسهہ ڄاڻون سرتيون دل محبت مون تاري
عاشق قيد زلف ۾ منجهہ حسن هزاري
حاضر منجهہ حضور جي ڪري عرض ويچاريءَ
هستي پنهنجي هٿڻ ڪئون مان بلڪل بيزاريءَ
يوسف ستگر سونهن سهڻا، پنجتن چو ياري

❁

نينهڙو نئون لڳو لڳوڙي سڄڻ
توسان منهن جو نيئڙو.

Gul Hayat Institute

عشق اوهان جو مون دل گهرجي ويس نہ پيو وڳو
وڳوڙيِ سڄڻ
يار يقينا مون نہ ڇڏيندو پارت پرين رڳو
رڳوڙيِ سڄڻ
جابر جيڏيون مون تن ڳل ۾ برھ سندو سڳو
سڳوڙيِ سڄڻ
سندءِ صورت پسي پريم غير خيال يڳو
يڳوڙيِ سڄڻ
عشق بنا آدمي ڍور اٿو ڍڳو
ڍڳوڙيِ سڄڻ
نانڪ يوسف نينهن نيڻن سان يار مون آهي لڳو
لڳوڙيِ سڄڻ

✽

آئيني منهن عشق جي عاشق لڪين حيران ٿي ويٺڙا،
ڪيئي ڪاڏي ڪيئي ڪاڏي ڪيئي حق موج منهن پيٺڙا.

ڪيئي هستي حقيقت ۾ شناسائي شريعت ۾
طريقت معرفت ڪي ڪن ڪيئي گل پل ۾ گم ٿيٺڙا.

ڪني ڪي علم ناسوتي ڪني ملڪوت جبروتي
ڪني لاهوت هاهوتي تڪيا توحيد ڪن ڪيٺڙا.

ڪني سر ساز سودائي ڪني دل دور ديدائي
ڪني رخ رنگ رعنائي گهوري تن جي خود ويٺڙا.

عمر ريءَ عشق افرادي بنا ساغر تا بربادي
درد الله دل شادي رکن هت هوش جي جيٺڙا.

Gul Hayat Institute

پسمر ڪر پاڻ گم سارو الله ۾ عشق اوپارو
وڃي اوندهہ تہ انڌارو تون ڏس ٻاري اکئين ڏيئڙا.

نہ نانک يوسفا ڪوئي نفي اثبات ۾ سوئي
مگر سمجھن اهو هوئي حڪم هادي تہ هي ڪيئڙا.

❋

پرين ناز دلنواز تنهنجي نيڻن جو نمونو.
آهي عشق طبل باز تنهن جي نيڻن جو نمونو.

ڪري گهور سندي نور لٽين دلبر دليون
ڪاري عشق جو شهباز تنهنجي نيڻن جو نمونو.

المست خودپرست ٻئي ٻلڻ تو ماريا.
پسي دل ڪن گداز تنهن جي نيڻن جو نمونو.

اسرار بي اختيار تنهن جي نيڻن ۾ الول
ڳجهي رمز ربي راز تنهن جي نيڻن جو نمونو.

اگهور ۽ شهزور تنهن جو عشق اصل ڪئون
وڃي درد سندو ساز تنهن جي نيڻن جو نمونو.

يڪ يار سان همراز هئڻ يوسفا مدام
منجهہ پرت جي پرواز تنهنجي نيڻن جو نمونو.

❋

مارن سان تہ منهنجو جيءُ جڙيو جيڏيون

گڏ مارن سان سي ڏينهن سياريون
ياد ڪيون ڳڻ هنجڙيون هاريون
تن ڪارون ڪيون ڪيڏيون

Gul Hayat Institute

ڪهڙي ڪيائون جيئري جدائي
سوز سنگهارن ساھ سدائي
هاءِ ڪيائون هيڏيون

درد ٻڌي دل ايندو اوراهون
روز نهاريان جن جون راهون
مهران اُن ايڏيون

مون دل مارن درد الاهون
نانڪ يوسف يار نگاهون
پڙهيون ورھ ويڏيون

اڄهي وطن آيا، سپرين منهنجي اڱڻ مهر ڪري

وري وطن وريا، هو جي هٿڙا پنڌ پري
پاڻ سڄاڻي پنهنجو آيا، پاڻئون پير پري
بخشائون لڪ بديون الا! ڪاڪيون کهل ڪري
مون من مستانو ڪيو سنلن ذوق ذري
يوسف يار رحم جا، تو دم دست ڌري

*

آڻيندو الله پرين، ويئڙي واٽ نهاريان

ياد ڪيون ڳڻ تو ڳري پهر انئي ارواح پرين
سوز منجهئون نت ساريان
دردمندن جو ڪونھ ڪو توريءَ شافع شاھ پرين
هٿ هٿ وارڻ واريان

Gul Hayat Institute

توکي ساري سپرين، سڏکي سڏکي ساهہ پرين،
سهرا عشق اوساريان.
توکي معلوم جالڙو دلبر تون داناهہ پرين.
توسين سور سڏاريان.
عاشق توسين آهيون، يوسف سچ ويساهہ پرين،
هاءِ هنجون گڏ هاريان.

❋

آڻيندن الله مولا ميڙيندن سرتيون
سانگيئڙن کي منهنجي ماروئڙن کي

واڪا وانگي وير جي اديون هي ارواح،
اديون هي ارواح، صاحب سيريندو.

ٻڌي دانهون درد جون، ڪندا قيد ڪوتاهہ
ڪندا قيد ڪوتاهہ وري ويڙهيندو.

اسين ڏوتي ڏت جا، ڄاڻي شاهنشاهہ
ڄاڻي شاهنشاهہ جهانگي نہ جهيڙيندو.

سڀ ڏوراپا ڏيل ۾، پرين پاڻ داناهہ
پرين پاڻ داناهہ ڇيلا نہ ڇيڙيندو.

نانڪ يوسف يار تو عشق هادي همراهہ
عشق هادي همراهہ گوندر گهيريندو.

Gul Hayat Institute

❋

ايندا تان نيندا گڏ گڏيندا، ماڙيچا ٻڙي ماڙ ڪري
ماروئڙا مسڪين ڪي آڻ ويٺي ورھ وسائيان

آهي ہر ہر حال اسان جو پرين ڪرم ڪريندا پانھنجو
سچي آڏر عشق اڙيل ڪي آن تا ڪوڙين ڪانگ اڏائيان

ٿيا مينھن مهر ڏس ڏيھ ۾ سدا سوز وارن ساڙيھ ۾
ڪندا ياوري يار يتيم ڪي لڳ پرينءَ پاڻ پڇائيان

سگھر پڪا ڪنپ پوڪڙا، ڪتو ڪنيبون ڪنبڙان چوڪڙا،
پسون دوست ڪيون خوش ڪين ڪي آڻ گهوري پاڻ گهمائيان

دم نانڪ يوسف نينھڙن سان مارن محبت مينھڙو
ڪندا شربت شور سقيم ڪي آڻ تان ويٺي مشڪ ملائيان

❋

ماروئڙا هو مارو وري وطن ايندا،
مون ڪي نال نيندا.

لوئيءَ واري لوءِ ۾ گولي گڏيندا،
نيبھ نينھڙو نيندا.
اٿم سچو ساڻڙو بديون بخشيندا،
واهر والي ٿيندا.
ان تان آهيان ڪينڪي ڏوهن ڏي نہ ڏسندا،
اڇي حامي ٿيندا.
نانڪ نينھڙو سنگهارن سان، ساڻ وٺي ويندا،
يوسف ياري ڏيندا.

Gul Hayat Institute

*

ماروئڙن سان، ماروئڙن سان پڙي جيڏيون
منهنجو ٻهه پاهت،

ڪنيون ڪائيندس ڪيت سان، مڙي ملڪ ملير،
پسيون ڏونر ڏيهه جا، ماکيون مٺڙو ملير،
پاڻي رو پس پت
ايندا ايندا لوءِ لوءِ پيچي قيد ڪلا،
پاڻ سجاڻي پنهنجو مون ۾ لک گلا،
ساهه گهوري ست رت،
خوب ڪتي مون لوئي لاڪيٽي رنگ لعل،
پن زيور زر بافتا، عمر ماڙيون مال،
ساهه سانگين سين ست،
موک ڪندا مسڪين جو جنهن ۾ سهو گناهه
بنديائيءَ ڪي بند ۾، آهي آس الله،
خوشيءَ ايندو خط
سي ڪندا ور واهرو آهيان جي جي نام،
نيندا يوسف نال مون، محب مٺا منجهه نام،
هستي هسندو گت،

*

مارئڙن ڏانهن ماڙ مارئڙن ڏانهن ماڙ
الوالو آهي مون نمائيءَ جي،

رمز اکين سان ڏسي جبان تي، ويڙهيچن جي واڙ
درد وصالڻ آهي انهن جو همدم هينئڙي جو هار،
پٽ پنيهر جوڙا ظلمين، ساڙيون سامرا ساڙ

اصل لاڪون ماروئڙن جي، آهيان آءُ اجاڙ.
نانڪ نينهڙو نباهيو نہ تہ هيس بيمار.
يوسف ياري يار سچي سان، سائين آهہ ستار.

❁

ماروئڙن جي موڪ، ماروئڙن جي موڪ،
الو الو من ۾ محبت مون جيڏيون.

عشق انهن جو آهہ اندر ۾، جهانگيئڙن جي جهوڪ،
سنگهارن سان چونديان سگُريون، سڦرو ڪائي سوڪ،
پڪا ڏونرا پيرون پٽ جا، پنهنوارن جي پوڪ،
يار مارئ سان نانڪ يوسف، لوئي ساري لوڪ.

❁

ماروئڙن جي آهي، ماڙ سدا ڙي جيڏيون ماڙ سدا،
اڱڻ ايندا ئي گڏ نيندا.

آءُ بندياڻي ميري منڌڙي، جيهي تيهي سائن سندڙي،
اباڻن تئون اديون ساهہ فدا، واهر ٿيندا وٺي ويندا.

آءُ نماڻي آهيان نڌري، عشق انهن جي ساهئون سڌري،
بند بند برهہ جي ورهہ وڌا، چڳي ڪندا نيبهہ نيندا.

آءُ اَجاڻڻ لوئيءَ واري، ايل پنهنوارڻ ذات پنهنواري،
پر دل پور ٻڌا، بديون بخشيندا ڏڻ ڏيندا.

قوت اسان جو پيرون پڪڙا، ڏت ڏاڏاڻو ڦوڳن ڦڪڙا،
سچي تہ سڄ عمر ادا، چاڪ چيئيندا اڱڻ ايندا.

Gul Hayat Institute

نيڻن يوسف نيبهہ نينهڙو محبت محبن سان مارن ميڙو
درد دل شور سدا، عيب ڏڪيندا خوشيون ڏيندا.

*

نت مون مارو ئڙن جي ماڙ آهيان تن آڌار.

ڪونہ ڏسان هيو ڪونہ چوان ٿي رمزن واري راهہ روان ٿي
ہڙيون پر ہڪرار.
پانڌياڻيءَ جون بديون بخشيندا، ويڙهيچا اڇي واهر ٿيندا،
رکندا پت پنهوار.
لوئيءَ جي لڄ پاڻ نباهي چئِينديءَ جو وس ڙي چاهي
اڻ ڇاڻي آچار.
مارن ملڪين مينهن مانداٽا، وسون ٽٽڙيون ڏيهہ ڏاڏاٽا،
ويڙهيچن جي وار.
نانڪ يوسف يار تنوارون پرت پڪارون درد ڏڪارون
پلئہ لوئي نہ لاڙ.

*

دم نيبهہ نينهڙو نيندا، پرين ايندا واهر ٿيندا،

مون جيهي مسڪين سان اڇي پنهنجو ڪرم ڪريندا،
نئي گولي گڏيندا.
فائق فيض نگاهہ مؤن دل سارو ورهہ ونڊيندا.
پرين اجها پريت اڏيندا.
ڪوهيارا ڪوهہ ڪاف تي رسي دانهن دست ڏريندا.
مان مهرون نظر پريندا.
آرياڻي عاصئڙن ڪي ڏسي ڏوهہ بخشيندا،
وري ڇپر ڪين ڇڏيندا.

Gul Hayat Institute

يوسف هن يتيم کي پنهنجي ساڻ سڏيندا،
ڏيکيون عيب ڍڪيندا.

❊

سارو بيڪ بناءِ ري يار، هي جڳ بازي ڪوڙ پچوڙي،

الله درد ۾ الله درد ۾، صحيح آهي سماءِ
ڏهون مرشد محبت سوڙي
درد قبولج دل سان هڪ تون، سچو عشق الله،
درد وارن آ آگهه اڳوڙي
عاشق اڳنا ڪاهه عشق ۾ پسي ترس نه تاءِ،
درد ۾ ڪر تون تن من توڙي
ترڪ دنيا دين اهل دنيا جو اهو پر ريجهي راءِ،
عشق فرمودو رمز حضوري
نانڪ يوسف نينهن جون شاديون سولو عشق سياءِ،
طالب دنيا جي منهن ڏوڙي

❊

ڪندا پاڻ پلائي، مون سان محب بجائي،
آءُ جنهن جي آهيان.

Gul Hayat Institute

لاتقنطو آسرو پاڻ پرين فرمائي،
سو پلايون سندن پائيان، لئون اڃي جن لائي،
بخشي ايندا بديون، دل جني پرچائي
ناهي تڪيو ڪوئي انهن ٻاجهون، پرين آس سدائي،
يوسف يار جي دامن محڪم، روز قيامت تائي

*

عاشق صفا سچي سڻ، هٿ ڪر خيال کي
فرمايو سچي مرشد، منجھ درد حال کي

آهي اونهو يارو، قلزم برھ جو ڪارو
گم ڪرڻ تنهن ۾ سارو هستي محال کي

هن راھ ۾ هشياري، هردم جي خبرداري،
سمجهي عشاق ڪاري، موتو مثال کي

عاشق ٿيڻ توائي، ڪنهن منهن نہ پئي هوائي
پر هيءَ بشارت آئي، واحد وصال کي

وحدت ۾ خود وسارڻ، سارو ڪپر سنوارڻ
هڪ رمز ۾ نهارڻ، گل گل گلال کي

رک ڏيان من ۾ مورت، يوسف سچڻ جي صورت،
ڪيڪاف جي ڪدورت، پسندين نہ ڪال کي

*

عمر سڀ افراد گذاريم، هئہ هئہ دم حيواني ۾،

پاڻ آهين پرجهائڻ وارو، پير پريت جوانيءَ ۾
لائڻ نينهن نباهڻ توتي، حال جنين حيرانيءَ ۾
تن سان شامل هر ڪنهن حيلي، واهر تون ويرانيءَ ۾
غفلت ۽ گمراهيءَ ۾ هون، دم ويا نادانيءَ ۾
جيهي تيهي تو لڙھ لڳڙي، سر سٽي قربانيءَ ۾
درد فراق هجر دل دانهون، پارڪ پريشانيءَ ۾

Gul Hayat Institute

مون جيهي بدڪار نہ ڪا، صاحب تو سلطانيءَ ۾.
يوسف غيب الله جو بخشون دانهن درازانيءَ ۾.
سگ اسين دروازي تن جا، نانڪ نينهن اخوانيءَ ۾.

❁

ناهي ڪوئي ڪنهن بئي ڏوهہ پنهنجو سمجهڻ پاڻ

مرشد مون کي هيئن فرمايو ڇڏ هستيءَ جو ڇوهہ
حقيقت جن حق سڃاتو تن سان رب جو توهہ
محو ٿيڻ منجهہ مورت مرشد، پيو ڪل ڪوڙو موهہ
منهن ڪارا تن مردون جا، جي ڪن ڪنهن سان ٻوهہ
پاڻ کي ڪر پاٽئون پاسي، تان پسين عشق انبوهہ
جو هوندو فرمان هادين سان، پسندو ڪونہ اندوهہ
ساک سچي برهي جي سمجهڻ بي پرجهڻ ناهہ ستوهہ
يوسف سچي دل دلبر سان، آهي اصل ڪئون ٿوهہ

❁

نانگا نينهن کيا نروار روءِ ۾ پاڻ ريجهائن ٿا،
پر ۾ پاڻ پڇائن ٿا.

ڏنبا ڏکنبا ڪلهي ڪنيائون منڪر سندو مٿو پڳائون،
ڪيائون عين علي اظهار.
ڪمريون ڪشتيون ساهي ٻڌائون پورب سنداپنڌ پڇيائون،
ٿيا بازر ڪئون بيزار.
پاٽن سنديون پريون ٻڌائون، دلين سنداوچي دونهان وڌائون،
ڪيائون دونهن تي ديدار.
نانڪ هوندو درس درازين، يوسف پنهنجي عارين وارين،
مون کي سک سچل جي تار.

Gul Hayat Institute

❁

هل هل دل چاهئون چل تون، وري وطن پنهنجي پنهنجي

ديس اهوئي ڪين وساريو جوش برهه ۾ پاڻ نه ماريو
هت حيف رهڻ پلپل تون

عمر دنيا دل بازي ڪوڙي، محبت رب جي مايا موڙي،
منجهه عشق الله جل جل تون

وطن ويندين آرس ڇاهئون نينهن نياپو نت اوڏاهون،
ڇڏ ڇوڙ چل چل تون

ساعت هڪڙي هيءَ حياتي عشق الله ريءَ محض مماتي
سڻ ساک سچي سل سل تون

يار اندر ۾ يوسف سوئي، همت جهڙو مرشد جوئي
سر سمجهه اهو ول ول تون

❁

ڪهڙي ڳالهه چوان، دل جي دل ۾ دلبر يار،

پير مغان مون کي ائين فرمايو سڄڻ درد سنوان،
پيا سپ پينگ پنوان

ڏکن پٽيان سڪڙا، مينج سور سنوان،
نت نت جوش نوان

سوز انهيءَ جو سرتيون، ناهي ڪو تار توهان
ڇا پڻ پرجهوا وهان

نانڪ يوسف يار جي پارؤن، پيرين هر ڪنهن پوان،
نايو سيس نوان

❋

هيءَ راند عمر ساري چل پل جو آهي چٽڪو
عاشق سمجھ سرهو احوال درد جھٽڪو.

مت وٺ مرشد جي رک هوش نہ ٿيءَ نٽڪو.
صاحب سڃاڻ من ۾ ناهي ڏور ڏيھ ڏٽڪو.
محبت جي ميدان ۾ پڙ خان ملهي ڪٽڪو.
ٻيا سڀ وهم وساري واٽو برهہ مؤن وٽڪو.
آهي عشق راهہ ۾ اصلؤن سر واهين جو سٽڪو.
ڀلي وڃن ڀلوان ڪري پاڻ پنهنجو مٽ ڪو.
دنيا دورنگي ٻوهي بازي اجايو اٽڪو.
فاني فنا گذر ۾ ڪوڙو لاڏ ڪوڙو لٽڪو.
يوسف سوال هي سچ سالڪ نہ سٽي گھٽڪو.
ريءَ عشق الله ٻيو سڀ ڳالهين سندو نہ ڳٽڪو.

❋

يار سڀ ۾ آهين توريءَ هلائي ڪير.

خاڪي صورت مردهہ مورت، محض مٽيءَ جو ڍير.
ونحن اقرب تو فرمايو ڦند نہ جنهن ۾ ڦير.
ڪل شيءِ هو الله هو، هرجا تون نر شير.
ڇڏي هستي تانگھ برهہ ۾، جيئن گھاٽن جو گھير.
يوسف حيرت عبرت عشقي منجھ يارن آ يڪ ڦير.

❋

هوءَ نال نہ نيائون سرتيون وڃا مون وس ڪيا،
منهنجي منٿ نہ ميچيائون

سندين صحبت اوري آئي اندر ٻاهر وحدت وائي
پنهنجو درد ڏنائون

Gul Hayat Institute

پاڻ اٿارن پاڻ ويهارن، پاڻ ئي مارن پاڻ جيارن،
مجنون من ڪيائون،
ڏکن دردن ڏيل ڏکويا، عشق انهيءَ جي جهڙاڳ جهويا،
ساهہ سوزڙو سجائون،
ناهي پنهنجي ڪا اختياري، رمز عجيبن آهي ساري،
تنهن چوٽيءَ چيائون،
نانڪ يوسف يار اداسي، مون من ڪيڙو محبت پياسي
ويراڳ سر ڪيائون،

❋

طلبي ڪونہ الله هٺہ هن ڳالهہ جو هينئڙي هوليڙو

عمر اجائي ائين وڃي تي سمجهج ثواب گناهہ
فاني ٿيڻ منجهہ بقا جي ڪؤن پروڙي راهہ
آيو حيرت حال ۾ عبرت منجهہ ارواح،
راتيان ڏيهان روڄ اکين کي، سرتيون سک ۾ ساهہ
دنيا ڌوتي عادت لوطي ولهيءَ مؤن نہ ويساهہ
درد وارن کي ڪنهن جي ناهي پرينءَ ريءَ پرواهہ
نانڪ يوسف يارا توکي عشق هادي همراهہ

❋

ڇڏ تون هوش حيوانيءَ جو،
سر سمجهہ صحيح انسانيءَ جو،

Gul Hayat Institute

چاهہ چڱي سڻ هيءَ چڱائي، جا پوکيندين لڻندين سائي
عشق الله ريءَ عمر اجائي هي هو حرف حقانيءَ جو،

ڇپن گولن چاهہ برن سان ڪوڙن گڏهن گاهہ ترن سان،
ميي مجهي مين جهول جهرن سان عشق کهي دل دانيءَ جو،

شوق شڪارن پيو ڪل ڪوڙا، ھي ھت ناحق ہنڌن ہوڙا،
ملن قاضين مسئلا موڙھا، غلبو عشق ربانيءَ جو.

موڳا تون مٿ عادت ماٺي، ورھي واري ھت ڪر ڏياٺي
حق ديدار جيوڪر جھاٺي، سر سچي سبحانيءَ جو.

مرشد مورت من نھارين، ھنجون سوز سدائين ھارين،
ڪال نہ ايندءِ دم سنيارين، شوقعون شاھہ جيلانيءَ جو.

نانڪ يوسف يارن ياري، مرشدن جي مھر ستاري،
عشق اجاري تاري تاري، سر قربان قربانيءَ جو.

❋

بيٺيون جھڙ جھوئي، اکيون پرينءَ جي پار ڏي

درد اسان جي دل ٻوڙائي، حال چوان تان روئي،
نت نت راھہ نھارن چشمان، ڪانگ اچي من ڪوئي،
منھنجي دل ديوانيءَ ڏيندو، دلاسو تان سوئي،
سارو ئي اختيار انھيءَ جو، آھي نظر ۾ جوئي،
نانڪ يوسف جان پياري، ساڻ پرينءَ پوئي.

❋

رھيون آھن روح ۾، جيجان جوڳيڙن جون،
اوران سنجھہ صبوح.

سڪيون سيليون سرانھن جون، اندر عشق انبوھہ
مون من مستانو ڪيو پرينءَ جي پاہوھہ
پريا پورب پار ڏي، ڪارا چڏي ڪوھہ
ساھہ اساٺي اڳ نہ ھٽڙي، لاھوتين ڪالوھہ

Gul Hayat Institute

بخشينديون پورن کي ڏوٽ ڏمر ۾ ڏوهه
نانڪ يوسف يار عجائب، واسينگن سان وروهه

٭

رهجي اچي يار توسان

عشق اوهان اکڙيون اٽڪايون ليٽڙو ليٽڙي پلپل پايون
صاحب سچي يار توسان
دلبر هي تان دلڙي ديواني سنڌ؛ محبت ۾ مستاني
رچيون رچي يار توسان
هي دم دم دم دلبر سائين، طرف اوهان جي هر هر جائين
اچون اچي يار توسان
دم اناالحق اوهان فرمايو موج انهي؛ ۾ مقرر آيو
مچون مچي يار توسان
هادي هر جا تون هين تون هين، يوسف يار نہ نانڪ ڏوهين
سچو سچي يار توسان

٭

بيلي پنهنجو پاڻ سنڀار، تون تان آهيان ڪاٽي ڪوڻ ڪو

سميع بصير عليم ڪليم پنهنجو پاڻ نهار
جو آهي سو ظاهر باطن، ڇهچٽو ڇوٽار
درد قبول ڪرين دلبر جو ٻي سڀ ڪوڙي ڪار
پير مغان جي در تي دم دم، عاشق هنجڙيون هار
نانڪ يوسف يار اهوئي يار نہ ٻئي ڪنهن پار

Gul Hayat Institute

❋

هوءِ تون شڪر گذار، ڇو درد ڪرين ٿو دل تي؟

من ڪان الله ڪان الله له، اهو رک اعتبار.
فهو حسبہ فڪر ڪر، دوست ناهي دم ڌار.
يحبهم و يحبونہ وٽج ڇڱو آهي واپار.
فاذڪروني اذڪر ڪم، رک اهو روزگار.
دنيا جي هشت جو وهم نہ ڪر ويچار.
رجال لا تلهيهم تجارتہ قرب سان ڪم ڪار.
و هو معڪم اينما ڪنتم، ڪيو ٿن تول قرار.
يوسف پنهنجي يار سان هوءِ هميشہ هوشيار.

❋

آندو عشق الله، جيجان جوڳيئڙن ڪي
سرها ٿيڙا ساهہ

سامين ساز وڄائيا، عشق منجهان آڙاهہ
وڄن طنبورا طلب جا، مرليون مست متاهہ
ذاتي ذڪر الله سان، لاالله الاالله
اڳڻ مون مسڪين جي آيابخشي بديون گناهہ
نانڪ يوسف يار بهاران مرشد نور نگاهہ

❋

پيلي هو هو هو دل ڇڱو تون هو جي حرف هاديءَ جي حال جا.

نينهن جا نقط ڪير ڇپائي ضابر نوبت زور وڄائي
پيلي رو رو رو دل رو تون، منجھ راهہ برهہ رهوال جا.

عشق بنا پيو پنڌڙو باري، صورت مرشد وحدت. واري
منجھ پئو پئو پئو دل پئو تون، هوجي جوهر جوت جمال جا.

Gul Hayat Institute

ڪارونيار ۾ ڪاھ تون اڳنان، روح روشنائي ناهي تڳنا،
بيلي پئو پئو دل پئو تون، مون ڪي قسم سندن هڪ سال جا.

منجھ مماتي حال حياتي، سچو ستگر سونھون ساٿي
بيلي وو وو وو دل وو تون ڪر يوسف دم خيال دا.

❀

منھنجو آهين تون، تنھنجو تار تڳان تن من ۾،

هندو مومن هر مظهر ۾، صحيح سڃاتو مون
حيف انهن ارواحن آهي جي تا پائڻ ڏون
ازل لاڪون لايون تن من، تنھنجي نينهن نيون
عشق الله ريءَ عالم ڪل ۾ پيينگن جان پون پون
صاحب تون سرپوش اسانجو تنھنجا دست مٿئون
يوسف يار سوالي تو در، مهر سندو سان نت مرڪون

❀

پس ديلن ۾ ديدار، ڪير آهي جو تو ڪري نظارا،

دل ۾ ذاتي پائج جهاتي گذر ڏسڻ ۾ سير صفاتي
باطن ٿيا اظهار، پاڻ پرين پنھنجا ڏسي پسارا.

حسن هزاري محبن ماري، خيال خدائي خبرداري،
پاڻئون رهن بيزار، جيئن ڪرن سي مست متارا.

ڪي دهشت ڪئون دور وٺن ٿا، ڪي شھ عشقئون شور وٺن ٿا.
بار ڪيهي ڪيان تڪرار، مرشد من ۾ عشق اوتارا.

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف شهه سهاڳي عشق معشوقن درد ڏاڳي
آهي برهه بي اختيار پاڻ ڪرڻ گم عشق اشارا.

❁

پرين مون ۾ عيب عميق، بديون بخشيندؤ لائق ڪندؤ
واهر ٿيندؤ.

نماڻن سان نازڪ نينهڙو پاڻ نباءِ شفيق
مسڪينن جو تو ريءَ ناهه ڪو حق هادي رمز رفيق
ميريون منديون مون ٽئون ميٽيندؤ سهڻا حسن حقيق
تون ڪل جو پوش آرياڻي هت هت لاشريڪ
نانڪ يوسف يار درد ري ٻيا سڀ ڪم ڏند شيڪ

❁

اهو جوڳي جهنگ ۾ آيو ڏس روپ رکي بيرنگي
تنهن ڏاڍو شور مچايو ڏس روپ رنگي بيرنگي

مرلي سوز فراقئون ڦوڪي جهر جهر جهمڪو لايو.
تخت چڏي هيري لڳ آيو آڻي عشق اڙايو.
عاشق صورت سيالن وارو ماهي الله ملايو.
جهنگ سارو حيران ڪيائين، تنهن ڏس تان پاڻ لڪايو.
تخت هزارو ڇڏي هزاري، تنهن پرديس پڇايو.
مرلي بسمي بشيهر جهولي، تنهن هينئڙي پاڻ لڳايو.
ڪو جو تنهن کي برهه باطن ۾ هيري چوٽ چلايو.
راوي رانجهن ڇڏي ڪناري، تنهن اڇي ورهه وسايو.
ڳليءَ ڳليءَ ۾ ٿيو گداگر، درسن ڪاڻ سڪايو.
نانڪ يوسف نالي جوڳيءَ ۾ پر پاڻ ڇپايو.

Gul Hayat Institute

❁

اداسي ائي پهر هون يار سهڻا
فراقن ۾ هت ٿا گذاريون لاچاريون

ٻن ريءَ هوتن هئڻ هيءَ حياتيءَ
جيئڻ ۾ جنجالي بهاريون چڪاريون
فنا ۾ فڪر ڪر تون طالب سچائي
اچن ٿا سي هستيون گذاريون وساريون
دم دم سانباها اچڻ جا ايذاهون
هنجون سوز هاريون ٿا راهون نهاريون
ڪڏهن يار ايندو ٻانهي نال نيندو
ايذاهين قطارون ٿا ڪانگن اڏاريون
آهين ساڻ يوسف نباهڻ تون وارو
خدا لڳ سٽي دل جون زاريون هزاريون

❁

آهي مددگار مرشد سچو مون نماڻيءَ سان هر حال همت سدائي
محڪم سچو ساهه ويساهه تن تي توڪل سندي ڪمر جن ڪشائي

ظاهر باطن نگهدار هادي فقر فيض دامن جني کي ڪشادي
نيبهه ننگ واري انهن کي سپائي
پرين پنهنجي رحم سان تار تارن اجارن سيهه دل مهر مان نهارن
پسي پلن ڪئون تہ آخر پلائي
ڪمي ڪانہ محبوب جي مهر پارون اديون دل ۾ سهوان سوين سڻ پوڪارون
لائق شاخ نہ ليڪن ڊلن جي ڊلائي
عمر اجائي هاءِ من مون وڃائي ڪفر ڪار واري نہ ڪيڙم ڪمائي
چوڻ ۾ درد جي نہ آهي ادائي

Gul Hayat Institute

يوسف يارانو يگانو شهانو منجهه عشق اڇلن سچا سر نشانو
انهن سان رفيقي رحم حق بجائي،

❁

هيءَ محبن کي خوش آئي ڇڏي فنا کي بقا سڏائا.

باقي ٿئڙا وچي بقا ۾، پرين پنهنجي سير لقا ۾،
هاديءَ کي سُڌ سيائي، سچي تہ صاحب سچ سيبائا.

منجهه حضور هاديءَ جي يارو ظاهر باطن نينهن نغارو
مٿي مرشد چوٽ چلائي، سٽي هيءَ عقل ٿين ايائا.

پاڻ پيغمبر ڪيا مختاري، ڏنين ڏيهه ڏٽيءَ ڏاتاري،
فلڪ ملڪ هيءَ وائي، سچو بي هوڪو سچ سچائا.

پنهنجي پرين پاڻ گهرايا، هت بہ هاڪي ڏيهه سڪايا،
مڙي ملڪن سيج ڪوچائي، پنجن تنن يارن من پائا.

فائض ڪل اولياء ڪيائون، پنهنجو عشق امداد ڏنائون،
ڏس روز رکي روشائي، حافظ محمد سچ سمائا.

حورن ڪيڙا هار هزارين، خاطر پرين انت اپارين،
هيءَ غيبئن عشق الائي عند مليڪ مقتدار يار تڪائا.

ٻارهن سو ٻائيٺاليهه تياري، چوڏهين رمضان هجر هسواري،
واڳ وطن تي ورائي ڏيئي عشق اوائا.

يوسف يار سڄڻ ڪيو فراقي، موٽي ملندا ٿيندا اوطاقي،
اها ڳالهه برهہ ڳجهه ڳائي، روئن نانڪ نيڻ نمائا[(1)].

[(1)] سچل سائين جي رحلت تي چيل

❁

سارو ئي عشق اسرار رنگن ۾ جو آهي

طرحون طرحين تال تماشا، نقشو نقش نگار.
فوق تحت گھنگھور برھ جي جانب جو جنسار.
هي دم چٽو چلٽي بازي، هت هت ڏس تڪرار.
اواگھ آوز عرش منارو ويتر وجد وسار.
ٽيڙا اويڙا عشق اويڙا، برھ پيپڙ پڙڪار.
بي اختياري بانور باجي ديدن ۾ ديدار.
ڏس ڏکي دل حسن اوتاري، دم دم دردَ پڪار.
انا احمد بلا ميم، سمجھ اور نہ جنهن جو پار.
اوڪا پرجھج ڳالھ انهيءَ جو الستي اقرار.
ڪيئن وساريو تو دل غافل، هوش رکين هشيار.
نانڪ يوسف يار غريبي واٽ وٺ ويچار.
ڏيان سچي گرچرنين لايو حاضر همدم يار.

❁

آهي عشق حسن اسرار لکن هزارين نينهن نهوڙيا.

هينئڙي حيرت حال انهيءَ جي ڏکن دردن جال انهيءَ جي
ڏس رمزن جو رمتار يار سهڻي سهڻا ڪمڙا جوڙيا.

نور نبيءَ جو مور مهاندي ڳڻ جنهن جا ڳالهيون ڳاندي
اٿي وڻ وڻ ۾ ويچار پيائيءَ ڏس جو عالم ٻوڙيا.

علم عقل جون عقلي باتان ڪوئي باب نہ ڪوئي ماتا،
ريءَ پرجھڻ ڪوڙ ڪفار هي سب هنڙي هر ڪنهن ڇوڙيا.

Gul Hayat Institute

آل نبي اولاد عليءَ جو آهيان گداگر تنهن ڳليءَ جو
ڪل جنت جو جنسار جيءَ سندن تان ٻئي جڳ گهوريا.

حق سچي تلقين هنديءَ جي، فتح مبارڪ مون مهديءَ جي
چمان فقر سندن پيزار دين دنيا جا چمڙا ٽوڙيا.

شور عاشقن حال حقيقي، پير مغان سر خال رفيقي
واهه شهه منصور عطار عاشقن اچي سرگهورون گهوريا.

نانڪ يوسف يار سدائي چٽني يارن هڪ هيڪڙائي
آهي ستگر سپ ديدار هت هت محبت ماڻڪ جوڙيا.

✲

جهاتي پاءِ حسن ۾ جهاتي، جنهن پاتي ٿيو عشق اثباتي

حسن هاديءَ جو سيئن سهڻو دل رمز اها دن راتي
سو تان هر دم جيءَ حياتي
ديد ڏٺي دم پرتئون پيهي، تا جهاتيءَ ۾ ڏر جهاتي
پسين دوست اندر هو ذاتي
طالب توتي حق اهوئي سڻ گوش رکي گوشاتي
ڏهون هاتف ري پرياتي
گم ٿيڻ هت آهي عشاقن، موتو قبل مماتي
منجهه باقي برهه براتي
تنهن پۇ تئين تون وحدت واصل، وهه رمز اها جنهن ڄاتي
تنهن سير ڪيو سوغاتي
حڪم سيوئي محض محبوبن ڏهون رهبر خبرون خاطي
پرين پاڻ آهن شفاتي

Gul Hayat Institute

هي هن هن سان ڏور ڏکن جو هڪ بحر برهه برساتي
مصلا تي پڙهه صلواتي
عشق اوتار هادي تو ڄاڻي، ناهي عبد ناهي عباداتي
سو صاحب سمجهه صفاتي
نانڪ يوسف ديس معشوقن، ڪهڻ ڪسڻ قرباني
ناهي ڪم ڪنهين ڪمذاتي

❋

ڪيڏو ستم سهايئهِ تورو لکن جو لايئهِ
موسيٰ جو طور سينا تي تجليءَ ۾ سر جلايئهِ
ابراهيم کي آڙاهه ۾ ويرين هٿان وجهايئهِ
اسماعيل کي ذبح ڏئي ڪوتي آٽي کهايئهِ
جرجيس کي جفا ڏئي يحيٰ قتل ڪرايئهِ
ڏئي زور ذڪريا تي ساڻ ڪرٽ جي چيرايئهِ
حسن کي زهر ڏئي ۽ حسين رڻ کهايئهِ
وجهي ڪوس ڪربلا ۾ ڪنو عشق جو ڪنوايئهِ
يوسف هن يتيم کي پنهنجي نينهن ۾ نچايئهِ
گهونگهٽ ۾ ڏئي ڏيکاري رئندي کي يار هسايئهِ

❋

تون تان اهو آهين جي پاڻ سڃاڻي
غير خدا ناهين يار ناهين
پنهنجو پاڻ نه وڃ ۾ ڏس اسم جسم چاهين
سيڪا صورت حق جي آهي، ڏس سير سڄڻ ماهين
اڇي صورت آدم ذات ۾ ناهه لڪين تو ناهين
سوريءَ تي منصور کي معراج عشق شاهين
گنگا جمنا دوارڪا ڏس ڪعبه ڪاڏي تو ڪاهين
ڏس ڳهيلا ڳالهه انهيءَ جو الانسان سري لکيو آهين
نيڻن يوسف آءُ نه ڪوئي دم عشق الله آهين

Gul Hayat Institute

❊

بيزار آن بيزار آن بلڪل وجود خود ڪئون پرين.
يار دين ڪفر سان ڪم نہ مون.

دين مذهب عشق ناهين، ڪوڙ جا بوڙ بوڙيون ٻاهين.
برهہ بي اختيار آن.
دل دنيا ڏي دين واري، ڪار هيءَ ڪين آهي موچاري،
جو عشق ڪئون انڪار آن.
درد جو دل سان يارانو يار عاشق رک يگانو
درد وارن يار آن.
عشق نا جنهن دل الاهي هر دو جڳ تنهن رو سياهي
سنهن نبي سردار آن.
همت هادي آئي يارو جنهن وڄايو نينهن نعرو
انا الحق اظهار آن.
نينهن نانڪ دل سچارو يار جو يوسف نظارو
درس دل ديدار آن.

❊

توسان لڳو تو رهين، توسان لڳو تو رهين.
هر ڪنهن پورو ڪمين.

Gul Hayat Instutute

عرب عجم چئو چارئي قبلہ ڇا ايي ڇا لمين.
نحن اقرب رب وسي تو هم نہ ڪوئي تمين.
صورت ۾ سير الاهي، صحيح سڃاڻج ڇمين.
ڪل يوم هوفي شان، پلپل پلڪين دمين.
يوسف يار هميشہ حاضر، عشق الله اوهين.

✽

آهي دل جي دم دم درد سان يار
اور اندر ۾ پيهر ائي

پير مغان مون کي هيئن فرمايو وحدت وارو سيد سڻايو
دين ڪفر ٽيئڙا پٽ پيئي
مذهب مشرب مون ڇا ڄاڻان رمزن وارا راهه سڃاڻان
مرد وڃن ٽا ٻئي هٿ ڌوئي
جلوو عشق جو پاڻ سڃاڻي صم بڪم تي ڪر ڄاڻي
پير مغان ڪئون هيءَ سڏ پيئي
مرڻ جيئڻ معراج عشاقن درد جو کهڙو قدر قزاقن
عاشق سمجهن هي سر ڏيئي
نانڪ يوسف يار جي دامن دوست درازين فيض تمامن
چارئي محڪم پنجتن اٿيئي

✽

آهي روح اسان جو رس ميان
پنهنجي هاديءَ سان هر حال ۾

ريءَ خوشي محبوب جي عشقي ڪين اچي ٻيو گس ميان
آهي دنيا دور جنجال ۾
معشوقن جي مهر پاڄهون پي سڀاڻي بس ميان
پاڻ ڄاڻي دل دال ۾
دين ڪفر اسلام مذاهب ڪين وڃين تنهن گس ميان
دم عشق سندن احوال ۾
شيخي پيري ۾ بزرگي دل نہ منهنجي وس ميان
ڪين ميچي ڪنهن ڳالهه ۾

Gul Hayat Instutute

هنر لکين پيا عشق الله ريءَ يوسف يار تون دس ميان
عشق الله هر حال ۾.

❋

آيا سي آيا مون تي ماڙ ڪري،
سانگ چڙهي ماروئڙا ماڳ تي

وسئن تيڙيون ويجهڙيون، وڙهيچاڻي واڙ
مايا ڪين مايا.
ڏک تہ منهنجي ڏيل جو هينئڙي ۾ هاءِ هاءِ
پايا ڪين پايا
صاحب ڪوڪان ڪن پون، هيس آءُ اجاڙ
پايا ڪين پايا.
نانڪ يوسف نيڙي وسندا، هادي ساڻ ستار
پايا دل پايا.

❋

تو پرچائي ائين وي ميان، يار مليو اٿم جانيئڙو
درد مندن کي پاڻئون ڄاڻي، مرشد ڄاڻي ڄام آرياڻي،
يار سندر ساميئڙو.
عاشقن سان مهر سدائي سندي هاديءَ برهہ بجائي،
هر دوجهان ۾ حاميئڙو
دنيا دير ڪفر ڇا ڄاڻان، ڏوهہ ثواب سيرسڃاڻان،
دم عشق سوا عاميئڙو.
بيڪسن کي پاڻ تو پالي ميريون منديون ساٿ سنڀالي
خوب ڪامي ويو حرخاميئڙو.

Gul Hayat Institute

❁

ٻڙي آهي جيڏيون اهو ساڳيو يار منهنجو
تنهن ڪوئي تفاوت ناهي آهي ساڳيو يار منهنجو

سندي لالڻ لوڏ سجاڻان منهنجا ساڻ تنهن کهڙا ماڻ
پيو ڪير سهاپا سنباهي ڙي معشوق مختيار منهنجو

حسن حقيقت ۾ هرجا سهڻو بي رنگ بازيون رنگ رنگ سهڻو
بيلي ڪو پيو ايندو آهي سو حال پسي اسرار منهنجو

بحر لهر جان موجان ڏڙيون پاڻ هي پاڻ سان ڪڙڪاڪڙيون
بيلي مشڪل سمجهڻ سا آهي هي دم هادي سردار منهنجو

طرحون طرحين موجان گهريون عشق الله جون جنهن سرنهريون
بيلي پنهنجو پاڻ نباهي هو حسن سندو هسوار منهنجو

پرين پنهنجو پاڻ سڃاتو نجهري نڌر جي ليڙو پاتو
توڙي ڏانو ڪيا لک ڏاهي دل يوسف يار بهار منهنجو

❁

ٻڙي جيئن تيئن نيبهه نيندا، ننگ پنهنجو آريائي

مون مسڪين ۾ سهسين منداين، پلا پنهنجون ڪرن پلايون
اڇي حب ۾ حامي ٿيندا، پنهنجا لائق لعل سڃاڻي

يار پرينءَ جي پرنگ پياسي، راتيان ڏينهان روح اداسي
پنهنجو ساٿ سنپاري نيندا، گهڻو آهيان عيبن هاڻي

Gul Hayat Institute

مون بنديءَ ۾ ٻهون بدڪارون، دوستن جي در دم دم زاريون،
جيڏيون ڇپر ڪين ڇڏيندا، رڄ سڄ ۾ سي آهن ساٿي،

مددگاري دم دم ياري، محبوبن جي مهر ستاري،
پرين گولي گڏ گڏيندا، سڻ ورهه جي واهه وراٿي،

عاشقن کي عشق بهاري، نانڪ يوسف گل گلزاري،
هت هت درسن دل ڏيندا، پنهنجي در جي پورهيت چاٿي،

❁

اڄ پرينءَ جا پيغام، خاطن خبرون خير سڻايون،

طلبت نامون پاڻ مڪائون، ڏس ڪرم ڪريم ڪرام،
وهوا عشق واڏايون آيون،
ڪرم ڪمينن سان پاڻ ڪمائون، هوجي صاحب حڪم حڪام،
ڏس تان ليٽڙو ليٽڙي پايون،
آن ته هيڙس ڪينڪي، وهه سهڻي لکي سترام،
واچون ورهي مينهن وسايون،
فوج فراقن واهه وصالون، ڪفر ڪٽي اسلام،
عشق پڪارون لونءَ لونءَ لايون،
ڪيم تياري طرف تني جي، سرتيون جن جي سام،
تن جون مون سان لک پلايون،
نانڪ يوسف يار ڪتابون، شڪر ني هر نام،
ايوين ديدان دوست پسايون،

❁

آهن ڏور جفائون جور جيجان جوڳين جي منجهه راهه
سڻ تون سامين ڏي ڪر ڪاهه

Gul Hayat Institute

سڪيون سڪيون سڪائون، نئون نياپو .نينهن مڪائون
منهنجي ساڻ انهن دل اور، آيل سوز سندن کي ساهہ

مک ۾ مرليون ڪمر ڪشائون، پورب سندو پار ماٽيائون
اهي آڌوتي اگهور، لائي درد ويا ارواح،

ڪاپڙي ڪن چير سارو هلي پورب پسون نظارو
مل شوق مچايا شور، محبت مستي عشق الله

نانڪ يوسف يار اداسي ساميئڙن لڌ روح سناسي
منهنجي رات ڏينهان دل دور، اکڙين اوڏهن آهہ نگاهہ

❁

سگهو واڳڙي ورائي، موٽ مارو ئڙا،
پرين ائين نہ جڳائي، پرين ائين نہ جڳائي

آهون سٽي ايلاهون، ڪر ماڙ مون ايڏاهون
آءُ الله لڳ اوراهون، ڦري ڦيرڙو تون پائي

سڪ ساهہ جون سنيارون، ساڻ ڪنن سڻ تنوارون
دل درد ڪيون قطارون، آجو قيد ڪؤن ڪرائي

اميد الله ۾ ايندا، ايندا ڪرم ڪريندا،
تڪرار تا ڇڏيندا، جيو ڇڏيون بجائي

يوسف دلاسو آيو ساٿين صحيح سڻايو
محبوب رحم رايو تحقيق تو سدائي

Gul Hayat Institute

❋

ماروئڙا هو مارون، منهنجي ماڙ آيا،
ٽيڙيون وسون وري

پلڪ انهن ريءَ ھر پراھون، جن جي ڏينهڙا لايا،
وريا وس چري

نماڻيءَ جي آيا نجهري، تن لک ٿورا لايا،
برهي ڳالهه ڪري

قيد هئڻ کان آجو ڪيائون، نڪو ئي باب مايا،
مرشد ٻاجهه پڙي

ڏک ڏوتين جو ڏيل اڳاهون، منجهه وصال لايا،
سو فلڪ هجري

عيب اسان ۾ ڏوهه ڏنگايون مون يار پاند پايا،
سنڌن پيش پڙي

نانڪ يوسف ياري يڪدل، مارن مهر رايا،
ڪوڙي سنڌن ڪري

❋

آءٌ آهيان مشتاق لو دوست تو ديدار ڪارڻ

روز ازل ڪئون تو رت رڻان، عاشقن اشتياق لو.
سڪ سدائي آهي انهن کي درد ۾ دردناڪ لو.
حيرت عبرت سدا انهيءَ جي منجهه وصال فراق لو.
هئن هستي آهي نهان جي برهه ۾ بيباڪ لو.
سوز وارن جي دردن ڪيئڙا سين دا سو چاڪ لو.
نانڪ يوسف عشق الله ريءَ ٻيا سڀ ڪوڙا لاڪ لو.

Gul Hayat Institute

• ڇاپي ڪلام ۾ هي سٽ ميساريل آهي، تنهنڪري "نانڪ يوسف جي ڪلام جي قلمي نسخي" تان ورتي وئي آهي. ـــ م.ب

❁

دم عاشقن کي گھڙيون، گھڙيون گذارڻ غم ۾

ماتم هئہ هئہ هو ليئڙو تن، پاڻ چڪيا جن پڙيون
پرت سچي پرينءَ سان جن، چڪڻ مان سي چڙهيون
آهون سڻ ارواح انهن جون، ڏؤ ڏؤن دردن ڏڙيون
اديون اڪبر طالع تن جا، محبت ۾ جي ميڙهيون
محرم سي دل درد وارن جي گھاو برھ جي گھڙيون
آھ انهن اختيار نہ پنهنجو قيد زلف جي ڪڙيون
سهسين لک انصاف انهن جا، سر ستي جي ڪڙيون
ڇا ڪربلا ۾ قرب انهن کي عشق الله جيءَ جڙيون
يوسف يار مان صدقي تن تان جي لائي نبنهن نہ لڙيون

❁

غم عشق الله لک لهريون لهريون لنگھن دم دل تئون

موجان موج پيا پي خوني، شربت مؤن سي زهريون
ڏڙ ڏڙ ڏڙيون چل چل چوليون، گھور ڪرن جي گھريون
حسن معشوقن فوجان چٽڪيون، پيلي طرف عشاقن پهريون
جاري آهن جوش برھ مؤن، نينهن سنديون سي نهريون
بن ديدار آهن درما بديون، ساڻ ديد معشوقن ڇهريون
صادقن .سان سچو هوڪو سي منڪر جي ٿهريون
نانڪ يوسف عشق الله جون مون سر چٽڪيرن بحريون

❁

پيا سب وهم وساري، آياسون عشق احسان ۾
دل خطر خوف گذاري، اچي پياسون ملڪ امان ۾

حب وارن کي ڇا حب هاڙهو ڏک ڏونگر لک لتاڙيئ
ڪي مرد ايندا ميدان ۾

Gul Hayat Institute

جي پر پنهنجي لڳڙا سو پرين، سي دل ۾ دوست نهاري،
ٿيا واصل درد ديوان ۾.
ڪيچيئڙن تان ڪين پروڙيو ويا سسئي سيج سمهاري،
تن حيف تہ هر دوجهان ۾.
عاشقن ڪي عشق حقيقي، آهي مرشد پير پناري،
منجهہ ديد حڪم ديان ۾.
نانڪ يوسف يار بهارون، منجهہ عشق الله نظاري،
دم عاشقن چست چوگان ۾.

❊

چپ چپاتي چپ جي بات، مون آهي پاتي يار چپ.

باغ چپ بازار چپ، بازار جو واپار چپ
شهر چپ بحر چپ، ساروئي سنسار چپ
نانڪ چپ جو يوسف چپ، درد جو ڏڏڪار چپ

❊

اقرا نا ڦيرائڻ مردن جي شان ۾،
محبوب سان چوڻ جو ذرڙو زبان ۾.

آهي ڪانبن جي ڪيني تحقيق سڻ حقيقت،
ڪر قياس پنهنجي دل ۾ ڏس اول قرآن ۾.

ڇڏ ڪوڙ جو ڪنارو رک عشق شاهہ سان
هڪڙيون رکڻ سٽائڻ بيون پو لسان ۾.

سڻ سمجهہ هيءَ وصيت منهنجي نہ مان چئي
حق تي مچي تي مچ تون هوندين امان ۾.

Gul Hayat Institute

صادق رهن انهيءَ راهہ نادان تون نہ ڄاڻي
اسرار فنا بيقا نينھڙو نيشان ۾

معشوق سان بہ ڳالھيون ڪنهن جي نہ فهم ۾
جيڪو ڪندو سو ڏسندو دل جي ديوان ۾

يارو يگانو يڪدل آهي يار حاضري
ناظر نگاهہ ۾ ڏس هو لامڪان ۾

يوسف رهڻ ياري صفا آ صوفين
پوءِ ڪري حڪم هلائين هر دوجهان ۾

٭

اڄ نبي اسان جو آيو وائي وات تي وئي
ڪريا ڪوٽ ڪفر جا، تجلات تي وئي

جبريل جاءِ جوڙي يڪلم آيو ڊوڙي
سيد جي صحبت ۾، پريات تي وئي

جنهن رات تيو رهاڻيون ملڪن ڪيون ڪهاڻيون
حورن سهرا ڳايا، متي لات تي وئي

هي يوسف يتيم ٻانهو تعريف ڇا ڪري
محب مليو مولا سان ملاقات تي وئي

٭

اڻ ڄاڻن تون توڪل تنهنجي جن ڪي تون آهين

توريءَ تڪيو آهہ نہ ڪوئي دل قسم سچا مون
لاتقنطو دوست دلاسو تو ساک سچي سئي سون

Gul Hayat Institute

لعنت الله لعينن تي جي ڏوڙا پائنن ڏون
نانڪ يوسف يار جي لنوڙيءِ لڳڙي هڪ لئون لئون

❁

پاڻ آ نينهن نباهڻ وارو جنهن سر بدڪارن بارو

جيهي تيهي آءٌ بدڪارڻ دامن جو ننگ سارو
پير مغان سو مسڪينن جو جو آهہ مدار مدارو
مندي ميري مٺيءَ ڍيريءِ ڪري کهڙو ڪرارو
معلوم محبت حال حقيقت گوندر غم گنارو
مون نماڻي عيبن هاڻي اندر عشق اوتارو
بيڪس جو هادي سائين تو ڪري پاڻ سنيارو
ڪفر ڪاري ۾ دل ساريءِ صاحب قسم سچارو
عشق اجارو صورت مرشد ڏسڻ روز نظارو
نانڪ يوسف يار جون جوڙان جوڙي پاڪ پيارو
ڏوهہ ثواب ۾ سهڻو سڀ سان ڪيڏي ڪيڏ ڪيڏارو

❁

ٽيو انگريز خراب هاديءَ حڪم هلايو پنهنجو

مرسل ميڙي فقر جي آيو کولي نور نقاب
چارئي يار پنجتن چڙهيا ڪري تريلا تاب
ڪفر سر قتلام انهن کؤن کولي ٿس ڪتاب
ماريو منڪر ڪل فرنگي ڪسي ٽيڙو ڪباب
اسلامين تي اصل کؤن ميان ناهي ڏوهہ ثواب
ڪتيون ۾ تارا گم ٽيئڙا پسي عشق سندو آفتاب
يوسف يارا رايو رب جو دل ۾ جوش جناب

Gul Hayat Institute

✲

ٻيلي هينئڙي حيرت عبرت آهي هي تان ڪنهن جي تربت يار

اندر تربت ڪنهن جون ٻوليون، کهڙيون کهڙيون لڙن جون لوليون
ٻيلي سڻ ساڻن جا تڙپت يار.
گم ڪرڻ هي تربت ياري، وجهہ نگاهہ نگهہ ۾ ساري
اٿي شور انهيءَ ۾ شربت يار.
اندر ٻاهر پريم پيارو، روز وڄائي انحد نعرو
ٻيلي گهٽ گهٽ هوري پر گهٽ يار.
نانڪ يوسف يار اهوئي گم تيڻ هت هئہ دلجوئي
ٻيلي وڃ غريبي غربت يار.

✲

ڀوليا ڀيڪيندين منهنجون مدايون
ڀلن ڪؤن ڀلايون سدائين چڱايون

عيبدار اصلؤن ڏيهہ ۾ ڏوهاري
گنهگار بدڪار معلوم تو ساري
تو ريءَ ڪير بخشي برن جون برايون

اوهان کون سپيئي تا احسان واريون
مهربانيون شفقتون بي شماريون
سهو و سپئي اسان ۾ خطايون

پشيمان پنهنجي افعالن ۾ آهيون
اوهين تا اڇو پنهنجو نيهڙو نڀايون
نہ تہ حال ۾ ۾ اسان ڇا سڻايون

Gul Hayat Institute

وري ڪر تون پير مغان دستگيري
آخر عمر وقت ۾ پير پيري
مرشد مٺا تو ريءَ ٻئي ڪنهن سڻايون

دل نور نيڻن سندو آ نظارو
آخر اول تون سچا آن سچارو
عرض يار يوسف ڏيو درد لايون

*

ڏيکارڻ ڏکين تون ڏوليا ڏلايون
منهنجون برايون ميان تون منڌايون

اصل ڪان اوهان جي آهيان مان نماڻي
پاڃاڻي اڄاڻي سنڌءِ در وڪاڻي
چڪڻ ڪئون چڪايون سدائين سيبايون

نہ ڪئڙم عبادت زهد دين واري
عمر وئي اجائي منجهہ ڪفر ڪاري
تون بخشين خطايون • اوهان ڏنهن عطايون

سيئي عيب مون ۾ سوين گنهگاريون
ڏسي عيب پنهنجا هنجون هاءِ هاريون
اچو ٿا رهايون . پنهنجو ننگ نڀايون

عرض يار يوسف سندو سڻ پيارا،
پارک پال پنهنجا سخن تون سچارا،
تو در پاند پايون پريم ٿا پڄايون

Gul Hayat Institute

❁

قربدار آهين پنهنجو قرب ڪيئن ڇپائيءِ
عرشؤن اچي زمين تي پرين عاري ڪوٺائيءِ

انصاف عاشقن ۾ مچ عشق جو مچائيءِ
حيرت ۾ سوين حيران واھ جو تماشو لائيءِ

بوتي ۾ خاڪ خاڪي آدم نبي بڻائيءِ
باري بيرنگ رنگ ۾ رنگ سهڻو رسائيءِ

احد مان احمد تي نانو محمد ترائيءِ
فوق و تحت خدائي هرجا حڪم هلائيءِ

اسرار ۾ سچو دم حيدر علي مڻائيءِ
ول ڇل ڪرين تو ڪيڏا چالون عجب چلائيءِ

سڀ ڪنهن پوشاڪ ۾ تون پيو ڪوڻ مون بنائيءِ
هندو چوان مسلمان پرين پنهنجو حسن پسائيءِ

يوسف يتيم ڪي پنهنجي منهن ۾ نچائيءِ
گهونگهٽ مؤن ڏئي ڏيکاري رئندي ڪي يار هسائيءِ

Gul Hayat Institute

❁

ڪوڻ ڪم نيڪيءَ سندو مؤهون تو رب راھ ۾
عمر ساري گنهگاري مون گذاري ناھ ۾

اي ادا افسوس دل ڪي درد ۾ درماندگي
تياڳ تفسيرن سندو نافع ڪندو مون نگاھ ۾

ڪانہ ڪا اوڏهن ڪو ناهي منجھ اسان بدڪاريون
لاتقنطو آسرو مرشد سچي الله ۾

عيبدارن تان سندو حامي سچو هادي اسان
پنهي جهانن طبل جاري عشق جو ارواح ۾

ڪفر ۾ اسلام چئو تون ٿيا صلاتن ٻانگ سان
درد دل ويڙهي ويو جن ڪي بقا با الله ۾

يار يوسف جي وچنين آ سچو ويساھ مون
تار تاري آھ ان جي شوق دم دل شاھ ۾

*

هادي سچا هر حال ۾ مشڪل ڪشا مختيار تون
تو سوا واهر نہ ٻي آهين هر دوجهان اظهار تون

عرض هن مسڪين جو سڻ سروار سردار تون
نوريءَ ٿوان ڪنهن درد دل عينن سندو اوجارتون

داد ڪر مرشد اچي ياور يتيمن يار تون
آهي هت هت اوهان جو دوست دم ديدار تون

Gul Hayat Institute

درڪار دل محبت اوهان هر دوجهان ڏاتار تون
فرياد سڻ دم دم سندي محبوب دل منٺار تون

پر اوهان پرتي پاڇاڻي عشق جو اسرار تون
دارون اوهان ريءَ ڪيو ٻيو آهين اڙين آڌار تون

بخش بدڪارين پرين يوسف سنديون ستار تون
شفقت شفا تو هئن آهي تون هين تون هين تن تار تون

❁

دلبر درد مندن جي صاحب لهه تون سار
صاحب لهه تون سار وءِ وءِ وءِ صورت جا سردار

راتيان ڏينهان روح ۾ تونهين تونهين تار
اڻ ترڻ وائي وات ۾ سندو پر پچار
اگڻ آءُ اسان جي سٽي درد پڪار
نجهري نمائيءَ جي پيرو ڪج پتار
آءُ وٺي وچ پاڻ سين دوست متا دلدار
عاشق توسين آهيون دم دم ۾ ديدار
پاڙيا توهان پنهنجا سچا قول قرار
چمان روز اکين سان پر سندو پيزار
يوسف جي ڳل ڳارين پيش اوهان هر وار

❁

هاءِ هادي هن درد جو احوال پر ڪنهن کي ڏيان
تون سميع بصير هادي ماڻ مون مرشد ميان

راز محرم راز تو ريءَ پيو نه ڪو آ در دوجهان
سارين سندو ڳڻ ڳالهيون روون اکيون اندر هنيان

واءِ ويلا آهيون جنجال ۾ دنيا فنا
مرد سي مرڪن سدا جي نينهڙي تنهنجي نيان

هيءَ هئڻ هستي حجابي لاءِ تون ڪر الاالله سان
تيغ عاشق هڻ بهادر ڪاٽ سر ڪفرانيان

Gul Hayat Institute

پوءِ پسين ديدار معشوقن سندو عاشق سدا،
تار هي تڪرار سڻ تون عجب رب آن چنان؟

عاشقن دم غم سدائين حق محمد مصطفيٰ ﷺ،
هي جسم هن جي حياتي ڇا ڇئي ۽ ڇا چوان؟

يار يوسف ناهه ڪو اختيار پنهنجو پانهنجو
مهر تان محبوب پاران عشق پيالا پر پيان

❁

منهنجي والي ڪندو ور ميان حق هادي هر دوجهان ۾

جهڙي تهڙي آهيان ڪيڏ سپرين ڪاميان
سرتين تہ نابر ناهيان سڪ سوز جنهن جو سر ميان

الا! مون ڪيان الاهون سڀ ڏوهہ ڏنگايون ساهون
اجهو ڏيندم رحم اوڏاهون دل پئي مون پاڪن درميان

پايون پلو پهايان محبوب سنجهہ صباحيان
محبت جا مينهن وسايان آهي زور نہ زر ميان

Gul Hayat Institute

لڪ لڪ ڪيان تي زاريون تن طرف ڪانگ اڏاريون
هاري هنجڙيون هاريون پرين پرچي اچي ڪنهن پر ميان

يوسف سهاڳ ڏيندا، ايندا سي ساڻ نيندا،
بخشيندا عيب يڪيندا، وري ڏيندم عشق اپر ميان

❁

من له المولىٰ فله الڪل
جن سمجھو تن حق حاصل.

برھ بنا ٻي جوڻ نہ ڄاڻي، آدم سو جو سر سچاڻي
دردن ۾ دل دل.
درد فراق حسن جون فوجان، عاشق ماڻن من ۾ موجان،
جيئن باغن ۾ بلبل.
نينھن جا ٿي نيشانا کوڙي، مرد ميدان ۾ منھن نہ موڙي،
توڙي ٿين ھنگاما ھل.
نانڪ يوسف يار پيارا، نيڻن تنھنجا خوب ننگار،
جيئن چشمن ۾ چل چل.

❁

يا سخي صاحب سچا تو ريءَ نہ مون کي واھ ٻي
آسرو تنھنجو اصل کان ڪانہ جڙ ارواح ٻي.

تولئہ لچڻ راتيان ڏينھان معلوم سڀ احوال تو
يارسول الله والله سوز سڪ ساھ ٻي.

تون آھين تون تو وسين من ۾ سدا مرشد مون،
ھر دو عالم شوق تون پر ڇا چوان الله ٻي.

صد ھزاران عيب مون ۾ لک بديون بدڪاريون،
سرورا سرپوش جن تون تن ڪيھي پرواھ ٻي.

فرمايو فائق اوھان صادق سخن ياريءَ سندا،
واحد وسيلا تو نگھاريءَ تو نہ حق الله ٻي.

Gul Hayat Institute

يوسف اوهان جو اي پرين سگ در سندو آهي اصل
تو ڪان منگي محبت مهر پيو غير ڪل ڪوتاهه بي

❊

يا نبي سرور سچا، سردار تون اسرار تون
عشق خود ان تار تون، فوق تحت تڪرار تون

ديد دل ديدار تون، فلڪ ملڪ مختيار تون
رام رس رفتار تون، واهه گيان گر گفتار تون

مير منصب دار تون، هادي اڙين آڌار تون
ديد دم ديدار تون، عربي اجهو آڌار تون

چار پنج پروار تون، شاهي علي اوتار تون
مرشد مٺو منٺار تون، هر حال ۾ هوشيار تون

پيا تمامي تم ٿيا، سردار جڳ ظاهر بقا،
هت هت سچو سردار تون، باقي بقادار تون

نانڪ نگهه نروار تون، يوسف يگانو يار تون
ڪٽي آئين امت جو بار تون مالڪ تنهن مختيار تون

❊

Gul Hayat Institute

پاڇي اوهان پرتو پرين، مرشد مٺا مسڪين هي مسڪين هي

اندر ٻاهر سهڻا سائين، معلوم توکي ڇئي ڇا ٻڌائين
ڪين هي بي ڪين هي بي ڪين هي
درد سندو هن مطلب آهي دين ايمان برهه تو آهي
دينئون خلق بي دين هي بي دين هي

تون هڪڙو هج پرين راضي، دم دم تو در آهي آزي،
تو ريءَ غمگين هي غمگين هي.
نانڪ يوسف يار يارانا، سخن سچا پڙهه شڪرانا،
هادي حق تلقين هي تلقين هي.

❁

دم دستگير هادي دل يار تون رهين،
هر يار تون رهين گلزار تون رهين.

آئج نہ منجهہ سريرو آخر فنا خبير،
پائڻ گنهہ ڪبيرو بيزار تون رهين.

تلقين حق اشارو مرشد سچو سچارو
هڻ نينهن جو نغارو بقادار تون رهين.

باهوش دم حياتي مدهوش قدم جاتي
هڻ چوٽ اسم ذاتي تڪرار تون رهين.

نانڪ آواز پر جو ناهي تفاوت تر جو
واقف الله جي سر جو مختيار تون رهين.

❁

دم ساهہ سنپار پرينءَ سان هيءَ هٽ وسارج ڪايامايا.

وٺي خيال وچ خيال ۾ پيهي ڏس خيال خيال سان ڏيهي،
گر ٽيڻ انهيءَ پر فرمايا.
گر ٽي وچ الله ۾ ذاتي تڏهن عشق ڪندو اثباتي
سچا عشق سخن سجايا.

Gul Hayat Institute

آهي الٽي راند نياري، ڪوئي سمجهي برهه جو ٻاري،
جنهن درد جا پنڌ پچايا.
آهي عشق اصل گمنامي سر سلامت تهمت عامي
غافل ڪرڻ ٻيا دل رايا.
دم يوسف جو يار تو ٻولي سنديون وحدت رمزان کولي
جنهن دل تي حڪم هلايا.

❋

مار نعرو عشق وارو، عاشق تنهنجو قرب قرارو

عشق نبي معراج سونهارو، جيئن منصور جو مست نظارو،
سر اچلي ٿيو ساک سچارو.
شمس الحق جان شيخ عطاري، موج انهن سر مرشد واري،
صدقي صدقي تن تئون يارو.
عشق الله جو جنهن سر آيو بخت تنهنجو آهه سوايو
محبت ۾ رهه مست متارو.
ڪفر اسلام ڪان اڳنا امامت، منجهه ملامت عشق سلامت،
عاشق سمجهن هي سر سارو.
سرتان پيرين هئڻ حقيقي مون تان ناهي هو تحقيقي،
نحن اقرب عشق اشارو.
هي جڳ حيلہ سازي بازي، دم غنيمت سوز گدازي،
عشق الله ڪئون ٿيو نہ وسارو.
نانڪ يوسف ياري ياري، پنجتن تن من مرشد تاري،
هڻ هڻ عاشق نيهن نغارو.

❋

دم الله انتَ ناهين، جو تو پنهنجو پاڻ جوڙي،

ڪٿهن ڪتيران گودڙي ليڙان، تاهہ نہ هن ۾ ڪو تاهين،
ڪٿهن چڙهي تو گهوٽ گهوڙي

Gul Hayat Institute

آهين ناهين جي سڌ سڄڻ کي، برهه پڙڪن باهين
گهوري هاديءَ جي تئون ٿوري

دم خدائي صحيح نه سمجهين، اهي اندر ۾ آهين
جڳ ڀيائي تون ڀوڙي

نانڪ يوسف يار هڪدم، ڇاتو ڀڇين آن تان چاهين
آيو مهارون پاڻ موڙي

❋

آيو آهين هن سير ۾، هادي سچا سرتاج تون
سرتاج تون سرتاج تون

پاڻ ٿو پنهنجا حڪم هلائين، حق اناالحق جڳ سڻائين
درد مندن دل راج تون، دل راج تون دل راج تون

سهڻا تنهنجون رمزان سهڻيون، مزگان مرچان من جون مهڻيون
مسڪينن معراج تون، معراج تون معراج تون

تون تان مالڪ آهين ملڪ جو، فوق تحت ملڪ فلڪ جو
آهين سڀن جو راج تون ڪل راج تون ڪل راج تون

هيءَ بي هڪڙي پولن پولي، سنڌ ۽ در جي گولن گولي
لاج ننگ سرلاڄ تون سرلاڄ تون سرلاڄ تون

نانڪ نينهئون حڪم جاري، يوسف يار جي مهر ستاري
مارطبل سچ ساج تون سچ ساج تون سچ ساج تون

Gul Hayat Institute

✽

ڪيها حڪم تو هلائين رنگي برھ بيرنگي

آدم، حوا، هابيل، قابيل، تو ڪٺ ڪوٺائين
ادريس، شيث، يونس لک لک لقب تو لائين

دائود، لوط، يحيٰ، جعفر، نبي ذڪريا،
نمرود ڪٺ ابراهيم، آڙاھ تو مچائين

عيسيٰ تنهن تان موسيٰ فرعون ساڻ جنگي
هر طرف هر جسم ۾ سو کيل تو ڪلائين

ساڳي سوئي محمد، تو عاربي ڪوٺائين
هت هت ملڪ جو مالڪ، ڀون بيڪ تو ٻڌائين

نانڪ نہ ڪوئي يوسف، هاديءَ جي رمز رمزان
چوچڪ ۾ جان جاني چشمن چوٽان چلائين

✽

اڙر دم اوڏاهين جاڏهن جو پکيڙڙو
تو آهي وساريو وطن ڪيئن وسارا.

چوڻ ڇا جڳائي سندي دل جي ٽورڻ
ورتيون وڃين هٿ، جو لوڪ ڏورڻ
افسوس دل جا درد ۾ شوڪارا.

پر پنهنجا ڪيئن ڇڪڻ ۾ چڪائين
گلالي گليءَ ۾ ڏهن جون ڏياٽين
تاتي پيير پنهنجو رسي نينهن نعرا.

Gul Hayat Institute

قالو اناالله سڻ تون ادا اي،
موتو قبل انت موتو گدا اي،
پس تون اشارت برهہ جا نظارا.

ڪ نانڪ نہ يوسف گرو ٻول جو هي
آهي ستگرن جي مهر مول جو هي
انهيءَ جا حڪم هي سيئي اختيارا.

❋

واليءَ ڪئي تہ وارڻ ڀهڳڻ ڀاروچل جي.

فقير جون دعائون هادن اگهايون، جاڏهن ڪاڏهن ٿيون واڏايون،
شڪرانا شڪران.
دوڙ درازين منصب پاوين، پيا وت ڪيها پنڌ پچاوين،
ياريقين ڀر آڻ.
دشمن تنهنجا وڃي گم ٿيڙا، نصراني پس هاديءَ پيڙا،
ڪامي ٿيڙا ڪاڻ.
پنجتن پاڪ يار چارئي، مدد توسان دم دم سيئي،
سچي دل سان سڃاڻ
پنهنجو پاڻ ڪي ٿا پرجهايون، قسم الله نبيءَ جو چايون،
سچي عشق ڪهاڻ.
نانڪ يوسف محبن ياري، برهہ سارو آهي بيقراري،
محبت روح رهاڻ.

❋

ويهي ادب سان حال ڪر، محبن ڪي ويچاريءَ جو.

ننگ نباهڻ آهي اوهان تي، بندي هي بيڪاريءَ جو.
بچڙيون بديون تون بخشيندين، ڏاج توکي ڏاتاريءَ جو.

Gul Hayat Institute

نينهن نياپو معشوقن ڏي، عشق سندو لک زاريءَ جو.
قدمن قول ويهي ونءُ چئه تون، نياز عرض بيچاريءَ جو.
تون هادي تون مرشد مولا، تون مالڪ مختياريءَ جو.
شڪر شفيع حمد هزارين، تون صاحب سرداريءَ جو.
هت هت حامي آهي يتيمن، عيبدارن اختياريءَ جو.
دامن دوست دراز اوهان جي، فيض نبي نرواريءَ جو.
نانڪ نينهن وراڻو سڻ تون، عشق الله اسراريءَ جو.
پير مغان جي پرت اوجر، من تي موج بهاريءَ جو.

❁

ور ڪندا پاڻ پاڄاڻيءَ جي، اجهي ڪوهيارا ٻڙيون ٻاروچا.

مهر ڪري مسڪين تي ايندا سي نيندا،
لڳي سڪ ساهه سچي آرياڻيءَ جي.

دم دم فوج فراق ۾ ڏونگر ڏک ڏوري،
ٿي وئي دل دودؤن دوست ڏوٻياڻيءَ جي.

ٻي ڪا ڪنهن جي ڪانه محبت مون محبن سان،
تن تانگهه هنيون هوتاڻيءَ جي.

ڪاهي رسندا ڪاف ۾ آهون دانهن سڻي،
هن ملهه خريد وڪاڻيءَ جي.

لاتقنطو آسرو يوسف يار حق فرمائي،
سچي توڪل عيبن هاڻيءَ جي.

Gul Hayat Institute

✲

عاشق پاڻ وسار تون تان جو آهين سو آهين.

عرش ڪنون تي آدم آئي، بيرنگئن رنگي پوش بنائين،
دستئن ڏيو اڏار.
واحد وحد وحيدئن توهين، آدم حوا نالو ڌرن هين،
هيءَ بازاريءَ جي بازار.
سچڻ سانگي سانگ تي آيو رنگ جوڙي تارنگ پرمايو
آهي دم اهوئي ناچار.
نانڪ يوسف يار نظارو اندر ٻاهر عشق اوتارو
قسم سچي درٻار.

✲

نينهڙو نباهڻ آهي، پرين عاشقن سان توهين.

هو جي فائق وتن فراقي، تنهنجا عاشق روز ميثاقي،
دردن ۾ دردناڪي، ننگ تن جو ڳل هو هين.

ڏي دلگيران دلداري، ڪر مشفق مددگاري،
مون کي معلوم آهي سڌساري، اکڙين اڪنڊ ايڏوهين.

پنهنجا لائق لعل سچاڻين، ور وهندو ڇام آرياڻي،
تيو حب ۾ حاضر هاڻي، وڃ ساڻ وٺي اڻ سونهين.

سڻ يوسف دل جون آهون، پرين سهس مدايون ماهون،
هي رحم سيو ايڏاهون، محبوب مٺا من موهين.

Gul Hayat Institute

*

اهي هوت خان بلوچ ايندا مون پنهور ۾،
آهي لوچ اندر سوچ سندن عشق شور ۾.

کهيو کرهن کين کي چپريا چاهون،
آهون دانهون ان لئي دل درد دور ۾.

کاکيون کيچڙن کي رب پاڪ پناهون،
آئي دعاڳي دوست جي دم عشق اور ۾.

کانگ اڏايان فالون پايان ورهه وسايان،
راتيان ڏينهان جيڏيون ڏک روح ڏور ۾.

پرين پنهنجي وڙئون کندا پاڻ پلايون،
نيندا بخشي بديون هن پر جو ڍور ۾.

يوسف يار پنهل سان منهنجي اصل کئون آهي،
کاهي ايندا کيچ کئن دل ذوق زور ۾.

*

ريءَ درد وارن کير ٿيو موتو قبل انت موتو
سمجهي انهيءَ جي اسرار کي مرشد سچي ثبوتو.

اونهو بحر سر يار جو سندي حسن هسوار جو
صاحب سچي سردار جو دم عشق لايموتو.

گم تي ويچڻ هن حال ۾ عاشق الله احوال ۾
خاصي خدائي خيال ۾ پيچ کاف جو قلبوتو.

Gul Hayat Institute

جوڳين عجب ديوانگي، منجھ موج حق مستانگي،
هوندي انهن حيرانگيءَ، سر بسم بيراڳ پيوتو

جي عشق جي چوگان ۾، آيا هلي يڪ خان ۾،
سرتن سليا نيشان ۾، انسان جن پوتو.

تارون برھ باران جون، يوسف جبر جولان جون،
دل ۾ وڄن دردان جون، تريون نفيلان توتو.

❁

يار اسين پياسين وڃين، جت موج محمد نور جي،

ڪل نہ هئي مون ڪاڪپون، وي درد جي اسرار جي،
سڻ ڳالھ سچي هي سڄين، مرشد متي من مور جي.

گم ڪرڻ گم نانءَ الله، جي نام ۾ نام و بقا،
آيو عشق پيا بند پڃين، پڇ چوڪي چشم حضور جي.

آءُ گھوري امداد انهيءَ تئون، واريان جند واريان،
جن محبت حق جي مڃين، حق شمس، عطار منصور جي.

نانڪ يوسف يار صبوري، سر الله جو عين اگھوري،
ناهي سڌ اوهان ڪا ڪڃين ماريون محبت جي منڪور جي

❁

ڪر نفي هستي هئڻ جي، لا ڇڏي الاالله سان.

چاڻ حاضر عشق مولا، نگاھ منجھ نگاھ سان.
ڪار طالب آهي کھڙي، چئو سچي بيراھ سان.

Gul Hayat Institute

تون هڪو هردي رکين، عاشق عشق فتاح سان.
نانڪ يوسف چئي چڱائي، ۽ مرشد جي چاھ سان.

❋

هل ته هلئون لعلڻ لوءِ،
هيا ڪل خيال ڦٽا ڪر پوءِ.

غيبي عشق آواز الاهي، سچ چوانءِ ٿو هينئن چؤ.
اسم الله ريءَ ڪم نه ايندءِ، پائر ڏيءَ پٽ جويون جوءِ.
خويش درويش رب جي امانت، هت هت هوندا خوشخوءِ،
اڳ پي عاشق راھ برھ ۾ ووءِ ووءِ ڪندا ويا ووءِ.
حال وٺي دم خيال محبوبي، هوءِ ۾ گم ٿيڻ هو هوءِ.
يار يوسف فنا ۾ يبقا، عاشق مولا نا ٻيو ڪوءِ.

❋

منهنجي حال جي ڪل ڪھڙي، بيدرد مندن تان ناهي،
سر عاشقن جي بار برھ جو باري اصلئون آهي.

ڪنڌ ڪپايا پانهنجا، هڪڙن ڪوپن حق راھ ۾،
سندي امامن سوز ۾، سورهيه چڙهيا ڦاهي.

درد آهي عاشقن کي، ڪربلا جي ڪوس جو
ڇا چوڻ احوال ڏک، مرشد ڏنو مون منهن ڏاهي.

Gul Hayat Institute

حيف يوسف زندگي آهي، اسان جي جيئڻ جي،
گهوريا جي ڪونڌ مچ محبت ۾ مرکي پون ڪاهي.

❋

دم دم تان پر ڏيهه ڏي تانگي،
ڪنهن قول اڙايو سانگي،

آهي ٻولين تان پڻ رون ديس ڏي،
گم رمزن واري ويس ڏي،
ديدار پسو پس نانگي، اها بات سنو ڪهي ڪانگي

هت رهڻ تہ شهر شڪور ڪئون،
شر هستيءَ واري شور ڪئون،
منصور اسان خوش وانگي، دل درد چنگارڻ چانگي.

دل نانڪ يوسف يار جو
سچ پير مغان جي پار جو
نت محبت محبت مانگي، آيو سهڻل سچ جي سانگي.

❁

حبئون حال هلي وي پسڻ پرينءَ جو
تون پنهن جو وطن سنپار.

مس ڪتاهين وي هلي هرڪا، وڏي زور زلي،
آهي معلوم محبن کي، ميان تون وهم جسم وسار.

دم دم دم سان ساٿي سڄڻن جا عشق آواز جلي،
سائين تون تان خوشيءَ هن کي هيڪار.

موتو قبل جو سمجهہ اشارو ٻلي هن رمز ٻلي،
مرڻ جيئڻ نہ ڪر ياد، پيهي پريم ۾ نهار.

گم ٿيڻ هن راهہ ۾، وڏي چاهہ چلي،
نہ ڏي خطرا خيال کي، پر پرينءَ پار.

يوسف جن سان يار يقيني، سي تا مرد ملي،
ٻيا باغ بقا ۾ تا منجهہ حسن بازار.

Gul Hayat Institute

✽

محبوب تو ڏنهن مهر سدا، مون هئون ڪانہ ڀني.

ڪيم ڪمائي ڪانہ ڪا، پرين آهيان عيبدار
جهڙي تهڙي دامن سان، پر پنهنجي قطار
جن، انسان جو صاحب توهين، هي ٻي هڪ گدا.

والي وارث آهين تون، تان گنهگارن جو
هادي همت حامي تون، تقصير وارن جو
بدڪار جون بديون بخشين، ڇڏائين دردا.

تو ري ٻئي تڪيو مون نہ ڪو هر دوجهان ۾
معلوم اوهان سڀ ڪي، دل جي ديوان ۾
سک ڳليءَ جا ڪين ڇڏيندين ڇا مير مندا.

ڪوڪان ڪرڻ راتيان ڏينهان، تو در سهڻا سائين،
رحم ڪرم جو مالڪ آهين، پايون پاند پناهين،
هن جي عيب افعالن جا، ڪهڙا پٽين پدا.

پنهن جا لائق لعل سجاڻي، پڪي پيهي آيون،
مون جهڙي مسڪين سان، ڪيئي لک پلايون،
گهورڻ گهوري ڇا تڙي، ڪرڻ سر فدا.

سچو اقرار سنڌء ٻول، يارانو پڪو
جيئن تيئن نيبهہ نيندو، محبت منجهہ مکو
يوسف عشق الاهي، قائم شاهي سر سدا.

Gul Hayat Institute

❁

سردار تون هين تون توتي ڪل مدار،
تون آزار اڙين جو.

عاصيئڙن عربي، آئين اجهو يا نبي،
رازق و رحم ربي، تون سردار سڀن جو.

عينن جو تون اجار، هر دو جهان ۾ بهار،
هادي همدم ديدار، تون ڏاتار ڏن جو.

دامن لڳا تو جيئي، جهڙا تان تهڙا سيئي،
لڄ پاڪ تن تو پيئي، تون مختيار مڙن جو.

نبين ۾ نانءُ نيارو سندو ئي سچو سهارو
هرجا طبل تو نعرو، تون هم يار هيڻن جو.

يوسف جون يار آهون، معلوم اوهان الاهون،
واصل فراق ڇاهون، تون غمخوار غمن جو.

❁

دل درد ڪئي بيهوشي، حق بيهوشيءَ ۾ هوشي،
عشق آيو انسان ۾ ڪري، لک پوشاڪون پوشي.
واقف سي هن حال جا، جن دلبر سان دل دوشي.
دين ڪفر ۾ ڪير آيو ٻولن منجهه مروشي.
عربي، رومي، شامي، شومي، ڪاٿئين سيد، قريشي.
نانڪ يوسف راز رنائون، دردؤن جوشان جوشي.

Gul Hayat Institute

*

سر سدائين سر لوءِ لوءِ، منهنجي محبوب ڏي

ڪاھ ڪهان دم ڪاڪيون، پرين ڏي سڀ پر لوءِ لوءِ
مشرق مغرب حاضر سوئي، ذڪر ۾ اتر لوءِ لوءِ
روز ازل ڪئون جيڏيون، پروسو تن پر لوءِ لوءِ
مون هيڻيءَ جي حال تي، وري ڪيائون ور لوءِ لوءِ
رهيو آهي روح تي، سندن عشق اپر لوءِ لوءِ
يوسف يار خاص خدائي، نوري نيڪ نظر لوءِ لوءِ

*

محبت ڪئي مستاني، دل درد ڪئي ديواني،
گولن سندن جي گولي، سڻ يار يار جاني.

مسڪين مان ته آهيان، ڪو ڻاھ نه تي ڻاهيان،
سڀ سير تون آن ڇاهيان، هر تار تار تاني.

آن پڻ سچڻ نماڻي، پورهيت اوهان آرياڻي،
پلپل پنبڻن پاڻي، اسرار عشق خواني.

آهيان ڪنهن نه ڪم جي، سنهن ساک توصنم جي،
نيباھ عشق دم جي، فرياد در اواني.

صاحب سچا تون راضي، گهرجي سدا مون آزي،
ريءَ برھ ڪوڙ بازي، بيا فڪر فنا فاني.

نانڪ نگاھ ساري، يوسف يقين ياري،
ست گر سچي سچاري، گفتار تا رباني.

Gul Hayat Institute

✽

ٿيو منهنجو مطلب ائين، جڏهن وڌم نگاهه نگاهه ۾.

لولي تان لونءُ لونءُ ۾ ڏني، مهرئن مرشد مئين،
آهي سانول سدائين ساهه ۾.
لاڪئون لنگهي اڳي پياسي، جيڏيون جيئن تيئن،
هاڻي آيس هلي الله ۾.
صحيح سڃاتم سپرين، هوت هاڻي سان هيئن،
انهيءَ رمزن واري راهه ۾.
اثباتيءَ مؤن اڇي ڪري، مونکي نينهن وٺي نئين،
انهيءَ عينن سندي آڙاهه ۾.
عشق الاهي شاهنشاهي، پيالو پر جي پئين،
پسين رم جهم رنگ ارواح ۾.
پاڻ ڇڏي هت گم ٿيا سي، يوسف جائي وئين،
انهيءَ ديدن واري درياهه ۾.

✽

پاڻ نئي الله گم ڪريج يار ۾.
صورت اها محمد مرشد نظار ۾.

منجهه حال جي حقيقت رهڻو ائين عشاقن،
هي گم سپو اهو ٿيو دوستيءَ ديدار ۾.

موتو قبل مريجي، فرمان جبار ۾،
پنهنجو شڪار ڪر تون، چا پئي شڪار ۾.

پنهنجي پر وجهه ٻاجهون، ٻيا خيال سڀ خطائي،
هستي ڇڏي ڏسين تون، گلزار خار ۾.

Gul Hayat Institute

مشڪل وڻڻ پروجهڻ فرمان عشق جو
جنهن ڪنهن چتايو دل سان سو پيو بهار ۾.

يوسف نگاهہ نيڻن، محبوب جي آ صورت،
سرتا قدم اهوئي، گفتار زار ۾.

❋

پرين نانءُ الله جي وهلي ڪرڪا وصال واري،
آهي معلوم توکي سڀ ڪنهن جي احوال واري.

اکڙين ڪي روڄ سدائي، سائين سنڌءِ سڪ سوائي،
لک تو ڏنهن پلا پلائي، خاطر خيال واري.

هو جي ڪلهہ اقرار ڪيا ني، مسڪينن سان جانب جاني،
اهي پاڙڻ توتان پياني، پنهنجي قربئون ڪمال واري.

هت فائق فراق فوجان، دل دردمندن سر موجان،
ڏي درسن اکڙين اوجان، خوش جوت جمال واري.

هي کهڙو هئڻ حياتي، تو ريءَ محض مماتي،
هي آخر گذر صفاتي، دم جيوڻ جنجال واري.

Gul Hayat Institute

سڻ دردمندن جون آهون، پرين ناهين تون پراهون،
لک سو احسان اوهان هو حل مشڪل حال واري.

سڻ عاشق هي گفتارون، موڙيون تو ڏي دوست مهارون،
لايون يوسف برهہ بهارون، گلشن قيل قال واري.

❊

آيل درد مندن پر ساس، سڻ تون نانءَ الله ارداس،
منڙو موهيو ورهي واس.

پورب جو جن پنڌ پچايو خيال تني جو سڀ سجايو
ٽئڙا ڪم انهن سڀ راس، هو جي ويا حضور شناس.

جوڳين جا سڀ جوڳ جوهاري، واسينگن سان ورهہ سچاري،
سڻ غيبئن عشق الاس، آهي عالم ۾ پرڪاس.

جوڳي عشقئن جوڳ ڪماون، پنهنجو پاڻ وچ نہ پائئن،
آهي ساڳي صورت خاص، آهي گر جي پرت پياس.

نانڪ يوسف نيهئون هولي، آهي جن ڪي آءُ تن گهولي،
عاشق ڪن پٽ قرب اخلاص، آءُ تن داسن جي پڻ داس.

❊

عاشق تون ڪهڙي ڳالهہ ڪئن دل ٿو ڪرين ماندي مگر،
توسان ٻڌم تحقيق تان نظر محمد هم نظر.

وهہ هوش تان مدهوش حق هم دم سريجن جي قدم،
هو ٿو وسي توسان سدا تو دل مگر ناهي خبر.

هردي حسن هاديءَ سندو گرسير دم ديدار تو
صورت سيا دل دور ۾ ڪولي پسين سميع و بصر.

دم پاس ۽ انفاس ڪي هرگز نہ ڇوڙين يار تون،
اي راهہ موليٰ عشق جن جو ٻيو ڏسڻ سڀ ۾ ضرر.

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف يار تي هادي حسن گلزار تي،
محبوب در دراز تي معشوق تون ملڪين مشر.

✽

آهي الله آهي الله، اسان يتيمن جوڙي يارو
سڀي لوڪ سارو هڙو هزارو.

ڪوڻ ڪنهن هٿ حال پڇي تو هرڪو پنهنجي درد لڇي تو
دين دنيا جنهن دل اندارو منهنس ڪارو.
عشق الله بنا بي سڀ بازي، مون ڪي صاحب قسم درازي،
ريءَ محبت ڪوڙ ڪفارو بي وقارو.
پاڻ پنهنجا حڪم هلائي، عاشقن ڪي جوش لڳائي،
هڻي نوبت نينهن نغارو انالحق، نعرو.
عاشق سان مرشد ساٿي، حاضر ناضر يار آرياٿي،
خيال رکن هٿ هوش وارو دم سنيارو.
پنهنجي پت پاڻ سوراڪي ڏوهہ گناهہ ڪوئي ڪوڻ لاڪي،
هڙو صاحب آهي ستارو پوش سارو.
نانڪ يوسف يار سچارو سچ سدائين عشق اپارو
عاشق ڏس تون حسن وارو نور نظارو.

✽

محي الدين ميران تون هين دستگيران،
ڏئي ڪير تو ريءَ مون دل ڪي سڌيران،

تون معشوق رب جو سندو نور سرور،
اولاد حسنين جو پاڪ مظهر،
تون سرتاج ڪل پير جو پير پيران.

Gul Hayat Institute

اڇن جي پلي پاڻ ناقص نماڻا،
اهي در اوهان جي اچڻ سان اگهاڻا،
عاصي اياڻا اچو ڪم اسيران.

راحم سين تون ترت تار رنج ۾،
قادر قربدار اهنج ۽ سهنج ۾،
ٻڏا ٻيڙا تاريو بحر مؤن ٻهيران.

پر جام محبت سندو مون پياريو،
مهر مؤن نظر نور نافع نهاريو،
ٽين معاف منديون ڪيم جي تقصيران.

اوهان سر قدم نور نافع نبيءَ جو،
تون لاڏلو شاهه حضرت عليءَ جو.
قدم تانهنجو ڪل ولي سر اميران،

آگي اچو ڪيو شرف شان شاهي،
فلڪ ۽ ملڪ ۾ خلق بادشاهي،
طبل نر تو ساري نهين سر سريران

دوئي جن ڪي دل ۾ رليا رافضي سي،
خنزير سينرو خلل خارجي سي،
پرجهه پنجتن راز وحدت فقيران.

هي يتيم يوسف جيئن سڪ پڪاري،
دم دم ايڏاهين نهاريو سنپاري،
ڏيو ڏات تنهن عشق صاحب سڏيران.

Gul Hayat Institute

❁

مسڪين آهيان سگ سندو درگاهہ جو مرشد ميان،
پاڇيءَ سندو هي عرض آ، نيبهہ سندو نيهڙو نيان.

هت هت اوهان جي عشق، جا پلپل پيالا پُر پيان،
مون نہ آ قدرت ڪائي، همت اوهان جناب جيان.

پريم سندو پيزار تئن، قربان آءُ قطر ٿيان،
سو ڳالهڙيون ڳجهہ عشق جون، همدم هرن اندر هنيان.

هي دانهن دل جي درد جي، تو ريءَ ڏکي مان ڪنهن ڏيان،
هجان هميشہ تو اوڏڙي، تو عشق جا ڪيئڻ ڪنيان.

نانڪ نگاهہ يار تو يوسف اتي ازلي ڏيان،
دم دم الله هو ياد تون، خوش خيال دل ۾ تو ميان.

❁

هي دم الله تون سڃاڻ آهي يار جاني،
مرشد سچو حقاني.

ونحن اقرب ڏس قرآنون، ساڻ يقين عين عيانون،
سدا سانول توئي ساڻ.
مومل، سومل چٽ چمارو، ڪائو ڪاغذ ڪوڙ پسارو
اهو راڻو اهو راڻ.
دم الله جون سولڪ چاليون، ڳوڙهيون رمزان ڳوڙهيون ڳالهيون
ڪيڏ پاڻ وڃئون تا پاڻ.
آءُ اسان دل درد اهوئي، موج بحر جي سمجهي ڪوئي،
اهو ساڳي مئي مهراڻ.
نانڪ يوسف يار نظارو اندر ٻاهر سچ سچارو
ويو هاڻ هئڻ جو ماڻ.

Gul Hayat Institute

✽

ڪوهه ڪندو هڪ ملان قاضي،
اسان تي الله نبي ٿيندو راضي.

ملان ملوائيءَ جهيڙا لايا، برهه ڪٽي ويو بازي
ڪيئي سڪندر ڪيئي دارا، گئون چلي ويا غازي
نانڪ يوسف عشق الله ريءَ، سارو جڳ آهي سازي

✽

انتظاري بيقراري درد دل کي دام داري

بيرنگيءَ رنگ پاڻ لايو ناهه مون ڪا اختياري
دل ديواني گرد گردون، برهه بيشڪ بار باري
ڏسڻ من مجنون ٿيو پيچ پيچان زلف زاري
مون دل پير مغان پر جهائي، ڳالهه ڳجهه ۾ مام نياري
نانڪ يوسف يار اسان دل، سچو عشق نبي سرداري

✽

چام تماچي ٽڙٽي پلي آيو اوتاري

ڪينجهر ساڻ ڪرم جو ٿيڙو چڙهي نوري نظاري،
سڙهه ڪنيائين، سير ۾ سهنجئون. سينگاري،
ونجهه هنيائين وير ۾ ڪري توڪل توهاري،
ياري يوسف يار سان، رکي سچل سونهاري

✽

دم آسرو نماڻن مرشد ميان سندوئي،
توڪل سچي تو نر جي هر دوجهان ۾ هوئي.

تون هين سيا ستاري، عاصين اتي تان آري،
جا لڙهه لڳي تو تاري، جيڪو هجي پي سوئي.

Gul Hayat Institute

جن کي خدا صفائي، بخشي سچي سچائي،
محبوب ڏنهن سدائي، تن تي رحم سيوئي.

گم ٿيڻ شور شهه ۾، ڪوپا ديوار ٿهه ۾،
الاالله هو الله ۾ باقي بحق اهوئي.

دنيا بندا ڀلايون، چنبن ۾ نئين ٿي چايون،
ڪوڙا حرص هوايون، هوشيار مرد ڪوئي.

سڻ هي فراق آهون، سڀ ڏوهه ڏکيون ماهون،
هستي نه چنين چاهون، آهي عشق تو اچوئي.

يوسف نگاهه دم ۾، آهي عاشقن جي غم ۾،
هڏ ساس دل وهم ۾، آهي دور تن ڪوڻ دوئي.

❋

هي آ گذر جو مڪان، غافل غم ۾ چو تو گذارين؟
جوڳي پنهنجي جوءِ ۾ ويٺا ريجهائن رام.

ملان قاضي وچ مسيتن، ويٺا پڙهن قرآن،
نانڪ يوسف يار سچل جو ٻانهن ٻڌو غلام.

❋

پريم پر تفصير آهيان، تون تان صاحب آن ستاريءَ جو.

مون ۾ عيب عميق اپارين، ڏوهه هزارين تون پاڻ اجارين،
بخشيندا بدڪارن بديون، ولهو تون ويچاريءَ جو.

ناڪس نڌري آءٌ نماڻي، دامن لڳڙي تو ڄام آرياڻي،
هادي تون احسان امت جو، حق غفران غفاريءَ جو.

Gul Hayat Institute

ڏال ڍڪيندڙ مڪسينن جو واهر والي تون هيڻن جو.
تون هين گرو نر پير پيغمبر، باغ بهار بهاريءَ جو.

عاشقن ڪي دم دم ماتم، محبت مولا هو حشر هاغم،
بيڪارن جو ڪاج سنوارين، تون مرشد سخن سچاريءَ جو.

طالب تون سڻ عشق اشارو نينهن نقارو فقر وارو
عشق حسن جون فوجان چڙهيون ڳل پيو ڪان ڪٽاريءَ جو.

نانڪ يوسف يار تنوارون، ڏسي سٽي تو سوز پڪارون،
ڪندو مدايون معاف ميان، هو جو حرف مياريءَ جو.

❋

اٿم اباڻن جي لوئي، پٽ هنڌايان ڪينڪي،

ميري نيندس پاڻ سان، مور نہ ڪندس ڌوئي،
سٽ نہ مٽيان پٽ تي، لعل لاڪيٽي لوئي،
ٻن چانور ڪِهه چورمان، ٻلي ڏونرن ڌوئي،
يوسف انهيءَ جوش ۾، ٻيٺو سو جهڙ جهوئي.

❋

پڙ ريءَ عشق الله دل در جن ٻيو سپ ڪوڙ پسارو تي.

اڪر ممو ٻيو رارو سمجهين راري پنٽ نيارو تي،
هر جا عشق الله جون ڳالهيون هر دل سمجهڻ وارو تي.
ريءَ سڃاڻڻ ذات بيرنگي ٻيو سپ دل انڌارو تي،
ڇائي پائڻ ڪن ڪپائڻ هي ٻي مڪر موچارو تي.
ٻهون بيراڳي ٻهون ويراڳي ٻهون اتيتن آرو تي،
هڪڙا ٻو ميان ٻڳت سناسي هڪڙا رام دئارو تي.

Gul Hayat Institute

هڪڙا قال عقل ۾ محڪم سويڪ سبد دويارو ٿي،
سيوا الک نہ سمجهن سوهاً ميم اهو مهندارو ٿي.
گرو گيان بتايو سارو شهر درازن وارو ٿي،
پر گهٽ پير قبول محمد صاحب سدا سوپارو ٿي.

❋

پاتالئون آڪاس عجيبن عشق اجهل اظهارو ٿي.

دائم دردمندن سان ياري راحم رحم اپارو ٿي،
انا احمد بلا ميم حال محمد وارو ٿي.

صاحبزادھ ۽ شهزادھ سر الله جو سارو ٿي،
عشق الله امداد انهن سان هوڪو سچ سچارو ٿي.

ياور يار يگانا يڪدل پنجتن نور نظارو ٿي،
منجھ دريا وحدت واديون وجھ تون پريم پسارو ٿي.

پاڻ سڃاڻي مار اناالحق دم اهو اڄ وارو ٿي،
نانڪ يوسف يار سچل جو دم دم امر اشارو ٿي.

❋

حڪم اهو درگاھ معليٰ قادر قدس قرارو ٿي.

Gul Hayat Institute

شاھ قطب جيلاني جوشئون طبلو نينهن نغارو ٿي،
پيغمبر جي روز ڪچهري شهر درازن وارو ٿي.

قدم قدم جا حج قبوليت زيادھ مطلب سارو ٿي،
اڄ اهو دم وري نہ ايندءِ پرڏي پنڌ موچارو ٿي.

لڳج نہ لاري ڀئي ڪنهن اهڙي سولو ڊريو ڊارو تي،
ڪاڏي ڪن ڪيا تي ڀوڙا ڳالهہ اها سچ سارو تي.

ٻوڙي وڃج درازين دل سان قلب اڃا جي ڪارو تي،
اهڙي وير نہ لهندين ڀي ڪا سورج عشق ستارو تي.

يار يقين هڪو رک هر دي درسن دل دويارو تي،
پئون پئون پو ڙي دل سان لائج باري برهہ ترارو تي.

هي جڳ ڀولو ڀولو وڃي تو سڻ تون بندي وارو تي.
نانڪ يوسف يار سڃاڻ عمر اهو دم تارو تي.

Gul Hayat Institute

سرائیکی ڈوہیڑا

Gul Hayat Institute

Gul Hayat Institute

جو دم عشق الله بن جاوي سو تان محض مماتي،
پاس انفاس نہ سمجهن موڳي موهي سبق صفاتي،
ٻيا سڀ سير سرابي ڄاڻ عاشق اسم ذاتي،
نانڪ يوسف يار سچو دا هر دم عشق حياتي.

❋

يارو ياد اسان نون دل تي حيرت ڏينهن ڏهاڙي،
حيرت خيال نيتا وچ عبرت درد چروڪا چاڙهي،
عشق الله دا ازلي هوندا ٿئي مذڪور اجاڙي،
نانڪ يوسف يار دلين نون حسن مريندا ڌاڙي،

❋

ماريسي تڪبير ازلي برسر اپني بازي،
جڳ جنازه ڪر ڪي ايوين جيوين شاه شيرازي،
هادي عشق حيات جسي دا مار جويندا غازي،
عاشق سچي جو سڃاڻن طلسم ڪوڙي بازي،
جون ڪر جڳ ٻوهي وچ حقيق مجازي،
سالڪ سمجهن عشق الله دا سارا سوز گدازي،
جو سنگ بوهي سايان ڪولي رازق پهتا راضي،
مرشد ڄاڻين پير قبول محمد شاه درازي،
نانڪ يوسف گر ڪرپا بن سڌريا ڪوئي نہ قاضي.

Gul Hayat Institute

✽

ڪي وت ڏينهن جمڻ دي آهي لڳڙا عشق چروڪا،
دم اهو دل دائم ازلي پنجين سال پروڪا،
ماهہ سجن دو ماهہ اسان ها پنجوان شمس جهروڪا،
ڪول ويکو فرقا نون تم ني مياني ڪؤن اروڪا،
نانک يوسف ياري ڪلما ايڪو ايک پروڪا.

✽

عاشق هادي دي ڏمان لايان زوران زور پساري،
آپن آپي اناالحق دي ويک مريندا نعري،
آپي اپنا حڪم هليندا شاهہ برهہ چوڏاري،
آپي چڙهي ديس لٽيندا عشقا سچ سچاري،
هلان هل ٽئي فوجانِ ڏيون روز اماري،
مرشد مالڪ نبي محمدؐ چڙهي چارئي چاري،
نانک يوسف شاهي سترهن سخن سچو سچ ڏاري.

✽

اکيان ڪاري ڪيبر ڪاتي جهوڙيان حوهون مارن،
گرد غبار گرزي توبان عاشق سر او مارن،
مار جويندي يار لقائي ٻوبتيان ڦر تارن،
لاون توڙ نياون سهٽي ڪتيان دليء اجارن،
نانک يوسف يار مئن گولي عشقي وچ خمارن.

✽

Gul Hayat Institute

اکيان نال اکين دي اٽکن اکيان ستم ڪماون،
ڏيانون ڏيانون اڳوهان جيڏي پيير پڇون نا پاون،
سهٽيان ديان وهہ سهٽي ڪيفي پوريان هر جا پاون،
بانوريان تي پانوريان واهہ سانوريان سمجهاون،
نانک يوسف مئن نا ديدان ياران يار ويکاون.

*

نينان ڪيهي حڪم هلاون واهہ اکيان دي چالي،
حيرت عبرت خيال آهين وچ سمجهن عاشق حالي،
ڪڏ هوشيار ڪڏان مدهوشي مستومست خيالي،
نانڪ يوسف عشق الله وچ عاشق ڦرن اڪالي.

*

اکيان عشق الله دي واليان مخموري مستانيان
هوش ڪنان بيهوشي هوون دانهہ در ديوانيان،
اپني غرض خيال جو ڦرديان اصلي هن اخوانيان،
سؤ سؤ لک سجود انهان نون صاحب هن سلطانيان،
نانڪ يوسف يار اکين دي دست تهين دستانيان.

*

اکيان ڳجهڙي ڳالهہ اندر وچ ڪيهي ڳالهہ ڪريجي،
ڳجهڙي ڳمڙهي رمز اکين دي چوري چلس چکيجي،
بيدردان نون ڳالهہ نہ ڏسيجي اندر لوح لکيجي،
نانڪ يوسف يار دي محبت اندر روح رکيجي.

*

اکيان نال اکين دي جهڙي اکيان ڦر ڦر پرچن،
اکيان نال اکين هن هسدين رو رو ورهہ نہ ورچن،
نانڪ يوسف يار ديان اکيان ڏاڍي ڏک سين سرچن.

Gul Hayat Institute

*

ياءَ پرائي چوڙڪي جاندي دلبر نا ڇڏ جاسي،
سختي ويلي سست نہ ٿيندي عاشق يار پياسي،
جا آوي سرسائي خوشرو رُهندي دوست اداسي،
من رضا وچ ڪڙدي عاشق ڳالهہ اها ها خاصي،
نانڪ يوسف يار هميشہ هڪ دلبر دل پر رهسي.

❁

تيرا عشق محبت هادي دل تي روز ڇهيندا،
ظاهر باطن هين تن روشن ڪوئي نہ يار ڪهيندا،
خفي اخفيٰ تونين وسدا مالڪ ملڪ مهيندا،
يڪدل يار اسان نون تيرا سخن سچا اکيندا،
نانڪ يوسف در تو وڪائا غرض نہ جهين ڪهين دا.

غرض هڪو هڪ دلبر تيرا اوران غرض نہ ڪائي،
عالم عقل صلاحان ڏيندا وتن چولي چائي،
وحدت دي اسرار دي اصلون ڪوران خبر نہ ڪائي،
غير خيال سڙي وچ وحدت عشق آتش جڏان لائي،
يوسف يار لڀيندا هڪو هادي برهہ سدائي.

❁

سانون هادي يار سڃاتا لوڪان ڪيهي ٻجهي،
غيرت والي غيرت ٻوڙي بيدردي نہ سمجهي،
عشق نغارا نينهن مريندا غرض نہ ڪنهن دي ڪجهي،
نانڪ يوسف يار يارانا هڪو هردي مجهي.

❁

دل درازين محبت سچي يارو وچ وڪاڻي،
روشن خيال ميرا هر دلبر آکڻ ڪيا ڪهاڻي،
بازيان ويک برهہ ديان ڦرڪي مٺن دل ڦري نماڻي،
رو رو حيرت حال دليندا وهندا پريت پاڻي،
واحد وحد وحيدؤن هڪو ڏٺم عين آريائي،
نانڪ يوسف يار بنا ٻي ياري ڪوڙ ڪهاڻي.

❁

هڪو هادي پڪڙليو سي محرم يار دلين دا،
هر عاشق تان ڍر مرشد اور نہ خيال چلينڌا،

ڪاڻ تماشي سر عشقان دلبر خلق ڪليندا،
نانڪ يوسف يار تان صدقي ڪم نہ هل مليندا.

❁

جنهن دي دل جهين ڏي جاوي صورت اس دي ليندا،
جو عشق جنهن صورت وچ هوسين گم اهين وچ ٿيندا،
سهڻي صورت مرشد والي پيا سپ ڏک ڏسيندا،
جنهن صورت خيال غير هن موت نهوراس نيندا،
يوسف يار بنا ٻي صورت چٽ فريب دلين دا.

❁

يار بنا ٻي صورت مورت سؤ لک سهڻي هووي،
بازيگر بڻائي بازي اسي ڳل جو دل سووي،
آپون آپ ڪريندا بيزاري رات ڏينهان رت رووي،
نانڪ نينهن اٽانگي بازي جان دل هڪو هووي

❁

دم دلبر ديدار بنا دل ماندي تي ٽڙڦندي،
سوز ڪنون نت ڪري پڪاران ڳڻ ڳانڍي غم ڪاندي،
يار بنا ٻي ٽار نہ يانوس ياندي ڳالھ ڏڪاندي،
نانڪ يوسف يار دي هان مٺن باندي خاڪ پيراندي،

❁

دم ديوچ دم هليندا طالب رک سنيالا،
نا اٿ ورد وظيفا روزا نہ ڪوئي نماز مسالا،
نا اٿ عمل علم دعوتي نا وت درجا اعلي،
نا اٿ عابد زاهد زهدي پيون مست پيالا،
عاصي سپ ڪم اجائي ڪرندي نينهن بن منهن ڪالا،
يوسف يار سچي در دي هادي نانڪ نانءُ نہ نالا.

Gul Hayat Institute

❁

دنيا دين ايمان خلق دا دنيا خلق خرابي،
طالب دنيا درس مخذث مسئلا ويک ڪتابي،
طالب عقبي عين مونث ڪوڙا سير سرابي،
عاشق مرد مولي مذڪر دو جڳ شور شرابي.

❁

زلف سياھ سياهون ڦتي شمس نہ تاب انيندا،
سؤ يوسف لک مصري هوون ڪيا ڪورس بنيندا،
ارض سما ستاري رم جهم بجلي گهور گهميندا،
نانک يوسف اڳون منهن فلک پلک ڀهون شرميندا.

❁

ڪؤن هووي تل يار ميڏي دا ڍونڍيم جسم جهانون،
عشق اويڙا اندر وچ اصلي ڏيندا هجر بيانون،
راحت روح رهاڻ ڏڪاندي ڀالين دور ڳيانون،
نانک نيهن سچي گهنڊ ڪوليا يوسف يار ميانون.

❁

هر دم عشق حيات ڏنوسي هادي مهدي والا،
توڙي لک هزار ڪتابان پڙھ ڪي ٿيون عالم اعلي،
بزرگ دانشمند کهاون ٻڙا سڏاوين بالا،
وتين ڳوليندا مرگ اجل نون نينهن نہ سمجهن نالا،
عشق امام نہ ڪري ازل دا نہ ڪوئي دم سنڀالا،
نانک يوسف يار دي محبت سچا دل تسلا.

❁

الٽي بات برھ ڪي ڀائي الٽي ٻوجھ ٻجهاوڻ هي،
جنهن دل ڪولي صفا ڪيتي تهن دل مقصد پاوڻ هي،
بيخودي خود هڪو هووي ذاتي راھ ڪماوڻ هي،
ٻاجهون درد گداز ربي دي ڀيا سڀ سير ڀنواوڻ هي،
نانک يوسف يار ديان ٻوليان اناالحق الاوڻ هي.

Gul Hayat Institute

✽

کي وت روز اسان نون دل تي بابا دادا قاضي،
مسئلا قال مسائل کردي استقبالي ماضي،
دم اسي هم دل اساڏي رتي نہ آهي راضي،
کيا جي دين مذاهب قاضيان ناهي خوش بي راضي،
نانک يوسف يار ميري دل سچا سخن ايازي

✽

يارو ياد رکيجي دل تي دم دم دم الله دا،
پولا ويک صفات نہ پلين سير ويکين ٿهہ ٿهہ دا،
آپ کرين گم سري وچ عاشق سوز نگهہ دا،
نانک يوسف درد لڳو هان شهہ دي اندر شهہ دا.

✽

ڳالهہ ڳجهي جا اصلڻ والي يارو ياد کريجي،
انفسکم سڻ اهو اشارا موتو قبل مريجي،
مير محيط رهڻ هر شئي وچ سمجهڻ رمز ڏريجي،
ثابت ذات ربي رک نالي هستي ماڻ هريجي،
نانک يوسف يار هکودم دلبر ديد پريجي.

✽

جي تون عاشق عشق الله دا برهون چا بدنامي،
نا ات ورد وظيفا روزا کفر نکو اسلامي،
بار ملامت محبت والا برهون توڙ تمامي،
نانک يوسف خاک ڳلي رهہ دلبر مست مدامي.

✽

دلبر دا هک درد اهوئي عاشق چاکر چاکر،
هرکيا دل ڏنا در نيان فرمان چاکر چاکر،
پير مغان فرمايا يارا حق حق چاکر چاکر،
نانک يوسف نيڻ نمائي هرکس چاکر چاکر.

Gul Hayat Institute

٭

رهه مسڪين تي ڪيا غمگين هادي هردم راضي،
رام رحيم ڪريم قديمي صاحب دوست درازي،
جو آندا سو مقصد پاندا محبت سوز گدازي،
دم غنيمت هوش هوشياري هي جڳ غفلت بازي،
نانڪ يوسف ياد اسان نون يارا سخن ايازي

٭

عاشق عشق ملامت چاوڻ ڪر ڪنا هان ٽولي،
سئو سئو دجلا دهشت راهه وچ گرنا گوني ڇولي،
هڪ غيبي ڪيئي ظاهر دي وچ عشق الول الولي،
ٻاجهؤن ٻاجهه مرشد اپني دور رهن سڀ رولي،
نانڪ يوسف نيڻان حياتي ڦولي ناهين اولي.

٭

نازون نيڻ نواز ڪريندي عاشق ويڪ نيازي،
حال حليمي دردمندان دل دم دم سوز گدازي،
ترس ڪريندي سر يتيمان دانهه دوست درازي،
نانڪ يوسف يار دي ياري برها برهي بازي.

٭

چاڪ ڪيتي دل ڪملي ميري چاڪ مهين دل چڪي،
يا رب ميل مهوال مهين دا ساهه جهين دي سڪي،
نال هڪي هڪ تانگهه لڳينسي سر دا سائين هڪي،
ڪيڙي ٻيڙي مل مهين نون ويڙ الاون ڦڪي،
يوسف يار دي نال جاليسون توڙي ڪرن تڪي.

٭

مست اکين محبوبان ديان وت ڪيهي ڳالهه ڪريجي،
ويکڻ حسن حڪايت سهڻي موتو قبل مريجي،
يوسف حاضر يار سجن دي نانڪ دور ڏريجي.

❁

اکيان پيتي جام محبت مرشد مالڪ والي،
ابرو تير ڪمان مژگان ڪؤن انهان نون ٽالي،
سرخي نال سفيدي سهڻي سبز مسي سياه ڪالي،
ابرو تيغ بهادر پونري پون پون ڪرن بحالي،
رم جهم زلف اتي رخساران چالي ہر ہر والي،
يوسف سهڻا يار حسن دا مستو مست خيالي.

❁

اکيان اکيان جهيڙا ڪيها چارئي هڪي ٿيون،
جام شراب وحدت والا پيالا پر ڪر پيون،
رلمل رمز اهين وچ عاشق چاڪ سيني دا سيون،
نانڪ يوسف يار هميشه ويک معشوقان جيون.

❁

اکيان نال اکيان ڏاڍي ڪرنديان ماٽي ٽاٽي،
عاشق تي معشوق اهوئي ويک اکين وچ واٽي،
ديدان دمز درياه الله دا نرمل نور سڄاٽي،
صاف سونهين وچ اکيان مرشد مولا پاڪ پڇاٽي،
نانڪ يوسف يار الله دا عشق ڳلان حق آٽي.

❁

ديدان دا هڪ چنبا ديڪا عشق دي ڪرن ڪمائي،
هر دو طرفون عاشق ٿيون ڪفر اسلامؤن جائي،
ڏوهه ثوابون نرمل رهنديان سهڻيان واه صفائي،
نانڪ يوسف يار ديان رمزان سمجهه ڪنان ڳل آئي.

❁

رمزان راه جنهين نون مرشد سچي آ سمجهايا،
واحد احد .الله دي محبت سرڪا صاف پلايا،

Gul Hayat Institute

طالب خير تحقيق تنهن تون در جنهين دل چايا،
نانڪ يوسف يار الله دا ٻولي عشق سجايا.

*

عشق تہ ساڏي ڏکان ڏي سر ميڏي سات لڙائي،
پهن کي مرچي ڏيون هرچي فوج حسن ڪرائي،
کيون وصال هجر دل پايا سولان بار سهائي،
نانڪ يوسف وصال چهيندا دردان دوست ملائي.

*

اکيان عشقئن ستم ڪماون پاڻ اکين دي ساچي،
مارن سيني جهل عشاقان مژگان تير تماچي،
اکيان ڪرن شڪار اکين دا ڪؤن انهان ٿو باچي،
يوسف اکيان انت نہ پايا ڪو محبت وچ ماچي.

*

اکيان باز ڪبوتر دل نون چنگل مارن جهٽڪي،
کاون ماس تہ پيون لوهو هيٺان ڪليجا پٽڪي،
چارئي طرفون فتح ڪريندي نين سپاهي اٽڪي،
يوسف يار دي چشمان چاي موهن موهن لٽڪي.

*

مست اکين معشوقان ديان وهہ شمع شراب نياري،
شهر وچي، مخمور سدائين مستو مست متاري،
البيليان دي ڪيف ڪڪوري برهون باغ بهاري،
يوسف يار نيڻان دي ويکڻ سؤ سؤ صدقي واري.

*

اکيان بحر برهہ دي اندر ٽٻ. ٽٻ غوطي کاون،
ماٽي جسم جهان وسارن بير اگون هان پاون،
قلزم ڪارونپار وچالي موتي چڻ چڻ چاون،
يوسف يار فراق اکين نون ويکن درد پراون.

Gill Hayat Institute

✽

اکيان ڪو جو درد پرايا دم دم بي اختياري
هنجون هار فراق هميشہ زاري هئہ هئہ زاري
شهدي نين عشاقان معشوقان دي مست شڪاري
دردمندان سر فوجان چاڙهن محبت خيال خماري
يوسف اکيان روشن رهبر ويکڻ دي بکيري

✽

عشق بهار بهاري عشقئن جي سر تي چم چاندي
طالب درد سجن دا جوئي درد انهن تون پاندي
جنهن دردئن حق ڪينا حاصل او ڳالهہ ڏڪاندي ڳاندي
جا آهي سرسائي سهندي ناٿيون در ماندي
يوسف درد الله دا چاهي هور نہ ڪو غم کاندي

✽

رو رو ڪانگ ڏکاندي اکيان يار سجڻ دل گهلين،
هنجون هار قطار ڪونجان دي چوهئن جنڪري چلين،
پانڌيان نون پيرين پوندي آنديان تليان مليان،
يار يوسف دي عيب نہ ڦولين واسطي رب دي ٽيلن.

✽

عشق تساڏي عقل وساريا پل ڳيان تدبيران،
جنهن سر آيا سا دل ڄاڻي سوز ڪريندا سيران،
بي اختيار بيراڳي برها نهين ڪائي بات نظيران،
عشق تيرا بادشاهہ دليندا ڪي ڪجهہ وس وزيران،
يوسف سچي ياري تساڏي ياري حق فقيران.

✽

اکيان ناز اکين دي نالي پهنن پرچن ميڙي
ماڻ محبت تان بنيديان برهئن ڪرن بکيڙي
هسديان ورنديان آپس دي وچ ڏيون عشق اويڙي
نانڪ يوسف يار ديان ديدان نحن اقرب نيڙي

Gul Hayat Institute

٭

نحن اقرب نون يار ديان ديدان هردم وسديان ڪولي،
اکيان نون روشنائي رب دي لوک پليا وچ پولي،
عاشق عاشق هادي دل وچ غيب الله دا ٻولي،
يوسف يار اکيان وچ سھڻا وسدا آپ نہ اولي.

٭

عيان عاشق دل وچ ديدان مرشد مالک واليان،
پيچ اکين وچ اپنيان ويکين دست انهان دواليان،
ديدان مست دوني دم هادي رم جهم رمز نراليان،
ويکڻ فيض ديدار انهان دا چال سھڻي سؤ چاليان،
جنهن ڏنڙيان سو محڪم قابو وچ زلف جهل جهاليان،
جڳ مڳ جهور جهڪور نيڻان دي آپ آپس وچ ڪاليان،
ناتک يوسف يار ديان اکيان ڏيک اهي ڏک واليان.

٭

اکيان عشق الله دا لڳڙا ٻيا ڪيا غرض کھيندا،
هرکو مطلب اپني والا يار اشا وکينبدا،
نال طمع دي پياري ياري هس هس يار سڏيندا،
پولي لوک وچي جڳ سارا ڪلمي ڪوڙ پڙيندا،
هک ٻئي نال يارنا طمعي ڳهلا لوک رکيندا،
يوسف بيپرواهہ فقير هي دو جڳ عشق الينداا.

Gul Hayat Institute

٭

اکيان وچ اسرار الله دا ڏک واليان دي ڏولي،
درد جنهان دي دل تي وارد قدمان تنهان اتون گھولي،
اصلئون روح سڻي ازلئون عشق جنهن دي ٻولي،
يوسف يار اسم وچ گم دم هردي اندر هولي.

✽

اکيان ويک جمال جلالون درد بهاري پرسن،
روڪن رمزان رمزين اندر ڏک دل ويک نہ ترسن،
غرقان بي وچ لعل تي هيري ويکن وھ وھ درسن،
يوسف يار سبئي پڙ ڪتسن جي ڳلي معشوقان مرسن.

✽

اکيان تانگھ اوڏاهين لائي راتيان ڏينهان لوري،
رو رو سڪدي سوز ڪنون نت نيڻ هريندي هوري،
مهرؤن پال ڪريندي سهڻي نيڻ محبوب اگهوري،
يوسف يار ازل دي روزؤن دام زلف ڳل ڏوري.

✽

اکيان دي فرياد اکين نون اکيان مرشد هادي،
ڪرن هدايت بيرحمان تون ڏيون دم دم شادي،
محبت مستي جام پليدي وحدت وچون وادي،
ڪوڙين ڪرم ڪرن مڙ پائن غيبؤن ڪر آزادي،
يوسف اکيان عشقؤن روشن يارا قسم خدا دي.

✽

نوري نيڻ عشاقاڻ دا سر ڪيهي فوج چڙهيندي،
ٻڏڪي مرچي تير تفنگان ڪوڙ نيشان ڪڙيندي،
ابرو حلقي ڪڍ ڪڍ غاشان جوڙڪي جنگ اڙيندي،
عاشق اچلن سر اتاهين ترس نہ تل ڪريندي،
يوسف سحر اکين دي ڪاري قابو قيد پڙيندي.

✽

اکيان دل ول تانگھ اوڏاهين جو سر اکيان ڏنا،
شوق نهين دل هور کهيندا بن مرشد محبت منا،
حسن بيرنگ رنگيلا هر جا سؤ سؤ ڪاتب چنا،
يوسف يار دا نقش ميري دل لکيا ايکو ڪنا.

Gul Hayat Institute

*

اکيان گم اکين وچ هونديان اپني هستي هٽکي،
اکين نال اکين دي عشقؤن چهه چهه ڏيون چٽکي،
انت اکين دا ڪنهين نہ پايا چال چلن لک لٽکي،
اکيان آپ وسار انهان وچ اکيان آون هٽکي،
يوسف يار اکين نت روشن عشق ڪڙا پڙ ڪٽکي.

*

اکيان دا احسان ڇهيندا مرشد مهر سدائي،
نور محمد هادي هردم اکيان دي روشنائي،
اکيان نال ويکان پلپل وچ نرمل نور صفائي،
سوز اکين نون محبت مولا نينان سور سهائي،
يوسف يار تو مهر منگي دل ديد نگاهہ سوائي.

*

نظر مهر دي مسڪيان تي مولا مرشد پالي،
نينون نور جهيندا روشن جل جل ڏيندا جهالي،
شمع شعاع زيادهہ شمسؤن جبر جمال جلالي،
دامن لڳڙي دا ننگ تيون صاحب قرب ڪمالي،
يوسف شهر درازي دي در تي ڪرندا درد ڏمالي.

*

يارو عشق شراب ڪنون اوڪؤن جو منع ڪريندا؟
چارئي يار اصحاب محمدؐ آپ ايوين فرميندا،
عشق آيا سر آپ محمدؐ چوچڪ نيض ڪريندا،
خفيہ سر اسرار تي هويا گنهگار تريندا،
سو هو سي وچ جنت هردم ڪلمہ حق پڙهيندا،
نانک يوسف صدقا اس تون جو اپني پاس ڏريندا.

Gul Hayat Institute

❁

جي تون پوڇين يار مهين ٿون عشق دي ڪيهي جهولي،
ڪڏهان دانهہ در دلائل ڪڏهان عقلئون پولي،
ڪڏهان مست خيالي خستا ڪڏهان بيخود ڀولي،
ڪڏهان ڏوهہ ثواب ڪفر وچ ڪڏهان دين الولي،
ڪڏهان سوليءَ سير نظارا اناالحق پيا ٻولي،
بيرنگ باتان نانڪ يوسف هرجا يار نہ اولي.

❁

ڳوڙهي ڳوڙهي نيڻ برهہ دي ڳوڙهي ڪرن لڙائي،
ڳجهڙي ڳجهڙي ڳالهہ نينان دي سهڻي چال خدائي،
ڪيا وت ڪيڪ خراسان آسي ڪيا طائوس توائي،
ڪيا وت گنير شير جهنگل دي آهو ڪؤن هوائي،
نانڪ يوسف سڀ صورت پر يار دا جوڙ نہ ڪائي.

❁

هجر فراق ساڏي ماري رات ڏينهان غم ڪاوان
ورهہ وساوان،
سهجئون سهج تساڏي آوڻ چولي مول نہ ماوان
سهري ڳاوان،
چاهہ سچي دل چاهي ميري تو ول آوان
ڪول ڪماوان،
يوسف يار سڄيجين توهين تيرا نام من وچ باوان
ساهہ سياوان،

Gul Hayat Institute

❁

عشق هويا بادشاهہ دليندا حسن چنهين دا ماري،
فوجان فوج حسن دي دل تي لڙدي نين شڪاري،
زلف دلين تون قيد ڪريندي ڪنڌي ڪيبر ڪاري،
يوسف يار سڄڻ دي در تي ڪيئي عاشق هن ٻلهاري،

نيڻان نال لڙائي نيڻان عشقئون واھ اٽڪائي،
حسن هزاري فوج سواري آون واڳان چائي،
سيني ڍولڻ ڍال عشاقان حاضر ڪرن سدائي،
يوسف ياري يار سڄڻ دي ٻي سڀ ڪوڙ ڪمائي.

❋

عشق الله دي هيبت شاهي جاري حڪم ربانا،
ڪل يؤم هو في شان سڻ بيرنگي سلطانا،
ماڪ ملڪ دلين دا آپي آپي شاھ شهانا،
بيرنگ رنگي بات برھ دي خانا سؤ سؤ خانا،
ڪيئي عاشق عشق نهوڙي دانھ مست ديوانا،
هي اسرار اواگھ الاهي ڪيا ڄاڻن ملوانا،
يوسف يار برھ دي نالي زاري لڪ لڪ جانا.

❋

عشق الله دي ڳالھ نہ منيندي سي موڳي مرواني،
خارج خام خبث حرامي ڇائي خر خراني،
سي وچ ڪوڙ ڪميني دو جڳ حارص وچ حيراني،
قدر عشاقان عاشق ڄاڻن مرد الله اخواني،
يوسف يار ڇهيندا هڪو هر خاني دل جاني.

❋

يارو عشق الله ديان ڳالهين آپڻ عشق آکيندا،
لک هزار ديوچ ڪوئي برھ لاٽ لکيندا،
جنهن دل مرشد نال محبت مئي دا جام چکيندا،
برھ بيرنگي جنهن دل آندا اپني رمز رکيندا،
پنا حڪم هلائي سارا شاهي نام ڏريندا،
يوسف يار دا هڪو نقط لکيا ترڪ ڪريندا.

Gul Hayat Institute

❊

زوران زوري فوج برهه دي سر عشاقان اصلي،
مرگان مرچي ڏيون هرچي ڪرڪي آون حملي،
سهڻيان دي سڀ ويکين سهڻي سر معشوقان شملي،
گهمر گهير اوڙيڙا اندر وچ عشق مريندا گهملي،
يوسف يار جو دم حياتي پير محبوبن چملي.

سهڻي زلف معشوقان دي وهه مئن دل اٽڪي چٽڪي،
ڪنڊي ڪاري پيچ ول ول آڪر اٽڪي مٽڪي
ڪؤن انهان نون موڙي هوڙي ڏيون سٽڪي جهٽڪي،
يوسف زلفان جام جنهين دل سا ڪين ڦٽڪي نٽڪي.

❊

بخشڻهار توهين بخشيندا لک بديان بدڪاران نون،
تو بن اور نہ پڇدا ڪوئي غافل گنهگاران نون،
لاتقنطو سچا پرواسا هي غافل گنهگاران نون،
نانڪ يوسف رحم رب دا هووي دامن دا ننگ ياران نون.

❊

اندر ٻاهر الله ٻولي ڪٿ خلق فلانا ٻولي،
هم هويا گم الله ديوچ آيا اندر چولي،
جوڳي جوڙڪي مرلي آيا ڳالهہ اها واهہ ڳولي،
سير دا نام وڃا ڪرو سير ڪرو ڇا تولي،
سير ترازو تولڻ والي تئين مئن ٽڪڙي ٽولي،
تولي وچون سير ٽيا يوسف ڦردا ٻولي.

❊

عشق جيها بي حجاب نہ ڪوئي دل نون چنگل مار ٻهاري،
مار منجها ڪي ڏي دلاسا بازر وچ رلاوي،
يوسف ٿي قربان تنهان تون جنهان ايڏي ستم سهاوي،

❊

آپ وچون ڪر پاسي عاشق سار ٿيي وچ شهدي،
ٿي غواص ويندي وچ وحدت طالب عشق الله دي،
ڪٿ نہ قدم چاون رمز اهين وچ رهدي،
نانڪ يوسف يار ملدي وچ ديوار ڦه ڦه دي

❊

ڦه ڦه پن ديوار دوئي دي جهين جڳ پلايا،
ڪوڙا حرص هوا ۽ تڪبر ڏنڏا عقل اجايا،
نانڪ يوسف برهہ بنا ڪوئي پنڌ نہ ٻيا سجايا.

❊

اکيان سر اواگهہ الاهي اکيان نور خدائي،
اکيان موج محمد نياري اکيان دي بادشاهي،
اکيان فلڪين ملڪين روشن اکيان دي روشنائي،
اکيان ڪن نيڪون بنايا اکيان ڪثرت پائي،
اکيان نانڪ يوسف اکيان رمز رلائي.

❊

الڪون الڪ بنائي الفي مورت سير نظارا،
پريان گل ڦل چوڪڙيان واهہ ويکين رنگ نيارا،
نفي اثبات ثبوتون هادي الاالله نقارا،
انا احمد بلا ميم کهندا دوست پيارا،
نانڪ يوسف يار او تاري آتا بن بن اپارا.

❊

عاشق عشقئون معشوقان غمزي نال گذارن،
ساس اداس پياس پيتم ڪي رو رو هنجون هارن،
در در دل ديواني ڦردي سهري عشق اوسارن،
نانڪ يوسف يار بنا ٻيا خيال خناس اتارن.

Gul Hayat Institute

❁

نال دليلين ساڻ لڏيندي سمجھڻ مشڪل بازي،
وحدت ڪثرت هڪو نقطہ دم مريندي غازي،
ٻاجھؤن درد نہ وحدت واصل بنا سوز گدازي،
نانڪ يوسف يار سڄڻ دي عشق هونديان دل راضي.

❁

دلبر درد عشاقان نون گھٽ ڏيندا گھٽڪي،
غرق ٿيندي وچ دريا محبت ٽٻڪي مارن گھٽڪي،
فوج حسن دي سر عشقؤن چوهؤن آوي چٽڪي،
ٽپ ٽپ غوطا کاکر آئن ماڻڪ موتي مٽڪي،
معشوقان دي چال عجائب ويک ڪي لٽڪي لٽڪي،
يوسف نال ديدار سهڻي دا دم دم جھٽڪي جھٽڪي.

❁

منهن ڪعبہ محبوب عشاقان جت نماز گذارن سي،
هردم حج انهان نون حاصل وچ مور نہ آپ شمارن سي،
مر جيندي وچ محبت مولا عينئون عين اجارن سي،
يوسف نال مهر محبوبان ترندي اوران تارن سي.

❁

مار ڪلا سر منڪراندي ڪيهي ناتا ماتا،
جو هي منڪر ذات فقر ڪا سو هي لونيا لاتا،
ڪون منافق ديوچ ڏينوس ڪاني باتا باتا،
بي ايمان ڪون مار سگھيرا هاتا وچلا . هاتا،
نيزي تي تلوارين برڇان سر مردودان ناتا،
وحدت والي وات نہ لهسن من ڪو گھٽ گھٽ گھاتا،
چارئي يار پنجتن حاضر ڪر ڪريندي جھٽ پاتا،
دوزخ دي وچ دئي وايان دي پٽ ڏاڙهي ڪر پاتا.

Gul Hayat Institute

❁

رمزن راهہ مريندي دنيا ڏوتي مکر مڪاري،
جهيڙا خلل خرابي خرخش دو رنگ دامر دويري،
عاشق ويک حيرت وچ هوندي بازي طلسم ساري،
رمز اها ڳل گجهڙي ڳوڙهي ڪنهن جيتي ڪنهن هاري،
نانک يوسف يار سڄو دي چاهي مهر ستاري

❁

عاشق روز اداس گذارن محبوبان دي ناز ڪنون،
دني درعون خون جگرون رمر جهمر رمزين راز ڪنون،
سخن سچا دل ياد هميشہ عاشق عشق اياز ڪنون،
رب رسول گواهي ڏوهان حق حقيقي مجاز ڪنون،
نانک يوسف يار وکايا حق حقوق دراز ڪنون.

❁

شهر درازين وسي رحمت دائمر عشق آبادي هي،
پنج چهار تي ٻارهن چوڏنهن يار دمان دمر يادي هي،
قادر قطب جمال جلالون فقر جهين گهر شادي هي،
يوسف دمر خيال نہ چوڙين هادي دي ارشادي هي.

❁

درد فراق ميراث عشاقان بهيا روز ميثاقي،
متوالي تي شور پرايا جامر شرابون باقي،
عشق الله دا جنهن نون نہ حاصل هوسين وچ هلاڪي،
مستي تي مدهوشي پيالا صاف پلايا ساقي،
نانک يوسف يار مليوسي ٿيا وصال فراقي.

❁

اي دلبر دل لوٽ نيتائي ڏر عاشق دي آهہ ڪنون،
رات ڏينهان ميري من توهين دمر نہ دور نگاهہ ڪنون،
توهين عين نون ايوين ٻانوين مٺا سر ارواح ڪنون،
نانک يوسف يار مهر هي مرشد شاهنشاهہ ڪنون.

Gul Hayat Institute

❊

رانجهن ٻيلي مست پڪاري ونجهلي سوز تنواران،
بن ڪي هير ڪريندا حملا تار وچي تر تاران،
ڪيلي ڪانهن چري جهنگ ٻيلي بادل پون ڦهاران،
نانڪ يوسف يار ماهي دي لايان برهه بهاران.

❊

عشق الله دا ڪيوين پيدا جون ڪر ٻال اياڻا،
ماهه دهي وهه پستت گذاري ڪئن رزق رساڻا،
دم اوتاري آوي جاوي گربن انڌ ڪاڻا،
گنگا ڪر ڦري دوجڳ ۾ سمجهي سرت سجاڻا،
دين ڪفر اسلام مذاهب نهين ڪوئي ڏاج ڏاڏاڻا،
دل ميري منظور نه ڪيتا اصلئن ڪوڙ ڪهاڻا،
درد والي ڪا ڳالهه الائين اي جڳ جوٽ جڳاڻا،
ڪسني ڦالين ڪسني ڳالهين مئن سر عشق سيباڻا،
ڪودڪ ٻال ٻي ڄاڻين هاسي ڪيتي عشق وڻاڻا،
پلپل آندا گر اوتاري عينئن عين سجاڻا،
نانڪ يوسف غيرئن توبه هادي قسم مياڻا.

❊

تانگهه سچي تن توڙئن تيڏي طلب تمام تمامي،
تار تنوار پڪار پپيهان شوق شڪار پيامي،
دم دم غم اتم تمهين تون سندر برحق سامي،
نانڪ يوسف يار تساڏي طرف تمام تمامي.

❊

اکيان عشق پيالا پيتا اکيان دي ڳل ڏوري،
اکيان دا آکڻ اکين منينديان سڻ ميري دل پوري،
دل سمجهي تي نين نه سمجهڻ مارن ڊول ڪي هوري،
دل سمجهڻ نال ڪنهان دي عين اشارا گهوري،

برهه برهه دم جسي نه سمجها سا ڈر مت ڈوري،
يوسف بات اکيان سمجهي جنهن دل هوسين لوري.

❊

فوجان فوج حسن دي زوري سهڻي چاڙهه گهليندي،
عاشق دي سر ڪرن اماري واڳان مهر وليندي،
مارن مار جوائن شهديان سهڻي چال چليندي،
اپنا ڪر احسان پلايان رمزان رمز رليندي،
يوسف يار نيڻ نيڻان نون رو رو راهه پليندي.

❊

يارو ياد هميشه دل تي هادي هردم نالا،
حڪم جهين دا هر جا جاري فيض الله الوالا،
پر تقصير اسان تان بنده عشق سچو رکوالا،
شادي گهر فقر شڪراني قادر قطب ڪمالا،
شهه درازين ديرا جنهن دا ظاهر اسم اجالا،
نانڪ يوسف عشق الله دا اعلي نور اعلي.

❊

جي تون عاشق عشق الله دا چوڙين ڪم شيطاني،
ايڪو رنگ ايڪو مل رهڻا رنگ بيرنگ مياني،
انفسڪم فرقانون ويکين سارا سير شهاني،
ڪٿ وت شاهه گدا سپاهي ڪري گدا سلطاني،
ڪل يوم هو في شان فرمايا حق سبحاني،
يوسف يار ديان رمزان اچيان صافي در اخواني.

❊

نيڻ نيڻان تي قلزم ڪالي دريا دور روراني،
پروان پونر پونگ دو ابرو خاني ڪل ڪل خاني،
مژگان باڻ خدنگ چتاون چارئي چيتڪ چاني،

Gul Hayat Institute

ابرو بادل برسن لاگيا سورهن اٺ اٺاني،
نانڪ يوسف يار صبوري درد الهہ دل جاني.

❋

معشوقان دي مست خيالي ڪيفي ڪجلي ڪالي،
شهبازان دي ڪرن ستوني سهڻي جهالي چالي،
ڳجهڙي نيڻ نيڻان نون ويکن پيون پيالي عالي،
نيڻ نيڻان نون ويجهي وسدي نالي دور ڪشالي،
يوسف يار اندر وچ اکيان پالي آپ سنيالي.

❋

جس طالب ڪون طلب سچي محبوب مٺا اس نالي،
آپن آءِ هسيندا روندا گهر عشاقان گهالي،
اوجان موجان نوجان لاسو مالڪ ملڪ محالي،
سڀ صورت ۾ اسرار الاهي رنگو رنگ رسالي،
رحم ڪرم دي طلب اسان ڪون درها دي برحالي،
يوسف، شاهہ درازي اڳون دائم درد ڏمالي.

❋

عاشق شوقعؤن شهہ سهڻي دي ڪردي نالان نالان،
پيچ زلف دا ول اڙانگا ول ول والان والان،
ويک جو عاشق آڻ ڦسايئہ خوني خالان خالان،
ابرو سر ڪمان ڪڇيندي تير پڪڙ هالان هالان،
چٽڪن مرچي مڙگان ماري عاشق ڀالان ڀالان،
جهلدي سينا سهڻي حاضر جهڳمڳ جهالان جهالان،
نانڪ يوسف يار ديان راندين سئو سئو چالان چالان.

❋

دلبر بي پرواهہ ڏنوسي ڏاڍا ستم سهاءِ ڳيا،
ستي پئي نون آڻ جڳايس دل دي دود دکاءِ ڳيا،
مارڪي ذوالفقار پلڪ دي چشمين چوٽ چلاءِ ڳيا،
ڇپ ڳيا دل نپ ڳيا وت دل تي ڇپ ڇپاءِ ڳيا،

Gul Hayat Institute

هس ڳيا دل گس ڳيا مڙ دل دي چاڪ چڪاءِ ڳيا،
ناز نينان دا ڪرڪي چوري باشا برهه بچاءِ ڳيا،
يوسف يار وقت آهين وچ قيد زلف دي آءِ ڳيا.

❁

سڪ سهڻي دي سانوڻ لايا هنجون چلو چليان،
رو رو اکيان حال وڃائيا رهن نه جهلو جهليان،
برهه جلاد ميري تن وڙيا ڪرڪي هلو هليان،
موجان فوجان برهه ديان زوريءَ آون کلو کليان،
يوسف يار وصال ڇهيندا رمزان رلو رليان.

❁

سڪ سهڻي دي ساوڻ لايا هنجون نالي نالي،
نت فراق چڪن هميشه دردون نالي نالي،
جيوين بلبل گل بن حيران دم نالي نالي،
يوسف يارا ياران قدمين هو سون نالي نالي.

❁

واسطي رب دي آ مل رانجهن نديان نين وهائن،
خون عاشق دا ڳل انهان دي گهت زلف ڦاسن،
ڪد ڪيهي ڪد ڪيهي ڪيهي دليان درد بچائن،
يوسف يار دي مهر سدائي آون پڇ پرچائن،

❁

سڻ سهڻا فرياد نيڻان دي تين تون معلوم ساري،
بيڪس مسڪينان نون تيري در تي دم دم زاري،
هردم تون لچپال انهان دا ڳل جنهان دي ڳاري،
غم ديوچ گذارن عاشق تانگهه تساڏي تاري،
يوسف يار پڪار عرض دل يارو ڏي دم ياري.

❁

اکيان سڪديان ويکڻ ڪيتي واهه جمال پيارا،
مشتاقان نون طلب ملڻ دي ويکڻ قوت نظارا.

Gul Hayat Institute

بار برهہ غم سر عشاقان پلپل بي اختيارا،
واسطي رب دي سر يوسف ڪر راحم رحم اپارا.

❁

اسم الله دي رانجهن سائين آوس ساڏي ويڙهي،
ماهي مهر الاهي تينون هو هردم دل نيڙي،
سدا لٽيجي ظاهر باطن مهہ عشاقان دي ميڙهہ
اگهن يوسف دي يار چهيندا توهين ديري ديري

❁

لڄ پڄ پڇديان پار پريم دا اکيان تانگهہ ايڏاهين،
پوئن هار هنجون ڳل پائن سڏکي سنجهي صباحين،
رب کهين دي پيش نہ آٽي برهي پڙکن باهين،
يار يوسف دا لطف سدا سڻ سچيان باتان تاهين.

❁

سچي سک جنهان اکيان نون عشق چڙائين سي چڙيان،
ابتي سبتي بحر بيرنگ وچ لهرين ويک تہ لڙيان،
همت نال سچڻ سچي دل محڪم قدمين ڪڙيان،
يوسف يار برهہ دل شاديان مل ڏيون مبارڪ هڙيان.

❁

عرض قبول محمد ڪيتا سڻ عرض متوالي،
فضل ڪرم دي نظر ڪيتوني ٽلئي ڪاف ڪشالي،
مشتاقان تي مهر ڪريندا ڏيندا منصب عالي،
اپني دستئون دوست پليندا پيالي محبت والي،
بخشيندا بدڪاران نون چا مهر نظر ڪر پالي،
يوسف يار دي ڳڻ ڳالهين نت رو رو دل سنپالي.

❁

بار ياران دي نهين ڦوليندي مولا عيب مدايان،
ڏليان نون وٽ سوين ڏلايان پليان نون پلايان،
لائق پريا نهين ليکيندا بريان ديان برايان،
يوسف يار ديان مهر نگاهان ڪجهہ آپ بہ سمجهن سايان

✽

دلبر ديس اسان ڏي آيا ڏيندا لوڪ واڌايان،
رانجهو رانجهو ڪرن سيالين ويکڻ ديان سڏرايان،
مئن مسڪين تي نالي ڪيتيان ماهي مهر پلايان،
يوسف يار رحم رب هويا شاديان شڪر سوايان.

✽

سهڻا تو بن ڪوُن منيدا دردمندان دي زاري،
ٻوهي تيڏي راتيان ڏينهان ڳل جنهان دي ڳاري،
ڏي ديدار عشاقان نون واسطي اسم غفاري،
يوسف يارا يار ڇهيندا ياور تيڏي ياري،

✽

دردمندا دي آهہ ڪنون ڏونگر ڏک وچ تپدي،
ديو پري ڪجهہ تاب نہ آڻن پري پريرن ڇپدي،
برهہ دا ڏنگيا ڪوئي نہ بچيا ڏنگي بچدي سپ دي،
عشق الله بن لوڪ سيوئي جاندي مردي ڪپدي،
يوسف يار دا عشق حياتي دوجگ روح نہ ڍپدي

✽

جنهان روحان وچ حياتي عشق خريد نہ ڪيتا،
مئخاني ساقي دي دستوُن شوق شراب نہ پيتا،
هادي والا حسن عجائب سيني ديوچ سيتا،
يوسف مرد اهي مرداني نينهن جناهان نيتا.

✽

رانجهن رحم ڪرم چا ڪيتا مئن هيري ڪٺ آهي،
اوڳڻ هاري نال جو ڪيتي سيان سپ ڳڻ ماهي،
ڪيڙيان پاس نہ مئن دل آهي روز ازل تئون ناهي،
يوسف يار دي دامن پڪڙي شاهد الله الاهي.

Gul Hayat Institute

ماهي مليا نال سبب دي پلئہ خير پييوسي،
عشق پيالا وحدت والا بهرا نور ڏييوسي،
يوسف يار نظر وچ هردم ويکڻ توت ٿيوسي.

❋

يار سيو سر يار ماهي دا جو اصلوءَن تخت هزاري،
لاءِ ڪڙا تنهن آپ نباهي نال يتيمان ياري،
يوسف صاحب فضل ڪرم دا رانجهن هير ويچاوي،

❋

رانجهن تخت هزاري دا والي هير چتي مئن جهنگ دي،
سيان نون سيال سيالڻ لچ اس اپني ننگ دي،
ڪاهہ ڪران نت ماهي پيلي ويکان شير نہ سنگ دي،
يوسف يار سهٽي تون مئن مهر محبت منگ دي

❋

دردمندان دي آهہ ڪنون آسمان جل جل ڪنبدي،
وچ ميدان منصوري تابون عشق دي ڪوري تپدي،
يوسف يار برهہ بن جيوين ڏور جهنگل دي رنيدي،

❋

عاشق راتيان ڏينهان تڪديان معشوقان ديان راهان،
سهٽي بيپرواهہ چليندي عاشق ڪرن الاهان،
لاتقنطو من رحمت الله پڙهن پڪارن شاهان،
پار پون آسمان ڪنون لنگهہ دردمنديان تان آهان،
يوسف يار دي مهر چهيندي نوري نور نگاهان.

❋

آءُ سهٽا لگڙيان سڪان دم دم دل تڙ ڦاندي
تي غم ڪاندي،
ڪانگ اڏايان پنڌ پڇايان طرف تساڏي آندي
ڦالان پڙاندي،

تن من تانگھ اچانگ ايڏاھين ماندي مئن ڳڻ ڪاندي
لوڪ سڻاندي

گھمر گھير. اليل عشق دي واري سر وساندي
مڙ نهين جاندي

ملسين مهر ڪري مئن نال يوسف يارا چاندي
عرض سڻاندي

❋

سڪ سهڻي دي تار بتاران دل وچ ڌمان لايان،
برها بي اختيار الاهي محبت مينهن وسايا،
چڪري ڦٽ فراق هجر دي ڏيندا عشق واڏايان،
وهلي ملسن چاڪ ٻاپاٽا بڙچان جس ني بچايان،
يوسف يار ديدار هميشہ هوسن سهڻيان سايان.

❋

رانجهن تخت هزاروُن سيان ويک جو ماسين آء ڪر،
آتڻ وچ سهيليان مل ڪر ڏيسن واڏايان آء ڪر،
ملڪين مبارڪ فلڪين عيدان ٽيسن آء ڪر،
يوسف عشق الله دم خوشيان ويک هميشہ آء ڪر.

❋

چاڪر چاڪر اين فرمايا معشوقان لڪ ٿوري،
ڳڻ ڳالهين لڪ محبوبان دي دم دم دلڙي اوري،
سهڻي ساز ڪريندي ڪمڙي جوڙ پلڪ وچ پوري،
ڪرندي معاف مدايان دم وچ صاحب رحم سڳوري،
يوسف يار محبت مولا هور نہ رهسن هوري،

❋

سڪ دي ڳالھ عجائب جيهي وچ بيان نہ آوي،
موجان فوجان بار غماندي آدم سر سهاوي،
ان مع العسر يسرا بـــرهـــا بـــاغ وڪـــاوي،

Gul Hayat Institute

ويک دل شکسته عاشقان نون پاڻ پرين پرچاوي،
يوسف مندیان معاف هويان محبوب سچا فرماوي،

❋

ڏنگيان ٹوران محبوبان ديان چال عجائب جيهي،
هر کنهن دا سمجهڻ ناهين سمجهڻ کي کي نيهي،
واحد راز الله محمد ڳالهه کران مئن کيهي،
چارئي يار پنجتن حاضر سمجهڻ وحدت ايهي،
مالک کل مختيار ملک دي رمز جنهان دل ريهي،
شهه منصور بلاول جيهي طالب سچي نيهي،
دردمندان مسکينان نون خبر اها پيچ ويهي،
هيکر آوين دوست پيارا پکي يوسف دي پيهي.

❋

Gul Hayat Institute

Gul Hayat Institute

سرائکي کافيون

Gul Hayat Institute

Gul Hayat Institute

هم گروجي هم گيان، نانڪ لڇمڻ ميرا نام،

سبد سنوري ساڌو پائي، گرو نانڪ کي اها اوگاهي،
گنگا جمنا وچ اشنان.
بندگي ڪرڪي برهمڻ بڻيا، سير مٽاڪي پايس جٽيا،
هم سخي جي هم سبحان.
بندرابن بيٺڪ ميري، رمز سچل دي الٽ اوبڙي،
وچ مديني هون فرقان.

❊

ٿا ٿا عشق نچايا ڪرڪي ٿيان ٿيان.

الٽيان سلٽيان بازيان ڏيندا،
مشڪل سمجھڻ پيان.
هادي باجھون ڪوئي نہ محرم،
ننگ اسي ڳل پيان.
گھڻ گھڻ گھنگھرو ڇم ڇم ڇيريان،
ڇيري ڇمڪا ليان.
نانڪ يوسف شهر درازين،
سرڙا نت نت نيان.

Gul Hayat Institute

❁

مک مصحف سجن دي صورت،
صورت الله بسم الله حمدالله قل هوالله.

ميم مزمل طه يس الم حم آمين،
عين دو ابرو وجه الله وجه الله وجه الله.
قلم تي ڪاغذ وڃ چولي اکيان جي ڪولي يار نهين اولي،
عليٰ ڪل شيءٍ هو الله هو الله هو الله.
پيش پوشاڪان زيريان زيران پهن ڪي آيا سڻ عشق ديان خبران،
اچا پڙهہ ڪي ويکين حق تجلا حق تمخلا هو تجلا.
معنيٰ محبت نال سيپارا جوڙ صحيح ڪر هرهڪ يارا،
هيئي ذات الله و الله با الله ثم تا الله ثم تا الله،
نانڪ يوسف چشمان چولي رمز رڪوع ڪل وچ وچولي،
نهين هور هادي هي الله هي الله هي الله.

❁

وهہ ديڪا هي اسرار برهہ بازار تماشا پل پل ڪا وهہ وا
مئن جاونگي ٻلهار هماري يار حسن ڪي جهل جهل ڪاوهوا.

جب لاگي عشق تڪورا ناحد گهور درد ڪا شور دل اندر،
مجهي چاتي ٻر چمڪار برهہ پڙڪار اگن درجل جل ڪا وهوا.

يہ هي عشق ڪا احوال خدائي خيال سو بر حال بيانايون،
جون شهہ منصور سوار اوپر سردار چوگان ٻر چل چل ڪا وهوا.

جس پيتا جام شراب هوا بي تاب نشي ٻر خواب غرق درهون،
جون ٻونران ٻر گلزار مقيد تار زلف ڪي سل سل ڪا وهوا.

اجي ڪيساهي شهہ زور عشق آگهور جفاش جور عشاقون ٻر،
دل دم دم درد پڪار قتل ڪي ڪار وصالؤن رلمل ڪا وهوا.

Gul Hayat Institute

گم ڪرهستي ڪاڪوٺ جسم ڪي اوٺ چلادم چوٺ صفاتي سينٺ
پڇي ويکين يوسف يار سدا ديدار صفا ۾ ال ل ڪا وهوا.

✽

آپ هو يا بتخاني دلبر آپ هو يا مئخاني وھ وا،

ديکي اپنا نينهن نظارا ڦردي هر هم خاني وھ وا.
واھ وڏائي خاوند تيڏي قدرت تون قرباني وھ وا.
عجب جيهي کم کريندي، حيرت وچ حيراني وھ وا.
ڪي وت بزرگ شيخ مشائخ زاهد عابد داني وھ وا.
ڪي وت شاھ وزير سپاهي جنگ ميدان پرواني وھ وا.
ڪي وت مرد فقير نماڻي صاحب درد ديواني وھ وا.
ڪلام شاهي سر عشاقان نيھ نبي نشاني وھ وا.
ڪي وت ڪعبہ ڪاھ ڪريندي ڪي وت گنگا جاني وھ وا.
ڪي وت واعظ جوڙ مسيتين ممبر تي ملواني وھ وا.
دم ماريندا انا الحق دا سوليءَ سر چڙهاني وھ وا.
شوق جنهان نون شاھ علي دا مرد اهي مرداني وھ وا.
جسم يوسف دا ويک ڪراهڻ لوڪ تہ ڏيندي طعني وھ وا.
بيڪسان دا مالڪ مولا ترس پوي ڪو يگاني وھ وا.

✽

آدم هي اسرار الاهي، بن تن آيا روپ مٽايا،
غيب وچون آندا جاندا، عشق الانبي جوش جڳاندا،
رنگڙا لايا، ديدان درسن پايا.
نيڻ نظاري وارڻ واري، عشق حسن دي زور پساري،
شور مچايا، اکيان عين وکايا.
صم بکم هوکي رهيئي، بات برھ بن اور نہ کهيئي،
حق فرمايا، هادي سچ سمجهايا.

Gul Hayat Institute

توڙ دماهم گم هوجانا، صورت ستگرنيہ نشانا،
مقصد پايا، ساڏوڪال سڌايا.
نانڪ يوسف يار بليندا، پريم ننگر در هل هليندا،
بادل لايا، اکيان ورهہ وسايا.

*

دم هي دم هي دم هي دم هي،
خاڪي پوش پهر ڪي آيا بن اسرار آدم هي.

اپني آپ تماشي آيا ناچو هو ڪي ناچ نچايا،
دم دم تال نچال وڄايا سائين ايها نا ڪوئي هم هي.

هي بادشاهہ بيرنگي راما سندر سرجن شوقي شاما،
جوت پئي پرڪاش پرانا سائين هادي نور اتم هي.

بازيگر هو کيل کيلاتا چپ چپ پتلي نئن دوڙانا،
کهڙيا باتان برهہ بلاتا سائين حيرت دا عالم هي.

انت نہ پايا درد بيانا خبر عشاقان سين پروانا،
مست محبت ڪا مئخانا سائين عشق سارا ماتم هي.

يوسف يار قدم بچائي دم دم عاشق تار خدائي،
سچي مرشد يون فرمائي سائين اور خيال ختم هي.

*

لک لک بيک بناويگا اپني ذات متاويگا.

خاڪي پهر قباء رنگو رنگ آدم نام ڌراويگا،
عرشؤن آ زمين پر يارو ڪيها حڪم هلاويگا،
تي معشوق عشاقان دي سر سؤ سؤ ستم سهاويگا،
ويک عجائب اس ڪا عقل ميرا چٽ جاويگا،

Gul Hayat Institute

سبز سفيد سياهي سرخي ڦرڪي آپ ڇپاويگا،
شاهه منصور نون ڪر اشارا اناالحق الاويگا،
شمس الحق دي ويکهو ڀائي ڪيون ڪر کل کلاويگا،
ملان قاضي بن بن آوي عشق والا آزماويگا،
هر ڪس نال ڪريگا ايوين تيرا ڀي دن آويگا،
يوسف يار مراد اها هڪ دن تينون وڪاويگا.

❋

دلبر ديس اساڏي آيا وهه واهه برهه بهار اڳي،

آيا آپ ته کليان وليان گل ڦل دي گلزار لڳي،
هر ٻوٽي خوشبوءِ هڪائي ٻونران دي ڀٽڪار لڳي،
کليا نور تساڏا هر جا حسن بزار چوڏار لڳي،
نانڪ يوسف گل تي بلبل ڳٽ پٽ تي ڳتڪار لڳي.

❋

هي هرجا حڪم تمهارا سڻ هادي حال همارا.

ڪيهي ڪيهي ناز ڪريندئين هڪڙيان سوليءَ سرچڙهيندئين،
آپن انحد ناد بجيندئين هٿ ويکڻ سير نظارا.

عشق اويڙا ويڙي ڏيندا گهمر گهير اپار تريندا،
بيخود بي اختيار ٻڌيندا عشق سير سڪارا.

وهو معڪم آپ الايو قل هو الله حق فرمايو،
موتو قبل مار جوايو ٻوجها تم سر سارا!

عشق تيڏي ديان فوجان ياري آون جلون بي اختياري،
روشن مسرت پريڻءَ جي ساري مئن مسڪين بچارا.

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف يار سچاڻي اسان هاديءَ در وڪاڻي،
مرشد شهر دراز ميائي همت حاضر يارا.

❁

عمر دراز تيري هادي نگهبان هووئي،
هادي نگهبان هووئي الله دي امان هووئي.

زور تساڏا عشق لٽيندا دائم دل تي چاهہ چهيندا
سدا جند جيوين ڍوليا غريبان دا ڏيان هووئي،

مئن تہ دعاڳو دلبر تيڏي پال ڪروسڻ زاري ميڏي،
ڪرين گوش گوئيءَ اتي مولا مهربان هووئي.

بخت برهہ دم تخت سلامت تاج تيڏي سر عشق امامت،
صاحب سلامي تيڏا عرب ايران هووئي.

عشق تيڏي وچ عاشق جڪندي تياڳ سڪان نون طلب دڪندي،
حال دل معلوم تين نون راضي رب رحمان هووئي.

ديس بدسؤن نينهن نغارا عشق تساڏي ماريا نعرا،
جن ملڪ انسان اتي شاهي وڏا شان هووئي.

نانڪ يوسف تيڏڙي تاري سب گناهہ دا دوا تون پساري،
هردم هووين نال اسان ڏي ديرا درارزان هووئي.

❁

واه واه سجن تيريان اکيان ڪيسا انهان رنگ لايا هي،
رنگ لايا هي جهڙ لايا هي

طرحون طرحين ڏيون ڏڪالي ڪيفي قاتل ڪجلي ڪالي،
دام زلف چٽڪايا هي لٽڪايا هي اٽڪايا هي.

مُڙگان ٻڌڪي مرچي مرچي ڏاڍي ڏيون چرچي چرچي،
عاشق تون ڦڙڪايا هي سڙڪايا هي جهڙڪايا هي.

نهين ديواني گجر ڪملي سر عشاقان ڏيون عملي،
آون دل پٽڪايا هي چٽڪايا هي جهٽڪايا هي.

غير واليان دي بات نہ اٿان معشوقان دي منزل جٿان،
هور درون هٽڪايا هي سٽڪايا هي ڏٽڪايا هي.

نانڪ يوسف يار نظارا ايڪو ايڪ پسار پسارا،
نينان نون سٽڪايا هي نٽڪايا هئي وٽڪايا هي.

*

لايان برھ بهاران بادل برسن بجلي چمڪي،
گهن گهن گهنگهور سيون.

پونري چونري ويس گلابي ڪيا جلوا آفتابي،
ڪيهي ڪيهي شور شرابي هي اور انهان دل دور سيون.

اجري گجري بانوري بجري ڳوڙهي ڳوڙهي سانوري،
مست ڦرن مستاني تانوري وھ بوندن ڪي جهگ جهورسيون.

اڙن عين اپڪ اڻ ڪيلي ويک انهان هان چالي،
مستو مست خيالي ويکو فوج حسن دي زور سيون.

عشق اويڙا ويڙهي ڏيندا سير اندر شهہ نيندا،
گهمر گهير اوپار تريندا هي مرڻ جيوڻ دستور سيون.

هڪدم سؤ لک تال تماشي دل تي عشق وڄيندا،
نانڪ يوسف ناهين ناهين يار سچو دل دور سيون.

Gul Hayat Institute

❋

من لڳيان هو يار تيريان نينان ديا نوڪڙان،
نيڻان ديان نوڪڙان دام زلف دل اٽڪي اٽڪي.

پالي پائي گجر ڪالي چڙهن دماغون ناز نرالي،
پلا پلا چمڪ ڏيندي چوڪڙان هو چمڪ ڏيندي چوڪڙان،
چال سهڻا لک لٽڪي لٽڪي لٽڪي.

نيڻ عشاقان ڪڻن هٽيندي جي سر اپنا ڪوئي سٽيندي،
پلا پلا ڪيهي ڳل لوڪڙان هو ڪيهي ڳل لوڪڙان،
سس نہ ڏيون سٽڪي سٽڪي سٽڪي.

نيڻ معشوقان نينهن اڙانگي نال اساڏي سڀ سڻانگي،
بلابلا جهولي جهولي جهوڪڙان واهہ جانب ديان جهوڪڙان،
مست اکين رنگ جهٽڪي جهٽڪي جهٽڪي.

نانک يوسف بار ديان جهوڪان ديک دو چشمڻ محبت موڪان،
اناالحق هادي واليان هوڪڙان هو هادي واليان هوڪڙان،
نيڻ نيڻان ڳل پٽڪي پٽڪي پٽڪي.

❋

سهڻيان دي نيڻ ڪريندي ويکو ٺڳڙي ٺڳڙي،
دل اڳڙي

جادوڻڙا بن سحر چلاون مول نہ ڪريندي پڳڙي
سچي جا دل طرف هادي دي پرت تنهان دي سو تڳڙي
نيڻ معشوقان دي نال عشاقان رلمل مريندي ڪڳڙي
نانک يوسف يار دي محبت جان جسم هل جهڳڙي

❋

Gul Hayat Institute

چاڪر اسان هون نوڪر سڄڻان دي ناز دي،
دستور ڪيهي ڪيهي رمزان دي راز دي

ويکو نينان ديان موجان ڪر آنديان فوج فوجان،
اکيان دا عشق او جان غمزي غماز دي

ويکو نينان نظاري ڳجهڙي ڏيون اشاري،
عاشق عشاق پياري سولي دي ساز دي

ڪر گهور دل ڪسينده نئي برهه ۾ بسينده،
سانگا سولي ڏسينده ڏيندي گداز دي
نانڪ نماڻا مارن نينان نهين گذارن،
يوسف يتيم پارن بخري نياز دي

❋

الله هو الله هو الله هو هو هو

حرف الله وچ هو سچاڻي دل دريا ڏو ڏو.
چاتي ماتي دم نه مانداڻا دم دم نال گهو گهو.
هو جزمان دا پيش سچاڻي نڪتي هني رويرو.
نانڪ يوسف يار سچو هڪ حق اناالحق موبمو.

❋

آيا حضرت عشق آيا، آيا رنگڙا لايا هي.
جهنانانا جهوم تنانانا تن اندر مچ مچايا هي.
مرحب مرحبا لک ٽورا ڳڻ ڳايا هي.
مين مسڪين ڪسي ناجيهي اس احسان فرمايا هي.
دن دن ڏنڪا نورا نيور باجن باج سنايا هي.
انحد گهوري گهور ٽڪوران برهي باغ بنايا هي.
چمن دراز درازي تس ڪي انت نه ڪس ڪو ڪو پايا هي.

Gul Hayat Institute

گل گل مين گفتار تي چهرا دلبر در سمانا هي.
گهم گهم گهن نانوبت نينهڙي تحقيقي طبل وڄايا هي.
سرڪش زوران زوري برهي چوچڪ حڪم هلايا هي.
باب فريد شمس الحق جون منصور بڪايا هي.
عاشق عشق الله دا غالب اناالحق الايا هي.
نانڪ نيل ڪوڙين شڪراني يوسف يار ڪهايا هي.
آپ سڃاڻ ڪي لطف ڪريندا ديدؤن درسن پايا هي.

❀

تن آگ لڳي جيءُ تڙڪي باھ برھ دي پڙ پڙ پڙڪي.

چقمق چڻنگان ٻاهر پئيان جهڳ مڳ جهڙجهڙ جهڙڪي.
عشق اسانون چيٽڪ لايا چيري والي لڙڪي.
ٻاجهون عشق الله دي يارو ٻئي سڀ ڪوڙي ڪڙڪي.
جيڏون ڪيڏون شور مچائن اکيان اڙاڙ اڙڪي.
دم دردمندان نون ديدان گهاءُ مريندئيان گهڙگهڙڪي.
عشق هادي دا لڳا اچانڪ غير ڪڍيا جنهن تڙڪي.
نانڪ يوسف يار جو پايا شهر درازين وڙڪي.

❀

تن آگ برھ پڙڪائي هڻ خبر نہ پوندي ڪائي.
نئو نئو نيڻ ديان رمزان لڳيان ڏمان ڏم مچائي.
سرڪش روزان روز ڏسيندا برهي چوٽ چلائي.
دم دم نعري اناالحق دي رمز عجائب لائي.
نانڪ يوسف يار وڄيندا نوبت نينهن سجائي.

❀

يهي آدم ڪس ڪو نام مولا ڪون ڪهاويگا.
پريم گرو ڏوم ڏام باتيان برھ بتاويگا.

Gul Hayat Institute

اونچا نيچا محلين مندر آپ سمايا هردي اندر،
آپ ڪري هر ڪام هوران هنر بتاويگا.

آپن مريندا جئيندا آپن پڙهه ختما بخشيندا،
آپن قاضي شاهه امام اناالحق الاويگا.

اوئي هوندا ٻال اياڻا اوئي ڦردا پير سياڻا،
وهه هي زيرڪ مست مدام سؤ سؤ رنگ رساويگا.

انا احمد بلا ميمي آپ ڪريم رحيم رحيمي،
آپ ڪري تتلام منڪر مام مناويگا.

آپن وچ شرع دي وسدا ڪفر اسلام دي مسئلي ڏسدا،
ڪٿ گنگا تي هرنام حاجي بن بن آويگا.

ڪڏهان ڏوهه ثوابين آندا پشيمان تي ڏوهان ٿو جاندا،
سوئي ڪڏهان گمنام ڪڏ وت حڪم هلاويگا.

آپن ڪاڻ شراب فراقي آپن جام مئخانا ساقي،
آپ مجاز حقيق حرام درجي منع ڪراويگا.

ڏهيسر ڪا جاما لڇمڻ هنومان لوڪان لڇمڻ،
واهه فرعون موسيٰ امام دريا وچ ٻوڙاويگا.

جاني هر صورت ۾ وسدا روندا هسدا بس نهين اس دا،
قدرت حق حڪام نوبت نينهن لڳاويگا.

چوچڪ شهر درازين ٿاڻا گر بستي اوتاري ڀاڻا،
آپ آرياڻي چام سچو نام سڏاويگا.

نانڪ يوسف عشق ٻليندا هرجا اپنا حڪم هليندا،

غيب الله الهام صاحب درس ڏکاويگا.

❊

تال پکالي آيا هي وت رنگ بيرنگي آيا هي،

عرشؤن آيا زمين عشق آدم نام ڌرايا هي.
سؤ لک نخري ناٽ بنيدا ناچو ناچ نچايا هي،
ساز سرود ڇانودا ڳانوندا اس رنگ ريجهه ريجهايا هي.
هردي هردي من موهن گياني ڪيهاگيان بتايا هي،
انت نہ پايا عشق قبائين نقشو نقش بڻانوڻا هي.
ڪار ڪري پرڪار تمامي رنگ ورنگ رچانوڻا هي،
ڪيهي ڪيهي جور جوڙيندا سياهي تلڪ لڳايا هي.
ڪڏهان شاهنشاهي چالي ڪڏهان مست موالي هي،
ڀيِ خجن ڪهبان چلاوي عينؤن عين وڪايا هي.
نانڪ يوسف يار رنگيلا حدنا سر بناويگا،
پهر وڳي لک ويس رنگو رنگ آپن آپ ڇپاويگا،
بازيگر ڪي بازي ٻوجهي گر ڪرپا سک پايا هي.

❊

بيرنگي هر رنگ ۾ ويکو سير عجب گلزاري ڪا،
هر صورت ۾ سهڻا وسدا صاحب هي سرداري ڪا.

گنبذ ايڪ آواز ڏکائي هر صفات ۾ ذاتي هئي،
جون ڪر سورج ايڪو جلوا ڪليا باغ بهاري ڪا.

چولا پهر ائساني آيا احدؤن احمد مرسل تا،
شاهہ علي مولا دم مظهر عين وعين اظهاري ڪا.

موتو قبل عشق اشارا خاص رمز عشاقون ڪي،
شاهہ منصور سواد پايا معراج سوليءَ سواري ڪا.

Gul Hayat Institute

هزار بار لک جان پائوتم بہ فرمان هي عشقي ڪا.
خيال دم ڪا سودا ڪرلي وقت يهي واپاري ڪا.

مئخانا بتخانا مسجد گويند گر هر خاني ۾،
نحن اقرب حق نيڙي تم سين سمجهي اسراري ڪا.

نانڪ يوسف يار ڪي ياري مشڪل توبہ زاري زاري،
آپ هئي آپ هي نباهي نينهڙا مئن بدڪار بچاري ڪا.

❋

ڪڏان سوبرها مست خيالي ڪڏان سو مسڪين چالي وهوا.

ڪڏان سو قالي قال ڪريندا ڪڏان سو احوالي وهوا.
ڪڏان مسلا عصا ڪوزا ڪڏان تسيح تالي وهوا،
ڪڏان جٽيا تلڪ لڳيندا ڪڏان لئيندا لالي وهوا.
ڪڏان ڏوهہ ثواب دي ڳالهين لکين درجي عالي وهوا،
ڪڏان مشرڪ مومن ملحد ڪڏان مرد موالي وهوا.
ڪڏان ڪريندا بيخود سانون ڪڏان هوش ڪمالي وهوا،
زوران زور مريندا نعري رمز اناالحق والي وهوا.
مرشد معاف ڪيتي ڪل فقرؤن ڪاف ڪشال ڪشالي وهوا،
طرحون طرحين سير ڏنوسي شهرؤن شهر خوشحالي وهوا.
ڪڏان نماڻ نانڪ نالا شهر دراز ڏمالي وهوا،
يوسف يار سچل ديان رمزان برهہ ڪيتي برحالي وهوا.

❋

پون بوراق اوپر هسواري ڪيلت ڪيل مئن ڪرتي هون،

غير جسي دل نظر اسي پر عشق مهر دم پرتي هون.
حڪم رباني حق سبحاني شاد اسي پر رهتي هون،
آپا آپ نہ مئن بيچ برها فيض اسي ڪا ڪهتي هو.

Gul Hayat Institute

دين اوپر هي عين عشقي ڪا ڪفر تلي تس ڏرتي هون،
مذهب مشرب ڪوڙ خلق ڪا چاهہ ڪري مئن چڙهتي هون.
تال پخال سحر جادو پر عصا عشق اڇلتي هون،
همت سيس گرو پر چرني مرڻ ڪنون نہ ڏرتي هون.
منڪر سين سٿ دين هدايت غير خيال نہ اڙتي هون،
چاهي محبت حق دل چاهي ڏر رب سون ڀهون ڏرتي هون.
نانڪ يوسف عشق الله ڪا نور اندر وچ جلتي هون،
عشق ميرا هر يار مين عشقا خارج خام سين لڙتي هون.

❁

پون بوراق ڊوڙايا عشقي، پاس ميري خوش آيا هي،
هر جا حڪم هلاويگا، پير مغان فرمايا هي.
صاحب حسن سوار اسي پر صورت وچ سمايا هي،
آپ سحر تي فرعون موسيٰ اچرج سير بنايا هي.
جهر جهر جهڳ مڳ سنج سونهري موتي جهرمر لايا هي،
لعل جواهر سوار اس آڳي باغون شرمان چايا هي.
واڳ اور چابڪ دست اسي ڪي دم هسوار بتايا هي،
مرني سون مرجيوين سي نر موهہ نہ هور ڪو پايا هي.
آپن چڙهہ معراج مٽيندا سوليءَ سير خدايا هي،
شيخ فريدا شمس بلا شاه سر منصور جلايا هي.
ڦيرو سرمد يار ڪيا هي وهہ انصاف وڪايا هي،
نانڪ پٽ بيراڳي يوسف جيءُ اداسي سايا هي.
واهہ ستگر پيرڪي واري رنڙا من پرچايا هي.

❁

برها تہ ڪيهان ڪيهان بازيان بناوندائين،
سير وڪاوندائين.

Gul Hayat Institute

برهه تماري بات نياري ڪڏان ناز ڪڏان ڳل ڳاري،
جيهان جيهان عجب جيهان الٽيان بتاوندائين،
رانديان رساوندائين.

بن رسنا رس هر گن گاويگا اپني اچرج ۾ آپي آويگا،
ايهان ايهان حيرت جيهان ڦيريان دلاوندائين،
جهمر ڪيڏاوندائين.

هر گهٽ گهٽ ۾ گهٽاٽ تمارو ناد انا حد ڪو دل ۾ تارو
نيهان نيهان بيرنگ نيهان ناچ نچاوندائين،
مکڙا ڇپاوندائين.

برهه تمهارا انت نه پايا سچي ستگر سچ بتايا،
ڪيهان ڪيهان چرنا ڪيهان حق فرماوندائين،
درد پچاوندائين.

نانک يوسف يار ٻلينداا لک لک چالي آپ چلينداا،
ريهان ريهان چشمان ريهان چيرين چمڪاوندائين،
لوڪ پلاوندائين.

❊

آيا دلبر آيا آيا دلبر آيا آيا ميرا ڍولڻا،
غيبئون ڪرڪي ظهورا عربي پنٺ بنايا محمد نام ڌاريا.

ڪيتي عرش ته ڪيتي ڪرسي انت فلڪ ناڪيتي،
ڪيتي جبلين جل ٿل دريا ڪيتي جهنگل ڪيتي،
زير زبر هر نقطي اندر صاحب سير سمايا.

گهر عبدالله دي هوئي شادي ڄميا سنت اوتاري،
مل ملائڪ ڏيندي هڪ ٻئي شڪر مبارڪ ياري،

Gul Hayat Institute

هر ا وتار محمد آپي بيرنگي رنگ لايا.

ڪيتي جڳتر جهان حسابون ٻاهر يار اوتاري،
هڪ جوڙي هڪ ڏاهي هڪڙيان يڪدم يار سينگاري،
سؤ سؤ ناز برهه دي پائي من حيرت وچ آيا.

ان احمد بلا ميم سڏيا عالم ساري،
پيغمبر خود کهيا ايوين ساڏڪون سمجهه بچاري،
هر بازي وچ هڪو هر جن اچرج کيل بنايا.

ساد سنگت گر ديوي مين نون شهر درازين والي،
جنهن وڪلائي روز وڪيندا سهڻيان چشمان چالي،
مين قربان جناب تهين دا جنهن آپي نيهڙا لايا.

نانڪ يوسف يار ظهورا هر جا حق سچاتا،
ظاهر باطن عين ويکيو سي عينئون اور نہ پاتا،
شامل حال هويا هر همت اناالحق الايا.

※

آندا دلبر آندا آندا دلبر آندا ميرا ڍولڻا،
غيبئون ڪر ڪي ظهور مورت بن بن آندا.

نئون نئون پوش قبائين سو لک رنگو رنگ بنائي،
آپ سريجن پرگهٽ هوڪي آيا ويس مٽائي،
جوڙ پساري ڪري نظاري عالم ويک پلاندا.

هڪڙيان ويد پراڻ ڪتابان هڪڙيان بسمر لڳائي،
هڪڙيان پٽ برهمڻ جوڳي فرقي عجب بنائي،
حرف هڪو هڪ نڪتہ سمجهڻ هرگهٽ آندا جاندا.

Gul Hayat Institute

بن ڪرپا گر پيغمبر ڪس ڀڳت بنائي پوري،
سچي سير دکايا سارا نوري مرد حضوري،
ڪيهه چرن گر ديو کي جيئڙا ڳالهڙيان ڳڻ ڳاندا.

آيا ڪلجڳ دور زمانا ڪو ڪس کهيا نہ ماني،
هڪ حاڪم هڪ ساڌ سڏاون ڪئي قاضي ملواني،
خلق خراب خودي وچ ٻهتي من حيرت وچ ماندا.

نانڪ يوسف پئي ٻلهاري مليا سنت سچارا،
شهر درازين جاءِ تهين دي عرب عجم جڳ سارا،
اندر ٻاهر آپ سري سر انحد ناد بجاندا.

❁

گم هوکي ويک نظارا، آپ سارا محبوب کي صورت پر.

رکين نور جمال نظر وچ، تصوير نگار اندر وچ،
سڻ عاشق عشق اشارا، برهہ بقارا محبوب کي صورت پر.

رکين خيال هڪ هڪدم دا، دم دم پر خيال ختم دا،
ايوين ڪرڻا جسم وسارا، آخر گذارا محبوب کي صورت پر.

برهين بيخود هوکي، جند جند جان کنون هٿ ڌوکي،
پڇي مارين نينهن نغارا، اناالحق نعرا محبوب کي صورت پر.

جس دل محبوب سمايا، ڦر موت نہ اس کون آيا،
سانون قسم رسول خدارا، کر اعتبار محبوب کي صورت پر.

ايوين پير مغان سمجهايا، وحدت دا راهہ بتايا،
ٻلهار جائون ٻلهارا، يوسف يارا محبوب کي صورت پر.

Gul Hayat Institute

❊

تيريان لڳيان ڏولڻا هو جي لڳيان لڳيان اکيان پکيان،
رمزان لڳيان رانولا جي.

تن من اندر ڌم مچائي، عشق تساڏي آتش لائي،
نهين اسان ڪجهہ ڏولڻا هو ڏولڻا.
جا سر اوي سا چم چايان، هي فرمودا ميري سايان،
بولڻا نهين بولڻا هو بولڻا.
يار رضا وچ راضي رهندي، مار خيما وچ وحدت ٻهندي،
گهوٽا سر گهرلڻا هو گهولڻا.
نانڪ يوسف يار سڃاتا، وچ وحدت ايڪ نڪتا ڄاتا،
اولڻا نهين اولڻا ڪجهہ اولڻا.

❊

تيري نينان جادو لايا ڪيها ڪيها چيٽڪ لايا،
واريان مئن واريان هو مئن واري جاوان يار.

ڪيهي ڪيهي چشمان چالي، جنهان پيتي مست پيالي،
هو زاريان دل زاريان، ڏاڍي لڳي نينان تار تار.

ڪيهي ڪيهي ناز ڪرينديان، نينهن واليان نون موت مرينديان،
مئن ڳاريان ڳل ڳاريان، هي ات قتل دي ڪار ڪار.

ويک اکيان دي ماٽي ٽاٽي، ڏاڍي هنئين ني ڏاڙي ڏاڙي،
وهہ نازيان شهہ نازيان، هو گهوران ڏيون بار بار.

ڪيها ڳالهين بانوريان ديان، ڳجهڙيان ڳوڙهيان سانوريان ديان
ايهي ڪاريان وهہ ڪاريان، هو معشوقان ديدار يار.

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف يار دي ياري، ڳالھ اها ڳجھ برھين باري،
هو هاريان شھ هاريان، مئن پريتم دي پار پار.

❁

عشق ڪيڏاري راندڙيان راندڙيان هو راندڙيان،
سؤ سؤ ناز برهي ناز برهي ناز برهي ناز برهي.

عشق آواز مئيان ٻوليان غيبؤن ڏيندا لئون ديان لوليان،
ٻيلي درد واليان دلين پاندڙيان هو پاندڙيان.
هڪڙيان سولي سير وکينديان هڪڙياڻ زوري ذبح ڪرينديان،
ٻيلي مئن پي بندي تسي ٻاندڙيان هو باندڙيان.
عشق بي انت ديان لکين لهرين گاهي شربت گاهي زهرين،
ٻيلي خوني موجان اوجان منهن آندڙيان هو آندڙيان
آپن چيرين چم چم ڳئيندا الٽيان پلٽيان بازيان ڏيندا،
سي تا ويک پلڪ ڳل پاندڙيان هو پاندڙيان.
نانڪ يوسف يار دي ياري نال تساڏي سچي ساري،
ٻيلي ڳڻ ڳالهين نت ڳاندڙيان هو ڳاندڙيان.

❁

عطر مشڪ بهاري لئي ونجارا ويڙهي آيا ميڏا يار.

آيا پساري جنهن دابجڪاباري تنهن وچ سيڪجھ وٽج واپاري،
تنهن سودا سرما چاپايا ميڏا يار.

شيشا شرابي رنگ گلابي چوڙا ٻيڙا تار ربابي،
چمڪار ڪنگڻ چمڪايا ميڏا يار.

شيشا ليکي سرما ليکي پاوڻ والا مول نہ ليکي،
جنهن جوڙ ڪجل اکين پايا ميڏا يار.

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف يار پيارا تہ وڻجارا ڪري نظارا،
ڇئو ڦير حسن رنگ لايا ميڏا يار.

❊

عشق جاڳايا برھ جاڳايا آپ جڳايا درسن پايا.

مئن اڻ جاڻي جاڻ نہ آھا گرو گيان ڪا پاڻ نہ آھا،
آپ اٺايا سچ فرمايا.
گرڪي ہوھي ريڻ ھو رهڻا ڪنهن قبوليت جو ڪجھ ڪهڻا،
رنگر سجايا مڪڙا بنايا.
طعني تهمت سر وسيندا ڏاج عشاقان ڏک ڏسيندا،
احسان لايا حق سمجهايا.
عشق ملامت چاوڻ چوڪي رهندي عاشق ڏکن ڏوڪي،
سد سنايا گرمت لايا.
نانڪ يوسف يار بلينداعشق الله اوتار ترينداء
غير سڏايا مرشد آيا.

❊

عشق تيڏي ديان آھين وي آھين پار عرش لنگھ پونديان،
دم دم ساعت هڪ خيال نہ خالي تن من پڙڪين باھين وي باھين،
جوش جگر رت رونديان.

عين اليلان عشق آکيندا قسم سچي مئن ناھين وي ناھين،
ھر ڳل رمزان جي ھونديان.
نفل نمازان چوڙ وظيفي ڪاھ درد وچ ڪاھين وي ڪاھين،
ورھي واڪ شٽينديان.
رمز هڪا هڪ جام رندان دي گر ڪرپا مک ماھين وي ماھين،
عشق اھين جهڙ جهونديان.
نانڪ يوسف يار تساڏا عشق سچا دل جائين وي جائين،
موھن من پرچونديان.

Gul Hayat Institute

✻

عشق ڪا واپار ڪرلي پائي تم اٿ ڦرنا ڦرنا آوسين

تن من عشق ڪي اگن لگاؤ آپ اچل دل داغ مٿاؤ
حرص هوا ڪي آگ بجهائو نال نہ پيا ڪجھ چاوسين.

عشق امام ازل ڪا ڪريئي مرڪر جيوڻ ڦرنا مريئي،
ڪفر اسلام ڪا ڏيان نہ ڌريئي دم الله دم پاوسين.

ہي ڪل ڪثرت غفلت بازي عشق الله بن حيلا سازي،
هون پلهاري شاھ درازي چل ڪر آوء ڦل پاوسين.

مذهب مشرب ڇوڙ اتاهين عشق بقا جت ڪاھ تتائين،
ڏوھ ثواب دي ڏيھ نہ ڪاهين تورا تون ڪس ڪون لاوسين.

حق پلئہ تون حق نہ ڄاٽي ڪر ويچار آچار پڇاٽي،
پول پلايئہ مايا ماٽي ڀهون پڇي پڇتاوسين.

نانڪ يوسف يار هڪائي عشق الله ڪي بات بتائي،
شاهنشاهي پاء گدائي غير سيو سڙجاوسين.

✻

دل نون تانگھ وطن دي گھٽيري وو پيليا،
چٽڪي چٽڪي سو چٽڪي رهي.

سوز فراق دي آهان زلف معشوقان وچ دل نگاهان،
لٽڪي لٽڪي سو لٽڪ رهي.
سرت سريرون طرف تنهاندي پئي وچ پرتؤن جار جنهاندي،
اٽڪي اٽڪي سو اٽڪ رهي.
جيوڻ حياتي دور دنيائي ہي سپ ساٿون وسري وائي،
مٽڪي مٽڪي سو مٽڪ رهي.

Gul Hayat Institute

در دوستاندي دل نماڻي عشقؤن آکر آپ وڪاڻي،
پٽڪي پٽڪي سو پٽڪ رهي.
نانڪ يوسف يار سنياﻻن دل نون لڳيان دم دم ٻاﻻن،
جهٽڪي جهٽڪي سو جهٽڪ رهي.

❁

روندا هٽڙي ڏوندا جوڳي آيا،
آيا وي مئن نون واهہ واهہ.

انگ ڀڀوتي حال ويراڳي سچ سڃاتم صورت ساڳي،
يار اسانڊا هوندا جنهن رنگ ﻻيا.
حيرت وچ سڀ سيالين ويک ڪراهڻ چاڪ ديان چالين،
ويکو محبت مينهن وساندا ڏيرا پايا.
رمتا جمتا تخت هزاري مئن نال ماهي قوءل قراري،
ونجهلي درد وڃاندا چيٽڪ ﻻيا.
ديس اداسي جوڳي ماندا آهس رايا قسمت آندا،
اهو درد ڳليءَ ڳاندا بيک بنايا.
هادي دا ويکڻ بيخود ساري نانڪ يوسف يار دي ياري،
باهہ برهہ دي چاندا عشق سوايا.

❁

رانجهن ونجهلي وڃيندڙا روندڙا رو رو هٽ ڏوندڙا.

Gul Hayat Institute

کهڙي ويس ڪريندا بيکي بنائي وهوا،
ڪني ڪڙو ﻻ متي ڪنڊيل جادو جوڙ بڇائي وهوا،
ڏکوندڙا روندڙا.
حيرت جيهي مورت موهيا ساحر سحر چلايا وهوا،
ديدان دنکان ڏنکي مرلي ساز وڄايا وهوا،
ڳاندڙا روندڙا.

ساوبان ساوبان ٿالهين هيٺون راوي دي ڪناري وهوا.
زلفين والا جوڳي آيا پارون تخت هزاري وهوا.
سو سهوندڙا روندڙا.
مين تہ هير سيالڻ جٽي آکان ڪون ويچاري وهوا.
عشق ماهي دا جهنگ ساري ۾ تاري مٺن تاتاري وهوا.
تر تر آوندڙا روندڙا.
نانڪ يوسف يار اساڏا شهر درازين والا وهوا.
هند سنڌ سيال سلامي ملڪ سارا الله والا وهوا.
منانودڙا روندڙا.

❋

رانجها جوڳي آنودا بئنسري بجانوندا.
مک ۾ مرلي ڳل ۾ ڪفني ڳلي ڳلي تس ڦيرا.
درد ڏاڍي تون چڏکي آيا تخت هزاري ديرا.
بسمي لڳانوندا هو شاهي چپانوندا.
روپ سناس اداس بيراڳي لال هو يا لٽ داري،
دم پئي وچ ويک سيالين چاڪ دا حسن هزاري،
ويس مٺانوندا لوڪان نون پلانوندا.
ميڏڙي نال اهين وت جوڳي جادو جوڙ بچايا،
کپت کپارا بنايا ڪيها تون سڻ ميري مايا.
ڦيري ڦيري پانوندا هو هيري نون لي جانوندا.
يوسف يار مليا من ماهي سهڻي صورت والا.
ڪيڙيان پيڙيان خبر نہ ڪائي عشق دا منصب اعليٰ،
چاڪ کهانوندا هو منصب پانوندا.

❋

قول پلا تون اپٹي پال پال پالٹا.
معلوم تجهہ ڪون همارا حال حال حالٹا.

Gul Hayat Institute

صاحب سانچي تم هوسانچي تيري بول ٻيءِ،
ساڻ ميري تم ڪيئي قال قال قالڙا.

ياد حديئان هم ڪون معلوم دل تيريان،
بهر خدا نگاهه مهر ٻال ٻال ٻالڙا.

سگ هون يتيم تيري ڳلي ڪا گدا سدا،
ڇه ڇ ڪرڪي چلو نال نال نالڙا.

يار سرا نه ليک بديان ميريان برايان،
تم بخش ڪي هو صاحب لعل لعل لعلڙا.

ارداس سن پيا دم يوسف يتيم ڪي،
مشڪل محال اس جڳت ۾ گهال گهال گهالڙا.

※

ويک چڪي سنسار ڪي بازي اڳلي ويکو چل بازار

جنجل هي اس جڳت ۾ جيوڻ قسم سڃي سرور سردار.
ساري بات بيان ڪرتا باطن ڪي تم سڻ گفتار،
خيال خدائي خدا بلاوي برهي ڪا بيرنگ اسرار.
سرڪش عشق ميري من آيا شاهنشاهه شوري هسوار،
اپنا حڪم هلاتا ووهي عاشق هوتا بي اختيار.
خيال اناالحق حق هو ٻولي ڪفر اسلام ڪهان دم يار،
جت تڪ مرنا تب تڪ جينا محبوبان سنگ سدا بهار.
نانڪ يوسف عشق الله ڪا مجهه دل چاهي نور نظار،
ناهي ناهي مئن دل ناهي مرشد ميرا ڪل اختيار.

Gul Hayat Institute

٭

وھ رمزان رمرين والڙي من لايان يار پلايان،
من لايان يار پلايان من لڳيان اکيان ہکيان.

عين او ماري نيڙي نيڙي ڪرڪي اون پيڙي پيڙي،
عشق ھوايان عشق ھوايان.
ٻاجھ معشوقان عاشق ماندي ھئي ھئي ڪيھي حال ايھان دي،
معلوم سايان معلوم سايان.
نين ديواني ڪرن ديوانا جيوين مجنون ھا مستانا،
جور جفايان جور جفايان.
روز سر ميدان عاشق ڏيندي گوءِ بقا دي ويک مريندي،
سر چم چايان سر چم چايان.
يوسف ياري حرف اٺانگا نينھن ڪريندا نانڪ نانگا،
عشق واڏايان عشق واڏايان.

٭

سائين تو وٹ رنگڙا لايا ڪجليان ڪجليان نون.

ڏيون اڏمي درد جڳائو لڙ جھڙ لھريون من ميڙائو
دور ڪڙيان انھان دجليان دجليان نون.
آون جاون شور اماري زوران زوري عشق اوياري،
بات اناالحق انھان خجليان خجليان نون.
ھٹ شمشير قتال عشاقاں آون چائي خاطر چاڪان،
ڪؤن پڇي انھان احليان اجليان نون.
نانڪ يوسف آزي نيڻ ھادي دي ھردم راضي،
گھاءَ لڳي انھان بجليان بجليان نون.

Gul Hayat Institute

❊

سائين تو وت رنگڙا لايا اکيان اکيان تون.

ڏاڙ وي لوڪر مارن ڏاڙا مار جواڪي رکن جهاڙان،
سڏ اها وو سکيان سکيان سکيان نون.
ڳل اساڏي ڳاري ڳاري دم دم دل تي زاري زاري،
ترس مهر رب رکيان رکيان رکيان نون.
نيڻ تساڏي مارن نوڪان يار ميري دل گرڪي جهوڪان،
ہاڻ مريندیان ٻکيان ٻکيان ٻکيان نون.
نانڪ يوسف يار ديان رمزان مين دل ماهي غمزي غمزان،
ڪؤن پڇي انهان پکيان پکيان پکيان نون.

❊

سهيون ڪيها ڪيها ڪيها ڪيها،
عشق الله شهزور وکيندا زور وکيندا.

اول جسم دي پل لڙهيندا سير سٽيندا شهه وچ نيندا،
هئہ ايها ايها ايها ايها جور جفا وهہ جور وکيندا.

عشق الستي پاند پيوسي لوڪ الانبي چم چايو سي،
تنهن ريها ميرا من ريها ريها شوق واليان شور وکيندا.

ڪعبہ قبلہ دل نگاهين من وچ مرشد صورت ڪاهين،
نيٽن نيها نيها نيها نيها عشق بنا جڳ ڍور وکيندا.

نانڪ يوسف يار خالي الله ملايا مست مولالي،
اهو جيها تيهان تيها تيها عشق آيا نہ ڪوئي اور وکيندا.

Gul Hayat Institute

*

متوالڙيان وي منوالڙيان وي،
ايسا ايسا سحر چلايا جادو لايا.

نيڻ معشوقان عشق اشاري عاشق من پر ڪرن نظاري،
ڳجهه ڳالهڙيان وي ڪيها ڪيها حڪم هلايا ميري پايا.

محبوبان دي چال اليلي ڏاڙي مارن الله ٻيلي،
ڳاني ڳالڙيان وي سهڻا سهڻا رنگڙا مچايان درسن پايا.

ڪم سيوئي اڪيندا رايا جنهن منصور نون دار چڙهايا،
مست خيالڙيان دي ڪيوين ڪيوين اور ڪهايا عشق سوايا.

مئي منصوري دم خدائي عشق معشوقان نور سدائي،
ڪني والڙيان وي ڇپا ڇپا ڇپن ڇپايا آپ آيا.

سهس رنگان وچ آندا جاندا نانڪ يوسف ميڙي پاندا،
ايهي چالڙيان وي زوري زوري درد بڇايا مچ مچايا.

*

لائي رمز اناالحق لائي اسرار دي اسرار دي اسرار دي

سولي چڙهه ڪي مار نعرا عاشق تيڏا قرب قرارا،
معشوقان گفتار دي گفتار دي گفتار دي،
درد واليان دا قدم اٺائين خوني موجان موج جٺائن،
محبوبان اختيار دي اختيار دي اختيار دي،
بحر برهه دا لوڙهه ڳيوسي آک اناالحق حڪم ٿيوسي،
سنهن نبي سردار دي سردار دي سردار دي،
عشق انا الحق ٻولي ٻولي همدم هرجا هولي هولي،
همت حق دي پار دي پار دي پار دي،

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف ناهين ناهين آپي آپي آهين آهين،
خاڪ هادي دربار دي دربار دي

❋

دم ديدار اکين ڏنهن ويکڻ جاوا جوت رباني هئي،

صورت آدم اسم محمد سر سارا سبحاني هئي.
عقل فڪر گهر هستي پڌا دور هي بتخاني هئي،
درد خدا وچ خدا ويکيجي گر شڪل انساني هئي.
اکيان مست پپاسي پيتي اکيان دي سلطاني هئي،
اکيان ويک اکين نون جيون اکيان دور اخواني هئي.
ڪجلي شور شرابي سهڻي نقش اوپر دل جاني هئي،
جنهن ڪنهن ڏنڙي نيڻ معشوقان سو سر ساهه قرباني هئي.
يوسف يار نظار اندر وچ مرشد مرد مڪاني هئي،
عشق الله دا دل وچ تيرا حاضر حق حقاني هئي.

❋

رب هئه رب هئه رب هئه اس ڪي تعريف ڪهون مئن،
قدرت عشق عجب هئه.

هو هوا مؤن بنيا آدم هئي سارا اسرار خدا دم،
نور محمد پيا نظارا مالڪ عجم عرب هئه.

فوق تحت پر ڏونڪا باجي انحد گهور عشق ڪي گاجي،
برها برها همين پڪارون محبت من مطلب هئه.

معشوقان مجهي الٿ بتائي رمز پريم ڪي ميري پائي،
جس ڪون درد پيا من مندر صاحب سو منصب هئه.

عاشق گرڪي مورت ماهين گم هوتي در نور نگاهين،
يون ڪر مرگ حياتي پاوين صادق سانچ طلب هئه.

Gul Hayat Institute

جان جسم ڪا پيا دڪالا آخر گذر صفاتي چالا،
يوسف يار دوني جڳ بقا، ڪي فردا ڪي اب هئہ.

❊

وو نقش و نقش بنائي هون اسان رنگپور ڏيکڻ آئي هون.

رنگ بنائي وچون بيرنگي آڻ ڳجهارت ايوين انگي رنگپور نال ٽيس
ڦر جنگي سو لک کيل کلائي هون.

قلزم دي وچ ڪشتي تردي هي سو رنگپور دي شهر دي،
طرحين طرحين لات لهر دي گوهي سڙهہ چڙهائي هون.

شهہ درياهہ ديان موجان چڙهيان آون جاون مول نہ لڙيان،
هڪيئي سيتي مارن ڌڙيان لهرين خوب لنگهائي هون.

جيئن حباب ويکو تيئن آيون آند شڪل ڦير شتابون،
انا اليہ ويک ڪتابون جن ڇاتا تن پائي هون.

يوسف يار سمجهڻ سر سارا اندر ٻاهر نور نظارا،
تيڏي ڇهري لايا چمڪارا چشمين چوٽ چلائي هون.

❊

ڪب وت برهہ بدنامي سارا ڪب وت شاهي نعرا.

ڪفر ڪبي اسلام ديان ڳالهين ڪب وت هردؤن نيارا.
ڪب وت جان جسمہ دم ناهين آپن آپ نظارا.
تلڪڻ بازي اي جڳ پائي سارا ڪوڙ پسارا.
صاحب سنگ رکو هڪ هادي دل وچ دوست دل پيارا.
ڪب وت هوش ڪبي بيهوشي ڪب وت مست متارا.
ڪب يتيم غريب نماڻا ڪب مسڪين بچارا.
ڪب وتڻ شاهنشاهہ خدا دم ڪب هي حال گدارا.

Gul Hayat Institute

يوسف يار دي عشق ديان رمزن نانڪ هز دهہ هزار،
وحدت وچ هڪ نڪتا سمجهڻ هر دل عشق اوتارا.

❊

تيري نيڻان دي موهيان لٽڪي وي يار.

گهر ڪان ڪش ڪرن ستوني،
جهٽيان ولئون جهٽڪي وي يار.
لحظي لحظي لٽ پٽ تيون،
آپ آپت وچ مٽڪي وي يار.
هير تي رانجهن رنگڙا لايا،
بيرنگي رنگ وٽڪي وي يار.
ڪيڙيان پيڙيان ڏمر مچائي،
ڪوڙي مارن ڳٽڪي وي يار.
نيڻ نيڻان نون ويکڻ آئي،
ڪؤن انهان نون هٽڪي وي يار.
چار ئي چؤ رنگ هڪ ہئي سيتي،
روز ازل ڪنون اٽڪي وي يار.
يوسف يار دي سهڻي سانوري،
چپ چپ ڏيون چٽڪي وي يار.

❊

پالٹا هئي ننگ پالٹا هئي محبوبا ننگ پالٹا هئي،
وو نماڻيان داري غريبان داري،

روز ازل ڪنون مئن نماڻي در تيڏي تي آ وڪاڻي،
ناڻا شوقئون دل نالٹا هئي.
عرض اهي سڻ عشق ديان آهين پرت اپني تون آپ نباهين،
گهالٹا دور نہ گهالٹا هئي.

Gul Hayat Institute

دک سک دي وچ دوست پيارا حال يتيمان دا سڻ يارا،
جالٹا هئي گڏ جالٹا هئي.
بنديان تيڏيان دي مئن بندي بردي تيڏي آگي آزيان ڪردي،
آلٹا تيرا هر وچ آلٹا هئي.
ڀوهي تيڏي دي هر دم زاريان ڳل يوسف دي سئو سئو ڳاريان،
ڀالٹا هئي مهرؤن ڀالٹا هئي.

❊

آندا عشق الله فرمان جنهن دا حوش جبر جولان،
برهه بي اختيار اصلئون ويک ڪتاب قرآن.
غالب غمزا عشق دا برسر جن ملڪ انسان.
عشق حسن ديان فوجان چڙهيان مارن ملڪ ايران.
عاشق باقي ڪوٽ ڀنيدي دم هڪو دوفان.
نانڪ يوسف يار اشارا حڪم هندستان.

❊

هم خدا ۾ گم خدا هم ۾ درد ديوان هي،
دوسرا ڪوئي نہ ديکا سرسري انسان هي.
بيرنگي مئون رنگ بٹايا خاڪي گل سبحان هي،
حيرت اندر فلڪ ملڪان بي خبر حيران هي.
روپ ويکو ڀولنا آدم صحيح سلطان هي،
احد احمد هي ڪسي جا خود وحي فرمان هي.
آپ سي تم لئہ پچانو نظر ڏر نيشان هي،
صورت پير مغان ديکو بدل جا جانان هي.
يار يوسف مئن تو ناهين بولتا دل جان هي،
هر ڪسي ۾ رب ذاتي رازق و رحمان هي.

Gul Hayat Institute

❊

يا خدا تيري خدائي ديک دل حيران هي،
تم کيا پيدا کيا چرا مارا بهت ارمان هي.

هاءِ هئہ ماتام نس دن واءِ ويلا روح ۾،
جا کهون فرياد کس کون درد کا دوفان هي.

زندگي افسوس دنيا دم مکان آخر فنا،
بن تجي ديگر نہ جانون گذر کا امکان هي.

کيش دين اسلام چون تيرا اُتارا کفر ۾،
تم شرابي و ربابي تم صحيح مئخان هي.

ڏوهہ کيسا هي اوپر آدم حوا تڪراريون،
آپ هو سڀ کيل وهہ وهہ ڪربلا غمخوارن هي.

اي بيان مين درد کا کس کون سناؤن اي سجن،
هي سيئي معلوم تجهہ کون سوز کا سامان هي.

سک در تيري کا ازني يار يوسف دم فدا،
درد ۾ دم دم پکارون جان دل قربان هي.

❊

آءٌ تون سجڻ دل ماندڙي هئہ،
ولين تون ڍولڻ دل ماندڙي وهوا

رمز وکا کي مکڙا ڇپايئہ مشتاقان نون برهہ بچايئہ،
الٽي سو تيڏي راندڙي وهوا.
اسم الله دي سڻ دم آهان دم دم تڪينديان تيڏيان راهان،
پلپل کانگ اڏاوندڙي وهوا.

Gul Hayat Institute

من ڪل ذنب استغفاري پيش پرين تو ڀلپل زاري،
ايوين عرض سناوندڙ وهوا.
بدڪاران نون تو بخشڻ والا صاحب سڀ تيڏڑا چالا،
ڳڻ ڳالهين دل ڳاوندڙي وهوا.
يوسف چاهي يار بهاري عشق تيرا نت نت گلزاري،
ويکان نور تيڏا مئن باندڙي وهوا.

❊

بي سر بي پا جانو ناهي جت معشوقان منزل ميلا،
عاشق عشق وڪيل وسيلا ٻاجهؤن عشق نہ هلندا حيلا.
پلپل سيس ڪپاونا هي.

رکين خيال دي خبرداري دم دم دي وچ هوشياري،
جسم جان جلاونا هي.
دست محبوبان خنجر ڪاري شملا سر شمشير ڪٽاري،
مرڪي جي قل پاونا هي.
مذهب ڪفر اسلام نہ ڪوئي عقل ڳيا اٿ حيرت هوئي،
درد سراسر چاونا هي.
ٻاجهؤن درد نہ ڪوئي اٿ جاوي درد برهہ دل پاوي پاوي،
نال عشق سک پاونا هي.
نانڪ يوسف يار خيالي سهڻي سهڻا سوء سوء چالي،
آپ نہ اس جا آونا هي.

❊

تيڏي راڄ آيا سي ميڏي دانيان ميان،

ماڻ نماڻيان دا توهين توهين توهين توهين.
توهين توهين ميڏي دل تي دين ڪفر ڳيا سي.

Gul Hayat Institute

مهر تساڏي مرشد سائين مر ڪر ڦير جيا سي.
هوڪا اناالحق هت هادي شامل حال ٿياسي.
نانڪ يوسف يار تساڏي سچا سام پياسي.

❊

توري توري بنديان سن موري دبا سن موري دبا.
معاف ڪيجيئي تقصير گناهان.

پولي حوا آدم پلايا جس ني دانا گندم چڳايا.
پريم مچيا پريم مچيا عشق عقل هميشہ اسان هان.
آپ ڪيتوئي آپ نظارا جوڙ ڪڙائين مير پسارا.
نيہ نچانہ نچيا الٿ پلٽ هر تال تسان هان.
ٿولي لوڪان تيڏي مئن ٿولي روز ازل بوليان دي بولي.
تا تا تا تا تيا عشق اناالحق حق نگاهن.
نانڪ يوسف يارا آهين سيني پڙڪن برهن باهن.
مئن ڪن ڳيا مئن ڪن ڳيا حق بات تسي تابتاهان.

❊

يا رب يا رب يا رب تيريان وڏايان مئن واري جاندي.
جيهان تيهان ڪمليان ڪوجهيان دي تون لج پالدا.
هر دم نال دا.

دامن لڳيان دا تو سر بارا سپ ننگ تين نون يار پيارا.
ڪل تيريان پلايان مئن ڳڻ ڳاندي
اوڳڻ هاري نون ڪو ڳڻ ناهين معلوم تينون حال اساهين.
ڪر زاريان ڳل پل پاندي
درد مندان سر ترس ڪيجوي دوست دلاسا ڏور ڏجيوي.
در سڪ تمري جنهان در ماندي.
پلپل دل نون تانگهہ ايڏاهين روح اکين نون سنجهہ صباحين.
درسن ڪيتي پيئي غم ڪاندي.

Gul Hayat Institute

چاھ يوسف نون يار رحم دي طرفون تيري مھر ڪرم دي،
تيڏي محبت مٺي من ڀهون ڀاندي،

❋

هاسا نھين هاسا پريم هاسا نھين هاسا ري،
وو هي جاني جس پر عشق آتا عجيب تماشا ري،

شھ منصور ڪي چال پليري مست اها سر سوليءَ سيري،
مرشد شور دياش تيري پر ڪر پيش ڪاسا ري،

شمس الحق عطار اگھاڻي عشقوءِ ن آڪي دم سبحاني،
نيڻ پيري وو رهن نماڻي روڳ ڇڏو سڀ آسا ري،

سر عشاقان حڪم الاهي دو جڳ شملا شاهنشاهي،
پريم سچي سچ عين اوگاهي پيءَ دياتس پاسا ري،

پانو پڙ ٻ ٿهر پووي گيانون گرديو مر ڪر جيوي،
پيالا پاڪ نظر مڪ پيون ڇڏڪي اور آسا ري،

وچ سرير نہ دال شمارين ميم غرق در ميم قطارين،
جبلا طبلا انحد مارين حق خيال اي خاصا ري،

نانڪ يوسف يار بنيندا اسم جسم دي ناھ ٿهيندا،
سھٽي سھٽي جوڙ جوڙيندا تولا رتي ماسا ري

Gul Hayat Institute

❋

مارو لپ سپ تجھ ديوان درد بچاون ري،
شور شرابي نين شتابي جابر جلوا ڪيا آفتابي،
موج سدا مستان سحر چلاون ري،
الٽي پلٽي زلفان دي ڏوري سؤ سؤ بازيان روران زوري،
عرب عجم خراسان حڪم هلاون ري،

جادو زلفان جوڙ اٽانگا سردار ناهين عاشق سانگا،
ڪيتي حسن لکين حيران جيءَ جلاون ري،
نانڪ يوسف يار ديان اکيان ترس واليان ڏوهين صاحب رکيان،
قرب سهٽا قربان توڙي رساون ري.

❁

جيوين عشقا آل انينداڻين تيوين هلان هل بنائينداڻين،

عاشقان دي سر ڪيهي پلان پل ڪرينداڻين.
سر شملا هٿ ڪات ڪٽاري ڏاڍي چلا چل ڪرينداڻين،
هڪ سولي هڪ ناز دي غمزي قتل ڪلان ڪل ڪرينداڻين.
دم دم دل تي عشق اناالحق آپن دلان دل ڪرينداڻين،
نانڪ يوسف يار توهين تون جهولئين جهلان جهل ڪرينداڻين.

❁

تالڪ لڳائون گي مٺن ساميڙو ڪيڏائون گي،
جٽيو عشق پائون گي اسلام جڳائون گي.

عشق بلاتا الٽي هاتين درد اگن مه جلتا پاٽي،
سمندر تپائون گي مار هيستي ڪڙائون گي.

بي پر بي پا مرغ سمائي خيال خدام بوجهه اهائي،
پاڻ جلائون گي محبوب ريجهائون گي.

جهول پر جهولت برهه اتاري مويان دليان گرو جياري،
ڍول لڳائون گي حق حڪم هلائون گي.

عشق ڪري لاترڪي تاري موج سوار اس عاشق غازي،
الٿ سائون گي بيچون بتائون گي.

نانڪ يوسف يار کهائي پريم ربي کي الٿ آکائي،
جيان مر پائون گي ان کي سگ آئون گي.

Gul Hayat Institute

✽

سانون وسرڳيان پيان ڳلان،
تيڏي حسن ڪيتي هلان.

دم دم دل تي روشن تينون دردان دي دل دلان.
پير مغان پر جام پلايا مست الستي نہ الان.
هادي همت حال اسان تي جوش برهہ دي جلان،
آپن عشق اناالحق بولي ڪوءِ جهلي دل جهلان؟
نانڪ يوسف طرف ياران دي پوندي ويندي چل چلان.

✽

آپ ہِ آپا هي گم ڪرنا آپ سي آپا پانا هي،
ساڏو پانا هي.

حسن سيو جي ڪار حقيقي صورت سڀ سلطانا هي.
احد احمد عين علي دم آدم همرا بانا هي.
اپني بازي آپن ڪيلي من ہِ مست ديوانا هي.
صورت مرشد معني وحدت ثابت سر ربانا هي.
درد مندان دي دل تي سهڻا شملا شور شهانا هي.
يوسف ڪيلي يار نہ مئن مئن الاالله سمانا هي.

✽

بازار برهہ دي يارو محبوبان رنگڙا لايا هي،

بيدردان دي جاءِ نہ اٿان جٿان عشق مزا گهن آيا هي.
درد بنا مطلوب نہ جنهن ڪنهن هي سر گهول گهمايا هي.
اهين مستي دا واقف مرشد جنهن عيوءِ عين ويڪايا هي.
ڳہ ہِ ڳہ محبوبان دي چشمين چمڪا لايا هي.
نيڻن ناز تہ سو لک چالي رمزان هو حق رايا هي.
هي سر عاشق نيزي حاضر صوليءَ پنڌ سجايا هي.

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف يار بنا ڪو دو جڳ ڪم نہ آيا هي،
ظاهر باطن سمجھہ ويکيو سي هادي هڪو هڪ آيا آهي.

❋

محبوبان مينڌڙي لائي رت عاشق دست رڱيندا،
تيريان شور شرابي رابر لٽڪي رنگ حنائي.

دور ٿئي ڪل خيال ختم خم تيغ برهہ چمڪائي،
اٽڪن زلف زنجيران ڪنڌي آڻ اڙائي جند جائي.
مارن ڦير حياتي ڏيون سو لک مهر يلائي،
اپنا قرب سڃاتا سهڻي مئن مسڪين اهائي.
اپي ذات صفات محرم بات اياز الائي.
نانڪ نينهوءِ خيال هوا هڪ شهر درازين يائي!
مرشد هي محبوب حقيقي سچل يار سدائي.

❋

اپنا آپ ٻليندا يار وري وي ٻليندا،
ڪمليان ڪوجهيان ٻوجهيان ايجهيان سهڻا يار.

دامن لڳيان دي لاڄ پياري هو جي ڪئڙا قول ڪنواري،
سي الستئون اقرار.
لاتقنطو دوست دلاسا عيبداران نون حق پرواسا،
تحقيقئون تڪرار.
درد مندان دي دل ديواني بي اختياري موج مستاني،
گھہ مست گهي هوشيار.
بر بحر وچ لهي سنيالان سوزئن جنهن دي نت مئن نالان،
صورت دا سردار.
نانڪ يوسف يار رحيمي محبوبان دا قرب ڪريمي،
پير مغان نامدار.

Gul Hayat Institute

✲

سر عاشق دا حاضر هي محبوبان توءِن اولي گهولي،

غيبئون غيب اليندا الله مخفي وچ وچولي.
اندر ٻاهر سهڻا سائين اکيان چاڪوئي ڪولي.
ڏوهين نين سجن دي مارن درد مندان نون ڳولي.
مار جيارن ول نہ مارن عشق عجائب ٽولي.
وچ ميدان محبت گهردي عاشق وحدت ٽولي.
مئن قربان قدمان تنهان تون جي ٽيون تڪي تولي.
نانڪ نينهن ديان چشمان ڪليان هادي راهون سولي.
يوسف يار قبول ڪيتوئي مئن سر لهہ پئي رولي.

✲

برهہ بيرنگي برها بيرنگي سير ڪريندا آپ وڪيندا،
بيرنگون رنگ نيارا نيارا آيا ويڪڙ جوڙ پسارا،
دل وندريندا نقش بنيندا.

ڪم ڪريندا ڪيهي ڪيهي عشق عجائب جيهي جيهي،
هوڪي ڏيندا حق بليندا.
ڳولي ٻولي ٻوجهہ پيولي عشق هادي دا ڏيندا لولي،
مار جويندا مڙ نہ مريندا.
جانوندي جانوندي اونهہ اونهين وچ عاشق عشقئن مونهن مونهين وچ،
دم مريندا حڪم هليندا.
نانڪ يوسف يار نگاهين تن من پڙڪن برهين باهين،
سچ فرميندا غير سڙيندا.

✲

برها وي برها برها ذات بيرنگي رباني،
سڀ وچ سير ڪريندا.

هر ڪنهن صورت آپن وسندا ونحن اقرب ڳجهيان ڏسندا،
عشق هئہ اخواني.
عشق واليان دي قدمان تون گهولي سر جنهان دي دردوءن هولي،
شلا شوق شهاني.
ڪڏهان مسڪين حال حليمي ڪڏهان شاهي شاهہ ڪريمي،
عشق الله سلطاني.
نانڪ يوسف يار رنگيلا برهہ بيرنگي سنگ وسيلا،
ڪوڙين دم قرباني.

❁

برها وي برها برها برها تي بازيگر لوڪ هسيندا سارا.

جنهن سر آندا نال ملامت ڪري امامت رهي سلامت،
ويکي يار نظارا.
سر عشاقان ڏيندا رسوائي سولي چڙهيندا برهہ برجائي،
عينئون ڪرڪي اشارا.
لوڪ لهنوارا وجي سيوئي رمز درد دي سمجهي ڪوئي،
آوندا عشق اوپارا.
دين ڪفر وچ آپ نہ آيا هر ڳل دي وچ اس دا رايا،
ڪٺ شيطان بچارا.
نانڪ يوسف يار بهاران صبر نہ آندا درد پڪاران،
اس رهہ آپ وسارا.

❁

سهڻي ديان سرمي واليان شان ڪريندديان چشمان،
ناز ڪرشما.

پر ٻاڻ مريندديان تکيان دل وچ رکيان رکيان،
ڪيفي ڪجليان.

Gul Hayat Institute

نيڻان ناز نهوڙن ڪيئي عاشق آزي ڪرن سيئي،
ويکو برهه لايا اليان.

بلڪل بي اختيار ڪريندياں خوني مژگان موت مريندياں،
ڳجهيان چشمان چليان.

چشمان چوٽ چلاون ڏوهين مارن سونهين تي اڻ سونهين،
ڳوڙهيان تنهن ديان ڳالهيان.

يوسف يار دي مهر سدائي نانڪ شاهئون عشق وڏائي،
جهڳ مڳ جهڳ مڳ جهاليان.

❋

تينون ويکان مين ويکان پرين وهوا،
ميان تون هر مظهر وچ وسندائين.

رحم ڪرم تيڏي انت نه پاوي ڪيهان لکان مئن لکان پرين وهوا،
ميان سڀ سهڻيان چاليان رسندائين.

عجب جو نينان سرمي واليان جوڙ ريکان ڪاليان ريکان پرين وهوا،
ميان تون گهونگهٽ وچ دل کسندائين.

نانڪ يوسف نون يار تساڏي عشق سليان سهڻا سکيان پرين وهوا،
ميان تون هادي بيڪس دا اين.

❋

اڄا رنگ لايا ڳوڙها رنگ لايا ڍولڻ تيريان رمزان رنگيليان،
رس پريان پريان.

Gul Hayat Institute

نين تساڏي برجي ديان نوڪان جادوڙا لايا سحر چلايا،
دردانيان ڦرن ديوانيان درد پريان هريان.

ناز نينان دي عجب جيهي چيٽڪ لايا برهه بڇايا،
پرت پوريان سدا مخموريان عشقوُن چريان ڪريان.

تون تا صاحب صورت سهڻي درسن پايا من پرچايا،
مار جوينديان حڪم هلينديان ديدان زهريان گهريان.

يار يوسف نون تيڏڙي تاري دو جڳ سايا عشق سوايا،
ڪجل ڪجليان مست مواليان سر عشاقن ٺهريان ٿهريان.

❊

اپڻيان ڳالهيان والا سهڻيان چاليان والا.

چيري والا يار بنسري والا يار ميرا عشق الاهي بادشاهي،
دين ڪفر دي بات نہ اٿان نهين عقل ديان ڪي وت رتان،
نہ ڪو ڪتاب رسالا.
اور ڪسي دا نهين منيندا هستي دي پر زور پنيندا،
اٿ نهين درجا اعليٰ.
درد واليان دي دل ديواني بيخود هوسين مست اياني،
پيتا جنهن عشق پيالا.
عشق عطار عطر وسايا سوئي نعرا نينهن وڃايا،
اسم الله سچ نالا.
نانڪ نالا يوسف ياري مئن گم جانان دم دم زاري،
برهہ بنا ڪوڙ ڪالا.

❊

من پانوٽيان وي يار ڳوڙهيان يار ديان ري

Gul Hayat Institute

يارو اسانون نهين وسرديان برهہ بڇاوٽيان،
نينان والي تار ديان ري
پلپل پلڪان دل تي سيني آگ اٿانوٽيان،
معشوقان شڪار ديان ري
ڳجهيان ڳالهيان يار اندر وچ ڀهون دل ڳاوٽيان،
عشق اسرار ديان ري

تنڪي ڀنڪي جهنڪي بدِيان سڀ سر چاوٽيان،
پيتم دي پار ديان ري
نانڪ يوسف يار ديان رمزان من پرچاوٽيان،
ازلي اقرار ديان ري

✽

جوڳي دوڙي دوڙي آيا جادو لايا،
ڀڳوين ڪپڙي پهن ڪراهڻ ٻيکي ٻيک بڻايا.
ڪن ۾ ڪنڊل مک ۾ مرلي موهن منڊ چلايا،
لوڪ ڀولا ڀل سمجهون ڀولا جوڳي سو چپ چپايا.
ذات مٽيندا هل هليندا ڪيڏا سو هنر هلايا،
نانڪ يوسف يار سچاتا توڙي ڪيئي ديس مٽايا.

✽

ٻيان سڀ ڦڪيان ڳالهين چالين سڻ سيالين،
عشق الله بن سيان.

پاسن انفاس حال حقيقي مول نہ چوڙين رمز رفيقي،
ڀالمن حق دل ڀالين ڀالين رمز منينديان ڏيان.

چونڙ عشق دي چپ نہ ڪائي راتيان ڏينهان راند اهائي،
ڏالين ڏالا دم. ڏالين ڏالين برهہ ديان ڏئيان.

ڳيان ري ڳيان ري هوش هوشياري پئون پئون پئيان خبرداري
توهين پالين توهين پرت پالين سرني تو پئيان.

نانڪ يوسف يار سنيها عيبئون آندا عجب جيها.
والين ڪنين سنو والين هو حق پئيان.

Gul Hayat Institute

❋

دوست تيڏا ديدار هادي مئن اکيان دي روشنائي.

جنهن ڪنهن ڏٺڙو ڪل اهين ڪون سارو اهو اسرار،
هرجا تيڏي نور صفائي.
غير خيال ڪنون لک توبهه دم دم اسغفار،
عشقي قسم خدا خود چائي.
سمجهه نه چاڻ جنهن سر اکين دي انهي ڪيهي ميار
تنهن سر بخش ڪرڻ برجائي.
عيب پلئه وچ پا سيئي آيس تو درٻار،
طرفون تيڏي لک پلائي.
نانڪي يوسف سو منداين معاف ڪرين تون يار،
مرشد مولا مهر سدائي.

❋

خواهش اپني ريکڻ آ ٻون جوڙ اسرار بنايا هي،
آدم صورت وچ تماشا بيرنگ رنگ لايا هي.

راجا پنت برهمڻ ٻي هئه ڪٿ نارائڻ جوڳي هي،
ڪٿ بالم ڪٿ ٻوڙي هي ڦر ايڪ ۾ ايڪ سمايا هي.

شيرين تي فرهاد هو يا ڪٿ اسم جلال جلالي او،
ڪٿ ڪبعان زليخان يوسف ڪٿ برهي خواب بتاياهي.

بلا شاهه بلاول بيحد آيا عشق انهان سر سرمد،
ڪيها شاهه منصور انا احد اوپر دار چڙهايا هي.

رومي عربي شامي هي ڪٿ هندستان ايراني هي،
هوت بلوچ شهاني هي ڦر هرجا حڪم هلايا هي.

Gul Hayat Institute

نبيان سر سردار نبي ڪٽ آدم اس ڪا ڏاڏا هي،
عشق کهي مئن بايا هرڪا ڏاڏا گود کيڏايا هي.

يوسف يار ٻوليندا من وچ مرشد مرد اوتاري جو
جنهن دي عشق دي ڳل ميري ڳاني مئن سر گهول گهماياهي.

❋

گرو گوبند تئون ٻلهاري بس گيان بتايو وهوا.

ستگرو ستگر کي چاٽي چاٽهار گرو هر ٻاٽي،
پائي گرو کي پرت پياري تس ڏيان لڳايو وهوا.

گرکي وچنين مکت سڌار آهون آهون کون وهُم واڌارو
پائي من ڏن عرض بچاري يون گر فرمايو وهوا.

گرکي مورت هردي ماهيز ڏيان دمان دم سمجهه صباحين،
پائي هوش رکڻ هوشياري يون عشق الايو وهوا.

گرو ديال جمال پيارو گنگا جمنا تاکر دوارو،
پائي منه ايک پساري گر سير مچايو وهوا.

گر ڪا جاما رنگ ناما آندا پوش نوان نوراما،
پائي گرمک پرک اوتاري ميرو من پرچايو وهوا.

بيد کتيب پران پرانا پنٿ ويچار بيان بتانا،
پائي عشق بن رين انداري گر سبد سنايو وهوا.

هردي همت هرگر داسي سچو صاحب پيءِ ابناسي،
پائي وارڻ وارڻ واري جن جيءِ جڳايو وهوا.

نانڪ يوسف ياري ياري سونهين ستگر تاري تاري،
پائي سڌ ٻڌ آپن ساري جس ناچ نچايو وهوا.

Gul Hayat Institute

❋

گم صورت حق وچ ٿيون تڏان جان سلامت نيوين،
وچ وحدت اسرار دي

يا حضرت عشقا سائين وهلي دلبر واڳ ولائين،
سڪدي نين بهر ديدار دي
ڀهون ڀهون مئن عيبان هاڻي جاني اپنا جناب سچاڻي،
توين ڪئن ڪري بدڪار دي
عاشق آپ درد وچ ٻوڙين چايا قدم مول نہ موڙين،
سچي عشق گفتار دي
دل همت تيري تون منگدي اس وقت چلڻ سنگ سنگ دي،
سچي توڪل تو سردار دي
نانڪ يوسف حاضر هادي جنهن دي شوق دي دل نون شادي
واري خاڪ مئن پيزار دي

❋

اگر بي خبر اس شهر ۾ نہ رهڻا،
فنا ڪا ٺڪاڻا ڪسي ڪا نہ ٺاڻا.

ماتا پتا ڪا ڪهان هي اوتارا سمجهي نہ ٻوجهي سڻي لوڪ سارا،
ڪهي جيءَ نماڻا متي ڪا بچاڻا.
ڪايا مندر ۾ انا حد گهوري بجي باج برهو ٿهوري ٺڪوري،
گرو ڪا سهاڻا ميري من سيباڻا.
جوديکن ۾ طلسم سيا حيلا سازي مڪر ڪوڙ دنيا فريبي آبازي
سنو لوڪ اياڻا فنا ڪا ٺڪاڻا.
سچي يار ڪا دل ۾ دم دم سنڀالا شهد شير جس ڪا نالا هي نرالا،
جو عشقي دڪاڻا ووهي در اگهاڻا.
نانڪ نہ ڪهتا يوسف خدارا ذڪر ذاتي مولا فنا يار بقارا،
الله دم سچاڻا اور ڪونہ ڄاڻا.

❁

ايهي گمنامي ساري گمنامي عشق دي عاشق چئيندي،
هور چائي نہ ڪوئي.

اسم جسم دا وهم وسارن دردوءن ڏم مچيندي،
هور سچائي نہ ڪوئي.
عشق سڏٽي تهمت خواني عاشق سر سهيندي،
هور سهائي نہ ڪوئي.
برهہ بيرنگ وچ گم هو جاوندي عينان عشق اڙيندي،
هور اڙائي نہ ڪوئي.
نانک يوسف يار رنگيلا ديدان درس ويکيندي،
هور وکائي نہ ڪوئي.

❁

اکيان نون تار تو يار دي لڳ رهي،
لڳڙي لڳڙي پلا ميري ڍولٽا.

پياس ملڻ دي من گهٽيري آپ صحي آپ صحي آپ صحي،
سهٽا سائين دي درسن ديد ديدار دي،
تسان ٻاجهون وي ڏيس بيگانا سچ کهي سچ کهي سچ کهي،
محرم يار وي ويکڻ وطن بهار دي،
معلوم تينون پرت پيارا امر نهي امر نهي امر نهي،
دلبر جانيان وي بلڪل جسم وسار دي،
ويکڻ تيڏا دم حياتي سڻ ماهي ميرا ماهي تو ماهي،
راج. رانجهيا وي حسن عشق شڪار دي،

Gul Hayat Institute

*

دلبر ديس اسان ڏي آيا مئن قرباني قرباني.

مئن هاڻ ماندي دلبر باندي جيهي تيهي اپني سايانديِ،
محب ڪيتي مهرباني مهرباني.
ٻهون ٻهون گولي آهيان اولي جيوين رچڙي باندر پولي،
درد متا دل جاني دل جاني.
خاص ڪيتوني خود خصمانا ناوت آهيس برده بيگانا،
عشق آيا سلطاني سلطاني.
پير مغان مينون ايوين فرمايا آپ اندر وچ رنگڙا لايا،
هر فڪر ٿيا فاني ٿيا فاني.
نانڪ يوسف يار نظارا هر جا تيڏا پريم پسارا،
عاشق آيا سر سبحاني سر سبحاني.

*

آتما عشق غيئون ٻولي ٻولي ٻولي،
اولي گهولي جاوان.

وفي انفسڪم ويک قرانون عشق ٻليندا هجر بيانون،
هادي سائين وسدا دم ڪولي ڪولي ڪولي.

ويک نظر ڪر وچ نظر دي چارئي پنجتن وچ بشر دي،
دل دي چشم جيڪو ئي ڪولي ڪولي ڪولي.

ظاهر باطن حق هادي حق سچ سڃاتا شڪ گيا شڪ،
اولي نهين او يار ڀيتا چولي چولي چولي.

نانڪ يوسف نور نوائي برهه تهيندا بات سيائي،
ڪيهي لوڪ ٻيا وچ پولي پولي پولي،

*

سنو ايڪ بات برهي ڪي برھ ڪا پنٿ اپارا هئي،
ڪهان گنگا ڪهان جمنا ڪهان مسجد منارا هئي.

ڪهان برهمن بيراڳي هي ڪهان ورتيا ويراڳي هي،
ڪهان جوڳي ڪهان يوڳي ڪهان پورب پڪارا هئي.

نہ ڪس ڪو پيد ۾ جانو برھ بن رين نا مانو
ڪهان مذهب ڪهان مشرب ڪهان ملت مدارا هئي.

ڪهان ڪو دين بيديني لپٽ ليا هي پڇسي ڪو نا،
محبت عشق مولا ڪا ڪبرو تم وٽج وارا هئي.

ڪهان شھ شاھ منصوري خدا دم درد دستوري،
برھ مئي مست مخموري نبي معراج سارا هئي.

ڪهان هين نانڪا توئي يوسف يار دل ۾ هئي،
جو مئن مسڪين بيڪس هون اناالحق ڪا اشارا هي.

*

دين اسلام ديکا ميري پائي ڏوھ ثواب سڀي احوال،

سنو ري پياري بات صفا ڪي برھ بلاتا خاص خيال.
نفل نمازان ورد وظيفا تقوي روزا جيءَ جنجال،
وعظ طاعت بانگ صلاتان درد با پيا ڪفر ڪمال.
بزرگ شيخ مشائخ پيري پنڌ اجايا قسم جلال،
محبت مولا دي رک دل وچ ٿيوڻ گم هميشھ نوز جمال،
دم دم عاشق پيالي پيوڻ تنهن وچ طالب سدا وصال،
يوسف يار ديان ديدان دل وچ ويکان ويکڻ نور نهال،
زهد عبادت عشق الھ بن هئي سڀ ڪوڙي قيل مقال.

Gul Hayat Institute

✽

عشق الله بيرنگي هو ڪيهي ڪيهي ڪم ڪريندا،
رنگ رنگيلا واهہ رسيلا.

ڏڪڙ طنبوري سارنگيان نالي هردي هي نت سنگي،
آپن چرچا مزگان مرچا نين صلح خود جنگي.
او اُڏر جانا او اِڏر هئہ عشق ڳجهارت انگي،
سمجهڻ مشڪل بات برهہ ڪي آپ ۾ پل ڪي چنگي.
سواءِ محنت عاشق ماٽي خاڪ خارج مک ڪنگي،
سر گروهہ منصور عشقان دارون نہ ٽاڏل تنگي.
راهہ عشاقان وچ مئن سئيان محبت رب دي منگي،
مارڻ دم دي جاءِ نہ اٿان عشقئون ڏيون ۾ ڪنگي.
موتو آپ حياتي ڏيندي آپ ڍڪيندي لنگي،
پيڙي خوب جهاز بحر وچ آپ سڃاڻن دنگي.
غيرتيان دي سر تي عاشق ٿهہ ٿهہ پادر پنگي،
مئن کهون تا بات خدائي دوستان دي در لنگهي.
خبر اس اسرار انهان هان عشق جنهان دل ڏنگي،
گر ڪي مت گت ستگر چاڻي جوڳ چرن ۾ ونگي.
لک ڪروڙ وچون ڪل ڪس نون جت عشاقان ڍنگي،
سوٽا سچ سدا سدا منڪر ٽا سک پٽاڻ فرنگي.
نانڪ يوسف يار هادي دي اسين موالي ڀنگي،
شاهہ درازي هوسن هميشہ تاج رومي زنگي.

✽

نينان ديان نوڪڙان مارن ہاڻ برهہ بيرنگي،
چوريءَ ڏيون چوڪڙان.

ہاڻ اکين دي رنگ رس پيون ڪيهي ڪل ہنهان لوڪڙان،
مل سيالين سيو آچن ڪيا ڪرين ہنهان تو ڪڙان.

Gul Hayat Institute

سڀ سهيليان ڪتيان هو ڪر لاهن ٿهلان ٺوڪڙان.
ايڏي اوڏي مول نہ پانوين رانجهہ اکين دل جهوڪڙان.
نانڪ يوسف يار دي محبت ڏتا منهن موڪڙان.

❊

ڪجهہ سمجهہ رکين تون قاضيا سڻ آزيا.
هيءُ دنيا ترڪڻ بازيا.

تول نبي فرمايا ڪيوين طالب دنيا مخنث جيوين.
هستي ترڪ طمع حق ٿيوين مرد خدا دا غازيا.

ڪول ڪتابين ڪرين مسالي لوڪان نون ول ڏيون تسالي.
مارين دنيا دي ڪاڻ ڪشالي وعظ سڻاوين واعظيا.

دنيا دي سر اجايا جهڳڙا ڪاذب ڪري ڪوڙا رڳڙا.
منهن تنهان دا ٿيسين بگڙا دو جڳ بد غمازيا.

گهير عشق دا مول نہ گهردئين ٻيائي ديوچ ٻڌ ٻڌ مرندئين.
خيال وحدت دم مول نہ ڏرندئين نيڪ سڏاوين نمازيا.

آپ دا سمجهڻ يوسف يار ڪرم هادي دي نال نظارا.
انهن دا مطلب ٿئڙا سارا جا دل نينهن نوازيا.

❊

Gul Hayat Institute

سڀ رنگ هيئي ري يارا اهو بيرنگي دا.

ٻيد برهہ دا الٽي بازي ڪي ئي تہ سمجهن ڪيئي ري يارا.
پير مغان دي مجلس وچون سانون اها سڏ پيئي ري يارا.
پريم ننگر دا غيب انهان دا جيئي سو جانون جيئي ري يارا.
درد بنا دم جاندا ناهين راز دي محرم سيئي ري يارا.
نانڪ يوسف يار سچي دي رمز هڪا رنگ ڪيئي ري يارا.

ڪڻ هووي جا سمجهائي نيڻ نداني ناهن رهندي،
جهل پل رهيان سيان.

اٽڪن مرچي مژگان ماري سياھ زلف چون قاتل ڪاري،
سينا سپر هڻ سيان.
برسن بادل برھ ڦاران جهڳ مڳ چمڪي ڏمڪن ڏاران،
ويک شمشيري ريان.
عشق هادي دا زور پيوسي دين ڪفر دل لوڙھ ڳيوسي،
فوج حسن آ ڏيان.
نانڪ يوسف يار هليندا عشق ازل دا سچ بليندا،
درد اُسيدي ليان.

✽

ول وي يارڻ ول وي تيڏي ٻاجھ ٻهون درمانديان.

نال اسان ڏي سچي سرهي قول ڪيتاني ڪلھ وي،
سي ڳالهڙيان ڳڻ ڳانديان.
بن تساڏي ڪنهن سٽايا درد والي چل ڳل وي،
سٽيان سرتيان وچ نهين پانديان.
نالي رب دي نال تساهان دور نہ هو هڪ پل وي،
پيئي سر تي سوز ستانديان.
نانڪ يوسف نيٽان زاري نانءِ الھ ال ال وي،
لک آھ الھ سٽانديان.

✽

ويکو جو پائي پائي جهاتڙي يار دل نون.

نال اساڏي هڪ سون نظرين ڏاڙي تنهن تان لائي لائي.
وچ خمار عشق حسن دي گم جسم دم جائي جائي.

راھ اهين وچ عشق ملامت ڏي سرچئيسين ڪائي ڪائي.
نانڪ يوسف يار درد وچ آپ ٽيندا ڏک يائي يائي.

❋

خبر سو ڪؤن لي آويگا عشق الله اسرار درد بن،
انت نہ پايا بحر برھ ڪا دم دم شور مچاويگا.

درد پيادم امت گمت ۾ جان جسم لڙھ جا ويگا
اگن گگن گم گرجت گرجت بوندن برشت بھاويگا
نانڪ يوسف يار بيرنگي دوست ڪا درشن پاويگا

❋

دين مذاهب ڪو ڪي جانون ڪيسو همرو ڪام هئہ

مست پيالا هر گر مجھ ڪون مئي محبت ڪا جام هئہ
قدم ڪي چارون طرف تسي جس توبھ ترڪ حرام هئہ
سمجهن معنيٰ عشق اشارت ڪي ثابت اسلام هئہ
بيچ شروع ديندار ڪهاون قوت گذار تمام هئہ
اوران نون ڪيون هو وي هدايت اس ڳل ڪا ماتام هئہ
وير پر ان اور تين ڪتابون پوٿي پنٿ تمام هئہ
ڪول ويکو فرقانون تم ني سانچ ڪهون سترام هئہ
عشق بشارت ڪھ ڪون ڪهيئي ڪنبت ڪيسر ڪام هئہ
نينهن فقر ڪرڏيان لايا عشقا آپ امام هئہ
ملا هندو سي ڪرن مسلمان ميمڻ اس ڪا نام هئہ
ڪلمي گو فرهو وي ڪافر اڳ وي اس بدنام هئہ
نانڪ يوسف يار شريعت مشڪل عرض غلام هئہ
وحدت ڪثرت سير مچايا برھ ملامت مام هئہ

Gul Hayat Institute

✽

اسان تي الله نبي ٿيندو راضي ٿيندو راضي
ڪوهه ڪندا هڪ ملان ٻيا قاضي

هير ماڻهيان ڪنون مسلي بچدي، دل ڪيزيان دي مول نہ ٺهندي،
رانجهو رمزين نال جو هوندي، عشق بڻائي بازي بازي،

عاشق عقل دا جهٽ پٽ جهيڙا، هير چڏي ڳئي ڪيڙا پيڙا،
هٽ هٽ هوسين ميڙا ميڙا، غوث لڏي ڳئي غازي غازي،

عشق سڄڻ دي مچ مچايا، درد پرين دي دونهان دکايا،
سور سهڻي دي هن سوادا، عشق دي اڳون عقل ري آري

آکي ميان يوسف وتي ويڳاڻي، درد سجن دي ڪئي ديواني،
لڳو عشق ٿيس مستاني، طلب سانون تازي تازي

✽

بن بن آيا هادي رنگ لايا
مڻن واري لک واري سائيان

ڪيهي ڪيهي ويس بنيدا، ويسان دي وچ آپ ڇپيندا،
هر مظهر سهڻي ياردیان جائيان
ويک اسان وچ حيرت هوندي، ڪٿهان هسدي ڪٿهان روندي،
لايان حسن بهيران لائيان
درد حسن ديان فوجان فوجان يون دريا ديان موجان موجان
چوڦير ڇٽيان عشق هوائيان
تانگهہ لڳي تن محبت موڪان وچ ڪي رهڻا هادي جهوڪان
دل وچ ڏمان عشق مچائيان،
نانڪ يوسف ياري ياري، دم دم دل تي زاري زاري،
هادي سچي سب اڳهائيان،

Gul Hayat Institute

❁

بن بن آوي ميري من ڀاوي موهن صورت مالڪ والي
هادي صورت محمد والي.

نتشنون نتستا نقش بنيندا، يار رنگيلا سوء رنگ لائيندا،
طرحان طرحين ڏيندا ڏکالي.
ڪيهي ڪيهي حڪم هليندا، هڪ سولي پڪڙ ذبح ڪريندا،
سهيون سهڻا يار خيالي.
عرب عجم جل ٿل ۾ بن ۾، گنگا جمنا بندرا بن ۾،
هرجا فردا مست موالي
هسي هوونڻ گم ٿيوسي، دل اناالحق هل پپوسي،
هئہ ڏڌا درد ڏمالي.
نانڪ يوسف يار جو پايا، دوست درازي الله ملايا،
ٿيا بخش برهہ برحالي.

❁

برها خدا ڪي واسطي ول آوين ول آوين
ڦيرا پاوين واسطي مولا ڪي

بن تيڏي ناجيندي جندڙي، مڙ ڀالين نماڻياندي حال تي
دير نہ لاوين مک وکاوين سگها آوين اناکي

تن من تيڏي تانگھہ ملڻ دي، دم خيالي تساڏڙي خيال تي
ڳرڻ ڳاوين سک پاوين نيڻ چاوين چراکي

درد تيڏي دي تن من هولي، ويک ميڏي نہ عيب افعال تي
لٽڪاوين چٽڪاوين، دل چاوين نہ چوراکي

تيڏي درسن دي مٺن بکياري، جيوين بنگ شمع دي جمال تي
گهنڊ چاوين مشڪاوين نيڻ لاوين لاکسي

Gul Hayat Institute

يار يوسف نون تانگھ تساڏي عشق تاتيڏي شڪال تي
لي جاوين دل لاوين، ايوين پانوين پنواڪي

❁

ٻسمي ولا ڪؤن بيراڳي، جنهن دي نال ميڏي دل لاڳي،
هي ساڳي رانجهو چاڪ سنيون.

شاهي چڏ ڪي تخت هزارا آ ڪر مليس راوي دا ڪنارا
ويکڻ آيا سير نظارا، محبت دا مشتاق سنيون.

ونجهلي وڄيندا مٺڙي ٻولي، تنهن دي قدمان تئون مئن گهولي
دکان دي چاڙدي چولي، ڏاڍا دردناڪ سنيون

بيخبر مئن آهيس آياڻي، عشق جوڳي دي ڪيتيس جوڳياڻي
اگڻ آيا هير نماڻي، صاحب اصل عاشق سنيون.

چپ چپاتي پايس جهاتي، ميڏي نال ڍولي لئون لاتي
ڄاتي سهڻي رمز سڃاتي، وڃ وصل فراق سنيون

يوسف رانجهن يار پڇايا، ديس اساڏا الله وسايا
ڪل سيالين وچون چڻ چايا، شاهد هي حق پاڪ سنيون.

❁

آوندا نهين سو سڄڻ الانودا نهين،
کهڙي ڏوهه پاس ميڏي سڄڻ آوندا نهين

محبت تساڏي مٺڙي اعليٰ شڪر گنج،
هس هس ڇپا وي آپ چشم چاوندا نهين.

ديدار ڪارڻ دلبر مشتاق مرن تا،
چڪن چاڪ ڦٽ فراق محرم پانوندا نهين.

Gul Hayat Institute

وهوا تساڏي چال عجب يار ڏني سون،
مشتاق نال يار ڪل الانوندا نهين.

نانڪ نماڻا بردار چاڪر غلام دردا.
تجهه بن خيال اور يوسف پانوندا نهين.

❋

اها عشتي دا حال جو شان وچ حال،

مهر بحال الله پرت پال
پيا سڀ راهان گم ٿيان، برهي رهه رهوال
جي تون چاٽين صحيح سچاٽين، نبوي مي احوال
جيئي سنباهن سر سوليءَ تي، نهاندا قرب ڪمال
موتو قبل انتموتو سهڻي عشق دي چال
ساز سيئي سهڻي وچندي، مول صحيح ڪرتال.
نانڪ يوسف يار عشق سحي قبل قال.

❋

آج سجن ڪيون نه آيا هي
ڪس ڏوتي ني ير مايا هي

پڇ پڇ رهيان ٻانڀڻ جوتشي،
ڏاري نون ڊرايا هي.

دم دم آندا ڪيهي گناهون،
آج نه ڦيرا پايا هي.

عيب اسان وچ لکين هزارين،
سر تي بار اٺايا هي.

Gul Hayat Institute

لاتقنطو تا فرقانون،
دلبر آپ الايا هي.

درد فراق سجن سهڻي ڪا،
محبت مچ مچايا هي.

سوز فراق ميري من بن ڪي،
برهي جوش جڳايا هي.

برھ سندا مئن پاوان نپايا،
طوطي تن من الايا هي.

آوي جاوي سجن ڪي پارون،
لک تورا ڳرل ڳايا هي.

نانڪ يوسف نينهن ڪي نوبت،
عشقي طبل وڄايا هي.

❋

آءُ وي سجن ميري ڪر ڪائي ڪاري

واسطي رب دي ڪرونگي مئن زاري
ڳل ميري ڳاري اڇي تيري ياري
ٻوهي تساڏي مئن تان پٽيان، لي ڪي تيري تاري
دردان ڪي ماري، ڪرو چا ستاري
ڪرم رحم دا حاڪم توهين، تيري هي اختياري
ڪؤن مئن بچاري، تون صاحب غفاري
حال اساڏا معلوم تين نون، سائين سڌ ساري
ڏيوو دلداري، يتيمان نون ياري
ميري دل مطلب، تيڏڙا توهين برھ بهاري

Gul Hayat Institute

گل گلزاري سدا هو .وي ساري
نانڪ يوسف نون سڪ تيري رو رو پيپچڪاري
مارن چوڏاري بي اختياري

❁

اوران نون ڪي سمجها ويگا سمجها ويگا من ٠لاويگا.

تمري ساٺ نہ دوا ڪوئي چلدا، گياني گيان اسي ڪر ڳل دا
يار سچا هڪ هي رلمل دا، نال يقين شھ پاويگا.

حق حقيق ڪا ڪؤن پڇاڻي، بندي خاڪي اسين نماڻي،
درويشان دک آپن ڄاڻي، بيدردان آگ اويگا.

ڪيسا بايا دور رماني، ڪوئي ڪسي ڪا ڪهيانہ ماني،
سمجهن ناهي فقر اگياني، آگ انهان پڙڪا ويگا.

ويکڻ لوڪ عاشق بن الله، ڪيشوئي ڪرتون طلب تسلا،
مار الار خارج سرڪلا، دير نہ دم فرماويگا.

پڪڙ حليمي حال حقاني، اور تماشا فاني فاني،
داس غريب هون من نماڻي، مهر قدم دم جاويگا.

پنٿ گرنٿ ڪتابي مسالي، عشق الله بن روڳ رسالي،
پنڊت پڻي دل والي ڪالي، مهر نظر من پاويگا.

نانڪ يوسف يار اوهين تون، هادي هڪو هڪ مهين تون،
هر نہ اسي ۾ اسم توهين تون، هر جا حڪم هلاويگا.

❁

ايهہ تماشا ٠ ديڪا تا چل اڳلا ديڪون پار پار
جنجل جال اٽاهين مشڪل دردان دي سر بار بار

Gul Hayat Institute

ڪيتم ڪانہ ڪمائي، گذر ڳئي ھي عمر اجائي،
وتيس وچ آس آسائي، توبھ زاري زار زار.

ڪرت ڪچي ھون عبيان ھاٽي، ھادي چاڙھار تون جاٽي،
تھمت ڪرسين معاف آرياٽي، ضامن علي چار چار.

بوبڪر شاھ عمر عثمان، نال پنجان دي شامل اسمان،
نسبت بازي وچ يڪ جسمان، نھين تفاوت وار وار.

لانقنطو صحيح اشارا، سڻ تون عاشق يار پيارا،
مرشد سائين سخن سچارا، ھمت ھر دم يار يار.

جنھن دي ھجر فراق ۾ ماري، تاري اس دي تن من تاري،
سھڻا آپ نباھي ياري نيڻ وھائن نار نار.

نانڪ يوسف نورنرالا، اٿ نہ پھچي اوءِ رسالا،
غيرت واليان دا منھن ڪالا، منڪر دي سر مارمار.

❊

الله ياد ھو وي پيا ڪڻن ھو وي

ميري من سيباندا سڄڻ سو سيباندا
جو دم دم سنڀالا مٺا يار نالا سھڻا سوچالا،
چلاندا ھلاندا
اصل مٺن سوالي سوالي خيالي رھ رھ خوشحالي
خوش آندا ياندا
فدا رھ فراقي سدا دردناڪي عجب ھي عشاقي
ھساندا رئاندا
برھ بيقراري نھين اختياري سمجھ ڳالھ ساري
سھاندا مٺاندا

Gul Hayat Institute

درد ۾ دکايا ڪرو گم ڪايا ڀولا ڀول مايا
اڏاندا ڪلاندا
جو مرشد نگاهان پناهان اساهان نماڻي ني شاهان
تاندا دکاندا
ڪھ يوسف پارانا دونون نون يگانا مئي مست خانا
سچاندا پلاندا

❊

اچي فقر دي چال، رهندي اپني صاحب نال

ٻاجهون عشق الله دي يارو اور نہ ٻيون خيال
مايا موڙي محبت ري دي نڪا شئي شڪال
صورت سرت گيان گروڪا، ٻوٽا ٻيائي ٻال
من ۾ موهان پاءِ ڪي ڏيکو اندر ٻاهر لعل
ڪمر توڪل پنڌ ڪي چلدي، تڪن ڪوھ ڪشال
شمس الحق منصور عطاري، هي انهاندي حال
جنهن ۾ آوي سو دم ڇاٽي، اها وقت وصال
ڪڏوت گودڙي ليڙ ڪيتران، ڪڏوت شملي شال
ڪڏوت هاٿي ڏانگ ڦيراوي ڪڏون روٽي دال
عشق ٻجهارت بن ڪي آيا، الت بلٿ هرتال
بيد پران ڪتابون ٻاهر، مشڪل سمجھ محال
آپن آپني اچرج آيا، بات عرب قيل قال
نانڪ يوسف ياري ري ٻيا، سڀ ڪفر ڪمال

❊

پلا ميڏا يار وي چاڪ ڪيهان پل ۾ بنانونْدا

مست آواز غيب خيالون، ڳجهيان ڳجهيان ٻوليان سنانوندا
جوڳي پوڳي مرلي منتر، ڳوڙهي ڳوڙهي يسمي لڳانوندا

Gul Hayat Institute

دردميڏي دل اس حيرت ۾، ڪيوين ڪيوين رخڙا ڇپانوندا
وٽج ورهه دا ڪرڪي آيا، رنگي رنگي رمزان رلانوندا
نانڪ يوسف ياردِيان چالان، سهٽيان سهٽيان رانديان رسانوندا

❋

پلاوي رانجهو سانون ٻهون وي ٻهون.
من پانوندا ساهه سيبانوندا

نيڻ نماٽي سڪ سڪ ملدي هجر و صالئون روندي ڪلدي
درد مين ڪس نون توين ڪهون وي ڪهون
دم آوندا عرض بلانوندا
مئن ڳل اصلؤن تيڏڙي ڏوري زلفان والي زوري زوري
سوز انک نون دل سهون وي سهون
جو سيبانوندا آگڻ آنوندا
معشوقان ديان لک پلايان روز ازل ڪنون ديدان لايان
آهون اسين انهين ڪا دوست آهون وي آهون
سوا گهانوندا حق فرمانوندا
نانڪ يوسف تيڏڙي چولي دامن لڳڙي ازلي ٻولي
عشق ۾ سدا تيريْ رهون وي رهون
ڳڻ ڳانوندا دل لانوندا

❋

پاءِ ڪڙيان ڳل ڳاري در تيڏي يار سهٽا

Gul Hayat Institute

طرفون تيڏي سر تي چايم، ساري خلق خواري
عشق تساڏا اسان يتيمان نون، ڏيندا شهر نيڪاري
تون تان صاحب ساري جڳ دا، سرتيڏي سرداري
نينهڙا لئيندئين آپ ڇپيندئين مونجهه اهين مين ماري
نانءِ الله دي مئن نماٽي نون، دوست ڏي ڪادلداري
ڪل الايو ناگهنڊ پايو نال اسان يڪ واري

❁

پريشاني حيراني عشق آوي جنهن دل لاوي

بار غمان دي باري باري، عشق حسن فوج قراري
مار جوا وي سو حق پاوي
هڪدم بيحد چينيا بازي گيان گروين حيلا سازي،
ڪول وڪاوي پيد بتاوي،
سرعشاقان حڪم هليندا، آپ اناالحق نعرا مريندا،
سوز اناوي جنگ آڙاوي،
عاشق عشقؤن فتح ڪريندي ناز محبوبان مست چليندي،
ڦيرڙي پاوي لوڪ پنيلاوي،
عاشق سيفي ڪيهي ڪيهي لوڪ سٹايان عجب جيهي،
مرد اناوي ڦڪڙي چاوي،
نانڪ يوسف باري ياري عشق هادي دا زوران واري،
سدا آوي من پرياوي

❁

يار مين صدقي صدقڙا جانونديان،
سهڻا تيري حسن جمال سهڻي چال چال تون.

برها بي اختياري ڏيندا فوج حسن دي زور چڙهيندا،
ڏوهين ابرو هلال چشمان پال پال تون.
مشتاقان نون مار جويندا حسن حياتي دل بخشيندا،
ڪيتا ٻيڙ نهال چيري جهال جهال تون.
عاشقان دي دل تيڏي تاري برهہ تساڏا باغ بهاري،
تيرا خاص خيال ڳجهڙي ڳالهہ ڳالهہ تون.
يا يوسف دل نون دم دم زاري صورت تيڏي راهي بکياري
نيرا عشق اڪال هادي حال حال تون.

Gul Hayat Institute

❋

جوڳي آيا جوڳي آيا ول جوڳي آيا
سهيون مين سڄاتا يار تا ساڏڙا هيئي

نال اسا ڏي درد يارانا عشق تا آنبھ لايا
بر ۾ ڪيتس ڳالهين ويهي

حال اسان هادي والا چمڪي چشمين جايا
لک صلاتان نقطي سچ سيئي

دم دم دل تي يار اسا نون مورت مهرين مايا
دلين پاتا پيچ طرف تهيندي پيئي

عاجز بندي دلبر دردي جنهن جو چيتڪ لايا
بينهن ناتا شڪر اهيئي

نانڪ يوسف يار رنگيلي سو سو رنگڙا لايا
دل حق چاتا ڪيئي سمجهن ڪيئي

❋

جادوئڙا بن آيا سهيون رانجهن جادوئڙا جڙ آياني وهوا

هڪ جو جوڳي تخت هزارون جهنگ وچ آيا نديان دي پارون
مرلي سو سوز سنايا
درد ڪهين تون بئنسري وڄيندا پڇدا سالين هنجڙيان هريندا
اپنا سو ديس مٺايا
دم پئي وچ آسيالين، صورت چاڪ دي سڄ ويک چالين
چشمان سو سحر چلايا
يوسف صاحب هويا بکياري، هير حسن دل تهنڈڙي ياري
برهون سو ييک بنايا

Gul Hayat Institute

❋

ٻيري جوڳي آندا ڦيري، ڦيري ڏيندا سهيون واهه

هسديان رسديان ڪيڙي ڏسينديان بن ڪيڙي ٻن ڳالهين سس ديان
ڪري عشق دي ڪؤن نبيري نال نيندا

يار ميرا ري ڪن جهن جوڳي جوڳ ڪماندا برهين ٻوڳي
ديري مئن دل ديري ڏن سنيندا

هير نماڻي چاڪ ٻياڻا موهن من ۾ يار سماڻا
هن پيڙي جنجان پيڙي جسم اسيندا.

نانک يوسف يار مهيندا، غمزي رمزي ناز تهيندا.
ڪل سيالين تہ حيرت هيري عشق نچيندا

❋

جسني بارا چايا هئي عيبدار گنهگارون ڪا

عمر ساري بدڪاري ۾ هم سارا ڪچ ڪمايا هئي
اصلون مين بدڪاري ڪو پيءَ اپني دامن لايا هئي
روز ازل ڪنرن مرشد مينون پيالا عشق پلايا هئي
اس ڪي بي اختياري سر پر شوري شور سوايا هئي
جون معصوم اياڻا بالڪ ڪس رنگ بيخود رايا هئي
عاشق سين بيرنگ عشقا ڪيلت ڪيل ڪيلايا هئي
رمز عشاقون ڪي ڪؤن بوجهي عارف بن ڪهايا هئي
سهو سڪر ڪي ناحد ڪائي هاتف يون فرمايا هئي
وحدت ڪثرت سر سبحاني النا رنگ رسايا هئي
خيال احوال بيرنگي دونون عجب تماشا لايا هئي
يوسف يار محبت مولا من ۾ مرشد پايا هئي

Gul Hayat Institute

✼

تون وهلڙائين ول ولين دلين دي ڍولڻا نا چر لاوڻا هيئي

ڇڏ چو ٻارا تخت هزارا مڙڪي ميڏي جهوڪ ملين
واسطي رب دي رانجهن سائين دور اسا هون نہ چلين
طرف يتيمان اوڻ والي دوست دلاسڙي گهلين
قرب تساڏا بديان بخشڻ نظر مهر ٻال ٻلين
يوسف يار ماهي دامن پر عشق اواگهين جهلين.

✼

تون محبوب دلين دا رانجها سانجها هير مهيندا
تون مقصود دلين دا رانجها

تون تا صاحب تخت هزاري سڀ سيالين وارڻ واري
تيڏڙا چاهہ چهيندا
ونجهلي ڏي ڪن وهہ واهہ ميرا ڦوڪ سٽاوڻ وعداتيرا
مئن تورڙي ڪوڪ ڪهيندا
يوسف يڪدل رانجهن ياري هير نماڻي عشق اجاري
پريتم پريت پهيندا.

✼

Gul Hayat Institute

ٻائي ري خبر سنائو ڪا اسانون پرديسيان دي

آءِ پرين مهرؤن اڱڻ اساڏي پلپل ڦيرا پائو
يار سهڻي دي آوڻ والي گجهڙي ڳالهہ الائو
مئن مشتاق اسي دل ماندي جائو تہ وهلي آئو
نانڪ يوسف يار برهہ بن چاهہ ٻئي سڀ چائو

❊

ٻهون مني اسان هون سچي تساڏڙي ڳالھ يارو

دل لائيندي هون تيرا برھ بحال يارو
سچ تسان سچو عشق تساڏا جو سئو سئو چليندي چال يارو
مرن جيوڻ دا غرض نہ ڪوٽي خاص تساڏا خيال يارو
جتان ڪتان مرشد سائين هو سون قدمان نال يارو
نانڪ يوسف هئي تساڏا دردا سُڪ سنيال يارو

❊

پلي آوي جهنگ سيال ڇوڙڪي جا مون تخت هزاري

تانگھ سچي دل تنهن دل تانگهي جنهن دا درد وصال
آڻ ڪي ڏيندا اشاري
اڳي آدم ڪنون نال هادي ديہ آها دل دا قرب ڪمال
آوي ڪريندا نظاري
وير تي ٻابل دي ڪاڻ نہ ڪائي لڳڙي درد ڏمال
نوبت نينهن نغاري
جٽ اساڏا دلبر وسدا سچي تا يار سوال
جاسون جو ڪهيا پياري
نانڪ يوسف يار ماهي دا هڪو هڪ خيال
ول ول وارڻ واري

❊

Gul Hayat Instutute

پلا آوي تخت هزار پار تي جاٽان بيبادي

وچ ڪي رهسون راج ماهي دي لنگھ ڪي راوي دي ڪنار
جال جٽاهين پاڪ ٻہاٽين مستومست پڪار
ڇوڙ چناهون جنگ سيالين رانجهون ويکون جئو پار
ورهئون ونجهلي ڪڙا وڄيندا دردان لائي تنوار
نانڪ يوسف يار سچي دي برهي ڪيتي بهار

*

تون اپنا فرب سجاڻ ڏوليا صاحب تخت هزاري دا

ڳم دم دل تي يار اسانون تيڏڙي رمز رهاڻ ڏوليا
مالڪ مين بدڪاري دا
توين رحم ڪري ناڪوئي اها ملڪين مشرڪهان ڏوليا
ڪل تي قدم قراري دا
نال اکين دي رانجهن سائين ڪٿيان دا ملين پاڻ ڏوليا
رستا راوي دي ڪناري دا
ويڪڻ تيڏڙا تيڏڙي نالي رک روشن دل اهجاڻ ڏوليا
دو جڳ نور نظاري ادا
يار يوسف نون عرض اهوئي اپٽي پرت پڇاڻ ڏوليا
هادي سائين جڳ ساري دا

*

من صاحب کي ساٽ رلٽا هو ساٽ رلٽا
جي جينا جڳ جوٽ برھ بن اک پل ڤاني جلٽا هو چلٽا

موھ اهنڪار طمع سين تياڳو ٻوجھ ٻجهو ڪجھ پائي جي
ڪام ڪروڌ برو پسارو پائو بريم ٻڌائي جي
چاھ چڪي اس هاٿ نہ لائو پلٽا جي من پلٽا هو پلٽا

ٻاهر جيوڻ نہ پاوهين سوڏر جس هردي گر ٻاٽي
محڪم مورت من ۾ مرشد جون جل سورج پاٽي
الک الک اپار جنب هئڻ جلٽا اب جي جلٽا هو جلٽا

نانک نينهن سچي گر پياري ڏماں ڏم مچائي هي
اناحد نوبت زور وڄيندا خاصون خاص خدائي هي
يوسف يار مريندا نعري جهلٽا ڪيا ڪوئي جهلٽا هو جهلٽا

Gul Hayat Institute

✽

مينون دل ۾ درد ديان ڏمان مچيان
عشق سچا ڳل سچيان

رانجهن هيرنون چيٽڪ رلمل ميان
برهه هوائين تان بچيان
جهنگ سيال داسانگ نہ ڪوئي وي ميان
کهہ ڪيڙي ڳالهين ڪچيان
عشق جنهان سر وارد هو وي ميان
سي وچ رمزين رچيان
چوڙ چناهان واري چلڻا وي ميان
چاڪ چاري جٽ وچيان
يوسف ياري ۾ يار بهاري وي
ميان مرجيوڻ آئتان اچيان

✽

ميري من ديان ڪون سنيگا پيءُ بن پوڪاران

دمدم دلبر ميڏڙي دل تون طلب تساڏڙي تانگهہ تنواوان
حاضر ناظر نال يتيمان عشق تيڏي ديان هون هونگاران
عاشقان دي سر موج برهہ دم برسن بادل پون ڦوهاران
عاشق سهندي نہ ڪو دنيائي گونا گوني درد جهونگاران
يوسف يار راحب جنهن حق دي تنهن دل نون نت باغ بهاران

✽

ميروني سهاڳ ياڳ ماهي رانجهي دي الست دعا ڳيان

رانجها صاحب تخت هزاري چاڪان بن ڪي ڪٽيان چاري
ڏوهين راوي سبز ڪناري ونجهلي تنوار سڻ ڪي جاڳيان

Gul Hayat Institute

رانجھا وسدا نيڙي نيڙي عاشق معشوقان دي ميرِ
دور رهي ني کيڙي پيڙي رمزان رانجھڻ نال لاڳيان

جاني ميڏا جواني ماڻي مسڪينان دا قدر سڃاڻي
آندا اڱڻ سهندا پاڻي کهہ کيڙيان ديان ڳليان اپاڳيان

يوسف سهڻي يار دي ياري محبوبان دي بريت بياري
سياليان اس تون وارڻ واري عشق دي سهاڳ سهاڳيان

❊

يار پرچائين مڻن جاني پرچائين مڻن پيا نون مناندي

ڳل هٿ پلڙا ڳالهہ ادب ديء گهول گهمائين آپ گهول گهمائين
باندر پولي مڻن تيڏي دردي ناٽ بنائين سوء ناٽ بنائين
معاف مهين تون ڪر تقصيران عيب نہ پچائين ميري عيب نہ ڇپائين
درد اهين وچ مڻن درمانديء درد وسائين يارا برهہ وسائين
نانڪ يوسف هن وڇوڙا آء تا ملائين پلامڻن تا ملائين

❊

ٻاپان پري ڪاري هماري پاپان پري ڪاري تينون معلوم ساري

رحم ڪرم دا تون تان صاحب مين هان اوڳڻ هاري
چاهہ محبت دم دم دل نون تيري مهر ستاري
عشق تيڏي دي گهٽي گهٽيري هو وي نظر بهاري
عيبداران دي عيب ڍڪيندڙ تون سرپوش بساري
ڪؤن منديان معاف ڪري تو بن سوء بديان بدڪاري
توڙوعن تيري دامن پڪڙي يوسف عرض بچاري

❊

ڍوليا تيڏي نيڻان دي ڳالهين من پانو نديان
من پانونديان پرچانونديان

Gul Hayat Institute

نيڻ تساڏي ٻاون جهاتي ميان دليان نون ڏيون حياتي
وهہ سهڻيان برهہ بچانونديان
گوڙهي ڳوڙهي شور شرابي سانوري بانوري مک مهتابي
هن سامري سحر ڪمانونديان
جادوگرياں ڪيهان ڪيهان چشم چلاون عجب جيهان
سي نال اشار لانونديان
اکيان وچ تيريان جهوڪان مشتاقان نون ڏيون نوڪان
هن مهرؤن مينهن وسانونديان
يوسف يار ڏي ديدان ساري نال تساڏي ميڏي زاري
سڻ سهڻي يار سهانونديان.

❊

دوستاندي باجهون ڪيهي گلزاري
باغ بهار بسنت بهاري چڪاري

ڪي خوش آوي دل نهين ڀاوي
گل ڦل ہوبي سبزي ساوي
جا دل هجر فراق دي ماري

چمن جمن دا واس ڀلا سا
من نهين ڀاندا اور تماشا
سهڻيان دي حسن هزاري جا ماري

تياڳ صفاتي هووڻ حياتي
درد جسم دا سير صماتي
سڻ تو عاشق شوق شڪاري

نانڪ يوسف شهہ دي لهريان

Gul Hayat Institute

دوزخ جنت جاڻ توں زهريان
بن محبوبان مياري بيمار.

❁

لڳڙا نينهن تيان ويکو بئسري واليان دا

سر پر سونهيں سرخي ساوي حسن هادي دا ڏم مچاوي
سهڻا سهڻا ناز جلاون ڳوڙهي ڳجهڙي ڳاليان دا

سڻ گفتاران برهه بهاران گهير حسن دا عشق پڪاران
ويکو ويکو چشمان چالي واري انهان چاليان دا

هٽ سوواهي بيپرواهي مارڻ معشوقان مهر الاهي
سچي سچي مار جاوان جيتي رڻ اڪاليان دا

باغ حسن دا يوسف کليا عشق دا هوڪا هر دم هليا
محبوبان دي ٽولي ٽولي واري جهمڪ جهاليان دا

❁

دم دم اسا ڏي دل تي سڄڻان ديان ڳالهيان
يڪ خيال مينون محبوب والياں

مخمور مست چلدي پر جام پي ازل دي
ڪرندي سي ڪم قتل دي چشمان لاابالِيان

جو دم حياتي هووي رهه يار نال آوي
اها ڳالهه دل ڪون پانوي هن گلم غاليان

ڳجهيان ڳالهيان ڪريندئين ڏاڍا فراق ديندئيں
مرڪڻ سي تير مريندئين ڪرناز جاليان

نانڪ نماڻا سوالي يوسف سدا موالي
تيڏي نينان دي رمز نرالي سچل سڪاليان

Gul Hayat Institute

*

ديدان درد پيالڙا پيتا وو وو آندا مرلي وڄيندا
ميرا من ميتا روندا بئنسري وڄيندا

هم هي پل پل يار سجاتا الله اندر درد دکاتا الله
عشق اناالحق ڪا پريم بيتا
سيان مئيان سر پر هسديان الله آپ ڪيڙيان نال رسديان وسديان الله
ٽٽ ڳئي نينان والي تار مجنون ڪيتا
نال رانجهي دي ڏيان ڏما ڏم هي ڪيڙي پيڙي تون روح رمارم هي
مرشد محبت نال ساهڙا سيتا
ڳڙ رام دي رنگ لايا الله هادي محب ملايا الله
امر تنهين داتهدل ليتا
نانڪ يوسف نون سوز ماهي دا الله وچ درازين شوق شاهي دا الله
رچ ڳئي رگ رگ تار الله الله ڪيتا

*

دم نہ ٿيون دليگر دلبر آوٽا وهوا
مينون قسم سچي پير درس دکاوٽا وهوا

آڪر ڪانگ ڏني متاڳي جند مئي ميڏڙي جاڳي
تي دودوءِن دل سڏير شڪر پلاوٽا وهوا

ساه پساهون تي سرهائي خوش خبر معشوقان آئي
تي شاڪر شاه وزير آ ڳل لاوٽا وهوا

مئن تا آهس عيبان هاٽي آيا اپنا قرب سجاٽي
فائق مرد فقير ڀهون من يانوٽا وهوا

لاتقنطو سچادلاسا پر تقصيران حق پر واسا
عقل پلي تدبير درد بچاوٽا وهوا

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف يار پيارا رحم اسي سڀ سر نيارا
هي صاحب قرب ڪبير ساهه سيباوڻا وهوا

❊

عشق ذاتي ڪون هي ڪيا ڪريندا ڪام پيي

آ جنهين ڪون گوش ڏيندا پهلي تنهندا هوش نيندا
زهد تقوي ڇڏ وي يار ڪٺ ڪفر اسلام پيي

کهڙي کهڙي ڪم ڪريندا مشتاقان نون موت مريندا
بيرنگي سڻ سهڻا يار زلفان دي گهت دام پيي

مستي دي هي موج جنهان تي، قتل هر دم هي تنهان تي
ڪيا انهان دا حال وي يار صبح شام قتلام پيي

جادوگرا جادو ڪيتوئي خيال يوسف دالت نيتوئي
اپني درد دا سهڻا يار چا ڪيتوئي غلام پيي

❊

عاشق شهادت ڪر قبول رک فنا دا خيال پيي

اهين صورت دا ڪرنه وسارا مار اناالحق دا نعرا
وحدت اندر ڪر وصول بن وصول هرحال پيي

موج زوران زور آسين جسم خاڪي لوڙهه جا سين
نينهن ڪريندا نزول دم هڪ هڪ سال پيي

ان في فنلي اشارا سخن هڪ سڻ تون سجارا
ايوين آڪيا رب رسول جسم هڪ جنجال هي

عشق آ آنبهه ڪريسين سير سي عالم ويکيسين
سر يوسف دا ڪر قنول پڪڙويسين نال پيي

Gul Hayat Institute

❊

سر عاشق اختيار هئہ دست معشوقان شهادت

گم ڪريجي هو وڻ هستي جا مريجي من دي مستي
عشق دا اقرار هئہ ترس نا، سرچا ملامت
عشق دا جو دم مريسين ڳالهہ پڇلي ناڳڻين
سر تنهن سردار هئہ اي هي عشق دي امامت
عشق عطارتون صدقي جاوان اس دي همت دي ڳالهہ ڳاوان
جنهن جهلي تلوار هي عشق دي سرتي سلامت
سڻ وي يوسف عشق اشارا مار اناالحق دا نعرا
جامر سر سئو وار هئي ٿيو الله ري مانت

❊

اپني بني بنائي تيري قدرت آپ ڪريم توهين
صورت آدم وچ ظهورا رازق رب رحيم توهين

صاحب عجب وڏائي تيري ذات صفات نوانوي رنگ
آتي هو ڦر جاتي هو شهہ تهہ تهہ وچ قديم توهين

هندو ڪؤن مسلمان مومن نيڪ اگر بدڪار کهون
معاف ڪرو تقصير الايا! سميع بصير عليم توهين

استغفار پڙهان لک واري غير خيالون توبهہ زاري
مشڪل عشقا رانا ياري راحم رحم رحيم توهين

تيرا راز ڪسي نہ پڇاتا ڪٽنب قبيلا تاتا ماتا
هادي مرشد رهبر داتا حڪمت ڪل حڪيم توهين

وحدت اندر غرق ٿيوسي بيخبري وچ برهہ نيوسي
درد سي پيالا زهر پيو ڪل ڳل وچ ڪليم توهين

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف يار هزارا روشن مرشد نور نظارا
اندر ٻاهر هو حق سارا شاهه حليم عظيم توهين

❊

خيال تي خبردار رهو دم چابڪ عشق سوار رهو
دم دم هو حق نعرا بيشڪ هادي سين هوشيار رهو

دنيا دين گذر ڪرماني ڪهيا مرشد ذات رباني
قادر قطب حقيق حقاني سبحاني سوپار ڪهو

آپ ڪنون پڙهه استغفر الله توبهه زاري الله
عشق آيا لک بسم الله ٻي بت سو بيزار رهو

نانڪ يوسف نينهن نوازي دل درازين دوست درازي
راز خدا هم راز ڪي بازي نيشاپور ۾ سار رهو

❊

عاشق رهين عاشق رهين هادي يار دي ديدار دا

ويک حسن هادي والا ساري صفت نورءِ اعليٰ
گفتار دا گفتار دا
سڻ ڳالهه سچ هئه هئه اها آپ دا آڻ ڪم ڪيها
پيزار دا پيزار دا
دلبر ڪي درد ڪي خاڪ هئه ايمان اپنا پاڪ هئه
تڪرار دا تڪرار دا
هر جمال الله هئي يوسف سچا شهنشاهه هئي
مختار دا مختار دا.

Gul Hayat Institute

✻

ساجد رهين ساجد رهين هادي سچي درواز دا.

معلوم ڪيتا مرشد مني سارا قصا اياز دا.
ڪنهن ڪون آڪان احوال مئن برهه دي بياض دا.
يوسف رکين سخن ياد تون نانڪ نيٽان دي ناز دا.

✻

عشق امام همارا هئه هم دو جڳ يار نظارا هئه.

اور اسلام نه اس ڪا جانون اس ڪا سوز سڪارا هئه.
نيت نيتي جس ڪي پيڇي سجدا تس هر بارا هئه.
حاضر ناظر هو حق ويکين شائق شوق شڪارا هئه.
نينهن نماز گذارن عاشق زاهد زهد چمڪارا هئه.
ملا قاضي ڪون مشائخ اس رهه آپ وسارا هئه.
يلي امامت عشق ڪريندا جس ڪا پنت نيارا هئه.
پڙهه تڪبير فنا في اول اندر بقا اوتارا هئه.
هر صورت امڪان اسي ڪا صاحب لامڪان را هئه.
سؤ سؤ بازيان برهه بيرنگي حسنا وچ هرڪارا هئه.
نانڪ يوسف عشق الاهي دل وچ درد ڏڏڪارا هئه.
جنهن سر آوي خبر اسي دم ويڪا پار اتارا هئه.

✻

عشق بهاري ري من ميرا.

Gul Hayat Institute

ويک بهاري چمن چوڏاري .گل ڦل دم گلزاري ري.
گيسئون روپ جڳت بنايو ڪيلا ڪيل ڪيلاري ري.
هس هس ناز ڪر آپ ريجهايو برهين بات ٺياري ري.
نينئون بينئون ڪرتن من آيو آپن آپ هشياري ري.
دم دم عشق ڪيو منڙو واسي نانڪ يوسف ياري ري.

٭

نڪا ڪرامت ڪشف منيندي ڪنز قدوري هنر ٻڌيندي،
عشق سچا بادشاهہ دلين دا دم دم عاشق پئي جليندي

دين ڪ مذهب ڪفر مسالي اندر ڪوڙ ڪيتي منهن ڪالي،
رسوا رهندي چلدي چالي عشق پهون نڪار آٹيندي

عشق بنا ٻي سيڪا ٿاهي واحد شاهہ احد الاهي،
دلبر دي هون در دي گاهي درد بنا ڳالهہ نہ ڳٽيندي

نانک يوسف نينهن نشانا من ۾ ڪوڙئي مرشد معنيٰ،
دم دم عاشق زاري جانا نينان عشق هسيندي ڏيندي

٭

نيڪنامي سون نهين ڪام ميرا لگن لگي تن برهہ کي پڙڪي.

ڳئي ڪهان وت دينداري عشق اسان پيغمبر ياري،
هي پياسي جام ميرا عشق الهہ دا درياه ڏڙڪي.

عاشق هووي عشق سچاٹي جان جسم ڏونهين خيال نہ آٹي،
ڪفر سين تو هٽي سلام ميرا ديک دونان جهڙڪي جهڙڪي.

نانک يوسف اور نہ پايا عشق سچا دل آپ سمايا،
نام هٹا هر نام ميرا عشق مايوسي مرڪي مرڪي.

٭

Gul Hayat Institute

عشق الله وچ رتي ني صاحب نين سپاهي.
ميم وچون مک ظاهر هويا بسمي لاسر چتي ني،

بيد ڪتيبئون جي گن گاوين تہ هکو هڪ سرتي ني.
پيالي پر کر پيوين ازلي پرت سچي سي پرتي ني،
مئن مئن ناهي مرشد من وچ غير خيال يوسف کتي ني.

✽

هڻ تمري پال پليري ميرا حال نہ ڪوئي ڪوئي ڪوئي ري يارا.

مون ڪڇڻ ناهين ناهين ديري دم ديري،
صورت ساڳي تون سوئي سوئي سُوئي ري يارا.

هوڻ هستي مستي تيڏڙي پيري دم دم پيري،
پيري جوئي جوئي جوئي جوئي ري يارا.

عشق آوازون راز درازون سيئي سوءڻ چڱيري.
لاج انهان ڳل هوئي هوئي هوئي ري يارا.

بيڪس بردي تيڏي در دي ڳڻ ڳاوان عشق سهري،
سهري سوزؤن روئي روئي روئي ري يارا.

درد قطاران برهہ بهاران جل جل جند جان جيري،
جيري تيري نال لوئي لوئي لوئي ري يارا.

نانڪ يوسف ياري ٽوٽا نحن سمجهن نيڙي،
نيڙي نيؤن اوئي اوئي اوئي ري يارا.

✽

ڪيها ڪم لوڪان دي نال ڪيها ڪم لوڪان دي نال،
ڪملو ڪملو ڪملو.

صم بڪم هوڪي رهيئي پر عشقي لڪ احوال،
ڪيا جو ڪوئي جهڳڙي جهيڙي خوش رهڻا هرحال.
اندر ٻاهر آپن ڪيڏي آپي درد ڏمال،
گهر دنياوي جنگ اجائي گهر فقر خوش حال؛
هر جا هادي نور خدا خود بيحد حسن ڪمال،
سو لڪ عاشق غرق اتاهين آکڻ ڪيا مثال.

Gul Hayat Institute

بنا درد هڪي هڪ دلبر ڀيا سڀ غير خيال،
يوسف يار سچي دي هڙڪا نانڪ نين جمال.

❁

ڪون ڪي موڙن ڪڙيان وي ڪڙيان،
آهي مئن نون ويڇڻ دي جهوڪ.

طرف ياران دي قدم جي چاون راهه اهين وچ آپ جلاون،
سچي ڪدوت مول نہ مڙيان.
عشق واليان نون ڪاف ڪي ڪردي جي وچ محبت مرڪر تردي،
ڪيهہ نہ لاون ڪڙيان.
دردمندان سر موج خدائي مينهن مهر دي وسن سدائي،
جهڳ مڱ ساوڻ جهڙيان.
ڪيچ ڪنون وي ڪانگ اڏاندي حال سناندي جيءُ ترساندي،
مڙ نهين جاندي مڙيان.
تانگهہ جنهان نون يوسف سچ دي اور انهان دل محبت مچ دي،
سي گڏ جانب جڙيان.

❁

ڪچي ڪرت ڪئي مين ڪئي ڪار نہ ڪائي ڀلڙي وي ڀلڙي.

هادي اپڻا قرب سڃاڻي اڱڻ آيا عشق آرياڻي،
جيهي تيهي مئن نماڻي پئي ڳل معشوقان ماڙي وي ملڙي.

صاحب سانچا عيب نہ ڦولي ڪچي ڪار ڪهين نہ ڳولي،
ڀلا آدم وچ لڪ ڀولي هي معلوم تس ڪل ڳلڙي وي ڳلڙي.

بندا در گمراهي ڦردا ٽٻ ٽٻ غوطا ڪاڪر مردا،
بن هدايت حق نهين تردا دم هادي واهر ولڙي وي ولڙي.

Gul Hayat Institute

طالبان نون تس پرواسا سندر جوهر جيءَ ڪا ساسا،
لا تفنطو تن سچ آسا سڻ دوست دلاسا دلڙي وي دلڙي

نانک يوسف صاحب راضي عيبداران سر شاه درازي،
نال حقيقت رمز مجازي نہ ڪنهن عاشق ڳجھ ڳالھ سلڙي وي سلڙي

✽

وهلڙي ولڻ ڪي سجڻ بات ڪر بهاريءَ واري
پيءَ پيءَ ڪري ڪي پڪاري دل بيچاري زاري واري

ٻانيڻ جوتشي پڇاندي طرف تيڏي ڪانگ اڏاندي
تيري درشن واسطي ماندي ڪرڪا ميري ڪاري واري

چر نهين تولاوٽا سگهڙا ڦيرا پاوٽا
اڱڻ اساڏي آوٽا تو مهر ڪر ستاري واري

سڻ عرض دل پيارا يوسف آکي بچارا
بخشو نين نظارا ديدار گلزار واري

✽

ول چل اپني آپ هون مئن ڪئن ڪئن ڪو دوجها هي
احد احمد هو ها آدم بيرنگي رنگ اوجهاهي

سي ڪنهن صورت ۾ هو سهڻي روشن نين تا قاتل ڪهڻي
ڪاجر ڪاري من دي مهڻي سندر ڪي ڪوئي ڪوجها هي

من عرف سڻ صاحب ميرا نفسہ فرمان هي تيرا
ڳڙ ڳاوان مئن کهڙا کهڙا راز برهہ ڳجھ ڳوجهاهي

امر نهي وچ ڪوءِن جو آيا ڪفر اسلام ناهہ نهايا
شرع شريعت راهہ بنايا برج ڪسي ڪس بوجها هي

Gul Hayat Institute

انا احمد اپ الايا بلا ميم حق فرمايا
عشق الله تنهن طبل وڄايا سر صاحب جنهن سوجها هي

نانڪ يوسف يار پناهي لوڪ ثوابي اسين گناهي
ڪؤن شاه وزير سپاهي سمجه بنا جهجه جهوجها هي

❊

ڪي ڪرون مين دينداري رام سين دم رام هي
دل پر انحن شور عشقش ڪفر ڪي اسلام هي

دينداري عشق بن ساري خجالت هي خراب
ڪوڙ پر نت وو رهي ڪمذات ڪا جو ڪام هي

ڪفر اور اسلام دوني تم پر بخشش قاضيا
دين ايمان تمرا تم سين ڪوڙ حرص حرام هي

مذهب اعظم نہ جانون علت و ملت ڪهان
مشرب است رندي همارا شاه عشق امام هي

ٻاهتر فرقا هي ان ڪا ديکو ان پر ڪيا مزا؟
شوق بن هي شور شرارت ڪي ڪهون ماتام هي

عشق هي احوال نبوي جس اپر آ ڪي جهلا
دو جهان يہ بات بيرنگ ڳل پڙا جس دام هي

نانڪ اور يوسف ڪهان اسرار سي پير مغان
ديد م رک ديد دلبر عشق ڪا الهام هي.

Gul Hayat Institute

❁

صدقي ٿيوان صدقي مئن بردا شهر دراز دا

مئن لک واري واري جاوان اهين نيڻان والي دي ناز دا
ڏس اسان نون يار پياري دا اهين رمزان والي راز دا
ياد اسان نون دل تي محڪم سچا سخن اياز دا
پلپل پرڪر جام پلئيندا فائق فيض فياض دا
دل جو نيتي نيوڻ والي مار چنگل شهباز دا
نانڪ يوسف سگ ازل دا دلبر تو دورواز دا

❁

ول آتڻ ڪوءن آويگا آتڻ دي ڏينهن ڏون

نال الله دي اسا ڏي زاري پولڻ نهين هين هون
پهلي پوٽي ساڙ گهتيسان چرخي دي رين رون
ڳالهه اهين ڪون ڪوئي نہ سمجهي سمجهہ رکين عاشق تون
يار يوسف دا آتڻ لڳڙا نانڪ نهين ڪو مين تون

❁

سحر چلايا ڪيسا جادو لايا تيريان چشمان نوءِ باليان وي

حڪمت والي حيرت ويڙهي ديدان درشن وڪايا
چٽيان نوڪان نراليان وي
طالس افلاطون ويک ڪراهڻ سارا هوش گنوايا
انهان مست مواليان وي
فوج حسن دي سرعشاقان ڏاڍا شور مچايا
مار تيران بي خياليان وي
نيڻن يوسف يار ديان رمزان بي رنگي رنگ لايا
ڪيفي ڪجليان ڪاليان وي

Gul Hayat Institute

❊

حضرت عشقا جيءَ آنديان نون الله تسان نون آڻ ملايا
اڇا رنگ لايا

سهڻا سهڻي تيڏڙي ياري جان عشاقان وارڻ واري
دامن لڳڙي ننگ باري ڳل تساڏي مين هون پايا

مجنون نال تسان نباهي پاڇي درد مهشوق وراهي
مين پي تيڏي دردا سپاهي نال ادب دي عرض بلايا

ڪر هل شمس الحق پياري رحم تيري تن بر هاتاري
لطف تساڏي ڪرم اپاري شرف منصب تو ٿئون پايا

باجن باجي انحد گهوران مندر مانهہ عشاق ٽڪوران
مچ پريم تن اندر اوران تم هي ايسا ناچ نچايا

اصلئون آهس تيڏڙي گولي رچري باندر مئن وت پولي
رحم تيرا سرهو يا گولي يار يوسف نون درشن دکايا

❊

ڇڏ پروسو عشق الله بن اوران غير ياري

بيک بيرنگو رنگ ريلي سئو لک هوتي ساوي پيلي،
پر ڪر ماري ويکو پيءَ پچڪاري
اي جڳ بازي حيلا سازي عشق اکر اس ۾ حق مجازي
درد ڪا سودا وڻج واهہ واپاري
هو وڻ هستي جاڻ ربانا ذاتين نالي بيک بهانا،
آپئو آپي قسم صاحب سچاري
اس پل آتا اس پل جاتا اس ۾ سوءِ سوءِ کيل بناتا،
هڪ ڏرنا ڏيان گرو ڪي وچن بچاري

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف يار ڏسيندا من ۾ محرم يار دلين دا،
آتا برھ جس ڪا باري بي اختياري.

❊

سچڙي ساک نہ الدا عشقا برھا بگن بگي منصوري

برھا بھانا مست گيانا شوق شمع دي جيوين پروانا،
منھن معشوق نہ ٹلدا عشقا.
قلزم ديوچ قصد ڪريندا سر سٽيندا شھ وچ نيندا،
ويک صنم نھين ولدا عشقا.
عشق شھنشاھ زور وکيندا ھور ڪوئي لا ھور ڪھيندا،
سر سمجھن اس ڳل دا عشقا.
ھر ھر حرفي سر سبحاني قادر قطب ڪريم رباني،
حڪم حقا پل پلدا عشقا.
موج محمد نينھن دا نعرا مار نفارا توڑ ڪفارا،
آيا فرمان اس ھل دا عشقا.
نانڪ يوسف يار مبارڪ عشق الله دي فتح بشارت،
جڳ حسن مل ملدا عشقا.

❊

سڄڻان تون واري واري دل قبان جاوان

مٺن ماھي دامن لڳڙي سٽ گھتين سب لاري لاري،
موتو قبل انت موتو ماري ڦر سوئي تاري تاري،
عشق اڇل اڇل آپ ايندا من ڪي ميل سڌاري،
مٺن مٺن گھولي ويڙھا پاڙا راڄ سيالين ساري ساري،
نانڪ يوسف يار سچي دا نينھن ماريندا نعري نعري،

Gul Hayat Institute

❁

سرخي رنگ لڳايا معشوقان لب پر لعلي،

ساوي سونهين ويس رنگو رنگ دستان درجن جهالي.
ڪمر ڪٽارا تماچي ترڪش صاحب سرت خيالي،
مهر نگاهه نظر ڪر، پالين وهو چشمان چلي.
تس نر انت سريرون سنتين جس گل عشق پخالي،
نانڪ نيڻ سدا رنگ يوسف بار برهه بر حالي.

❁

خاص خبران آيان آيان، آيان پرديسيان ديان،

ويڄ اساڏا جهوڪ انهان دي خيال نه بيا دل لايان.
راتيان ڏينهان روح اٿاهين جت سهڻي ديان جايان،
جيڏون ڪيڏون سنون ري سئيان دردن پيڙان لايان،
جا آوي سر سهڻي دي طرفون مئن شمان چم چايان
نانڪ يوسف ياز دي پارون عشقي وڏايان ائيان.

❁

قدرت ڪا کيل بنايا هي کيل بنايا رنگ لايا هي،
چوراسي لک ۾ بولي چولي ڦڪي آپ ڇپايا هي.

تنڌڻ مڪوڙا ڪيڙي ڪيڙا بڇون بشيهر زهر ڪا ڀيڙا،
پکي اڏنت پسون هر جيئڙا آپون آپ رچايا هي.

ڪير پڳتي مست مولي ناچو نتڪي باندر پولي،
مين تيريان تون اولي گهولي سرڙا گهول گهمايا هي.

سڀ ڪجهه تيرا تم هي جانو اپنا درس آپ پڇانو
عشق بنا دل هور نه مانو پير مغان فرمايا هي.

Gul Hayat Institute

عشقا بي اختيار پريشان سولي اتي هسوار هميشان،
چالي درد مندان دروينسان عشقي الٽ ڪهايا هي.

نانڪ يوسف يار حليمي سچا راهه رحيم ڪريمي،
مرشد پاڪ عليم عليمي نعره نينهن وڄايا هي.

✻

چاڪر رهسون هاديا تيري دربار دي،

چاڪري آن چاڪري آن چاڪري آن
حاضر خدمت هوسون سائيان، نال قدم پيزار دي.

نندي بردي اسين اصل سون، تيڏي نينان دي نظار دي،
نال ادب دي ڪول ڪماسون، صدقي صدقي سئو وار دي.

عشق تساڏا تن من لڳرا، ڪولئي مشڪ بهار دي،
يار يوسف دي عيب نه ڦولين، واسطي صاحب ستار دي.

✻

ڦيريان ڏيندا ڪير، رنگيور وچ شهر دي،

رنگبور دي وچ رانجهن مسندا، چيرا ٻڌندا ڦير،
ونڪو ظالم ڏيندا تادي پسچ ڦهر دي،

اپي باغ ته شهه آرائين سو لک ڪريندا سير،
ويک چپ چپ آندا وچ پونر دي،

جاءِ اهين تي جانب وسندا ويري جتان نڪو وير
ويڪو بيرنگ آيا وچ بشر دي

نانڪ وسندا درد درازين محلي محمد شير
ويڪو آيا يوسف وچ نظر دي،

Gul Hayat Institute

※

موري دل بيقرار ياري من غمخواري من

خوش دل هوويگا ڪريسو ميلا، شاهي شهسوار
تماري نظار ڪو جيئڙو پياسي، ديکنا ديدار
ڪيسا مئن فردوس ڪرون گي، تج بن گل گلزار
يار يوسفؔ نون مهر ڇهيندي، برهين باغ بهار

※

چلو تا چليئي ماروراج

اڳي پيڇي جانڻا هي . پيا ديس ڏيانوڻا هي
فنا ڪي ايها سن باجي باج
ديکو دل ڪي آرسي ميان، آپ سين جو جاپ سي ميان
اس جڳ پر ڪل ڪر ڪاج
قدم دو انساوني ميان، ڳلي پيءَ ڪي پاڳني ميان
ڦوڙڪي بتڙا هستي ساج
بس ميرا پائي ناهين ناهين دم فرياد اور آهين آهين
ڪريگا يوسف يار علاج

※

معشوقان نون محبوبان نون عشق آندا، سر ڏيندا ڏيندا
برهه آيا رنگڙا لايا

انا احمد آپ الايا، بلا ميم حق فرمايا
جنهن سر آيا مار جوايا، توڙ نينهن سونيندا نيندا

شيخ فريد ۽ ڪربل ڪيوين، سرمد صنعان هوريي جيوين
قرب سوايا سر پسايا، برهه آندا بازي چيندا چيندا

Gul Hayat Institute

عاشق هوندي بهت نماڻي راهه اهين وچ وڪاڻي
سپ سچايا حق حقايا، حرف ڪيا ٽرنيد ٽريندا

نانڪ يوسف مٺن تان ناهين، گم هويا وچ آهين ناهين
ويک ڪايا پل نه مايا، هادي همراهه ٽيندا ٽيندا.

❁

خاڪ مڏرمن آئي سمانا صورت سرانسان توهين

احد احمد آدم حوا دو گل شاهه مردان توهين
ول چل قدرت کيل تماري هر خاني هم خان توهين
ڪٿ وت بانگ صلوات نمازان ڪٿ مئي ۽ مئخان توهين
ڪٿ وت راهه شريعت مسلي يار يزيد شيطان توهين
لعنت هي سر رافض خارج شاهد رب رحمان توهين
ڪاشي گنگا جمنا دئارا دين ڪفر ڪفران توهين
عاشق مست ملنگ موالي شاهه منصور نيشان توهين
اچرج روپ انوپ تمارا بيرنگ رنگ رخشان توهين
روتي هسدي سير سيي ۽ برهه عجب باران توهين
نانڪ يوسف غيب پوليندا عشق الله فرمان توهين
اندر ٻاهر نور نظارا مرشد دم مردان توهين

❁

هڪ چيري مٺن موهيان، تون ڪوئي لگ دل جان دا

Gul Hayat Institute

ونگا ول ول پيچ اڙانگي، نوجان من ديان چوهيان
حيرا رنگيلا آپ رنگيلا، توهه تساڏي مٺن توهيان.
ڳالهه انهيءَ وچ امان ٻيتيان، عالم ڏيندا ڏوهيان
ٻاجهون ٻاجهه الله هڪ هادي ٻيان سپ دوهيان کوهيان
دوست درازي ديرا دل وچ، ٻئي نه طرف ڪنهن ڪاهيان
شوق جنين نون شافع والا جوءِ نه ڪنهن ٻئي جوهيان
نانڪ يوسف يار دي دردي ٻندي بردي اوهيان

✼

چڏي سيالين ڇمان ڙپي مايو مئن تخت هزاري جاوڻا

رانجهن تئون سپ صدقي صدقي، اياڪيجو لسمان
نال ماهي دي ميڏڙا اصلؤن، عشق لڳا دم امان
درد لڳا دل سوز سهڻي دا، آب اڇل ڇم ڇمان
محبت لاوڻ توڙي نياوڻ، نينهن وچي تنهن نمان
هٿ هوڙي مول نہ رهسان، صاحب سچي قسمان
يوسف يار دي ديري چلڻا، پڙھ پڙھ پاڪ ڪلمان

✼

چرخا پن ڪر چور آتڻ ڪيڙيان مئن نهين جاوان

رانجهڻ ميڏي سر دا سائين، هينڙي وسيم حضور
قاضي پڙهن نڪاح اجائي، ڪوڙي ڪر مذڪور
ڪيڙا ڪھ درگاهون تڙيا، مول نهين منظور
مهڻا ماهي ڏا سر تي چاتم، لوڪان وچ مشهور
يوسف يارتون سپ سيالين صدقي دل دستور

✼

چڏ ڪي تخت هزار رانجهڻ ديس پڇايا سالين
ريڏا رنگپور ديوچ آ ڪي، جٽان ڪيڙي خر خوار
ويڪو جو شور متا جهنگ واليان

جوڳيان دا وت روپ رکيا تنهن، وھ مرلي مست پڪار
ڪردا عشق آواز ناليان
بسمي ديوچ آپ چپايس، ڪر ڪي هنر هزار
تنهن دي عيب جيهي ڳجھ ڳالهيان
برھ واليان نون سدا بهاري، جنهن دل عشق اوجار
سا دل سمجهي سوڪنين واليان

Gul Hayat Institute

سوان ديوچ هير سجاتا، ماهي مشڪ بهار
يوسف يار ديان رمزان پاليان.

❁

رانجهو ٽا ميڏا يار جوڳيئڙا بن ڪي آيا
جوڳيئڙا بن ڪي آيا تس جادو جوڙ بڇايا

مک ۾ مرلي تان بجاتا چرچي چتر ڪريگا
نٿو نخري ناٿ بنا لا بسمي روپ ڇپايا

بچوهي بشيهر پنڪي پر گهٽ گهٽ ڦرڪي ڦريگا
سڀ سنگيان مون هير ڏنگي دک نينهن برهه برسايا

جهڳه مڳ جهمڪي دامني چمڪي ديهه رسون رنگ لايا
بوندن جهربر جهور جهڪور بجلي ديک درايا

گهگهه گهور گروڙ ٽڪوران بادر ڪاجر ڪائي
چمن چمن ۾ پئي گلڪاري رانجهن بين بجايا

چل چل چليئي تخت هزاري جن لوءِ باغ بهاران
يوسف ويکڻ يار نظارا کهه کيڙي ہن مايا.

❁

رسيلڙا يار وي تخت هزارون آندا،
ويکين راج سيالين.

Gul Hayat Institute

ڏک ڏاڍي ڪنون اگڻ اسان ڏيه آ ونجهلي وڄيندا،
حيرت جيهان چالين.
بئنسر موتي مک چمڪارا، آندا هڪ م جاندا،
لک آواز سنالين.
جوڳي بسمي ڪجل ويڙيا، راهه مسافر ماندا،
جاندا ڏيکر جهالين.

اهين جوڳي نون سنوري سيان، ڪجهہ درد بنا نهين پاندا،
مٺيان مرشد ڳالين.
يوسف يار دا عشق هميشہ ڳلي ڳلي آپ ڳاندا،
نانڪ نيهئون نالين.

❊

رنگيلڙا يار تخت هزاري دا سائين،
رانجهن ديس پڇايا.
ندي دي ڪنارون جهوڪ تهين دي دم دم درشن پائين،
ڪهڙي ديسئون آيا.
وير تي ٻاٻل گل چچڪارين، تي آگ انهان نون دلائين،
عشق اصل اهو رايا.
انگ پيوتي ديس جوڳيان دا، سهڻا عشق ادائين،
ڏاڍا برهہ بچايا.
خواهش آيا سير سالين، چل قدمان سر نائين،
صورت دا پرما.
نانڪ يوسف يار دي عشق ديان، جان جگر وچ جائين،
بار سچي رنگ لايا.

❊

دل تانگهان وو ٻيليا تانگهان، تانگهان وطن دي پار ديان
تانگهان لڳ رهيان مينون يارا.

Gul Hayat Institute

رانجهو يار ڪيتي مٺن سڪدي، ٻيٺي چٽيان پر ڏنهہ لڪدي
سڪان اکيان نون ديدار ديان.
ٻيرين پوندي هان پانڌي جي راهہ دي، سچي توڪل اسري الله دي
اهين صورت وند سردار ديان.
خاصي خبران خير لئبي آوندي، غم دل تي سپ سن ڪر جانوندي
ڳجهہ ڳالهيان برهہ بهار ديان.

رانجهو صاحب تخت هزار دا، هئي سر پوش مين بدڪار دا
لهسينْ خبران خود بدڪار ديان.
جس دم محبت حق دي تار هي، سوئي دوجڳ ۾ گلزار هي
سهڻيان رمزان يوسف يار ديان.

✽

ديس اسان ڏي آيا وي سهڻا، رانجهن جوڳي هير دا.
ڪؤن سيالڻ هير جٽي، ڪرم اسي فرمايا ري
قسم علي امير دا.

تخت هزارا لي ڪر جاسين، سچا قول بلايا ري
دست ڏي ڪر وڏي پير دا.
عشق سهڻي دا هوسين نيبهه، جنهن جو چيٽڪ لايا ري
مين هوش نہ رهيا تدبير دا.
نال ماهي دي ٽيسن ميلا، پلپل پيار سوايا ري
آسرا الله، فقير دا.
يوسف يڪدم يار مهين دا، مولا محب ملايا ري
سو تان مالڪ دل دلگير دا.

✽

چناھ دا ڪيها سانگا وي يار، چڏ جٽي نون ول نهين جانوڻا
ميڏا رانجهوڙا وي يار.
واسطي رب دي مهڻا هابي، نهين ڪريندي لوڪ متابي
لاوڻا سو توڙ نباوڻا وي يار.
ديس سياليان دا ملڪيت ساري، هر جا تيرا حسن هزاري
ساڏي تون ديس آوڻا وي يار.
نال تساڏي وي باغ بهاران، عشق تيڏي دل گل گلزاران
دم تيرا ڪاوڻا وي يار.

Gul Hayat Institute

يوسف ڪردا وي لک لک زاري، هير نماڻي در بکيا ري

درس تساڏا پاوڻا وي يار.

❁

خوشيان وطن دي پار ديان، سڀڪان لڳ رهيان من يارا

هير نماڻي لڇدي پڇدي، ڪڙي تڪيندي راوي دا ڪنارا

ڪيهي خيانون ڇوڙ چناهان، من هيٺون وچ تخت هزارا

واسطي رب دي ول دم ماهيڙا، سن ڪر دلبر درد پڪارا

عاشقان نالي هي تان هميش، تن من تا ميڏڙا تارا

يوسف يار دي مهر سدائي، نظرين نال نظارا

❁

مينون ليچل اپني نال وي ڍوليا، مين نالي تيڏي هوڪي رهيان

دامن لڳيان دي لاج تسانون، تون تان هين لڇپال وي ڍوليا

ڇوڙ چناهان راوي چلڻا، تخت هزاري خوشحال وي ڍوليا

بن تساڏي ديس بيگايا، جيوڻ زهر جنجال وي ڍوليا

مئن تان تيڏڙي رانجهن سائين، ٻٽ ڪيڙي بدچال وي ڍوليا

معلوم تينون يار يوسف، دم ڳجهڙي دردان دي ڳال وي ڍوليا

❁

ميري ڍولڻا نهين ڦولڻا، عيب مهين دي ڀهون پلان پئيان.

جسم حياتي سهوان دي ڪاتي، توني بولڻا عرض بولڻا

تيرا حڪم نهين مئيان.

Gul Hayat Institute

رانجهن سائين واسطي رب دي، دم تولڻا ڪيها تولڻا

اڇل اتهين جت وحدت پئيان.

بيحد بديان مئن بدڪارڻ، لکيا جهولڻا برهي جهولڻا

هجر تيڏي ٿون مئن ماندي ٿئيان.

تون تا صاحب تخت هزاري، تيري گهولڻا قدمان تون گهولڻا
بخش ماهي سي جي پلڪان ڳئيان.
نانڪ يوسف يار عيبان دا، نهين کولڻا دفتر کولڻا.
در تساڏي اصلون پئيان.

❋

جو مين محبوب بيرنگي بهر صورت سجاتا هي،
اوئي اندر اوئي ٻاهر عجب جلوه دکاتا هي.

کڙي تي موج حيرت کي، جسي مجکون غرق کيتا
هادي همراه هويا اي جو مقصد پيءِ کا پاتا هي.

جسي دم کو صحيح سمجها، اوئي کهسين خبر خاصي
اسي پر بيخودي والا عجب احوال آتا هي.

تنبا حق مئن جو کهتي هون، جبي دم ايک رهتي هون
نهين کوئي دوسرا دريا منجه کون لوڙه جاتا هي.

دوني جڳ ايک جانو نظر : کجه اور نه آنو
وبي يسمع و بي يبصر وهوا باتيان بتاتا هي.

کهان صاحب تخت کاهي، کهان کوچا گداگر هي
کهان وچ نام يوسف کي عاشق مسکين کهاتا هي.

❋

Gul Hayat Institute

جيءَ آنديان نون حضرت عشقا صاحب تون ستاري دا

جاتون پاوين سا تون کردا مالک کل مختياري دا
نهين اختيار عشاقان دا، سڻ تون عرض بچاري دا
تون مرهم تون حکيم حاذق، شهديان دل آزاري دا
رحم نگاه مهر دل چاهي، سڻ کر غور بيکاري دا

درد مندان سر ترس ڪيجي، قول نہ عيب بدڪاري دا
تون هين آپ نباهڻ والا، حرف سچا سو ياري دا
يوسف دي ڳل ڳاري هردم، درد تيري دم زاري دا

*

اڳڻ اسان ڏي آوين تون لٽينداِ
تان مئن واري واري جانونديان ڊولڻا.

راهہ پلينديان ڪانگ اڏينديان،
پيرين تنهان عرض ڪرينديان.

گهولي گهولي دم ساهہ مهينداِ
نيڻن رت رونديان هنجون هار پونديان.

درد ڀر هونديان دوست منوانديان،
شال نہ رسي يار کهيندا.

هوندي فراق عاشق ميثاقي،
شهہ دي شلاڪي ڏاڍي دردناڪي.

ڏک ڏاج تنهان نون ڊهينديان،
تون جس ڪون چاهين آپ نباهين.
اسين آهين بندي پر گناهين،
بريان بريان ڪي بار سهينديان.

يوسف ياري يار ڪي تاري،
عشق بهار مهر ستاري
پيتم پرت واليان سر رحم ڪرينديان.

Gul Hayat Institute

✲

بردي هون صاحب رب دي، اڄ نہ ڪلهہ ڪئون ڪب دي

دامن پڪڙي اصلؤن اس دي، سانچي سخن قلب دي
دين دنيا دا غرض نہ مئن نون، طالب عشق طلب دي
ڪم فقر دي آپ ڪريندي، سهڻي جوڙ سبب دي
نانڪ يوسف ازلون هان مئن، طالب شاهہ عرب دي

✲

لڳڙي لئون عشق الله دي، سانون پير مغان شهہ شهہ دي

مئن مشتاق جهين دي ڪيتي، ڪرسي مهر نگهہ دي
ڏاڍا دل نون چيٽڪ لايس، پال پريتئون پهہ دي
جو سردار ساري عالم دا، لئي تس لاڄ سپهہ دي
درد مندان عشاقان نون هي، ڪل برهہ تهہ تهہ دي
يوسف يار دي دردوءِ نالان، عشق ڪري انحد دي

✲

جندجان سجن ڪي خيال ۾، گم هو جانا هي گم هو جانا هي

برهہ ڪيتي دل بي اختياري، دين ايمان ڪنون بيزاري
درد ڪي ڏمال ۾، گم هو جانا هي گم هو جانا هي

ديس جاوڻ دل شور شنابي، ڇوڙڪي جهڳڙا خلل خرابي
عشقي ڪي احوال ۾، گم هو جانا هي گم هو جانا هي

نانڪ يوسف يار يگانا، اندر باهر مست مئخانا
شامل هئہ هر حال ۾، گم هو جانا هي گم هو جانا هي

✲

گم هون گم هون گم هون مين صورت سهڻي مرشد ڪي ۾
ڪل نور اعليٰ نور هوا.

Gul Hayat Institute

چب موج برھ سر آتي ھي، تدبير عقل لڑھ جاتي ھي
پچي جان جسم ڪل فاني ٿا. يهي هستي هو وڃ دور هوا.

ڪوئي جام زهر ڪا پيويگا. سوئي مرڻ آگي مرجيويگا
وو عين علي اسرار ديکي، يهي عشقي ڪا دستور هوا.

جس پيتم سنگ سچ ياري هي، ٻئي بت سون تس بيزاري هي
خوني بحر هي بي اختياري، جيوين سوليءَ سر منصور هوا.

بن درد نہ ڪل اسرار اسي، ڪي معلوم ڪجهہ تڪرار ڪي
وھ سهڻي صورت بنائي هي، دل يوسف دم مخمور هوا.

❋

جوئي فقر دي نال ڪيڙي، تنهن دي گم ڪريندا ٻيڙي

رب سڃ دا فقر دي نيڙي، وھ عشق معشوقان ميڙي
سهڻي ساز فقر دي ڪردا، توڙي ڪردي ڪم اويڙي
فقر سيوئي نور نبي دا، ڪؤن فقر دي جهيڙي
سانول آپ سڻي سمجهائي، آپن آپي نبيري
غيرتيان نون غيرت ٻوڙيا، وچ درياھ اويڙي
معاف مغان ڪيتي ڪل فقيرون، جهيڙي ڪيڙي پيڙي
عشق الله دا غلبا هويا، موج فقيران ميڙي
مار منيسن هر منڪر، سر سوٽا ڪني ڪيڙي
نانڪ يوسف يار ٻليندا، حڪمؤن مڻن حق ويڙهي

❋

وهوا وڏائيان تيريان، کهڙيان ڳڻان ڪيريان
سيئي سهڻيان تيريان

صاحب سچا در تيڏي تي بنديان لک لک زاري،

Gul Hayat Institute

بخش چا بدڪاران نون ڪر آپئون آپ ستاري
ڪرت ڪچيريان خاڪ ڪي ڍيريان.
خاڪ بوتا خوب بنا ڪر ڪيتئي آپ اوتارا،
آڪر وڙئين وچ بهشتين مالڪ تون مختيارا،
سرت سهيريان ڪلئي پلان ميريان.
پچلي پسلي وچون پيدا ڪيتئي حضرت حوا،
حيران ويک ٿيون سا صورت مهين لوڪان دي موا،
الٽ اويريان داڻا ڪاڪي ڪيريان.
داڻا گندم جوڙ بهانا جوڙيئي عرش اوتارا،
درد وسايئہ آ زمين سر طرحون طرح تبارا،
نيچي اچيريان رمزان پليريان.
بازيگر ٿي بازي ڪيلين آپ ويکڻ والا،
آپ وچ تماشي اپني چالي لک لک چالا،
ڪتان اٽان چيريان تنهنجيان ڦيريان.
قادر تيڏي قدرت تئون دل يوسف دم قرباني،
جس ڪا واحد وحدت تيري ڪثرت فنا فاني،
هونديان چگيريان پليان تون پليريان.

✽

ميري ڍولي ماروئڙي نون، آڻ ڪي ملائو سهيون
ٻانيڻ جوتشي مئن وتدي پڇنديان،
سڪندي نہ سور سڪائو.

سؤ لک الاهان ڪرندي مئن آهان،
نام خدا دي سنائو.
مئن تہ ڏوهاڻ ڏوهہ مهين وچ،
پلڙا پاڪي منائو.
درد دلاسا دل ميري نون،
نهميندا تہ فرمائو

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف نون يار تيڏي،
ايوين عرض بلائون.

❊

تانگھ تساڏڙي تات، من ڪون ماهيڙا تون چاٽي

پانڌي پڇدي راهان تڪدي، جهنگ حيران دن رات،
پالين ڪٽيندي پاٽي.
موج بحر دي تار ۾ تر دي، هو برهي برسات،
دردان واٽ پڇائي.
خيال ايڏاهين سنجھ صباحين، قسم نبي صلوات،
موهيا تيڏڙي ماٽي.
سڀ سيالين تينون سڪديان، آمل تون پريات،
سهڻا الله تينون آٽي.
يار يوسف دي عيب نہ ڦولين، واسطي اپني ذات،
مولا عرض نماٽي.

❊

ڏولڻ اچيان رمزان تيريان

عاشقان دي نال پيار تساڏا، ڳڻ ڳاوان تي ڳالهيان ڪيهڙيان
ساھ منصور نون سوليءَ چڙهايو گهتيندئين گهمر گهيريان
تون هي موسيٰ تون هي فرعون، وير نہ اٿ ويريان
مردا جيندا روندا هسدا، تون هين قبران ڍيريان
ڪؤن تسان بن ٻولي چولي، چم چم نچ نچ ڦيريان
نانڪ يوسف يار توتاري، ڦولهہ نہ بديان ميريان

Gul Hayat Institute

❁

سهڻيان دا چاڪر رهڻا لڳڙي نيڻا والي نوڪ دل نون
نياز ادب دي نال سدائي، خاطر سڄڻان دي جيوين دائي
جل ڳئي غير ٽوڪ دل نون

مئن ڳل زلفان ڏوري ڏوري، گهتي محبوبان وي چوري چوري
عشق ملامت طوق دل نون
ديد ديدان ڪاهہ اڳوهان، عشق رکين سنگ صاحب سونهان
ٿهل ڪري ڪوئي ٽوڪ دل نون
ڪوڙي قضا نون گوش نہ ڏيوين همت توڪل حق دي ليوين
لوڪ اجايا هي ڦوڪ دل نون
نانڪ يوسف نون سهڻيان دي تاري، ظاهر باطن همت ساري
محبت لائي موڪ دل نون

❁

سڄڻان دي نالي نالي قدمان دي ڪول هويان

حاضر خدمت هر دم سايان، رنڙا يار منايان
ڪر ڪر زاري زار نيازون، رو رو يار ريجهايان
بار برهہ دا طرفون تنهن دي، بسم الله چم چايان
جا آوي سائي خوش معشوقان، هار هنجون مئن پايان
ياسف يار دي مهر سدائي، قرب سندن سڪ پايان

❁

يلا وي پانڌي تون ڏيوين خبر حال دي
يولڻان دي حال دي سڄڻان دي حال دي
سانوري جهانوري برهين بانوري

جيئڙي تہ جنجال هئہ جنجال دئ جنجال دي
آک اسا نون جا ڪهي دلبر

Gul Hayat Institute

وهلي معشوقان قيل قال دي قيل قال دي
خيال خيالون اُن بن ماندا
سگهي آوڻ دي احوال دي احوال دي
ڏوري ڦردي مئن تان مردي
ڪائي ڳالهہ آکين خوشحال دي خوشحال دي
نانڪ يار سچو دي
سڻ رمز اها اس ڳال دي اس ڳال دي

❁

لک لک مئن در تقصير بيبا يلي عقل جزي تدبير بيبا

بديان بخشين تون بخشين آوان، سهيان ديوچ هس رس پانوان
ويڙهي پاڙي توڳڻ ڳاسوان، تون هين شاهہ وزير بيبا

واسطي رب دي رانجهن سائين، عرض نماڻي دامن تن لائين
جهنگ سيال مئن گهول گهمائين، تون هين پير فقير بيبا

هير چتي مئن چائي چٽڪي، ڪرم ڪرو ڪيئڙي ڪٽڪي
ڍاٽڻ ڪوڪي تيري در ڍٽڪي، نظر تيري اڪسير بيبا

معاف ڪرو تسان منديان ميريان سڀ پلايان دلبر تيريان
خاڪ پسر ڪي مئن آخر ديريان، تيرا اسم ڪبير بيبا

هير ولهي نون برهہ بهاري، عشق ماهي دا تاري تاري
سهڻي يوسف يار دي ياري، قسم دم دستگير بيبا

❁

ڪڙيان مئن راهہ سر ڪانگ اڏينديان، فالان پانديان
مئن رب دي ويساهہ تي.

ٻانيڻ جوتشي پچان مئن نجومي، هيران هوري زنگي رومي
سچ من ليندبان حق الا الله تي.

Gul Hayat Institute

هجر تيري تون ڪران استغفاران، ايوين مينون لٽيندميت پيارا
ڦيريان سؤ پانديان مئن توڪل شاهہ تي
جانديان پانڌيان نون مين ڏيندي سنيهي، درد دڪان ڪاف ڪوايهي
پلئہ پامينديان مين آسرا الله تي.
سگها ول سڄڻان ڪنون دل چايئہ، عاشق شهيد ڪون اٹ ترسايئہ
تون بن سهڻا ڏاڍي سوز ساهہ تي.
ڪڙي مئن ڏيڪان هاڙهہ مانهہ پالي، نانڪ يوسف وي يار ٻالي
سهري عشق ڳانديان مين دوست داناهہ تي.

❋

میري من تون پولٽان پئيان وي يار.
بخش تقصير ان تو ميان وي يار.

موجان موج سر عشق ديان ڍريان، لهر بحر وچ وهيان وي يار
ڪشتي نون اختيار نہ اپنا، وس ملاحان دي ٿيان وي يار
بديان بريان ٻهون مهين وچ، دين ڪفر ڪنون رهيان وي يار
درد الله وچ آپيوسي، عقل صلاحان تون ڳيان وي يار
يوسف يار دي عشقي تاري، جهٽ پٽ ڪيهي وڃ سيان وي يار

❋

ڪهين داڪو ڪهين داڪو مهين دا تون هڪو هادي

ڪول قدمان دي نت جالين، جيوين پالين تيوين پالين
گهتان بٹ لوڪاندي ڳالهين، توڙي ٻئي دي هووي نادي

غلام بولتان بولي، ازل دي روز دي گولي
اصل دل عشق تو لولي، ڪنون دم غير آزادي

اسين مسڪين عيبان هاٹي، رفيقي راز تون جاٹي
سدا جند جوانيان ماٹي، تيڏا دم شوق دل شادي

Gul Hayat Institute

فدا فرمان سر رهڻا، اڳي جيندي سو حق لهڻا
نهين ڪس جهوڪ اس ٻهڻا، وطن دي تانگهہ تن آندي

نانڪ يوسف نوين ياري، ڦلاري عشق ڦلڪاري
شهر دراز دل ساري، هميشہ عشق آبادي

❋

سڻ وي قاصد جانديان، سڄڻان نون نال ادب بي
آکين بندگي موري ساري

ٻانهان ٻڌ ڪر حاضر هوڪي، جاني ڪرين لک جاني
سؤ سؤ سجدي زاري

نال نياز دي ڏيوين سنيهڙي، ڪر ڪا آوڻ والي
طرف اساڏي هڪ واري

وس اساڏا ڪوئي نہ چلدا، صاحب حڪم دا توهين
تيري ڪل اختياري

وچ حضور دي عرض اهوئي، آئي ڪر لي چل نالي
ڏي يتيمان نون ياري

يار يوسف نون تانگهہ تساڏي، راتيان ڏينهان روح اداسي
تن من تيڏڙي تاري

❋

ميري من لڳ رهيان سڪان، سڪدي سڄڻ تيڏڙي ڪاڻ
ويندي ڍولڻا نا چر لاوڻا هيئي

در تيڏي تي سهڻا دم دم زاري زاري
بخش ديدار يتيمان نون ڪيا آکان حال بچاري
ديس اساڏي ڦيرا پاوڻا هيئي

هوءِ ڪنيزڪ سهڻا تيري قدمان ڪول گهميسان،
بندي بردي ٿيءَ پيران تي تليان پير مليسان،
نال ليکر جاوڻا هيئي.

تون دريا رحمت دا والي مين يي ايڪ نماڻي،
ڪملي ڪوجهي ٻوجهي پئيان تيري عيبان هاڻي،
توهه نال سانون تڳاوڻا هيئي.

سو تقصيران منديان مين تون لک لک پلان پئيان،
نينهن نياوڻ والا تون هين تيري دامن ليان،
بريان دا بار اناوڻا هيئي.

دل يوسف دي يار پيارا دم دم دل تو تانگهي،
مهر ڪرو لي جائو نال سپ لنگهائو لانگهي،
تينون سو عرض بلاوڻا هيئي.

❋

ڦيري جوڳي آند ڦيري، ڦيري ڏيندا سهيون وهوا.

هسديان رسديان ڪيڙي ڏسديان، ٻٽ ڪيڙي ٻٽ ڳالهين سس ديان
ڪري عشق دي ڪون نبيري، نال نيندا سهيون وهوا.

يار ميرا وي سجن جهن جوڳي، جوڳ ڪماندا برهي پوڳي
ديري مئن دل ديري، ڏن سنيندا سهيون وهوا.

هير نماڻي چاڪ ٻياٽا، موهن من ٻ يار سايا
هن پيڙي چنجان پيڙي، جسم اُنيند سهيون وهوا.

نانڪ يوسف يار مهيندا، غمزي زمرين نال تهيندا
ڪل سياليان حيرت هيري، عشق سچيندا سهيون وهوا.

Gul Hayat Institute

❊

ڪملي دل ميڙي پلا پلا، ڪملي ڪملي ڪملي دل.

ڏيندا اولانبي لوڪ سپوئي، مين دل ڪملي نت دل هوئي
يار مليا عملي عملي عملي عملي دل.
جوڳي پوڳي روپ سناسي، جنهن دل ڪيتي مست اداسي
رانجهو سائين رملي رملي رملي رملي دل.
آپ دي نال سندر پياري، دل اسان ڏي نيڻ نظاري
سهڻي ڪيتي سملي سملي سملي سملي دل.
نانڪ يوسف يار ديواني، بيخود ڪيتي خاطر جاني
سڄڻان دي غملي غملي غملي غملي دل.

❊

سڻ سمجهه مسافر يار، عشق نہ ڪيتي ڪنهن دي نال پلائي

عشق دا افسون ڪنهن سڪلائي، خون عاشق دا سر تي چائي
ترس نہ آيئي هڪ وار، اسان رئندي نيائي تسان غرض نہ ڪائي

عشق دي هوندي لمبي پساري، ڪئن هووي جو آدم ماري
گهمر گهير چوڌار، گهاٽي عشق گهمائي ڪنهن نہ جان بچائي

ليلا خاطر مجنون رليا، بن ڪر عاشق جڳ وچ هليا
بران وچ ٿيا خوار، جوڳي بين بجائي سچي ڪنهن نہ سڻائي

يوسف خاطر زليخا رووي نانڪ هار هنجون دا پووي
ڪليا باغ بهار، سهڄڻون سيج وڇائي سڪ سمهڻ نہ آيئي

❊

رنگ بنائي بيرنگو يار، هادي تان هر جا حق اظهار

اور نہ ڏنم نيڻن ڪوئي. هي مقبول محمد اوئي
مئن دل سچ سچا اعتبار

دل دا محرم ايڪو ميرا، سؤ ڳڻ ڳاوان تنهن دي ڪيهڑا
مئن مسڪين پيتم چڪار
آپن اپنیان ڳالهیان ڳاندا، هوڪا حق دا برساندا
آپ ڪري گويا گفتار
نانڪ نانءُ نہ يوسف يار مرشد سچا سخن سچار
هوڪا جنهن دا حڪم چوڌار

❋

مينون الله ملائيم ڍوليا، ديس غريبان دي آوٽا هيئي

نت ڏڪينديان راوي دي ڪنارڪون جي مل پٽين تون تخت هزار ڪون جي
نيڻ پياسي تيڏي ديدار ڪون جي، رب ڪيڏي جدائي دي آزار ڪون جي
وهلا ڦيرا پاوٽا هيئي
ڪڙي ڪڙي مين راهہ تڪينديان جي، پوندي پيرين ڪانگ اڏينديان جي
رو رو زاري نياز ڏرينديان جي، سؤ سؤ جاني مين جانا پرينديان جي
عرض نماني من لاوٽا هيئي
هڪ تيري درس دي مئن گوليان جي، تيري اتوجاني جند گهوليان جي
تيري آئي بهار دي جهوليان جي، فوجان فوجان برهہ چل چوليان جي
اپني طرف بلاوٽا هيئي
مئن تا اپني ڪڙي اعتبار ڪون جي، تيري هوهي خاڪ پيزار ڪون جي
دونينان دي شوق شڪار ڪون جي، ويکان سو جوويکان گلزار ڪون جي
ويکڻ مئون سک پاوٽا هيئي
ويکين ميري نہ عيب انعال ڪون جي ڪنهن دي اڳوان آکان احوال ڪون جي
بديان بخشين بري حال ڪون جي، ايڏي ڪرم رحم تيڏي خيال ڪون جي
جهاتي مين جهات جاوٽاهيئي
وارڻ واريان مين ڪٺيان ڪاليان جي، تيري قدمان تون سپ سياليان جي
رب روشن رکي رمز واليان جي، تيري مٺي سچي ڳڻ ڳاليان جي
اپنا قرب نياوٽا هيئي

دم اهين مئن درد پڪار دي جي، آنسون موتي داني هار دي جي
هادي سٽي مئن بدڪار دي جي، لوڪان ٽوڪان مين جڳ گلزاردي جي
درد منديان پرچا وٽا هيئي
ڪيهي رسم سهيون جوڳيان دي جي، وچ گهونگهر ڇپين دو پياندي جي
مرلي باجي تن من ڏوڳيان دي جي پوڇي ڪون رمز رهہ پوڳيان دي جي
پيالا عشق پلاوٽا هيئي
رانجهن تيڏي مين نام سڏيندیان جي، نهين ڪيڙيان دي ڪائي منيديان جي
ويکان تين نون سدا خوش ٿيندیان جي، دونون پيالي ديداري مئن پيندیان جي
جيوين تيوين ننگ پالٽا هئي
سڪ سچي مئن ساهہ ڪون جي، دين ڪفر ڪهان تھ تاهہ ڪون جي
ستان نفي ڪٽ الاالله ڪون جي، درد مندان خبر علي شاهہ ڪون جي
موتو قبل ڪماوٽا هيئي
ميري دردان دي ڪل يوسف يار نون جي، سهٽي سهٽي رانجهن سردار نون جي
جس دي دامن لئي تڪرار نون جي، اوئي چاٽي چٽي دي آزار نون جي
دلبر درد متاوٽا هيئي

✽

سئيان ميڏي تانگهہ سچي دل تيڏي،
نت وسين فقر دي نال

چال فقيران رمز نرالي، فقر تيڏي در دا سوالي
تون فقر دا حال
ڪر فقر دي آپ سنوارين، سهٽي سهٽي جوڙ سينگارين
تون هين ننگ پال
همت تيري نال فقيران، بخشين تون هين پر تقصيران
پوري سڀ سوال
درويشان مسڪينان ساري، عشق تيري جي برهہ بهاري
لهندائين سڀ سنڀال

لاتقنطو جيءُ جوايا، نحن اقرب آپ فرمايا
وٽ نهين هڪ وال
مالڪ موليٰ تون الاهي تون سر اصلون شملا شاهي
صاحب تون هرپال
يوسف عشق هادي دم حيرت، گم الله وچ عبرت وحدت
ويکڻ نين نهال

❊

هي برها ذات رباني، سبحاني ما اعظم شاني

جنهن دي حسن ڪيتي قرباني، مستاني دل ديواني
احدؤن احمد عشق سڏايا، غيبؤن گل ڪلياني
اها صورت سر انساني، من اْلراني نبي ڪهاني
بيرنگ رمزان برهہ ربي ديان، شوقوءن شور شهاني
دم الله سلطاني، دلحاني مئن قرباني
نانڪ يوسف نينهن نيارا، جلوه حق حقاني
مول آپا نہ اندر آني، مرداني ڳل دراني

❊

مين دمدم نال دعائين ڪران، دعائين دلبر تينون،

آپن آئين آپ نباهين، لڳڙي نال وتائين.
تون بادشاهہ تيڏي بادشاهي، تون امت دا سائين،
هر ڪو آس تيري در آوي تون هرڪي آس پڄائين.
مين قربان تيري قدرت پر، ڪل ڳل آپ ٺهائين،
مار جويندا آپ شهديان وچڙي ڦير ملائين.
گهتي ڄاري ديد نظر وچ پڏري ٻول تسائين،
روز الستون عشق تساڏا لئون لئون ديوچ جائين.
منگان مهر تيڏي در دمدم عيبن هاٽي آئين،

Gul Hayat Institute

ڳل پليان دي برِيان دي پليان تئون پلائين.
ڳل وچ پلڙا سؤ سؤ جاني برِيان نون بخشائين،
نانڪ يوسف سنگت سرني ستگرسيس نوائين.

❊

ڪوئي ڪسي ڪا ناهين مولا بن، ڪوئي ڪسي ڪا ناهين

ديکا هي دل عجب نظارا، دنيا دوتي مڪر مڪارا
بي بقا ڪل ڪوڙ پسارا، پڙڪائين لک باهين.

جنهان ترڪي سي مرداني، عشق الله بن وتن ديواني
گهه مستاني گهه فرزاني، ڇڏڪي عقل صلاحين.

طالب تون سڻ حرف حقاني، سي سهڻا راهه رباني
صدقي سر ڪرڻ قرباني، سمجهڻ آپ اٿاهين.

همت تيري دم درڪاري، دل نون تانگهه تساڏي تاري
عشق تساڏا باغ بهاري، مئن بدڪار گناهين.

عمر گذاري مئن افرادي، مددگاري ميري هادي
ڪولي قدمان تسان نت شادي يوسف سنجهه صباحين.

❊

فقر حقان حقاني چالي، هادي پير جيلاني دا
مار ذعا سلطاني دا.

Gul Hayat Institute

دم مريندا هل هليندا، طعني تهمت عشق منيندا
پلپل پوش حلاج بنيندا، همدم دم صمداني دا

ويک زلف معشوقان والي، چوتي رخ پر سؤ سؤ چالي
مار جويندي عين غزالي، قسم نبي پيشاني دا

ديس درازين ديرا جنهن دا، هي يتيم يي در تنهن دا
ڪي ڪجهه جاندا هور نہ ڪهندا، لڳڙا عشق اخواني دا

لحمڪ لحمي مرشد سائين، لک واري جند گهول گهمائين
ساک سچي سچ عشق بولائين، حق فرمان سبحاني دا

نانڪ يوسف يار ديان ڏوريان، ڏوريان ڳل وچ اصلي زوريان
پيتم دل اندر ڪٽوريان، قادر قطب رباني دا

❊

حضرت عشقا واسطي رب دي، مصطفيٰ دي مرتضيٰ دي
مينون نہ ڇڏين تون يار پيارا.

تون تان صاحب فضل ڪر دم دا، ڪل شفقت دا والي
طرفون تيري ڪمي نہ ڪائي، ڪل احسان بحالي
سيئي عجب ۾ يار ستارا.
ڏک برايان بنديان ديان، ڍولڻ عيب ڍڪيندا
مين جيهي مسڪينان ديان تقصيران چا بخشيندا
تون هين مهر والا يار غفارا.
جيهي تيهي در تيري تي، سهڻا آڪر پئيان
آس تيري پرواسا تيرا، بيان ڳالهيان ڪل ڳئيان
دور نهين جاڻا يار جبارا.
عاشق دل دلگير نہ ڪر تون، تيڏي نال سدائي
خيال اسان ڏا لحمڪ لحمي، دم قدم بجائي
هو حق جلوا نور نيارا.
تون هووين تون وسدا دل وچ، هر دم تيريان جهوڪان
يوسف نون لک شڪر هميشہ، محبت لايان موڪان
برهہ بهاري نور نظارا.

Gul Hayat Institute

❊

نيڻان دي بات نياري، جاودڙا لايا ڪاري

چشمان سحر چلايا، زلفان جو پيچ پايا
خوش عشق فيد ڪايا، ڪاري هزار ڪاري

اکيان تان ويک آلين، چالين سوين سکالين
غمزي غماز ڀالين، زاري شمار زاري

ڪجليٽان دي لا ابالي، بي انت بي خيالي
مست قرن موالي، ياري عشاق ياري

ڳڻ ڳالهيان مئن ڳاوان، رمزان دي راز پاوان
لک قيرڙيان مئن پاوان، ستگر سچو سچاري

نانڪ مهر نيڻاندي، هان يار دي مئن باندي
ڳل ڳاريان مئن پاندي، يوسف سداستاري

❊

تم تو پونرا گل چمن ۾ ڪي تو من ۾
اڇا رنگ لايا ڳوڙها رنگ لايا

ڪنول ڪنول ۾ پنڪ تماري حيرت عبرت شفقت نياري
لک بلبل باغ حسن ۾، شور مچايا پيتم پايا

اُڏ پونرا چل چمن بقا ۾، باغ آرائين شاھ لقا ۾
ڪهيا يادهي هون وچن ۾، قيد ڪايا هي اجايا

نانڪ يوسف يار صبوري، قول گرو ڪا حال حضوري
هم خيال خدائي بدن ۾، آپ سمايا حق بلايا

Gul Hayat Institute

*

خلق خدا ملڪ خدا، شوخي ڪا چهرا نا ويڪا

ڪاوڙ نہ ڪر بي فائدا، هي نہ تيرا قاعدا،
خوشي تيري سودو رضا.
گهنڊ کول ڪريجي گفتگو چشمان جهليجن روبرو
ساڌو ڪي سنگت ڪل الا
اول ڏتئي ڪيڏا پيار وي، هڻ ڪيون ڪريندائين ڏار وي
ايڏي نہ ڪر جورو جفا
نانڪ نماڻا نام هي، يوسف سدا غلام هي
سگ هي تساڏي دردا پلا

*

هادي پير پيران مير ميران دستگيران
من تمهين جاندا

فلڪ ملڪ ۾ بجي نقارا، فوق تحت ۽ عرش منارا
گهن گهن باجي طبل تمارا، ضامن جملي جهان دا

موا دين ڦر تسين جوايا، هر ولي سر قدم ڏاريا.
تاج علي سر تم لئي آيا، ملڪ جن انسان دا.

قطب ڪتابت غوث صمداني، بت پيغمبر سرسبحاني،
عاشق عشق معشوق حقاني، ميريان تم تم مان دا.

هادي پاس موري رهہ آوي، مهر نظر دي دم دم پاوي،
جوئي آوي سو ڦل پاوي، حاضر هون فرمان دا.

تمرا ڪفر اسلام تمار دنيا دين جهان پسارا،
نانڪ يوسف داس بچارا، منگدا عشق تو جوان دا.

Gul Hayat Institute

❊

ڪٿ مئن وسان ڪٿ يار ميرا، غمخوار سيا سردار ميرا
ميرا دم فراقي روح هي، وچ غار غم دي ڪوهہ هي
فرياد ڪهون گلزار ميرا.

ڪيتي درد ڪاهل دل سيون، لوڪ الانبي سرمبون
سن سجن اسرار ميرا.
وڇڙي ملن فرياد هي، وچ غم برهہ دلشاد هي
ڪس دن ملي دلدار ميرا.
منڙا اداسي ساس هي، عشقي ڪامن پرواس هي
پڇسينن آڪر آڏار ميرا.
آه و فعان يوسف سدا محبوب دي در دم گدا
ديدار ۾ ديدار دميرا.

❊

فقر ربي دي ذات ڀهون نماٽا هيئي
صفت نبي رنگ رنگ نيارا، درست اپارا هيئي

ڏاج ڪهون سرتاج نبيان نور نبي اثبات پيا
ويک نظارا هيئي.
چڏ جسم دم قدم اٿ پائو جتي دن نهين رات پيا
عشق اشارا هيئي.
نال محبت الله بڻ دا، هور نهين ڪوئي گهات پيا
آپ وسارا هيئي.
بن ڪرپا گر مرشد پياري، دو جڳ تان ظلمات پيا
ڏنڏ انڌارا هيئي.
جوڪس منڪر ذات فقر ٿون، هاري وچ هيهات پيا
نينهن نقارا هيئي.

Gul Hayat Institute

جوگر سانچي چرني لاگا، سودو جڳ اُنبات پيا
قسم خدارا هيئي.
نانک يوسف يار مئن گولي، ويکڻ سمجهه صفات پيا
حمد هزارا هيئي.

❊

موري دل دلبر توري، جادوڙي نڳي

نين تساڏي سحر کمانوندي، خون جگر دا پيندي کانوندي
خبر اسي جس لڳي
ابرو حلق چارهہ چاڙهاون، مژگان مرچي تير وساون
پرت لڳاون اڳي.
عاشق اپنا سر ستيندي، نال معشوقان جان متيندي
درد تنا دل دڳي.
عشق عشاقان سولي چڙهيندا، دم اناالحق آپ مريندا
نوبت نينهن دي وڳي.
يوسف يار تساڏي ياري، آپ نباهڻ مشکل باري
عشق سچا تار لڳي.

❊

مين تان تيڏڙي سڳي، مڙ پالين وي لوڏاڻا

نال تساڏي سهڻا سائين، پريت، چروکي لڳي
ڀاڄهہ تساڏي تن من تانگهان چيڙهيان کيتم چڳي
مئن نماڻي طرف تنهان دي، چوڙ متاوان پڳي
دم دم دل تي ياد اسانون ڳالهہ ڳجهي تهہ اڳي
نانک يوسف يار تساڏي، عشق اويڙي نڳي.

Gul Hayat Institute

❊

دمڙو ڪيوين دمڙو ڪيوين، شاهه برهه ديان بازيان
خيال برهه دم تد دل پاوين، وچ سرير نه اور ڳڻاوين
مرڪر جيوين، تون مرد ٿيوين

ڪفر اسلام ٿئون نيارا نيارا،جون جل سورج مهه مهه تارا
سچي ايوين، جي واقف ٿيوين
ٻوء ٻوء لر جي همرو هينئڙو ويک عجائب خاوند ڪيئڙو
پيالا پيوين، دوڏن جيوين
درد فقردا راهه نماڻي، دردڏن عاشق ڪل اگهاڻي
جي جيوين، سيئي آکڻ تيوين
پريم پريو بن چاراڪو ناهين، تمرو نون دل پڙڪن باهين
آپ تون ديوين، سپ سک نيوين
نانڪ يوسف يار هڪوئي، هادي مرشد گرديو سوئي،
مست ٿيوين، تون ويک جيوين.

❊

الله پيامڻن اوڳڻ هاريان اوڳڻ هاريان
تج بن ميرا حال نه ڪوئي، مڻن عاشق تساڏي تاريان

لاتقنطو صحيح يقينا هي اقرار تمارا،
اسين بندي در دي بردي ڦردي هون بڪيارا
تج بن ميرا حال نه ڪوئي مڻن مجبور بچاريان

ڪوڙ ڪايا جوني مايا لوني رنگ اولي،
عشق ربي دا راهه مريندي مڙ مڙ مارس کلي
ستگر سيد صحيح سڻايا، مڻن ٻلهاري واريان.

Gul Hayat Institute

بن ڪرپا گر پوري موري ناهين مقصد سڌارا،
ايڪ نيڪ الک آراڌو هر هر دي رک نيارا.
همدم همرو هينئڙولرجي، ببحد مئن بدڪاريان.

عشق سچي گر آنبھ ڪيتا لايان درد ٽڪوران،
انحد نوبت ڪؤن بجيندا گهور گهن گهن گهوران
گرچہ ناڪي رئي هو رهيان مئن وارڻ واريان

نانڪ يوسف نينهن جو لڳڙا يار درازين والا،
عشق جنهين دا فيض دو عالم نور اعليٰ اعليٰ
آءِ عهد سچي در صاحب پورهيت پاٽي هاريان.

❊

جائو ري شتاب جائو پيتم ڪي پار ڪي،
پيتم ڪي پار ڪي تم ڪانگا خبر لي آءِ.

اس بينوا ڪي بندگي رس ڪر حضور ۾،
ڪريو ادب نياز سين گفتار خوش نماءِ.

بيڪس غريب مرتا تيري فراق ۾
آوڻ ڪي بات ڪر ڪا پيءُ راسطي خداءِ.

سگ هون گدا تماري ڪوچي ڪا اي صنم،
تقصير وار بندھ تم ميري رهنماءِ.

ڪجھ غم نہ ڪرو عاشق معشوق يون ڪها،
انت مفڪر بہ تحقيق حق لقاوء.

يوسف يتيم مسڪين دم دم نياز ۾
تج طرف اي سريجن برسر قدم فداءِ.

Gul Hayat Institute

❊

دم دم ياري ياري ياري، من مشڪل ٽا زي ياري

زلفون ڪي پيچون پيچ ۾ عاشق سي بند ڪر ڪي،
سيني ۾ تس بساتي هو تير مزگان ڪاري

ڪرتي هو نيم نظر سين عاشق سيتي بسمل،
مرتا نهين وو جيتا برهي ۾ بي قراري

منصور شرف شاهان عاشق شرف تجهي،
تيري وڏائي وهوا سوليءَ اتي سواري

فتلام ڪربلا ڪا مظلوم هاءِ هاءِ،
ماتام عاشقون ۾ دل ڊند ڏنڪاري

سگ تج ڳلي پوڪاري، يوسف يتيم يارا
ملني ڪون جيءَ پياسي مرني ۾ نوبهاري

❊

ڪر ڪا سجن هماري ڪاري خدا ڪي واسطي،
دل درد ۾ بچاري ڪاري خدا ڪي واسطي.

ماري هي بيخبر هون تڙ ڦڙ ۾ دل ديواني
تيري هجر ڪٽاري ڪاري خدا ڪي واسطي.

ڪيسي ڪهون بهاري جنت بجاءِ دوزخ.
تج بن گل و گلزاري ڪاري خدا واسطي.

ساري هي تجڪي تائين معلوم هماري دل ڪي،
فرياد دل پڪاري ڪاري خدا ڪي واسطي.

Gul Hayat Institute

اپني هي بيڪسي ڪا احوال ڪس بتائون،
دم انتظار زاري ڪاري خدا ڪي واسطي.

تيري عشق ڪي اگن ۾ جلتا هي يار يوسف،
جلوا پسا پساري ڪاري خدا ڪي واسطي.

❋

آن مرد قباش بهر ڪوش آيا هي.
ڪر نام دم ڪا مظهر سرپوش آيا هي.

لک لک هزار ڀوڙي، تنهن ديان ڏالي بي جهوٽي
غيران ڪي خيال ٽوڙي، حق جوش پايا هي

رنگريز ڪيئي رڪيندا، ڇينبي عجب ڇنيندا
قرآن ۾ آپ ويکيندا، مدهوش آيا هي

عالم جهان فاني، بن عشق ڪؤن پڇاني
اپنا آپي وو جاني، سرپوش آيا هي

رنگريز رنگ نيارا، مولا علي نظارا
مرشد سچو سچارا، دل دوش آيا هي

نينک نبي ڪي نورؤن، اظهار هر ظهورؤن
شب روز عشق نورؤن، مئي نوش آيا هي

يوسف يقين ياران، پنجتن پرين پياران
لڳڙيان برهه بهاران، روئي روش آيا هي

❋

مجهه سين بتاتا هي صنم نؤ نؤ ڳوڙهي نين.

ديکي مؤن ديک پائون، دل دني دلدار لائون
داس ڪي لوهو سين نائون، سڻ برهه سون بين.

Gul Hayat Institute

جوان اشاري چشم چاري، رنگ رنگ ۾ پوش نياري
حڪم ڪي ڪئي حق پياري، حسن هائي حسين.

ڪون سوليءَ پر چڙها ٿا، مئن نہ ميرا دم ڪڙا ٿا
حق اناالحق پڑها ٿا، ڪاري ڪاري رين.

قول حق نانڪ سنايا، مون تويا زلف رايا
ديکني مؤن دل جايا، سن درد دل نين.

❊

دم عاشقون ڪا درد ۾ آرام رام هي،
بن درد نهين بهار خزان ڪا خرام هي.

جس دل ۾ شور شوق خدا ڪا ڪهون تجي،
سيني ۾ تس ڪلا وهہ چمن خوش مدام هي.

اسرار خبر اس ڪون ڪس ڪون ڪهن بجا.
ساقي ڪي هاٿون جس ني پيا جم ڪا جام هي.

عاشق نہ يون چون پروانا جلتا ۾ شعلہ آگ
انصاف سمندر جس آگ ۾ مقام هي

جسي ڪون نهين هي جلپل برهي ڪي بدن ۾
آفتاب ڪهي اس ڪون همارا سلام هي

اس بيڪسي ڪي رهہ ۾ گرداب عشق تا
تپ تاپ ۾ گنواتا محبت ماتام هي

مانگو حضور حق ۾ محبوب ڪا رحم
نيڪ نام شام ايڪ سون ميري دم ڪا ڪام هي

Gul Hayat Institute

يڪ رنگ ۾ رهو تم دو رنگ دور ڪر
عاشق سين غرض ڪيسا ڪفر اور اسلام هي

يوسف بهار حسن ڪي هي يار درد ۾
درد ديکئي جسي ڪا ازلون عشق امام هي

❊

ديدار تو اسرار مجهي دل آرام هي
دستار تو گلزار سبزا دار جام هي

قربان جان ڪرون تم ديدبان هو
گفتار تو رفتار بحق رام نام هي

ڪرپا تمهاري چاهي مسڪين غريب دم
پيزار تو هلڪاريون پيڪار ڪام هي

ڪاڪل ڪشا جيسي دم چال چلتي هو
ڀلهار تو مروار جاودان جي مدام هي

ايسا نہ ڪس سي چوٿي جيسا تمهاري نينون
خنجر ڪٽار يار تو هم وار دام هي

نانڪ يتيم يوسف شائق تو شوق ڪا
پيزار تو صدبار سجن سجدهہ سلام هي

❊

اپني آپ ۾ آيا نهين ڪوئي دوسرا جانو
برهہ ڪي بات نياري هي

سجن سنتا بلاتا هي، آپي گاتا بجاتا هي
مجهي ازخود بيزاري هي

Gul Hayat Institute

سجن رفتار رفتاران، بهاران درد هشڪاران
ڪفر ۾ دينداري هي.
چڱا سئنسار ديوانا، برهه بن لوڪ اگيانا
گران بن ڪان تاري هي.
ڪريندا عشق الغاران، انا حد ابر وسڪاران
نه ڪس ڪي اختياري هي.
سچي ستگر ڪي سرني هون، داس ڪي داس چرني هون
ووهي دل ڪا شڪاري هي.
نانڪ نور سرور ڪا، چو يوسف يار هر هر ڪا
سجن سين سڌ ساري هي.

❁

دم دم ڏمال دم ڪي ڪرتي نه فراموش
موسيٰ بکوهه ڪرتا ارني نه فراموش
رب ني ڪهيا ڪل نفس ذائقته الموت
صورت دنيا ۾ هرگز مرني نه فراموش
پيوند دم سين دم هادي حقيق هو
همدم نگاهه ۾ دم ڏر ني نه فراموش
فرياد آهه و زاري سوز و گداز غم
تڙ ڦڙ هماري دلڙي ڏرني ؟ نه فراموش
مرني سي يار يوسف آگي مرنا پلا هي
هسي ڪا دم مدام پرني نه فراموش

❁

ڪيسا سواد پايا خاڪي ڪي گل چمن ۾
منصب درد پرايا آدم ڪي تن بدن ۾

ڪرتا هي ڪارسازي، اپني بنا ڪي بازي
بيرنگيءَ رنگ چپايا صورت ڪي سب صحن ۾.

Gul Hayat Institute

دڪ سڪ ۾ يار جانا، هر دم قرين تو سمنانا
گهونگهر ڪسي ڪلايا مستي ڪي مدشڪ ۾

قتلام ڪس ڪرايا ڪربلا گگن ۾
گل رخ نقاب ڪئنا، پونران قربن تو سئنا

يوسف سدا هي يارا هادي ڪا دم نظارا
اسرار جس بنايا ابني دو حڪ نين ۾

❊

ڪيفي ڪمال تيريان نينان بيرنگ رنگ
محراب ۾ چمڪ هي بئنا بيرنگ رنگ

هر رنگ رنگ سهٽا، معشوق دليان مهٽا
قاتل بشڪل کهٽا، عينان بيرنگ رنگ

ڏان ڏان عجائب ڏم هون، حيرت وچ گم هون
نہ هم نہ ڪوئي تم هون، سئنا بيرنگ رنگ

صورت بنا ڪي آدم بن ميم احد احمد
تعريف هي تماري رينا بيرنگ رنگ

نانڪ گزوڪي چرنا، ڪنڌ ڪاٽ سيس ڌرنا
يوسف جيا نہ مرنا دنيا بيرنگ رنگ

❊

سمجهہ ڪي فنا تہ رهو برهہ بقارا
سرب نظر عين بصر پريم پسارا.

Gul Hayat Institute

سڀ رنگ نين ۾ ديکو ديکن ۾ نہ ڪم رهنا
ايڪ گيان من ۾ راکو ستگر پريم پيارا.

مرغ و شتر مور گنير باز چيڪ ذرد
خراسپ فيل دور ڪرو دل سين تو يارا.

رخ در نين حضوري، صاحب رکو صبوري
ڪي مئن کهون تندوري، مئن يار هوشارا.

بن عشق جان مڪڙي، آدم ڪي پيڇي پڪڙي
خارج ڪي چوت لڪڙي، هو حڪم دم خدارا.

نانڪ نگاه ياران يوسف سدا بهاران
من عشق ڪيان پڪاران دم درد ۾ گذارا.

❋

جانتا هي آپ سجن درد ڪي ديوانگي
آپ رواتا هساتا هم سين جو هم خانگي

صورت بسي نظر ۾ سڀ سير حسن شاه ڪا
ڪيلي ديکي دوجڳ ۾ دم سين لئي پروانگي

ڪامن ڪامي هي ڪيي عابد پرهيزگار
مستي مدهوش ڪبي فائق فرزانگي

گاه بره بحراز فراق گاه وصل از دم خدا
پوڇو منياسين درد آپ روانگي

Gul Hayat Institute

يوسف يڪ رنگ يار ڪيلي هر رنگ ۾
رحمان آپ رحيم کو ڪر شيطان گي.

❁

هڪ دن مولا ڪي نام درسن وڪا جاني،
سن فرياد ميري ڪر محب مهرباني.

تون معاف ڪرين تقصيران، سانون پل ڳيان تدبيران
تجهي معلوم حال فقيران، ڪيا ڪهنا لات لساني.

ديکن ڪا دن تواب هئه، جس ڪي ميري طلب هئه
ڪهنا مجهي ادب هئه، آخر جهان فاني.

تجه بن وي يار خماري، مئن عمر گذاري ساري
تون ڏي جلوا هڪ واري، جند جان ڪيان قرباني.

دو نينان برسن نالي، ڪر دلبر دير ڪشالي
هو وين هر دم يوسف نالي، ساڏي دل هوئي ديواني.

❁

بيخبر هو هوڪي رهنا، معشوقان دي نال پلاجي

Gul Hayat Institute

اپنا اختيار سارا، سن همارا يار پيارا
صم بڪم ڪي جو ڪهنا، سو برهي حال پلاجي

روز ڪيلي برهه بازي، زوري زوران آزي آزي
ٻول ڪي ٻانهپ جو پهنا، عشق اڪبر حال پلاجي

قدم چا شيطان والا، جيوين روشن هي سالا
عشق تهمت سر جو سهنا، سهڻي برهي چال پلا جي

تون نانک هم تو ناهين، يار يوسف برهي باهين
پريم مرشد سچ پناهين، حق حق رکوال پلاجي

✽

دم دم هي دم هي دم هي، جي بادشاهه تماري بدن
جس سمجها تس پايا جي.

رک هر دم نالا سنڀالا، محبوب مٽي ڪا نالا
پڇي آپڻ عشق اٺاويگا، گم هوگا هستي مايا جي.

ڪر دور خيال توڪثرت ڪا دم واحد سمجهڻ وحدت ڪا
ڪل نور صفا اسرار علي مجهي عينئون عين و ڪايا جي.

دن رين درد ۾ گم هوتي عاشق رت جگر ۾ هٿ ڌوتي
اها رمز لکي ڳجهه ڪس ني مرشد جسي سمجهايا جي.

دم بيرنگ بات نياري هي هر هر ۾ باغ بهاري هي
سڻ گن ونتا غيب آوازون الهام الاهي آيا جي.

Gul Hayat Institute

ڪهان يوسف ڪون بچاراهي، ڪل ٻولي عشق ڪيڏارا هي
يهي سبد نهين اختياري ڪا، دم بي اختيار بولايا جي.

✽

نظرر اندر گم هو جاوتي، صورت محبوب ۾
پن هستي روڙ اڏاوتي.

تم صاحب سرت نياري بيرنگي رنگ بات اپاري
اس راهہ ۾ خبرداري رخ پيءَ مقصد پاوتي

جس ٻوجها سر غيوبي تس هوسين تم ربوبي
اس زهد نہ ذڪر قلبوبي وهہ پلپل جيءَ جلاوتي

تم لئہ تصوير يگاني هم هوتي ۾ بتخاني
خم ابرو مرشد يعني خوش پيالي عشق پلاوتي

اي متي ڪا هي منارا، بنيا هي عجب نظارا
هم آخر گذر گذارا، تم آکي چلن بلاوتي

سپ يوسف يار وڏائي هي خاص الخاص خدائي
محبوبان مهر پلائي مويان نون مک وکلا وتي

❁

تم آدم اسطرلاب هي ڪو گهتي وجاڻا يار سياڻا.

گهتڪي هردي نظر لگاوي،ڏيان اسي ۾ ڪي ڪجهہ آوي
پريم پريو بن اور نہ پاوي، لا شڪ لا حجاب هي

جون ڪر شمسي حال فقيران علم عقل ديان کل تدبيران
هوش حيران جم شاهہ وزيران وهہ غالب عشق عقاب هي

ورهہ وجاڻي وچڙي ڳولي ڀال ڪي ڀاري ڀند اپولي
عشق سويري شعلي شعلي وهہ غرق شاهي لک تاب هي

Gul Hayat Institute

سن ري آدم عشق پڪاران، ڪهون ڪي ڪرڪي گوش گينوارن
سرت سچي روئي رام تنواران، تم رک هردي هرباب هي،

نانڪ يوسف يار بتائي، عشق معما الٽ سمائي
حاضر هردم خيال خدائي، مجهي ايهي قرآن ڪتاب هي.

❊

آئوسي ڪبي ڍوليا، سچي ڪهو ڪانگا بات هم سين
تم سين زاري ڪرون گي مئن يار.

ڪانگا ٻولي مٺي ٻولي، جائوندي مئن اولي گهولي
خاصي خاصي ديتا دلاسي، اس ڪي پاڳي پڙون گي مئن يار.

رهيا بيراڳي ساس، بيءِ بن من اداس
جيءِ نس دن درد ۾ جلي، سنو فرياد مرونگي مئن يار.

ديا موري اڳڻ آوي، دک ميري من ڪا جاوي
سيس ڪاٽ اس ڪي آڳي، نذرانون آڻ ڌرون گي مئي يار.

ڪهو جاڪي عرض همارا، سر جن ڪي آڳي سارا
ڪرو ڪا ميري ڪاري تم، توريءَ تاري ترون گي مئن يار.

Gul Hayat Institute

يوسف پياري ياري، معشوقان ڪي رمز نياري
پيتم ڪي پار ڪانگ يون نت نت مجري مئن پرونگي يار.

وچي چر ڪيون تمي لاتي،مجي سچ بات بتائو گا
پيا ڪي ڳالهه سنائونگا، الله لڳ درشن ڪرائو گا.

❁

رقيبان ۾ پڙا روالا، تنهان گهر گهاٽ ۾ بولا
انهان شولا اکين اولا، انهان نشتر لڳائو گا
هدايت رهه رمائو گا

ڳلي ڳنا ٻهارون مئن، هنجون رو رو ڪي هارون مئن
تمنائون ۾ گذارون مئن، پسائو ديد اٿائو گا
محبت مچ مچائو گا

مبارڪ عشق دم آئي، وحي محمد فرمائي
ڪهي هي گولڙي دائي برهه ڪا دهل وڄائو گا
چوچڪ حڪم هلائو گا

نانڪ يوسف نوين ياري، گران ڪي تار ۾ تاري
ڳيا جل ڪفر ديندارې، جٽيا اسلام پائوگا
سوٽي سين ديس ديائوگا

❁

ڪڇ نهين بازي دنيا ڪي توري ڪاڇي لاري

پانوني من پانوني پانوني ڪڇ نهين
طلسم ڪاري بات انڌاري، شور شرارت دنيا ساري

نهين مولا مندر پانوني پانوني پانوني.
دنيا ڏوتي نوڪر لوطي، عاشق تس ڪون مارن جوتي

ديکو آخر فنا جانوني جانوني جانوني.

عاشق ربي دا هو وڻجارا، ڳالهه جنهن وچ سچ سڏارا
اها بات صفا ڳجهه ڳانوني ڳانوني ڳانوني.

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف يار نظارا، اناالحق دا هو حق نعرا
دم اچ حياتي نہ آنوني آنوني آنوني.

❁

محبت من اندر مولا ڪ راکو پريم راس چاکو
نہ باکو دگر ۾
ديکن ۾ پسارا، طلسم نظارا، رکو عشق بارا
جباري جگر ۾
خدا دم صفائي، ڪرو ميري پائي سچي گراهائي
کهي هي گجر ۾
خدا درد چاهين، نہ ڪاهين ڪيڏانهن پرين در ايڏاهين
نہ ٿئي شور شر ۾
سمجهي ڪو غازي، فنا ڪي هي بازي، قسم شهہ دارزي
دو عالم حشر ۾
هي يوسف يارانا نبي ڪايگانا، دوئي دور خانا
هي نانڪ نظر ۾

❁

هماري يار ڪي بولا، کهوري قاصد تم ني کهو
بي انت مراولا
تجهي دل درد ڪيتي هون نہ مرتي هون نہ جيتي هون
خدا ڪي واسطي مجهہ پر پڙاهي شوق ڪا شعلا

تجهي عاشق مبارڪ هي ڪ فرخندہ فال لاشڪ هي
سدا تم خيال خوش رهنا، نهين ڪو پرم ڪا پولا.

هميشہ حال ۾ هونا، ڪبي هسنا ڪبي رونا
سجن سين درد خوش آتا، ڪتابت سانچ ۾ ڪولا

Gul Hayat Institute

صنم ڪي پاس جاتي هون، سنا ڪر حال آتي هون
ادب سين عرض ڪهتي هون، اڱڻ ڪب آئوسي ڍولا.

نانڪ يوسف نماڻا هي، هادي ڪي در وڪاڻا هي
اگر بدڪار اياڻا هي، پيا اندر چڪن چولا.

❋

يقين ڪر عشق چوگان پر بيادر بار ميدان هي
جسي ڪا پرتوا بر دل ديکا ظاهر نہ پنهان هي.

ڪوئي جهولا جهلڪ جاوي، سچي ملڪ جهلڪ پر
جڳت پولا پلڪ جاوي بدل افسوس ارمان هي.

لڳي هي جنگ هر فرقي، ديکا هي سيرايڪ دوڪا
دوئي ڪا دال دم ڪش ڪر ميري جند جان قربان هي.

دونون نون ڪا الف نقط نهين ڪس بوجهہ پر آتا
نڪالو ڪاف ڪفرسين، يقين ڪن يار يڪ جان هي.

Gul Hayat Institute

بڙا اسرار عشقي ڪا مهر مرشد بياتا ٿا
دويڪ دستين لڳي تاڙي نہ مئن تون يار جولان هي.

ڪهان يوسف ڪهان نانڪ ڪهان يہ جسم هي جڳتر
ووهي مالڪ سچا ستگر بلاتا دل بہ حيران هي.

❁

دين عشقا تارتا، هور دينداري ڇہ ڪاري

لوڪ ۾ منصف ڪوهووي، درد برها دل سون سووي
سانچ يار تو ڪهون عشق رنگ اجارتا

ديدار ۾ آتا نهين عالم فنا ڪي خيال سون
ديکن اگر اعتبارتا، موت ڌاڙي مارتا

لوڪ ڪا ايمان دنيا دين ان ڪا وہ وهوا
عاشقان سي طلب مولا، غير عشق اڏارتا

ڪام لوڪان سون نہ ڪوئي، عاشقان ڪا با خدا
ٻوجهہ جس محبت نہ آئي، ڪکن اس ڪون ساڙتا

عشق فرمان لي ڪي آيا، نانڪا يوسف فهم
ديد ۾ مرشد حياتي، دو جڳت پت پارتا

❁

تجهہ بن ڪئن ڪريگا، ميري مددگاري مصطفيٰ
تيري فيض ڪرم ڪي مجهہ مين انتظاري مصطفيٰ.

Gul Hayat Institute

جا ڪهون فرياد ڪس ڪون درد اپني ڪي سجن؟
هي سڀي معلوم صاحب من ڪي ساري مصطفيٰ.

صورت مرشد مرسل تم هين احد احمد
دردمندان تيري در پر زاري زاري مصطفيٰ.

دو جڳ روشن ديکن ديدان محبوبان عرض
وچ حضور عشاق پکارن کر کا کاري مصطفيٰ

يوسف سگ مسکين تماري ڳلي ۾ کوکدا
واسطي اپني فقير الله دي ياري مصطفيٰ

❋

آ مل سڄڻا وي ميڏي ڍولڻا، ٻهون دن لاڳي
وڃين تخت هزاري ياري

عشق تيڏي ديان چڙتيان هوائيان
سک تيڏڙي تانگهان لائيان
جهنگل ۾ ٻيلي ڍونڊيان راوي دي کناري

ساٿ سيالين صدقي جانونديان
قدم تيري تون گهول گهمانديان
رنگپور کيڙان والي، کيڙان دي کوڙ کناري

معلوم تينون سهڻا سائين
پڙکن باهين سنجھ صباحين
آجا چر نا تون لائين آ وس ساڏڙي اوتاري

سدا تو هووين عاشقان دي نيڙي
رانجهن سائين نماڻيان دي ميڙي
هونديان مٺن واري واري، هنجون هير هاري

يوسف کرنا دلڙي اداسي
نال مهر دي سگها دوست آسي
جانديان مٺن واري واري، واري نينان دي نظاري

Gul Hayat Institute

✽

بڙي بڙي تقصيروار هون، بڙي بڙي مئن عيبدار جي
تمهين هو سرپوش ميري خطا تو بخشڻهار رواجي

وڏي وڏائي ڪي ڪهون، اوچا تمارا نام نامان
تون هين تون هين پلهار همري، توهين دوجڳ سرداروار جي

نهين نهين مج خيال تج بن، ڪهين ڪهين ڪو آسرو دم
مهين مهين پرواس تيرا، سچا سچا اعتبار وارجي

رهي رهي مج روح اوپر، صحي صحي صورت تو هادي
نظر نظر رحمت خدا لڳ، ڪرو سري بيچار وارجي

وهي وهي دم درد تيرا، پهي پهي يوسف سين تارا
مهر مهر ڪا ڏيان ڏرنا، رهنا بي اختيار وارجي

✽

ڏايا برهه پاڪنبدي هي، آپ وڇون جو ڪيڪي ديڪا

ڇوڙ وطن اٿ هويا نماڻا، آڪاسئون ڪر خاڪ تڪاوڻا
عشق محبت منبدي هي.
جنهن دل اس دا عشق ناهين، ڏورانهين تون ڏينوس باهين
تنهن سر ڏيندا ڏنبدي هي.
سئو سئو سير ڪريندا سهڻا، برهه بيرنگي هي من مهڻا
مرد هويا ڪٽ رنبدي هي.
ڪٽ هويا منصوري نالي، سئو سئو اس ڪي بيرنگ چالي
ناچو پڳت پنبدي هي.

Gul Hayat Institute

يوسف يار دي لک لک باني، سمجهڻ ڳُل يوم شاني
عشق ڳجهارت انڊي هي.

❋

مين حسن شهباز ڪي دروازي ڪا غلام هون
غير ڪي سر حڪم هادي جنگ ڪا امام هون.

حق هي شهباز هي، صادق علي شهنشاهہ هي
خود عمر عثمان ماهہ هي، سچ سر قتلام هون.

خاڪ ۾ دل چاڪ هون، محبوب ڪا مشتاق هون
شهباز حسن عشاق هون، مست و مست مدام هون.

غير ڪي سر مار ماران، حڪم هي شهباز ياران
سگ ان ڪا مٺن پڪاران، دست ۾ تمقا م هون.

مست هون مخمور هون ديدم علي دستور هون
پير مغان مشهور هون، عشق ڪا الهام هون.

يار يوسف يار هي، هادي همئہ ديدار هي
نانڪ نگهہ سردار هي، لکين لک سلام هون.

Gul Hayat Institute

❋

هم جيسا ملڪون ۾ پائي، نهين ڪو گنهگار
اپني ڪرمون معاف ڪريگا هم پر تقصير چوڏار

آدم اصلون سهو ڪا خانہ بيوس بي اختيار ديوانا
هر دل اوپر حڪم شهانا، نيڪ اگر هو وي بدڪار

وھ پرپور سپورن صاحب، ھرسين پوري پرت رکي
مئن بد اپني عيب افعال سين رونگي زار زار

يوسف يار ڪي مھر سدائي سمجھڻ ھي سر آپ خيال
عشق محبت ھادي من ۾ حاضر ناظر نور نظار.

Gul Hayat Institute

ريختوۍ هندي کلام

Gul Hayat Institute

Gul Hayat Institute

✽

من تانگھ لڳي من تانگھ لڳي، واري جانوان سڄڻان دي،
فرقت فرقت رين ڀاوت درسن دياوت ديا.

لرج لرج موري هينئڙو ماهين گرج گرج تن برهين باهين،
سمرت سمرت امرت ڀاوت گاوت پريم پديا.

نڻ وڻ نڻ وڻ مهوا بولي گهڻ گهڻ گرمڪ چولي،
هرگت هرگت لگن لگاوت آوت رام ڪنيا.

هوري هوري سن ڏن ڀوري، شور ڪٽوري انحد گهوري،
موج محمد گگن چڙهاوت جهنا نانان ٻنڌ ڪنيا.

نڪ نڪ نينڪ عين پياري جهمڪن ڊمڪن درد بيچاري،
برشت برشت ابرعنايت ڪهاهي يوسف پيا.

Gul Hayat Institute

❊

مئين پيتا مئي ناب تج لب ڪا،
شور گلگون شراب تج لب ڪا.

مک مهتاب حق تجلاتو عشق آفتاب تاب تج لب ڪا.
زود آتا هي بيخودي ۾ تو جس ني چاکا لباب تج لب ڪا.
ميم عصحف رخ تمهارا هي، هم پڙهتي ڪتاب تج لب ڪا.
ملڪ از هجر توبي طاق شدم، روح چاهي ثواب تج لب ڪا.
سوءِ ابرولي تو ساجد هون، شڪر الله محراب تج لب ڪا.
حق قبلائي تو ڪون مڪان، حڪم جاري جواب تج لب ڪا.
اب تو مسڪين بهت بيچارھ هي، درد مانگون لعاب تج لب ڪا.
ميڏ ڪهتا هي نون يوسف را شوق دل ۾ شتاب تج لب ڪا.

❊

درد حيرت خيال تج لب ۾،
قيل قال و ڪمال تج لب ۾.

بول بولو بناز هنس جب نين،
فيض ديني هو جال تج لب ۾.

ديد پرتي هو جس طرف تم نين،
خي ڪرتي هو حال تج لب ۾.

ديد ديد دراز هو الله،
باز رازم بحال تج لب ۾.

ڪهتا هي نانڪ يوسف بخدا،
ماھ - نونو هلال تج لب ۾.

Gul Hayat Institute

❊

دم ديڪا ديدار تج حسن پر،
دل هوا هي شڪار تج حسن پر.

ناز نينون ڪا لوٽ نيتاهي،
عشق ديتا اشار تج حن پر.

رخ گهونگهٽ سي ڪول مک وڪلا،
پير ما شهسوار تج حن پر.

حسن تيري ڪي صفت انحد هي،
الا الله ڪا هي نظار تج حن پر.

نانڪ آن شڪر يار يوسف ڪو
لاگا برهه بهار تج حن پر.

❊

دم دم ديڪا هي لعل تج لب پر،
وهه ڪي بنيا هي خال تج لب پر.

آب حيوان خضر حيات الامير،
شرب رنگين گلال تج لب پر.

درد دل را عرض بان صاحب،
جام جم جم وصال تج لب پر.

Gul Hayat Institute

داد بخشو ديدار بسم الله،
جلوهہ حسن جمال تج لب پر.

يار يوسف سي ڪام هي تمري،
نين نونو نهال تج لب پر.

❁

جي تمري درس ڪاپونئر جي جگياسي،
ڦري نت اداسي پياسي سناسي.

نہ بس ڪجهہ هي ميرا سنو دوست ميرا،
نيڪ نام تيرا جو ڳاسي سو پاسي.

ڪهان اختياري تماري هي ساري،
تمهين چام آري پاسي سناسي.

جو اپني ڪريسو مهر درس ڏيسو
عرض دل منيسو مناسي سواسي.

جو ڪل ڪل فناڪا تيرا دم بقا ڪا،
خدا حق لقاڪا اچي ڳالهہ خاصي.

Gul Hayat Institute

نئو نئو نظارا همہ ديس سارا،
نہ يوسف خدارا ساسي ديکياسي.

❁

بئنسري وارو بيراڳي کهڙي ديسئون آيو
کهڙي ديسئون آيو موري پيا ديسئون آيو.

جهن نا جهن جهن ناچ نچاوت گاوت چغلت آوت جاوت،
مين من پاوت پايو.

چيلا چمڪت گهگنت گرجت، ان ون ڪن ون بوندن برشت،
ڏئون ڏئون درمڪت درآيو.

من رکيا چل درشن پايو عطر عنبر گلاب لايو
صدرنگ رنگت بنايو.

سن گن هرگن ڪويت نيارو تال مردنگ بجي په پنڪارو
من پر پريم پدنايو.

نانڪ يوسف ڪو يار اپارو جن بارو ميرو پيتم پيارو
تاتا تئي تئي تايو.

❉

زلف ڳل عشاقان زنجير گيسو بيشمار
ڪاڪل تو دام دل ڪا خال چشم دامدار.

ترڪ هندوئي تو ظالم غارت ميري دل سين ڪيا،
حال زارم دل شڪسته سرو من اين بيقرار.

يڪدم هجر تو مارا سال اين قيد هي،
روز شب نالان نالم در فرقت انتظار.

دم يڪ رخ نموده چون ڪشيدي يون نقاب،
تير زدي عاشقان نانڪ يوسف يار يار.

Gul Hayat Institute

❊

پرت پال تم هو مئن ڪمن ڪون ويچاري ٿهري،
عرض هئہ حضور ۾.

لعل تمري در ڪي لوري دامن دل سين پڪڙي توري،
پريتم پت راڪو موري محبت مذڪور ۾.

ورد هي تمهارو نام دم دم صبح شام،
ڪهتا دم دم رام رام تار تن طنبور ۾.

تم هو لڄپال پال فقر تجهہ ڪو پال پال،
درد ڪا احوال حان ديان سن دستور ۾.

سن ڪر ڪرنا جو غور، عاشق هي، مسڪين طور،
مجنون جيسا دل ڪا دؤر رهي مرت پور ۾.

يوسفا ارداس هي داسن تج ڪا داس هي،
سانچ تو پرواس هي مظهر نظر نون ۾.

❊

ڪر ڪا سجن هماري ڪاري خدا ڪي واسطي،
دل درد ۾ بچاري،

ماري هوُن بيخبري هون تڙ ڦڙ ۾ دل ديواني،
تيري هجر ڪناري،
ڪيسي ڪهون بهاري جنت بجاءِ معرخ،
تج بن گل و گلزاري،

Gul Hayat Institute

ساري هي تجھ ڪون معلوم حالت هماري دل ڪي،
فرياد دل پڪاري
مئن اپني بيڪسي ڪا احوال ڪس بتائون،
دم انتظار زاري
تيري عشق ڪي آگن ۾ جلتا هي يار يوسف،
جلوا پساءِ پساري

❊

تم ميري ڳلي ۾ ڪب آسو بار يار،
تجھ بن رهتي هون مئن يون بيقرار يار.

ڪوئي نام مولا ڪي جاوي مرا حال اسي جا سناوي،
تورا همن پر لاوي ميرا جاني آڻ ملاوي،
تس ڪي برھ ديان فوجان مئن سر آوڻ بار بار.

اول جلوه پسائيي ڦر ڪيون ڪر آپ ڇپايئ،
رخ تي نقاب پايئ ڏاڍا ستم سهايئ،
تيري بيپرواهي سون جاني روتي هون زار زار.

پيڙڪي دل هماري تيري فراق ماري،
تون آ سهڻا هڪواري ميري جان فدا هي ساري،
مجھ ڪون جا لڳڙي تيري دو نينون ڪي تار تار.

تيري نور ڪا نظارا، سن تو سجن پيارا،
يوسف سجاڻ يارا صورت سينگار سارا،
چشمان سيتي مئن پوءِ ڪي ڪيتا ڳل ڪا هارهار.

Gul Hayat Institute

❊

بهر سوئي بهرڪاري عجب اسرار ديکن ۾،
بلاويگا حڪم اپنا سجن سئنسار ديکن ۾.

جبي بوتا تو هستي ڪا جاوي ڪل موج عشق اندر،
تبي محبوب ڪا عاشق پاوي ديدار ديکن ۾.

ثواب اور ڏوهہ همسرعي دردمندون سي تحقيقي،
ڪفر اسلام ۾ عشقا بڙا ڪيلار ديکن ۾.

جولا تحريڪ ذرتہ هي سانچا مصطفيٰ شاهہ ڪا،
خدا خود خلق در خالق گل و گلزر ديکن ۾.

نظارۡ نوبنو تعريف نورنگي برهہ مرشد،
ڪهو يوسف خود خودڪا کهان اختيار ديکن ۾.

❊

ڪڙيان تان اٿي رام ريجهاۡ رام ريجهاۡ شام ريجهاۡ،
تون پيڇي پڇتاويگا.

جاڳو جاڳو نيند تياڳو لاڳو تم سين ڪيسو لاڳو،
آنۡ ڪي جوئي سندر ساڳو دل ڪون نا سمجهاۡ.

سانول ستي سيج آياوي ڪن توري توهش سڏاياوي،
دل رانجهو بن ڪوڙ ڪايا وي ايڪو دم خداۡ.

ايڪو دم ايڪو جاما چارئي پنج پاڪ اماما،
آپي بولي راما راما ديڏين ديد رلاۡ.

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف يار آيا جس ڪي حسن رنگڙا لايا،
نحن اقرب آپ فرمايا باقي عشق بقاءِ.

❊

ايڪ بوند چوٽي اس مستڪ مون وه، نور ڪا جهلڪا ايڪ رمز.
بادل ڪا جهلڪا ايڪ رمز بجلي ڪا جهلڪا ايڪ رمز.

دلبر دست لگائي لعلي، لعل لب مسي دندان ڪالي،
زلف مسلسل ڪا ايڪ رمز بشيهر ڪاڪل ڪا ايڪ رمز.

بئنسر موتي دام نياري، بولا بينا عجب ستاري،
مژگان قاتل ڪا ايڪ رمز دو ابرو ڪا حلقا ايڪ رمز.

شمس و قمر ڇپ جاتي هين، معشوق نظر ايڪ ماتي هين،
مظهر ڪا رلڪا ايڪ رمز پلڪون ڪا پلڪا ايڪ رمز.

روتي شهدي نين سپاهي، ديک صنم ڪي بيپرواهي،
شهداءِ قتل ڪا ايڪ رمز ماتم ڪربلا ڪا ايڪ رمز.

نانڪ يوسف يار بهاري، جند محبوبان گل گلزاري،
ديدار نچلڪا ايڪ رمز ڏمڪايا پاڪا ايڪ رمز.

❊

Gul Hayat Institute

اسرار بن درد نہ ڪوئي جاويگا،
خبر نہ ڪوئي لي آويگا.

ٻڌ بنا سڌ ڪائي نہ چلدي گرُ بن گيان نہ پاويگا،
رم جهم بادل برسن لاگا ايسي بوند نہ برساويگا.
بجلي ڪا چمڪا بادل ۾ هوتا ايسا رنگ ڪؤن رچاويگا،
نانڪ يوسف يار پيارا درسن دوست وڪلاويگا.

❊

همدم حڪم سناويگا شام سندر ڪي پار وهي منجهہ

خيال ووهي منجهہ الٽ پلٽ هي گر سچو ست لاويگا.
اور سور سڏ پڌ نهين پاوين بن گر گيان نہ آويگا.
ڪرت ڦرت جٽ ڪٽ جهلڪارو لمڪ چمڪ چمڪاويگا.
لحمڪ لحمي دمڪ دمي ڪهيا ڪوءِن ڪهاويگا.
نانڪ يوسف يار دمادم اناالحق ناد بجاويگا.

❊

هي نام صاحب ڪا سانچا.
سانچي سي رهنا سانچا.

سرن پڙي ڪي لاج اسي نون، چرن لگا سو باچا.
ستگران ڪي مٺن دامن لڳڙي، ڳر مک سانچي وانچا.
سڄڻا.ن تون ڪر سڀ ڪجهہ صدقي، ياءِ پرائي چاچا.
جوش جنين نون عشق الهہ دا، سو نر رمزين راچا.
نان يوسف يار موهن، مٺن آپن گويا ناچا.

❊

بئنسري بجائي ڪنيا پريم رس ڪي هوري لعل.
آتما ڪي ماهين سنو انحد گهن گهن گهوري لعل.

Gul Hayat Institute

پوت تو جسونت ديا جام شراب شوري لعل.
بازو دل سين لون ليو ڏار زلف ڏوري لعل.

گنگا سر ڪئون بوجهي الٽ پيد پوري.
دوارڪي ڪي دوالي ديکو موهن مست موري لعل.

متڙا جمناڪي اوپر ڪيلت آ گهوري،
چرچا هم سنگ ڪرت باجو پڪڙ جوري لعل.

ڏاري پچڪاري ڪان سکيان پر چوري،
اوڏت عنبر گلال پريم ڏن ٽڪوري لعل.

يوسف مد مست چکي عشق ڪي ڪٽوري،
بيوسي ڪي تان ڇوٽي تن تن تان تن توري لعل.

❋

براهہ عشق عاشق دم، برو رو رو هو هو هو
رکو دو جهان دل ۾ غم، برو رو رو هو هو هو.

اڇا دريا محبت ۾ رهو نس دن خدا عاشق،
سنو سانچي ڪهو باتم، برو رو رو هو هو هو.

نهين ڪجهہ طاقت مجهہ ڪون، تماري مددگاري بن،
هووي تيرا ڪمال ڪرم، برو رو رو هو هو هو.

جهان ڪينچون وهان حاضر، پيا تجهہ هاٿ ۾ ڏوري،
ڪهان ڪڇ بيچ ۾ ڪاهم، برو رو رو هو هو هو.

ازل روز ڪا مٺن مسڪين، پڙا تيري ڳلي ۾ هون،
پڪارون درد ۾ ماتم، برو رو رو هو هو هو.

سنو عاشق فقريون بهاري، برهہ هم تم سون،
تمهين هو رلز ڪي محرم، برو رو هو هو هو.

Gul Hayat Institute

تيري عشقي ڪي اگن ۾، جلي گا يار دل يوسف.
گيا هستي ڪا ڳل شلغم، برو رو رو هو هو هو.

❊

بدهہ ساقي شراب نو زو زو زو يو يو يو،
بزن مطرب رباب نو زو زو زو يو يو يو.

خدا ڪا نام من ليجي، بيڪس ڪا غور پيي ڪيجي،
عرضدار آون جناب نو زو زو زو يو يو يو.

هماري تو تپش تن ڪي، تجهي روشن سنو شاها!،
رقم درد اين ڪتاب نو زو زو زو يو يو يو.

پلائو جام مئي جم ڪا، تب يہ دور دم غم ڪا،
بلا فرصت شتاب نو زو زو زو يو يو يو.

اِدر اُدر ڪيون گهبرانا، دنيا ۾ شور جهڳڙانا،
توئي صد ماهتاب نو زو زو زو يو يو يو.

هجر تيري سون جان جلتي، اگن يوسف بہ دل ٻلتي،
برا دت دل ڪباب نو زو زو زو يو يو يو.

❊

اپني آپ ۾ آپا، نهين ڪوئي دوسرا جانو
برهہ ڪي بات نياري هي.

سجن سنتا بلاتا هي، آپي گاتا بجاتا هي،
مجهي از خود بيزاري هي.

Gul Hayat Institute

سجن رفتار گفتاران، بهاران درد هشڪاران،
ڪفر ۽ دينداري هي.
چڱا سنسار ديوانا، برهه بن لوڪ اگيانا،
گران بن ڪانه ناري هي.
مست برهي بيانا هي، ڪوئي فاني نه مانا هي،
پلٽ ڪي الٽ ساري هي.
ڪريندا عشق الغاران، انا حد ابر وسڪاران،
نه ڪس ڪي اختياري هي.
سچي ستگر ڪي سرني هون، داسن ڪي داس چرني هون
وهي دل ڪا شڪاري هي.
نانڪ نور سرور ڪا، چئو يوسف يار هر هر ڪا،
سجن سين سڌ ساري هي.

❊

شمشير ۽ تصوير تجهي بينظير هي،
دلگير ڪي آڏير نينن مون سڌير هي.

هس هس ڪي بولتي هي اي دلربا شڪر،
شهد از شراب لب وچ قند و ڪثير هي.

سبز و سفيد پوش پهن سياه ڪج ڪلاه،
وهه سرخ رنگ سوسن تعبير پير هي.

آبِ حيات خضر هم هاٿ ۽ تو
مسڪين هي غمگين گلي ڪا فقير هي.

گهه شهه گدا شهانه آواز عشق هم،
اقرب اليه عاشق سميع و بصير هي.

Gul Hayat Institute

خاطر زهير مت ڪرو بيچاره دردمند،
غمخوار يار باش دگر غم بگير هي.

نانک نگاهہ مرشد هي ڪائنات پير،
يوسف يڪي صفت هادي دم دستگير هي.

❁

تيري زلف ڪا زنجير موري ڳل ۾ دام هي،
تجھ ديد ۾ دم عيد جا جم ڪا جام هي.

ديتي هين مجھ تراوت نين تو بين مون،
هم شربت حيات روغن بادام هي.

منصب هي عشق عاشق مقصود يڪ نگھ،
مجڪون ٻہ آستانا سجدهہ سلام هي،

مصدرسين مک تماري نڪسن چہ لعل در،
مشڪ ختن دهن تو تاهم روم شام هي.

اي در حديث دلبر ڪس ني سڪائي هو،
هم هنر تير اندازي تو تمقام رام هي.

Gul Hayat Institute

چوٽي تجهي يون ديد مون خنجر ڪٽارا،
برسيني عاشقان عشق ڏوم ڏام هي.

درپيچ زلف نانک يوسف تو آمدهہ،
تڙ ڦڙ سي نهين چوٽتا چوٽا ڪلام هي.

❋

دم عاشقون ڪا درد ۾ آرام رام هي،
بن درد نهين بهار خزان ڪا خرام هي.

جس دل ۾ شور شوق خدا ڪا ڪهون تجهي،
سيني ۾ تس گلا وهہ چمن خوش مدام هي.

اسرار خبر جس ڪو اس ڪون ڪهن بجا،
ساقي ڪي هاٿ جسني پيتا جم ڪا جام هي.

عاشق نہ يون چون پروانا جلتا ۾ شعلہ آگ،
انصاف سمندر جس آگ ۾ مقام هي.

جس ڪون نهين هي جل پل برهي ڪي بدن ۾،
آفتاب ڪهي اس ڪون همارا سلام هي.

اس بيڪسي ڪي رهہ ۾ گر عشق ڪا،
تپ تاپ ۾ گنواتا محبت ماتام هي.

مانگو حضور حق ۾ محبوب ڪا رحم،
نيڪ نام شام ايڪ سون ميري دم ڪا ڪام هي.

يڪ رنگ ۾ رهو دو رنگ دور ڪر،
عاشق ڪو غرض ڪيسا ڪفرو اسلام هي.

يوسف بهار حسن ڪي هي درد يار ۾،
دم ديکگي جس ڪا ازلون عشقا امام هي.

Gul Hayat Institute

❁

يا خدا تيري خدائي ديک دل حيران هي،
تم ڪيا پيدا چرا مارا بهت ارمان هي.

هاءِ هئہ ماتام نس دن واءِ ويلا روح ۾،
جا ڪهون فرياد ڪس ڪون درد ڪاطوفان هي.

زندگي افسوس دنيا دم مقام آخر فنا.
بن تجهي ديگر نہ جانون گذر مڪان امڪان هي.

ڪيش دين اسلام ڪون تيرا اتارا ڪفر ۾،
تم شرابي هو ربابي تم صحيح مئخان هي.

ڏوهہ ڪيسا هي اپر آدم حوا تڪرار يون،
آپ هي سڀ کيل وهوا ڪربلا مئخان هي.

ڪس بيان مئن درد ڪا ڪس ڪو بتائون اي سجن،
هي سڀي معلوم تجهہ ڪون سوز ڪا سامان هي.

سگ درد تيري ڪا ازلي يار يوسف دم فدا،
درد ۾ دمدم پڪاران جان دل قربان هي.

❁

خالِ رخ تو دان دان عاشقون ڪا دام هي،
هر دولبا گفتار تو چون بيخودي ڪا جام هي.

دل يهي ديوان بہ جنون بوئي خوش از خوئي تو
بهرِ خدا رخ نمائي روز شب ماتام هي.

Gul Hayat Institute

جام رنديءِ مج سين ديا پير ميري مست الست،
ڪيش بہ دين رخت رفتہ ڪفر ڪيا اسلام ھي.

جادوئي چشمان تو شور بہ عالم فڪند،
ناز شوخي مڪن ڪہ گہ جو تيرا ڪام ھي.

آشڪار ڪشتۂ پيش نظر عاشقان،
بھر قتل آمدي تو سر عاشقان انعام ھي.

چاھي دمي درد تو يوسف بدل اي يار يار،
شعلہ از اشواق تو بجان من آرام ھي.

*

من مشڪل تو تار يار ياري
دم دم يار ياري

زلفان ڪي پيچ پيچون ۾ عاشق سو قيد ڪر ڪي،
سيني ۾ بس بسادي مزگان ڪي تير ڪاري.

ڪرتي ھو نيم نظر سين عاشق سيتي بسمل،
مرتا نھين وھ جيتا برھي ۾ بيقراري.

قتلام ڪربلا ڪا مظلوم ھاءِ ھاءِ،
ماتام عاشقون ۾ دل درد ڏنڌ ڪاري.

سگ تج گلي پوڪاري يوسف يتيم يارا،
ملني ڪو جيءُ پياسي مرني ۾ نو بھاري.

Gul Hayat Institute

❁

جسي ڪي دل ۾ گهمر گهيرا ڪريگا برهه برجائي،
اس دل ڪون خبر ساري پڙيگي سن ميري يائي.

عجائب عشق ڪا شعلہ تباهي دردمندن ڪي،
چنان عطار شهہ منصور ڪل تبريز ڪلرائي.

درد اسرار معنيٰ ڪي نهين ڪل بي درد سيتي،
آويگا وهہ اسي چوگان جو سر چاويگا رسوائي.

آپا گم آپ ۾ ڪرنا بدم پير مغان سرنا،
پون پونجي پون ورتي پون ۾ اگن ڪي ڏائي.

ڪهان يوسف ڪهان هون مان ڪهان جسمات ڪي ڏومان،
رموزات است رباني بولاتا عشق آشنائي.

❁

دونون ڪالف هي نقطہ نظارا ڪر نظارا ڪر،
بيٺا هي تخت پر دلبر پسارا ڪر پسارا ڪر.
ڦر آيا الف هي نقطہ اعرابان حرف صد آيت،
هو الحق هو ۾ پاتا جا وسارا ڪر وسارا ڪر.
الف اور ميم عهدون وحد ڪثرت اور وحدت هي،
هادي حق راهہ سمجهايا اشارا ڪر اشارا ڪر.
دوئي ڪا دال مٽ اٿ گيا نظر پيرِ مغان مجهه پر،
حڪم هويا اناالحق ڪا نغارا ڪر نغارا ڪر.
نگهہ نانڪ نين ۾ هي سچي مرشد ڪي هر مظهر،
بولاتا يار دل يوسف اشارا ڪر اشارا ڪر.

Gul Hayat Institute

❁

جائونگي مئن وار وار اپني پيءَ رنگا،
ويڪو ويڪو ڪار ڪار ڪاجر درس سنگا،
ڪيلت ڪيلت هوري هرگت.

رمز بتاتا هميشہ چار چار مهر نظر برانگا،
قولت قولت لعل ڏاوت.

برهہ بچاتا هم سين زار زار باجت ڏن مرڏنگا،
گاوت گاوت انحد ياوت.

ساز بجاتا ايڪو تار تار چهہ چهہ وهہ چنگا،
مسڪت مسڪت چرچا ڪرتت.

چشم نماتا دم سين بار بار ڪرم رحم هو منگا،
ڏياوت ڏياوت سڪان ريجهارت.

هم پر چايا يوسف يرا ماري پچڪاري پر ڪنگا.

❁

جائو ري حڪيم جائو تجهي ڪي جانتي،
تجهي ڪي جانتي هو ميري درد ڪي دوا.

تم ڪيا بتاتا ڪيسي پيا بن تو نار ڪو،
پريتم پچانتا هي ميري درد ڪي دوا.

دوني وو بيخبر بهتي لقمان چہ افلاطون،
ديڪن سو نبض عاشق غم جور و جفا.

Gul Hayat Institute

مجھ دل سقيم پيءَ ڪي برھ ۾ ھاءِ ھاءِ،
ديدار بن وصال سجن ھئہ نھين شفا.

فرمان لا تقنطو يوسف سچي خدا،
دل سين يقين سانچ رحم ڪا زحق لقا،

❋

پياسين سانچ ڪھ ڪانگا مجھي ميلاپ ڪب ھوگا،
بھاري ڪا سبب ساجن ڪريگا روز رب ھوگا.

خزان ڪي دن يہ جائين گي آ ول آخر بھاري ھي،
نہ رھ دلگير دل عاشق سارا مقصود سب ھوگا.

پيا خورشيد چھري سين گلابي ماھتابي چون،
آويگا اڱڻ تب عاشق عجب گلزار تب ھوگا.

سارا احوال ھي روشن پيا سين دردمندون ڪا،
پوڪاري بلبل گل گل لبون پر لب جب ھوگا.

ڪھيا يون نازنين طرفون سنو پيغام وھ ڪانگي،
نفي ڪر خاڪ ڪا بوتا صنم اثبات اب ھوگا.

سنو يڪ بار يوسف دم سريجن سنگ بستہ تو
ھميشہ شوق ۾ رھنا سچي طالب طلب ھوگا.

❋

مجھ سين خبر ڏي ڪانگ پيءَ بول ڪيسا بولا.

تيري فراق ۾ نس دن دل فگار ھي.
برھي ڪا بدن بريان بيمار زار ھي،
آويگا ڪب سريجن سچ ڪھ تو نام موتہ

Gul Hayat Institute

بيڪس غريب عاجز بندي بيڪار هون،
برهي ڪي موج مسند بي اختيار هون،
پائون گي تب سهاڳ جي لي جائيگا ڍولا.

عاشق اداس مت ڪرو خاطر ظهير تو،
محبوب مددگار تم سين پانچ پير تو
تم پر پڙ رحم بيءَ ڪا سانچ سڻ سچولا.

ارداس يار يوسف ڪي ڪانگ جا ڪهو
آني جاني ۾ ڪس جاءِ تم رين نا رهو
ڪو لي تمهاري هم تج ديوينگي متا لولا.

☼

گهنڊ ڪول مک درسن وکا جسم الله اسم الله،
مچ من ۾ عشقت جرجلا.

بيڪس غريب يتيم هون دم آس تيرا آسرا،
خود جانتي هو لاالله هم الاالله قسم الله.

خلق هم خالق يي تو مسڪين هم چاڪر تو در،
تم سين خدا پيدا ڪيا برهه بقا دنيا فنا،

جس دن ڪا تم شانا ديا وهه زلف سين دوتا ڪيا،
تس دن ڪا دل ۾ ترٽلا هي جرجلايون ڪربلا.

جب شوخ چهرا ڪرتي هو تم اپني عاشق ڪي اپر،
خوشي فيض ديتي هو عطا تم رهنما هو دل بجا.

Gul Hayat Institute

ڪون نانڪ ڪسي کهون يوسف کهون اسرار تم،
دراز دم پير مغان باقي بقا اهل صفا.

❊

بارڙي هنجي تانڪي جاني بي جانيان،
نئو نئو آئتان نئو نئو باتان عشق سري قربانيان.

ووڙ ميري دل خيما ماريا طبلانين نقاري ڪا،
ڪل يوم هو في شان سچا سخن سچاري ڪا،
عشق دي آئون ڪي دم سچي دل جانيان.

ڍرون ڍرون مارو برهہ وڳيند زوران زور خدايڪا،
تن من اندر ووهي ووهي انا حق مدايڪا،
اس ڪي ووهي ڪيلي هم نهين درمانيان.

عاشق عشق جواني جو جهي تاسر ڪاپيو صفائي ڪا،
آپ وچون ڪجهہ مول نہ آئي تر ڪين حرف گدائي ڪا،
دم خدا مسڪين ڪهاوين هو هو حقانيان.

نانڪ يوسف يار بليندا جس ڪا جوڙ وڏائي ڪا،
آپ هو يا هر خانيٓ دا تي اسم نہ دائي ٻائي ڪا،
پير مغان سرداري واري قائم جڳ جوانيان.

❊

يائي بيرنگي بيرنگي پهر خاڪي پوش رنگڙا لايا،
وهہ غم سون من پرچايا.

بسم آپ کو پتلو راسي پون سروپي پونئرا اداسي،
يائي ڪايا ڪوٹ بنايا وهہ آپا غيب ڇپايا.

Gul Hayat Institute

پريم ڪي رس اکيان سين چاکو نين گروڪي رمز ۾ راکو
پائي مايا روپ مٽايا چا واهه سارا لوڪ پلايا.

گر پيغمبر ڪي ماهه نوراني ڦليا انبرت بني هي پاني،
پائي سچي سچ بلايا وهه هادي حق سمجھايا.

پانج پچيس ڪي يون نهين پرتي گل ڪسي نر صاحب ڪي گهرڪي،
پائي سهڻا سندر بنايا، وهه پريم بنا دو جڳ ڪايا.

انحد پائي عشق تڪ،ڙان جهانو برشت گهن گهن گهوران،
پائي هادي عرض اگهايا وهه برهي بادل برسايا.

نانڪ هون ناهون يار اپارو ڪمل گرو ڪمل مون بيد سچارو،
پائي پوٿي پنٿ اجايا بن ايڪ پنٿ خدايا.

❋

پيتم پت موري رک ليجو موري سجنان،
يون ساگر منهه پرم ستگر ڪيجو موري سجنان.

پريو ٿاري رمز اپاري لايو نينهن نيايو ياري،
عيبداران نون بخشو بديان تج بن ڪؤن پيجو.

غريبون ڪا عرض مانو سيي حال تمهين جانو
تم سن ونتا مهرون نظر نور ڏريجو.

تماري واري هون پل وينا فقر ۾ هوجي تم پڳونتا،
طبل تمارو هرجا باجي دم دور نه دل ڪريجو.

Gul Hayat Institute

صاحب تمهارو نام سانچو جو سرن پڙو سونربانچو
اوڳڻ هاري ڪوڳڻ ناهين ڪرپا گرڪي درسن ديجو.

يوسف تمهاري فقر ڪا داسي پورامن درشن ڪا پياسي،
تج ڪرپا بن نهين سڌارو ننگ اپني نام ليجو.

❁

اي بابو بندرابن ۾ بئنسري باجي ري،
گگن گرجي ري.

بندرابن ۾ ونجهلي بجاوت الٽ پلٽ ڪي شڪل شڪايت،
سن سن ٽن لاڳي ري هينئڙو لرجي ري.

ويڪو سڪي چل ايالت ڏاري بئنسري بسمي چال تال ڏاري،
هر رنگ باڳي ري فنا فرجي ري.

ساڌ سنگت ڪي سرڻ هماري لاج اور ديناري ٻلهاري،
من من تياڳي ري ڪيسي گرجي ري.

عطر عنبير گلال اڏاوت چپلا چمڪت چمڪ ڏراوت،
جهن نا باڪي ري پيتم عرجي ري.

Gul Hayat Institute

نانڪ يوسف ياري ڪي صورت سيس چرن هرگرڪي مورت،
برجن جاڳي ري برها برجي ري.

❁

آڪها ڪها ڪهه ڪهه ڪها ڪهه بادران من بر ڪهان ڪي،
پيڪو پيڪو دامني ڪي اوهه مادهه ڪاريون.

اڇا جهاج جهاٽ چوٽي ٻوندن ٻهاري ري،
ڦاڳين ڦاڳين ڦولين ڦولين رنگ لعل ڪاري يون.

ڏو ڏو ڏاڏا ديم ديم دٻادئي ڏنڪ شين،
مڇي مڇي مندرا ۾ گاوي گن و ڪاري يون.

پانچ پانچ ٻن شين چيرو ڪاٽ ماٽ ڪپلي،
ڪيلي ڪيلي پيرو هوري هرڪاري يون.

چين چين عين عين عين عين نين نين،
رم رم يوسفا ميان ياري وھ چمڪاري يون.

❋

آڇا حاجات ٻيتما يتيمون ڪي
غريب نواز ڪرم تو ڪيجئي

شھ جي شھ جي تعال تعال جو چين جو چين رنگ لعل
اڳڻ مئن غريب پيا پڳ روشن ديجلي
آدها آدها دجلہ رحم تج جياريو الاالله تقنطو ڪي ٻول تاريو
پيري پيري مهر ڪي نظر ديجلي
راجون ڪي راجي راج گورتم تو سرتاج ڏن ڏن تيرو نام
نانگون ڪي عيب گنھ ڍڪيجئي
منگتا تو شاهي شاهي دان نور چاهي چاهي
ياري ياري يوسف سين لطف ڪيجئي.

❋

ڪيجو ڪيجو برمان تو ٻيجو ٻيجو مهربان،
ٻيجو ٻيجو پونرا ڪون رنگ لعل ڪاريون.

جهيجو جهيجو ڪر ڪي آڳڻ منهنجي پيئڙو،
ريجو ريجو رم جهم ۾ آيو لعل ڪاريون.

Gul Hayat Institute

ڪيجو ڪيجو ڪڪنا ڪرت گهور ڪڪنا،
برجي لرجي پينا پلڪ لعل ڪاريون.

بيجو بيجو نانهه ڪو بادل سانوري رنگ ۾،
سبز اور سفيد سياهه سرخ لعل ڪاريون.

سيجو سيجو سر تخت پر بيٺو عرش پر،
درگ هون ڪيہ دامني جهلڪ لعل ڪاريون.

ليجو ليجو يوسفا دامن عشق شهه ڪي،
پيجو پيجو ساري اس ڪون لعل لعل ڪاريون.

پيءَ تيري مک پر خال خال ڪاريون،
دوني زلف بشهير وال وال ڪاويون.

هاٿ ۾ ڪٽاري ڪاري اوپر سمندر سواري،
چلتي هو مروڙي سيتي چال چال ڪايون.

چيرا لعل سرپر پيچا پيچي رنگ رنگ،
دامني دمڪ جيسي جهال جهال ڪاريون.

Gul Hayat Institute

عاشق بچاري تاري مست هين درد ۾،
تج درشن بن ان ڪو نال نال ڪاريون.

بنڪي بنڪي باڪا تيغ تجهي ڪمرپر،
عاشقون ڪو ڪرتي هو قتال قال ڪاريون.

عرض هي حضور ۾ يوسف يتيم سين،
نينهڙا نڀايو ننگ پال پال ڪاريون.

❋

آهي تومر تومر تن اندر تاتا تاتا ڏي ڏيمر،
تاتات تئي تئي پريمر نچيا.

گگن تو گرجت بدرت برجت ماتا جيئڙو درجت چمڪت،
گجرت ڪها ڪها ڪ ڪها سن ڏن انحد ڏيا.

گت گت بانا بانا جهنڪت جهانا جهانا ابر درمڪت گهنگت نانا نانا،
در در در ڏا ڏا ڏو ڏو ڏڇيا.

منگت منگت ڪرمت رحمت يوسف تو شفقت لطفت،
چاهت تاري تاري گورمت تاريجيا.

❋

آئي موري لعل پيا نهال پرن اس لعل مسڪت لعل ڍيان.

چلڪاري لعل عين بين لعل لعلي هٿ لعل سهاڳ اس لعل ديان.
ڪهتڪاري لعل نورا باجي لعل بولا بينان لعل موتي جهال لعل ديان.
سڀ رنگ لعل سوها سر لعل چوٽي ڦل لعل بازو بند لعل ديان.
دونون زلف لعل گيسو رنگ گلال پيچي پيچي لعل شملابين لعل ديان.
مالها ڳل لعل چندن چوپ لعل ڪنگڻ ٻانهيان لعل بينوا ڪن ڪي لعل ديان.
ڌري ڏڳ ڏڳ لعل بڇوابنڪڙي لعل جهانجهر جهومڪ لعل
مندريان لعل ديان.
يوسف ياري لعل معشوقان ڪي يال مهر ڪر لعل تاري عشق لعل ديان.

Gul Hayat Institute

❊

ايسي ستمگري نہ ڪريئي سنگ يتيما ڪي موري ديا.

مئن من چاهي مهر تماري تم ڏيال مئن اوگڻ هاري،
تم هين لڇمڻ ڪرشن ڪنا.

سرب جيان مين جيو تمارو عرب عجم تاڪر دوارو،
داس غريب تو چرني پيا.

تجهہ بن ڪؤن ميري ڳل ماني وينتيان لک جاري جاني
شور تماري پريم نچيا.

چرنا ڪي لڄ تمري تائين تم ڪرپال گرو ميري سائين،
تم سندر تم رنگ رچيا.

نانڪ يوسف يار ولاٽي ڪرم ڪيتوني آپ سڃاٽي،
برهہ بخشش عمر ٿيا.

❊

اکيان ابر وسڪارا هي.
بجلي ڪاچمڪ چمڪاراهي.

Gul Hayat Institute

جوٺا جڳت سنسارا هي بن عشق نہ ڪوئي چارا هي.
آڪاس گهن گهن گهارا هي پاتال سوز گذارا هي.
مجڪون تير سجن مارا هي سو سيني اندر سٽڪارا هي.
نانڪ نظر گر پيارا يوسف کهان يار يارا هي.

❁

برها برهہ گهٽا پنڌ پاري ڪاري

آچم آچم ڪريئي بادر آئي دامني دمڪت ڏاري ڪاري
نس تو انڌيري آري گهگهہ گهگهہ گرجت بوندبرشت ٻاري ڪاري
اڏر سڌر بحر پيا سڪ برجي نين پياس پياري ڪاري
يوسف ٻيءَ ڪرڪر ۾ درشن ديتا مئن جائون ٻلهاري ڪاري

❁

يائي انحد گهوري ڏنگ بجي،
وهہ مندر ماهين موري يائي موري

باجت برها درد ٽڪوري هم ڪم تنا توري يائي يائي.
لعل گلال سيي رنگ تيرا يان توري ڪؤن جهوري يائي جهوري
نحن اقرب تم دم بستي مئن جائون گهوري يائي گهوري
درد فراق بدل تون رهين غم ضايع هوري يائي هوري
نانڪ يوسف دارنون سمجهڻ اٿ زاري نڪو زوري يائي زوري

❁

باجي لارو باجي لارو
پريم ننگر منهن ستگر ٺارو.

Gul Hayat Institute

ڏرتي برست عنبر پيچت پونر ڪنول منہ پنگت ديکت،
لاڳي نعرو لاڳي نعرو چوچڪ چوڙس طلبل تمارو.

پريم پيا دل نوبت باجت پون ڪريلو گگن چڙها وت،
تياڳي مندر تياڳي سارو تب هين ڪائون مڪت سڌارو.

لوڪ پلو پل نرڳين پڙيون سنگت فقر ڪا ڀيڙو تريو
جاڪي ڀولي جاڪي مارو هر هردي ڀهروپ اپارو.

نانڪ يوسف يار بيرنگي تمهين سندر سريرو سنگي،
ڦاڪين مارو ڦاڪين مارو سيس تماري چرني يارو.

❋

برسن لاڳي بادل ڪاري بجلي چمڪت هينئڙو لرجت،
گرجت گهن گهن گاري هو گهن گاري

گرهري گرهري گوري شوري سنوري سنوري پنوري پنوري،
دامني ڦوٽي بوندن ڇوٽي جهننا ڇم ڇمڪاري هو ڇمڪاري

ڦولين ڦولين ياران ياري اندر عنبر ڇوٽي تاري،
ڇل ڇل چمڪت ڇات پڏارت دم دم ڏنڪاري هو ڏنڪاري

گڻ وڻ برست بات نياري نانڪ يوسف يار بهاري،
سرجن ستگر سئر دکاوت تن تن تن ۾ واري هو واري

❋

بيرنگي خيال لعل آنهه نانهه ڏاريا،
اپني تماشي آپ ريجهه رنگڙا لايا.

سندر مندر بناڪي جوت سين جڳايا،
شام شام تس ۾ ڪرڪي رام رام بو لايا.

ڪهيا آهون مهون اگني جل پون پڏارا،
لاالله ڪلي ماتي الاالله تس ۾ پايا.

Gul Hayat Institute

صورت ۾ پيا محمد مورت بيرنگ خدايا،
دونون سون ايڪ نفي ڪر عاشق درد ۾ ڪايا.

هوتا نغي ڪون هي ثابت ڪون بجا،
سڀ ڪيل ڪيلاري ڪا دوجڳ ۾ حقايا.

مئن ۾ نہ ديک يوسف ياري ۾ يار يار،
ٻوجهين خيال بيرنگ ستگران يون بتايا.

❀

بعد رنگ رنگ بعد رنگ ڪان ڪان،
ديک توري راند هوري لرجات موري جان جان.

پنڊت ٻهون ٻول ڪڙي پريم در نہ جهول پڙي،
عقل ڪي دواري مانهہ ڪرتي ڪتا گيان گيان.

پر ڪر پچڪاري ڪاري سکيان اپر تم ني ڏاري،
سو هي صد دنگ ٻئي چنڙي چودان دان.

اڏ تي عنبر گلال لال زلف معشوقان دو لعل،
حسن ڪي سوارهاٺ چوٽي برهہ بان بان.

گهٽ گهٽ دو جڳ سنسار بيرنگي اسرار يار،
نانڪ يوسف رمز ديک دک ۾ پڙي پران پران.

❀

ٻائي رام رام بولو ڪي ڪتي هون ڪون هون،
هم تم سين ايڪ خيالي تم بوجهو نهين چالي.

Gul Hayat Institute

يهي بات سنو گهن ڏنتا تم بڙي بڙي هو من تا،
جهلڪا پر چشم ايڪ جهالي ديدار ڌهر برحالي.

هئہ سميع بصير خدايا انسان ۾ آپ سمايا،
محبوب بي مثالي بستا هي لايزالي.

رک ديکو بصر بصر ۾ مرشد کا نور نظر ۾،
ديتا هي عجب ڏڪالي بيرنگي رمز نرالي.

سک دک ۾ سنگ تماري سڄ يوسف ياري پياري،
رهتي هين وارث والي معشوق مرد اڪالي.

❊

تم تو تن در تو ديرداني تو ديرداني تو ديرداني،
تا تم ڏرني تنار پتاني ني تنا نانا نو نم نو نم.

تنت لا الله الاالله تن من تور دا توهہ توهہ
مور ماٽيا جهنا نا تا نانا جهوم جهوم.

پريم تا تي تي تا تا يئي يئي تنرا تنت تار تار،
تور تي باجي ڪهتا نانا گهن گهوم گهوم.

Gul Hayat Institute

چمڪت چپلا برجت بادرا لاڳي انحد دل دم ڏيم ڏيم،
ٽا ٽا ٽا نران نران باجي نورا ٽوم ٽوم.

يوسف ياري برهہ بهاري مک چاندن ڪل ڪل پيءُ ڪا،
ديکهو ناري ناري اپني توم توم.

❋

پانوني هون شين پياري ڪاري هو هو هو لعل ڪاري

شام سندر صورت موهن مک عين علي اسراري
سهري سر پر تاج نوراني شملا شه لعل ڪاري

هر گر مورت مرسل مندر جلوه جوت جباري
دادا ڪر جون دامني دمڪي برسي بوند لعل ڪاري

پانچ پنچيسر ڦولن ڦولي مستڪ نورن واري
چارئي ڪونٽ پئي روشنائي فلڪ ملڪ لعل ڪاري

يوسف سورج چاند هي چپ آوي پيا يڪ واري
هر تعريف عجائب اس ڪي بيرنگ رنگ لعل ڪاري

❋

لعل اچي پريم ڪي هوري
کيلت کيلت ڪان اگهوري

ويک ويک مئن تان جهگمگ
رهيان پيڪر ڪيف ڪتوري

اڏت عنبر گلال گلابي
عطر مشڪ مروري

ويک جسو تان ڪان تماشا
سنيان سنگ گهن گهوري

Gul Hayat Institute

بيرنگ سمجهڻ سر مهراجا،
گور هردي پل پوري.

نانڪ يوسف يار موهن من
جوري ٻانهن مروري

❉

جهم جهنان نان نان،
برهه ڪي بارش برسن لاڳي ري.

بادر ٻانوري گاجر سانوري،
ديکو بجلي ڪا چمڪار همدم لساڳي ري

گگن تو گرجت هينئڙو لرجت،
انحد ڪي ڏنڪار پولي پولي ساڳي ري.

نانڪ يوسف يار درد سين،
ڦولي عشق بهار گرڪي جوت جاڳي ري.

❉

درد ڏمال ري جيئڙا ميرا ڦولت ڦولت اپن اپارو
هر مک مست موالي.

آوت جاوت منهه منهن ٿاري خاوند ايڪ خيالي.
درک هون درسن ليوت عاشق پيوت پرڪاس پيالي.
هري هري ڏياوت ڪيڏ ڪيڏاوت برها برهه بحالي.
نانڪ يوسف پريت پياسي ازلي عشق ڪمالي.

Gul Hayat Institute

❁

ديکو وي کي شکار گوري هوءِ کي رهي،
ديکو جڳت موهہ کي رهي.
چلي دوڙ بيچن آپ بڪاني جون ڪافور کي نين نشاني،
گل لالہ ويکو کي رهي.
سنو جسو تان ڪرتا جوري پوت تمهاريا عشق اگهوري،
سرب نان سوءِ کي رهي.
پيلي مروڙي گهڻ گهڻ گگاني نيور نورا جهوم جهوم جهناني،
درد دل ۾ روءَ کي رهي.
برست برست انگيا پيني لرجت لرجت همري چيني،
ڏو ڏو ڏوءِ کي رهي.
نانڪ يوسف عطر گلابي مجلس ستگر شرب شرابي،
گورنر هوءِ کي رهي.

❁

چلو تا چليئي مارو راج،
چلو چل پاون سک سهاج.

ديس هي بيگانڙا چڏکي تو جاڻان،
فنا ڪا سڻ کي باجي باج.

جب پيءُ آتا هي جلوا دکاتا هي،
بوندن برسي گگن کي گاج.

عاشق اپکن سڏکن هڏکن،
دردمندان کي کري آپ ڪاج.

Gul Hayat Institute

يوسف ستگر سچ پرواس،
لاج پياري ڪل ڪي لاج.

❊

وري سنوري سندر موهن مورت ڪا سبحان ڪاري ڪاري
رنگ رنگ دامني دنڪت نياري

بانوري ڪڪرا ڪور جهمر جهڪور جهور،
رمنا رمنا همشين جمنا مشڪل پيدا نس انڌاري

رام رام رنگ رنگ گورمک ان ڪا سنگ،
ميري مندر هرگن گاوت مدوا پلاتا خاص خماري

درک هونگي تان تان مار ديتا دان دان،
اڇي اڇي يوسف ڏرم پياڪي زلف دونين گل هماري

❊

سانورڻ مينگهلو برسن آيو بن بن ڦولين سهج سمايو.

گگهہ گگهہ گرجت برجت لرجت دامني جهمڪو جهمڪايو،
گهنگهت گهن گهن بوندن ڦن ڦن چپلا چمڪ درايو،
اڇي رت ڦلي ڦل بادريو برسي سڀ جيئڙي سک پايو،
يوسف ٻرم ٻرم مينگهہ موهن من پريم برج برسايو.

❊

سانگ بنيو هي سناسي ڪو عشق تہ همرو شاھ بيراڳي.

هرگن ڪوگن ڪئن ٻجهي الٽو سيد اداسي ڪو
مک پر سنگ تلڪ لڳايو پيتم هرگر ساسي ڪو
ڪان هون آڳي ڪال هو رهٽا خطرا غير خلاصي ڪو

Gul Hayat Institute

تاش پيا موتين رشنا رم جهم جهوڙ جهمڙا بناسي ڪو
انا حد نوبت سرجن رنگ رس يون منصور مباشي ڪو
الڪ الٿ پلٽ اٿ نهين سمريو گرڪاشي اور ڪاشي ڪو
گر ڪرپا بن ڪؤن جيئڙو سمجهي روپ رجو بنواسي ڪو
نانڪ يوسف يار منهيڙو ساس پسون هر ساسي ڪو.

❋

ڪس نون ڪريئي بات متوا هجر فراق درد ڪي تج بن،
صبر رهيون دن رات ڪتوا.

تج ڳلي ۾ پڙي پڪارون چلڪ پلڪ دم دڪ گذارون،
آءِ سجن ميري ڪرڪا ڪاري دل درسن پرپات پتوا.

ساس اداس ارداس سناتا معاف ڪرو تقصير بلاتا،
الاالله دليان ڪي دلبر آڳي تم اثبات چتوا.

نانڪ يوسف يار بهاري بوندن برسي درد نياري،
دامني دمڪي هينئڙو لرجي برهي ڪي برسات بتوا.

❋

ڪام نون نا اختيار پرو برهه تان بي اختياري ساري

جهون ڪر بادر ڪن ون برست. گهور گهنن گهنڪاريرو
چانٺ چوٽي سپ انبر گرجي بجلي چمڪ چمڪاريرو
هرگن هرجن روپ اپارو هر گل باش بهاريرو
برگ برگ بن اچرج نيارو پيءَ جهاري چڇڪاريرو
بوند پڙي سپ قيمت پئي پئي گيان گرو گنڪاريرو
بلبل گل ڦل هر گل واسي شير پُؤنر پٽڪاريرو
نانڪ يوسف يار همارو ساجن هي سرداريرو.

Gul Hayat Institute

❋

ڪرشن ڪان پئي اري پونئر تم بيراڳي تم بيراڳي

پي بڇڙن ڪي بات بتائو رودت نين همن ڪي هسائو
ديوان پئي ري سانورا
بڇڙي ملي ڪي بات نہ جانون ايک پيا ڪا درد پڇانون
قربان پئي رب بانورا
نانڪ نينهڙي ڪي بات نياري يوسف ياري باغ بهاري
غمخان پئي ري پانورا

❋

فرياد ڪس را گويم تج بن تج يار پيارا

سن سن ونتا تم گن وتا سندر سنتا تم پڳونتا،
تمهين تمهين ديد نظارا.
تم پلونتا سرت سبحاني مين مستا بين اڏين اگياني،
تم پريتم پر بار همارا.
تم هين گرمک روپ اپارو ناد انحد من مه تارو
نينهن نغارا گرد غبارا.
دنيا جڳ پڳ ترڪڻ بازي ڪوچ مڪان حقيق مجازي،
فهمئون فقر ڪا عشق اشارا.
سڀ ڪجھ تمهين ستگر سائين تج بن اوران آگ لگائين،
تم هو تم هو مئن ڪؤن بچارا.

شرف گلا تعظيم نہ جانون نينهن نينان نون عين عيانون،
رام رحيم ڪريم غفارا.

نانڪ يوسف يار هڪودم رهنا ريجھ نہ ڪرنا ڪوئي غم،
عشقا عشقا بات بقارا.

Gul Hayat Institute

❋

ڪهو ري پائيا ڪهو تم ڪهو گرو ڪي گيان مؤن
ڪهت گرو ڪي گيان مؤن ستگر سبد ڏمان مؤن
حيرت عبرت ويڙهہ لئي دل ديڪا سر انسان مؤن
ونحن اقرب آپ الايس ڦول ويڪو فرقان مؤن
راجا پوڄ ڪا پڄن ڪرو اب عشق آيا چوگان مؤن
گرڪي چرني چيت سڏارو محبت مست مڪان مؤن
سانچا ستگر سنگ پڇانو ائي پهر ڏيان مؤن
سانچا سودا ڪرو وڻجارا تان حسن باتان مؤن
پريم بنا نرڪسي نہ پايا بيد ڪتب قرآن مؤن
گنگا جمنا جائو مديني دوست ليا ڪفران مؤن
نانڪ يوسف نينهن ڪي هاٽي عشق سچي فرمان مؤن
سرت چتار گوبندگن پڳت ڪرو پڳوان مؤن
ڪاري ڪاري رين دائون درڪ نين
پيا بولي بين تن تن تاري ري پياري
برست برست لرجت گرجت گهن گهاري
جهنڪت جهنڪت ڏنڪت ڦنڪت ڦن ڦنڪاري
ٻمڪت ٻمڪت ڪنرت ڪنرت انترت ڦوند ڦاري
نينڪ عينڪ يوسف بينڪ يارت ياري حق ياري

❋

ڪس نون لي ڪر آئي ري بابو ڪس نون لي ڪر آئي
بابو بندرابن ۾ رنگ نين ڪا بول بين ڪا

ٻڙي ٻڙي تم ڪيل ڪيلاري ٻڙي ٻڙي پساري جي،
مرلي مندر بسيهر جوڳي دانہ نيت نياري جي،
دوڙ دوڙڪي ڏنگ لگاون بڇو ئي برهہ بڇائي.

مالها منڪا تن من تنڪا ڪن ۾ ڪنڊيل ڏاري جي،
جهن نا جهم جهم گهن نا گهڙ گهڙ تم ۾ ڪيل ڪيلاري جي،
الٽ پلٽ ڪي بات بتاوي آپون آپ اپائي.

گگن منڊل ۾ گرجت ارجت رام رحيم رحمانا جي،
جب تم کولو نين پريمي ضامن ميم ميانا جي،
باجي باجي سن ڏن باجي ٻهتي رنگ رمائي.

صورت سامان مورت مما انتر جامي جامان جي،
عشق سچي ڪا من ۾ راکو ايهي ستگر دامان جي،
آوي جاوي ڪون ڏياوي ذات بتائي پائي.

لوڪ پلا ٻهون نرگين پڙيا هئه هئه منجهه ارمانا جي،
سرت چتار بد من سانچا پنٿ پچار بيانا جي،
امنا جمنا همنا چارئي دوست چڙهائي.

نانڪ يوسف غيبي پتلو ستگر پرک اوتاري جي،
دس پيڙهي دس پنٿ سڏاٽا بارهه سمجهه نياري جي،
پريم سجن بن ان بن ان بن قاعدو ڪوءِ پڙهائي.

❋

ڪيس تو گلال لعل چشم تو جمال جال،
عاشق پئي پئي نهال ڪاري چلڪاري.

ديکن ۾ تو جمال ڳال ڳال خال لعل،
ورن تو خصال لعل چالي چاڪاري.

لوٺي لب تو لعل فال آهو عينت غزال،
پروان تو پونگ لعل چمڪت چمڪاري.

Gul Hayat Institute

لعل هٿ نال لعل تيرا رخسار لعل،
موتي مرجان لعل دند مسي ڪاري

نانڪ يوسف دوئي لعل نين بين بول لعل،
شمله سر سرخ لعل لعل پيچ پيچڪاري

❁

عاشق اپني دل سنڀال،
دم دم ديوچ دلبر نال.

پريت سچي سنگ صاحب سرجن سرجن سن پريم ۾ درجن،
ايڪو ايڪ اڏارا ارجن هور سڀئي وهم خيال.

ڪدوت هاسي رومي شامي ڪدوت ننگر نٽا نم نامي،
ڪدوت سير دلي در سامي ڪون بليندا هرگن حال.

ڪؤن ديس ڪو پونٽرا آسي صورت سامي روپ سناسي،
پرک اوتاري پرت پياسي اندر ٻاهر درد ڌمال.

ڪؤن ري ڪوٽ ۾ رمڪن آئي سهجٹون رنگ پران سمائي،
سئو سئو برهي سير دکائي عشقي ڪا دم قرب ڪمال.

نانڪ يوسف اپني ٻاٽي انحد باجي ورهه وڏاٽي،
آيا سنيها عشق آڪاٽي موهه ڪامن طلسم تال.

❁

روپ سناسي قري اداسي اوجي رمتا رمتا جوڳي،

جس رنگ توري نظر ۾ آتا تس رنگ تم تس ڪون جي،
صاف ڪرو سيمات آئينه ڪي ڪهنا مين ڪس ڪون جي،
ڀائي گرو ڪي گت مت ڏوڳي برهه واسي جام پلاسي.

Gul Hayat Institute

هرگن همرو روپ اوتاري بيرنگ رنگ بنات هي،
نئو نئو جائين ويس قبائين انت نہ ڪوئي پاتا هي،
ڪيي بندرابن ۾ پوڳي تلڪ لڳاسي باد بجاسي.

آپن پنج تت برما آپن چاري گوبند پياري جي،
مئخانہ بتخانہ ڪعبہ گنگا ناڪر دواري جي،
يائي عشق بنا دل اوڳي توڙي ڪاشي جمنا جاسي.

آپن لنڪا راوڻ لڇمڻ ڏهيسر ڪال اڪالي جي،
نانڪ يوسف يار بنيندا صد رنگ مست موالي جي،
دک سک جوڳ ڪماندا جوڳي لي ڪرجا سي پيا اپنا سي.

❋

رام سمر پرڀات
ميري رام سمر پرڀات

جوئي جوئي جپيئي سوئي سوئي گپ تاوي هور نہ بجي ذات
وڻجارو تي جڳت ۾ آئين سمجهي پرائج سات
نرت سرت کي ڍهي جمائج گيان مڏاٽي هات
اٿن سويلو جاپن گر کي امرت ہاٽي وات
رام نام ڪو جاپ جپئي نانڪ نبهي سات.

Gul Hayat Institute

❋

رچ رهيو يائي رچ رهيو
سنو ري سنتو گرو پيارو

ايڪو روپ انيڪ بناوي سو سو نينان نار بتاوي،
يائي هر مستڪ مک آپ نظارو.

گر پرتابون پريم پرايا پريم پريتم بن ڪجھ نہ پايا،
يائي اي سڀ طلسم سير پسارو.
اگھم نگھم ڪي سڌ سمجھ ڪي لاوين تم هو باقي رم رم سائين
يائي ليپ چپ جوت پيڪو سير نيارو.
يوسف يار سمايا هر ۾ نانڪ يار سنگت سڀ سر ۾
يائي جون سورج ڪاهي ڪوهين جهلڪارو.

Gul Hayat Institute

بلوچي ڪافي

دم عشق ڪوشيت وٺ خبران خبران وٺ احواليشان

جهون جهون وهي دم رهبر ڪو نتي آغ روغ زيرزبران
ڪڙدئي مست ڪڙو هوشياري ڪڙدئي دابر دبران
ڪڙدئي دراج زبان ديواني ڪڙد ئي صابر صبران
مرشد عشق معشوق حقيقي هرجا جابر جبران
ڪن وٿارا راٿؤن غرق محنش جهر جهر تڪوين تبران
عشق درستين در گذارين هو ورچين جڪران
عشق خدام دم دوست حياتي نيش حبر گهنور گهبران
يوسف عاشق ڪنهن نہ ڪنهن ديت مرڪن قيامت قبران

✽

Gul Hayat Institute

پاٹیون

Gul Hayat Institute

Gul Hayat Institute

واهہ گروجي شاهہ درازي، صاحب رضا ۾ عاشق راضي
نانڪ بولي گورکي ٻاڻين، ساڌ سنگت ۾ صاحب ساڻين
اپن ڪردا سير سو ڄاڻين، هم ڪس روپ اروپ پڇاڻين
بيرنگي هر رنگ سمايا، ڪفر اسلام اور دين بنايا
هر ڪوئي ڪهتا دين همارا، جهڳڙا خالي ڪرتي يارا
ٻاهتر فرقي ڪا جهڳڙا، آپ آپس ۾ ان ڪا بڱڙا
دنيا دار دنيا وچ ڪوري، مغز تنهان دي خالي ڪوري
ڪرسن دنيا سر خرابي، بهت حيران هو سن غذابي
رات ڏينهن وچ حرص حيران، چڪندي ٽڪر نصيبان نان
توڙي دانا تي مستان، نانڪ يوسف حق سبحان

واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

❋

دين مذهب ڪوڙا جهڳڙا، رندي رهزن ڪي سر لڳڙا
دنيا سارا مڪر فريب، خارج تس دا خيال خريب
دنيا دار دنيا وچ اندي، ڏو ڏو ڪرن اجائي ڏندي
دنيا دقيانوس گنوايا، دريا وچ فرعون ٻوڙايا
ڪيتس قارون دا منهن ڪالا، شدادي مراد مسالا
نانڪ يوسف پريم ڪي ٻاڻين، ساک سچي سڻ عشق ڪهاڻين

واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

Gul Hayat Institute

❋

ترڪ دنيا دا عاشق ڪردي، مرڪر جيندي ڦر نہ مردي
دنيا ڏوتي ٻوهہ تي بازي، فارغ تس تئون عاشق غازي
واهہ گرو واهہ گرو وڏائي، ستگر سچي سچ ڪمائي
ڦل اس ني هر گرڪي پيتي، هاري راند اسي نر جيتي
گرڪاشبد سمرمن سڌري، بن ڪرپا گر اڌر نہ اڌري
نانڪ ڪري نماڻا آزي، اڳي صاحب گرو درازي

واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

❋

مئن بندي ٿون بهت خطايان، صاحب ڪرسين آپ پلايان
صاحب اپنا آپ پڇاني، بنديان دي سرڪري خصماني
صاحب بنديان عيب ڪڄيندا، مندي ميلي نون بخشيندا
رام رازق رضائين والا، جيدا صاحب تيڏا نالا
بندي سي بدعمل جو هوتي، رات ڏينهان تس تردين روتي
عمر اجائي گذري پائي، ڪيتم ڪچي راند سيائي
عمر افرار مئن ڪچ ڪمايا، حرص هوائين ڪوڙ هوايا
بندي مئن بدڪار اياڻي، ڄاڻ هار تون آپن ڄاڻين
ڪچ ڪمايا هٿ ڪي آيا، نانڪ يوسف سانچ سنايا

واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

❋

ٻهون تقصيران مئن ٿون پيان، ستگر بخشي مديان ميان
فقراسين درويش اداسي، ابناسي بيراڳ سناسي
جيسي تيسي حال وڪاڻين، نانڪ يوسف يار سڄاڻين

واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

Gul Hayat Institute

✽

فقر الله دي ذات، لوڪان هاسا بهانا
آدم مين هيهات، لوڪان هاسا بهانا
مانگهہ ۾ رب جهات، آپ نفي اثبات
سن ڪر برهي بات، درد خدا دم ذات
هاٿ انگوٺي رات، پول ڳئي مصلات
پڳڙي بانگ صلات، عشق بنا ہي طاعات
ورد وظيفہ وت، جادو تعويذات
عاشق عشق ثبات گهات، برهہ ڪا ڪات
لهر بحر ڪي لات، ويک سچي صفات
ڪوڙي ڪرامات، نانڪ عشق بساط
يوسف برهہ برات، لوڪان هاسا بهانا
واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

✽

نانڪ يوسف يار بلاتا، تار طنبورا مندر منه گاتا
آپن نچ نچ ڏيندا ڦيري، آپن ويکڻ آندا سيري
اپنا ويکي آپ نظارا، سب رنگ ريجهي يار پيارا
نانڪ يوسف يار تماشا، صاحب سچي ستگر آشا
واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

✽

سڀ رچنا گر آپ رچائي، اگهم نگهم سن ميري پائي
هر گر هي پر اپڪاري، ميرا پر اپڪاري مرد مٿيرا
هر گر پرک اتاري تت، گر ڪي ستيا مت اگت
گرڪي جوت پئي پرڪاس، پاني درت پون آڪاس

Gul Hayat Institute

جل ٿل محل ڪوھ اور ڪاف، صاحب ھر صورت ۾ صاف
آپن جوڳ ڪماندا جوڳي، آپن جوڙ جنم جم پوڳي
آپن برھ برھما اليڪ، آپن سورم سچ سوءِ ديڪ
آپن برھ سھگم تليان، آپن فقر لباس او رليان
الڪون ايڪ پيا تو انيڪ، آپن اونچا نيچا ليڪ
نانڪ گنھگار اور نيڪ، قاضي پير پيا ڪٿ شيخ

واھ گروجي ستگر سچا
عاشق الله دم حقا

*

نانڪ يوسف يار اداس، داسن ڪو جيءَ ھمرو داس
صاحب ڪيسي ڪم ڪريندا، سڀ رسيلي رنگ پريندا
اس دي قدرت تئون قرباني، ھئہ ھئہ جان جسا دم فاني
ھر نعمت اس ڪا شڪرانا، شڪر ھزارين لک لک جانا
حمد الله ڪا الا الله، ايڪو ستگر ايڪ فتاح
ايڪ مسلمان ھندو شاھ، آپن رام رحيم پناھ
آپن شاھ گدا سپاھ، آپن ڪفر اسلام گناھ
آپن سورج ڪتيان ماھ، آپن جان جسم ارواح
نانڪ يوسف گرو فتاح، سڀ ڪنھن صورت ايڪ الله

واھ گروجي شاھ دراز
عاشق سچا سچ آواز

*

نانڪ يار ڪا سمرو نامان، دم دم بولو سوھن رامان
سندو سرجن من منه شامان، شبد گرو ڪي ڪل نہ عامان

Gul Hayat Institute

ساڌو سوهن شبد اپارا، الله مولا هو حق سارا
هادي مرشد ايڪ نظارا، رام رحيم پيغمبر پارا
نانڪ جس سمريا سو پيارا
واهه گروجي ستگر سچا
عاشق الله دم حقا

❊

دل ۾ ديکو کول پران، يار مندر ۾ رمز رهاڻ
ديهي ديک نه پول اگيانا، ڪايا سايا ذات زمانا
بت مانڪ پاچولا ذات، ديو پڇاڻ هي سون رات
پاجهون شمس سايا هوتا، هر سياهي ۾ سج ڪڙوتا
هر مورت ۾ ايڪ روشنائي، سن ري نانڪ يوسف پائي
واهه گروجي شاهه دراز
عاشق سچا عشق آواز

❊

مشت ڪول ۾ ايڪ نشانا، سميع بصير آپن سلطانا
قادر عليم ڪليم جهانون، هردي اپني ديک پڇانون
گنبذ ايڪو دشت بلا ۾، آتا جاتا الله ۾
گنبذ ۾ آواز آتا، ڪسي پڇاتا ڪسي نه جاتا
بيرنگي سپ رنگ بناتا، اچرج رخت حسن حيواتا
اپني آپ آپن ۾ آتا، پرڪ اوتاري پنٿ بتاتا
نئون نئون پنٿ پريم بناتا، پولي دل اپني مت لاتا
جو ذڪر آدم شيث بيان، هابيل قابيل رمز نهان
ڪيتي نوح نبي طوفان نانڪ يوسف الله امان
واهه گروجي شاهه دراز
عاشق سچا سچ آواز

Gul Hayat Institute

❁

نبيان غوثان قطبان تاري هوندي مرد اوتاري ٻاري
ٻارهن چوڏهن ساڌ سچاري نانڪ يوسف ڀڳت ياري
واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

❁

ڀڳت ڀڳت ۾ اس ڪا بانا، سنتان ۾ هر آپ سمانا
سنتان هرڪا هي سرپوش، صاحب وسدا گوش بگوش
برج ڪا پوجن هوش بہ هوش، چاهہ عشق بہ جوشان جوش
مئي محبت نوشان نوش، نانڪ يوسف صبر خموش
نال معشوقان دوشان دوش
واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

❁

نانڪ جوڳ ڪماون هڄي، ساڌو ستگر ڪي سنگ سڄي
پونجا پاٺي پاهڻ مڄي، ٻي سڀ ڪوڙي بات ڪو لُڄي
ساڌو ستگر سنگ سڌارا بن گر ڪاٺا انڌا انڌارا
بن گر سوجها نهين نہ تارا بن گر سانت نهين سک چارا
نانڪ يوسف ڪهي بچارا
واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

❁

تون صاحب وڏائي تيري، مئن عاجز هون پسم ڪي ڍيري
هون بندي بدڪار نماٺي، تون بخشين پر عيبان هاٺي
صاحب سچي سچ دڪالي، رمز گروڪي اعليٰ عالي

صاحب تون هين قدرت والا، تون حق پاڪ سچا سچ نالا
تم نون پاڪي پاڪ وڏائي، تم نرمل هو نور صفائي
نانڪ يوسف ڪهي خدائي، بات پريم ڪي عشق ڪهائي
واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

❀

نانڪ يوسف گر ڪي آس، گرڪي درسن ڪي هون داس
سچي گر ڪا سچ پرواس، همري پياري سن ارداس
نانڪ يوسف عشق اداس، گر ڪي ٻاٽي گر ڪي راس
واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

❀

سڀ گن تيرا تمهين ڪولو بات برهہ ڪي انحد بولو
تم سورم ٻلهاري واڏا، تم سندر هر صورت ساڏا
عاشق رنگ الله ۾ لاڏا، ايڪو الک نہ تاڏا ماڏا
نانڪ يوسف عشق سهاڳا
واهہ گروجي شاهہ دراز
عاشق سچا سچ آواز

❀

عشق سهاڳا غير اتاري، سياهہ دليان آپ جاري
تسيان نون ترت آپ ٻلينداَ، لک فرسنگئون دوست ملينداَ
رونديان او آپ هسينداَ، روئي نجي روح پهينداَ
سهٽي سهٽي جوڙ جوڙيندا، وگدي دريا رج ٻٽيندا
واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

Gul Hayat Institute

❊

اوهون سوهون اهنڪار نہ آڻن تياڳن آڪن هم فقرانا سون
ڪام ڪروڌ ڇا ڇڏن ڇن سين گيان نہ رکن گيانا سون
آڌا ڪبر ڪي سمجھہ نہ ساڃھہ پرهندي بيد پرانا سون
ڀنگي ڀنگ رهائي پوتئون دام دوئي ڪي دانا سون
ڪبهون جوڙ نہ پاون سي نر جي مرجيون جانا سون
رارو رام جسي پڇانا مار ڪلا بي ڏيانا سون
بن گر سانچي سانچ نہ پرکن ڀولي ڦرن گمانا سون
نانڪ هر قدرت ديو ڪي هي سف يار يگانا سون

واهہ گروجي شاهہ دراز
عاشق سچا سچ آواز

❊

وڏا صاحب هي وڏي ڀاڳي، جس ڪي جوت جمالون جاڳي
نارائڻ ڪا ڦريا روپا، هٿ ۾ لئيا طنبا ڪوپا
اپنا جهور جهپا هي جهوپا، جڳتر بنايا سايا ڏوپا
نانڪ ۾ آئي مستڪ لوڪا، ڪي جاني گينواري لوڪا
بي خبري ۾ ڦردي مردا، بن گرو سا يا ڪوئي نہ سردا

نانڪ يوسف روپ انوپا
واهہ گروجي شاهہ دراز
سچا عاشق سچ آواز

❊

پانچ پڇانو تت هي چار همارا، گهانؤ بولي شري مهراج ڪا نانؤ
ساڌو ستگر سنگ هي وچن اس ڪا سچ
گرو گو پال ديال هي خاڪ بندي، مئن چچ
نانڪ غيبئون غيب هي يوسف عشق اليڪ
پنج تت ڪا مرغ هي مون حجت انيڪ

واهہ گروجي شاهہ دراز
سچا عاشق سچ آواز

Gul Hayat Institute

٭

نانڪ بولي وينتي سن ون گرڪا سک
وچن گرو ست هان لي تم سين لڳي نہ بک
جوت ڦولي پرڪاش تا آدم دوجڳ رنگ
برسيا سارنگ پر زمين ڦول ڦُول پئي رنگ
سک سنو دم وينتي نانڪ يوسف حق
پريم بلاتا وي ڪا حق بہ اناالحق
واهہ گروجي شاهہ دراز
سچا عاشق سچ آواز

٭

وچن بگهاڙي بگهڙ جا سانت ڪسي نر نانهہ
سانت اسي نر آوهين جو گر پورن مانهہ
نانڪ دم اوتار هي يوسف صورت رام
دس اوتار انيڪ هن گهٽ گهٽ نيچي نام
واهہ گروجي شاهہ دراز
سچا عاشق سچ آواز

٭

تم هو گرڪي ياري سک، تم سين لڳي نہ ڪس ڪي بک
تم هو رمل سات سچاري، هون ساڌان پر واري واري
هر گر ميري راکي پٽ، وچن گرو ڪا مانو ست
جس ڪو پريم گرو ڪا ڌيان، تس پر راضي هي ڀڳوان
جن ڪا نيپا گر ڪي نال، اس پر هر گر بهت ديال
ستگر ڪي سنگ جونر سانچا ڪال نرڳ سون سونرباچا
گرڪا شبد سمر سک مني، تس ڪي پرکي هر گرڌني
واهہ گروجي شاهہ دراز
سچا عاشق عشق آواز

Gul Hayat Institute

❊

ستگر بڙا غريب نواز ليو غريبي عشق دراز
هر هون گرڪي داسن داس، گرڪي جوت لهر پرڪاس
گر ڪا وچن اوپر آڪاس، ڏرتي ڪنگر پر هراس
گرڪي چرن ڏياوڻ پائي، گر ڪا گن گاوڻ دم رائي
گر ڪي وچن اوپر هشيار آٺ پهر ۾ خبردار
خوف گرو ڪا هردي پيارا، جونر راگي تسي سڏارا
جس نہ هر گر چيت نہ آيا، سونر جيوڻ جيت ۾ جايا
کهي نماڻا نانڪ زاري، يوسف آڪي سنگت ساري

واهہ گروجي شاهہ دراز
سچا عاشق عشق آواز

❊

وچن بولاتا ستگريار، غيبئنو عشق الله اوتار
نانڪ ساڌ اوتار جو پايا، ترڪان ۾ رنت ترڪ بنايا

واهہ گروجي شاهہ درازي
صاحب رضا ۾ عاشق راضي

❊

هر گر مورت هي نرهنڪار، اپني اپني پاوي سار
ڪر ڪا ڪرم ڌرم ڪي ڪار

واهہ گروجي شاهہ دراز
سچا عاشق عشق آواز

❊

سنوري سورم سک گيان، ڪولو هردا سرو پران
شبد گروڪا هٿ ڪر باڻ، مارو منڪر بي ايمان

هر گر همت تيري جان
واهہ گروجي شاهہ دراز
سچا عاشق عشق آواز

Gul Hayat Institute

❋

وچن گرو ڪا ڪؤن نہ مانی، ڪافر ڪيجو مسلمان
نانڪ يوسف ياريگاني، گر ڪا حڪم هليا هر جاني
واهہ گروجي شاهہ دراز
سچا عاشق عشق آواز

❋

تون صاحب تون ستگر ميرا تيرا هي پرواس
تين لوڪ ۾ پچن تمارا آڪاسئون هر ڪاس

پگت پلي مهراج تماري پاتالئون پاتال
سپ جيئڙي ۾ نظر تماري تم هرگن هر پال

تم داتا تم راجا رهبر تم هو رب رحيم
تم هو سرت سيي ست ميرا پورن پرت ڪريم

تم پلهاري هو پل ميرا تم هو ديا وان
تم خالق تم خاوند ميري ستگر سر سبحان

تم هو روپ انوپ همارا تم هو گر گوپال
تم نر سندر سورم ساڪي مهاديو مهپال

ڪرپا سنتان اوپر تمري ڪي ڪرني ڪجهہ نانهہ
گهت ڪرم ڪي ڪوئي نہ چاڻي پريم ڪي حق تانهہ

Gul Hayat Institute

❋

ڪرپا گرني ڪرمون پهنڪي ڪرپاگر نياري
سانچ روهي گرچن ڏيا تاري گران ري تاري

گر ارداس رکو دم ساس سچا پرواس پياري ڪا
جوت سدا پر ڪاس پرم ڪي هر جا نور نظاري ڪا
ناس سيئي ڪل خطري خامي ديڪا سر سچاري ڪا

ابناسي پل پايا پريمئون هرگر مست متاري ڪا
هرگر شاهه قبول محمد مرشد مئن بچاري ڪا
تين لوڪئن پرتاب گرونر حامي مئن بدڪاري ڪا
گرديو ضامن روز ضعيفان گرمک گنهگاري ڪا
ديا پال ديا جس جلوا سير عجب اسراري ڪا
چندا چير ڪيا جس دو ٽڪ دي انگشت اشاري ڪا
نوق تحت آڪاس اور ڌرتي باجي طبل تباري ڪا
ناد نفيلان تريان تال ڇيريان ڇم ڇمڪاري ڪا
پوپليا شرنايان سن ڌن سنک ستاري ڪا
پريم نغارا باجي ڇوڇڪ ڌو ڌو ڌم ڌڌڪاري ڪا
سارنگيان سرمنڊل سرندي باجي دمر دفاري ڪا
سير ديکو سر هريڪ اپنا تن ناتن تن تاري ڪا
ڌو ڌو ڌڪڙ طنبور ستاران ناچ سهڻا نچڪاري ڪا
ڌو ڌم دهل دوينگ اپنگ سچنگ بجي بچاري ڪا
ڌن انحدسن من منهه گهوري هوري کيل ڪلاري ڪا
موهن مرليان الغوزي رڻ سنگ بجن بجڪاري ڪا
خنجريان مرچنگ مرونڊي يڪتاري گنهگاري ڪا
بوڙينڊي مرڌنگ ربابي ڪرنائين گهپ ڪاري ڪا
ڀگتي پانڊ ميراثي جاجڪ ڀاٽ ڪلوئنت ڪداري ڪا
سڀ جڳ سوالي در تيڏي تي ميٺن عيب آزاري ڪا
ساڌ سڀي سچ ڀڇن ڪريندي تيرا شبد سڌاري ڪا
مئن داسن ڪي داس تماري سرن پڙي پت ڌاري ڪا
سرن پڙي ڪي لاج تمهين ڪون تم صاحب سرساري ڪا
چوراسي لک جوڻ اپائي جڳتر بنيا بن ساري ڪا
آپن وچ تماشي آيا رنگ بيرنگ بڪاري ڪا
نانڪ يوسف يار نظارا انت نهين اناري ڪا

واهه گروجي واهه
سچا درازي شاهه

Gul Hayat Institute

❊

گرڪا حڪم اوپر هرجان پاني پون اوپر جنان
اڳني ڏرت پٽر آسمان نانڪ يوسف نينهن نيشان
هرجا ستگر حڪم زبان
واهہ گروجي واهہ
سچا درازي شاهہ

❊

نانڪ ڪهتا وينتي ستگر ڪي پر ساءِ
وچن گرو ڪا ڪول ڪي آڳي سنگت ساءِ

وچن گرو ڪا مانيو سانچ رهٽي برست
همرا ڪو ڪجهہ بس نهين هر گردي پيهي مت

وچن گرو ڪا سانچ هي سانچا من پہ ساهہ
سانچ مئن نون ري سڪي سانچي ڪا سچ راهہ

وچن گرڪا جينودا جاري حڪم ربان
ناس جڳت ابناس هي گرڪا ڏيان گيان

وچن گرو ست نام هي جابر تيني لوڪ
جن مانيا سو سانچ هي اوران محنت ڦوڪ

ستگر صورت نام ڪي ڪهون رحيما نام
آپن اچرج روپ هي ڪفر آپن اسلام

نانڪ ڪهتا وينتي سن ميري تم يار
سانچي ساک بلاوتا بولي رب اسرار
واهہ گروجي واهہ
سچا درازي شاهہ

Gul Hayat Institute

❊

جي تون آدم پوتري بچن سنو گر ست
ست پرواسا نر هر گر ڪا جان پساھ ست

گرڪا کهيت اکهيت هي انت نہ پايو جاءِ
روم روم ۾ وو رچا گهٽ گهٽ رهيو سماءِ

وچن گرو جن مانيا سچي توڪل آس
نانڪ يوسف واريان هون تن داسن داس
واھ گروجي واھ
سچا درازي شاھ

❊

وچن گرو ڪا حڪم هي صاحب سچي حضور
سانچ ملاتا نانڪا يوسف حق دستور

جي جانون منصور هون شيخ عطار اوتار
بلا دم شهباز مئن نانڪ يوسف يار
واھ گروجي واھ
سچا درازي شاھ

❊

واھ گروجي واھ
سچا درازي شاھ

سچا هي مرشد سچي هي ٻاڻي بني هي ساڌو برھ ڪهاڻي
عاشق عاشق گرو ڪي برحق
گرو گيان ڪي پربي پرچو بازي سيان ٻوجهو تمهين نہ لرجو
مارو چامنڪا چنانڪ مينڊر ديکي طلسم بحر بر
هتا نہ اس پرجلا جهڳانا عاشق يگانا

Gul Hayat Institute

برهہ عمل مون اگن اجهل مون
حلاج ماريا برهہ نغارا انهون ني يارا ديدار پارا
كيا نظارا اسي نہ سارا پايا سچا سچ سچارا
پيا اس کا قُرب کرارا سنياهي عالم دوجگ ۾ سارا
بولي اناحق حقا هو حق
سولي نظارا معراج سارا نبي سونهارا گورو همارا
مثاني مرشد جسي نہ ارشد کيا سچي سچ
سچاهي صادق نبي کي نينون عمر هي عادل دو عين عينون
علي کا عاشق کمال کامل هميشہ شامل
امير عثمان، علي کي دل جان همن هون قربان
علي ولي کا سخي رضا کا
و الله باالله علي کي عينون ديکا هي هي نينون
همکو تجلا همارا گرديو الله الا والله باالله
نهين کو اس کا دو جگ ۾ ثاني اگرچ خواني بدل زماني
يقين داني بحق مرشد خدا خواني
امام پنجتن چهار باني اگر تو مردي بہ اسم راني
چو کامراني نهين کو ديکا نهين کو ليکا
نهين کو پايا نهين سمايا نهين کو کايا
ايکنت ايکو گرو مهين کا بسي جوهر ۾ سرسائين کا
جيون جو تارا راهہ نيارا پيکو جسي ۾ وسي نيارا
ديکا تا يوسف سچا جو پايا سچا سمايا
معشوق ميمون پايا هي هردي فرق جيمون
عجب تماشا برهہ غرق ۾ گرو کي کرپا دنيا ترک ۾
بدن ترک ۾ ترک ترک ۾
سنوري سنتو نفي کي باتان صحيح اثباتان
ثبوت ثابت نفي کي ناهون الله آهون
کل هي مکڙي چلي هي جکڙي

Gul Hayat Institute

ڪول ڪنول ۾ بهار هوئي ڪلون ڦلون ۾ هبڪار هوئي
معشوق عاشق جيا جي تم سين پيا ڪي تم سين
برهہ بشارت فتح مبارڪ آئي هي تم پر نظر پيغمبر سر علي سر
علي بحر بر علي عين در
بدم دم علي لحم هم دمي وهم غم بهار همدم
شڪر وهہ فياض بر تر
حضور والي نگاهہ عالي
هميشہ نيبهہ شڪر هي الله
توري هون گمراهہ هادي هي همراهہ
يقين يوسف ڪهو بنانڪ چنانڪ نينڪ
ڪجامت نڪتہ اگر تو داني رموز عشقش اگر بخواني
بدل زباني قسم شهاني شاهہ جيلاني
چهار پنجتت دوام همت ما راز تهمت جنجال خجلت
ڪشال قلت نهاس ناست خناس خاصت ڪذاب قاضت
امان نموده پناهہ داد هہ
شڪر هي الله هدا هي هادي ميرا او مهدي
وهاب وحدي شهاد شهدي
مجهي هي زاري اسي ڪي در پر
همن هون مسڪين مار است ڏسڪين مڪن تون تمڪين
اوپر نغارا ز حق تلقين برهہ بقارا اگرچ فهمي تو عشق هارا
قسم خدارا غريب رهنا ڪسي نہ ڪهنا
چہ است چون چون بيرنگ بيچون چنان نہ چون چون
ازين ڪہ قصہ دلم پر خون نمي توبيني نهين هومسڪين
سخن زور آور غريب پرور يتيم ياور علي است سرور
گرو پيغمبر عليٰ اڪبر زعرش برتر رحيم رهبر
عجب تماشا ديڪان معشوقان
ڪہ ناز عالي چہ لاأُبالي

Gul Hayat Institute

ڪڏان هي مستي ڪڏان مولالي ديکاهي هر جگهه چون رنگ لعلي
سنوري سنتو نفي تو نانڪ شريڪ لاشڪ
وحيد واحد احد احد
رحيم رحمان ڪريم ڪرمان
نهين ڪو اس ڪا دوجگ ۾ ثاني
جس ني ديکا اسي ني پايا، دلر ڪي اندر اسي ڪا رايا
گرمجهي منه روحي بلايا سنوري ساڌو نانڪ پائي
ڪهي نماڻا عرض نوائي ڳل وچ بلڙا رمز خدائي
خاڪ فقر گرچرن سدائي وچن ڪي اوپر قرار جائي
صفا رهڻ وه من ڪي صفائي گروسچا گر سچي ڪمائي
صنم ڪي درڪي هم هون گدائي برهه ڪي نوبت برهه بجائي
ڪهان هي بچين مني منائي
ووهي چولي ووهي ٻولي ووهي لولي ووهي ڏولي
ووهي ناچو ووهي ڍولي ووهي جوڳي ووهي جهولي
ووهي بلبل گل اور خارا ووهي گل گل اوپر بهارا
ووهي ململ خمر خمارا ووهي گل گل همئه هزارا
ووهي غل غل گردغبارا ووهي فلڪ بر فلڪ ستارا
ووهي ڪرسي ملڪ متارا ووهي فرشي عرش منارا
ووهي پٿر تر جبل جوهار ووهي آبي آگن بخارا
ووهي پون ۾ پون پسارا پسي جوهر ۾ رهت نيارا
نهين ڪو دو جهان مني يون ٻوجها سچي جي گرديو صحِح دکايا
جمال روشن نظر ۾ آيا شڪر خدايا اگهم نگهم سڌ سمجهه ڪي لايا
سچا هي گرديو گرو پيارا جسي ڪي اوپر همئه همارا
مدار هي هي قسم خدارا آپن ووجانت پائي بتارا
عجب نظارا دکاهي نينون ڪهون ري ڪينون سوري نينون
وڏار مبنون رموز رينون پڪڙلي عينون ڪهون ڪي تينون
سنوري سنتو گرو پياري گنگا جمنا تاڪر دواري

Gul Hayat Institute

بيد گرنت پرانا سيپارِي طلسم ڪوڙ بدوڙ پڌاري
نانڪ هرگز چرنڻ چاري نانڪ هرگز واري واري
يوسف يارا سولي ڏارڻ گر عاصي هون سڌر سڌاري
هزار واري
سنو پياري

✻

واهه گروجي واهه
سچا درازي شاهه

انحد ٻاڻي عشق ٺڪوران، موج بحر ڪي زور ٻه زوران
برسن بادل گهن گهن گهوران، پريم پيتم ڪي ڪل نه ڪوران
نهين ميدان محبت آون، حرص هوائي خيال اُٺاون
پريم دي اندر پير نه پاون، نفس ڪي پيڇي خوار لڳاون
تاٻي تڏي هردم ڪاون، اپني دل نون خوب رنجاون
رشوت روڳ رنجيندا ڪاون، اپني ايمان آپ مساون

✻

واهه گروجي واهه
سچا درازي شاهه

ڪرن اهنڪار نه سمجهن آپا، ڪوڙ ڪذب نت ڪردي ڪاپا
غير خيالون سنگ سياپا، نيه سچي بن ٻيا سڀ تاپا
جي تون عشق ڪهاڻي ڄاڻي، من منه ٻوجهي گيان اڳياني
نرت رکين گر سرت سياڻي، خبر نه جاندي عمر وهاڻي
جسي ني هر گر اوئي پڇانا، اپني پيءِ ڪا مقصد پاتا
صحيح سڄاتا دل ٻر داتا، جسي ني ڄاتا اسي ڪا ناتا
بيٽا نا ماتا، سنو ري سنتا
عينان ڪي انگ مون، جهمر ڪي جهنگ مون
درد ڪي دنگ مون، مڙگان ڪي منگ مون

Gul Hayat Institute

چران ڪي چنگ مون، نينان ڪي رنگ مون
پيا هي پرڪر پريم پيالا، سچي جر گرديو نگاهہ والا
چوٽا جي ڪالون هي سڪالا، وهان هي نانڪ ايڪوئي نالا
اوجهامي جهگڙا ٽلا ڪشالا، ڪهان هي يوسف ڪهان هي نالا
آپن آپن مک آپ سمايا، آپن سو گايا آپ نچايا
آپن مچايا آپن بلايا
آپن هلايا برهہ ڪا بانا، قسم خدا مجهہ سنو بيانا
جيون جو تارا پاني نيشانا، پسي جوهر ۾ رهي نيارا
اسي ڪي حيرت ڪهون ڪي يارا، غريق عبرت شهہ سوارا
علي بہ لشڪر چهار يارا، اگر تو پسني عجب نظارا
گرو پيارا، ووهي هي اندر ووهي مندر ووهي هي بندر
ووهي سندر ووهي هي چندر ووهي چم اندر
ووهي مندر ووهي جلندر ووهي اگن در ووهي چمن در
ووهي تڪ اندر ووهي سمندر ووهي قلندر ووهي تن اندر
ووهي ڪڇ اندر ووهي رچ اندر ووهي مچ اندر ووهي سچ اندر
بڙا بازيگر ديکا رانديگر
جسي ني سارا، ڪيا نظارا
نگهہ مون اپني نظر مون اپني، نيڻ مون اپني بصر مون اپني
پيغمبر آرا نبي سونهارا، گرو همارا
دراز والا علاوء اعلي، بقاءِ باالله الله والا
سدا سڪالا سدا پيارا، سنو ري يارا
دو جڳ ڪا والي هادي هدارا، مهر مون اس ڪي پيا سدارا
مهر گرو ڪي درد اشارا، پيکن سون اس ڪي دو ديد دائرا
ڪليا هي سنيان دوجڳ نظارا، گرو پيارا هزار وارا
هون هلهارا بيان ڪهن ۾ ڪجا شمارا
قلم نہ ڪاغذ ڪهان پسارا، بي انت اس ڪا قبال ڪارا
سنو پيارا هي پسارا اگن، جي جل ۾ ڪيتي عمل ۾

Gul Hayat Institute

سيما محل ۾، صفا رهل ۾، سنگيت ٿهل ۾ گرو پهل ۾
پڙي هون يارا سجن پيارا، آ سيس اس ڪي پيا سڏارا
اجل ڪي اجلون دنيا ڪي دجلون، دينار رجلون شمار سجلون
خمار ڪجلون الف الف ۾ الف پڪايا، الف ڪا نالا الف ۾ آيا
گرو همن ڪون صحيح بتايا، الف مون آدم بن ڪر آيا
اسي ڪي طلسم جو رنگ لايا، نظر ۾ آيا
الف الول ممين مون پايا، ممين ٻوجهايا ڪوچن ڪو چايا
الف سڏايا سرسري ۾ آيا، سري بلايا
الف ڪي حرفون پڇانو ممان، نہ ديک سو تم جمال جمان
ڪرو تماتم تمام طمان، پڳت هي ٻون ڪرمڪت زغمان
عمل عمل بن ابو نہ امان، ديڪا هي ديدون ديدار دمان
ڪهان ووگرديو سلام رامان، ڪهان مسلم ڪهان برهمان
ڪهان هي گوبند ڪهان هي نامان، ڪهان پيغمبر اڪال جامان
ووهي ڪريم رحيم رحمان، اس ڪي سرن پڙي هون سامان
گروڪي تلقين وڏا رهون مان، گروڪي پرني گروڪي ڏرني
سر گرو سر گروڪا فرمان، گروڪا جولان گروڪا دامان
گرو ڪا جامان، گرو ڪا سامان، گرو ڪا نامان
گروسين سيوو گروسين ديوو گروچرن هر گروسين ليوو
گرو گيان بن مڪت نہ هووي، گرڪرپا بن پڳت نہ هووي
گرڪرپا بن جڳت نہ هووي، گرڪر پا بن سنگت نہ هووي
گرڪرپا بن سگت نهووي، نانڪ داس ڪهي سن پياري

واهہ گروجي شاهہ سوپاري
دهہ درازي عاشق ياري

❁

گرو ڪي چرن روئي منہ راکو يون ڪررس پريم ڪي چاکو
گرڪي مورت انيڪ جانو انيڪ جانو بہ بيڪ جانو
ووپڪ جانو وويڪ جانو

Gul Hayat Institute

نيني سين نالون ڪڪي سين پالون، ممين سين مانون ممان مياني
ممان گياني، ممان ڏياني
ممين ڪا جامان، ممين ڪا نامان، ممين ڪا رامان
ممان هي ضامن گرو ڀهرڪا، ممان مغان هم اڏرنڌ ڪا
سو روپ سر ڪا، روز محشر ڪا
سنوري سنتو حڪم حضوري، گروڪا شبد سمرمن صوري
گر آرادهي آشاپوري، گرآرادهي هٿ صبوري
گرآرادهي امرت صوري، خودي نہ بيخود فرق نہ دوري
چال فقر ايڪ دم دستوري، دم ڪي اوپر هشيار رهنا
نانڪ يوسف يار يگانا نهين جو ٻوجهي لوڪ آگيانا
درد بنا ڀهون ڦري ديوانا ڪهي نماڻا نانڪ بانا
هادي هر دم من منه، مانا، همرا جانا هزار تانا

واهہ گروجي واهہ
سچا درازي شاهہ

❋

حضور حاضر، نظر ہہ ناظر
ادب انديشا صبر گذارا، عمر هزارا هئہ پلڪارا
جون چمڪارا ابر بخارا، گرد غبارا سمجهہ ہہ يارا
گرو اشارا سنو پيارا نانڪداس لگا گرچرني
ذات فقر هرسنگ سرني، ڪال اجل ڏرسان نہ ڏرني
جي مرئي مرجي مرني ڪال، اڪال سين ورڪي ڪرني
نانڪ داس ڪهياسن جانو گرو ڪا وچن گرومن مانو
سانچا سانچ ويساهہ پڇاني، سن تو ميرا سجن سجاني
جهار دليل نہ دل پر آني، تان تون ويکين رمز رباني
چوچڪ ايڪ گيان گياني، خيال سجن بن هوا گياني
دو جڳ سپنا خواب نيشاني، ڪسي نہ رهنا فنا فاني
گرفرمودا حق سبحاني، ستگر سائين حق حقاني

قطب رباني غوث صمداني، قريش قادر حضور حاضر
ايڪوئي جائي ايڪوئي جاني، ايڪوئي ماني ايڪو شهاني
يڪ است جبل يڪ است تبل يڪ است ڪعبہ يڪ است گنگا
يڪ است ديست، يڪ است دمن، يڪي است چمن
يڪ است خورم يڪا ست غمن يڪ است رمن يڪ است امن
تياڳ طمن هماري سجن سچا گرو سچ گرو ڪمائي
هماري پائي دنيا، دورنگي، واهہ وڏائي
ڪوڙ ڏڪالا، ڏوڙ سيائي

واهہ گروجي شاهہ دراز
سچا عاشق عشق آواز

❋

نانڪ ڪلجڳ آيا هٿ جوڳ روڳ
رام رحيم رمائڪي باندو سانچي جوڳ
نانڪ ناما الک هي الکو بينا انيک
سا سرت چتا رتن بنا بهت نہ بيک
الک ناما ايڪ هي صورت مورت پوگ
نانڪ دوجها جو ڪهي يوسف تس نر روڳ
ساڌو پنٿ نہ پير نان نان گهتنا گهت جوڳ
نانڪ نينهن پراوٽا يوسف يار بروڳ
نانڪ نيهئون چاوٽا جورا جور بيراڳ
فقر چتا پٽ چولڙا مٽ بيک لاڳي راڳ
يوسف ستگر سنگ هي پاڳي هون بڌ پاڳ

واهہ گروجي شاهہ دراز
سچا صاحب عشق آواز

❋

نانڪ داسن داسڙا هرگز چرني کيهہ
پات پات منهہ مائيو جون گاجر ڪي ريهہ

Gul Hayat Institute

نانڪ نام ڏياوڻا گرو چرنا رک نيهه
سرت قدم دم لاوڻا آيا پريم سنيهه
نانڪ نام ڏياوڻا جون ڪر نينان تار
ديکن ۾ دو رنگ هي چاکن ۾ يڪتار
نانڪ نام ڏياوڻا ڪس بت سو بيچار
مرکر جيوڻ پاوهين ايڪو ايڪ اڌار
نانڪ هرگر سو مليا جو ايڪ انيڪ اوتار
ايڪڙن ايڪ انا يئي الف الک اسرار

واهه گروجي شاهه دراز
سچا صاحب عشق آواز

❋

نانڪ نيهه پرائيا يوسف ياري رک
رک ڏارو تس مک ۾ جس نيهي ناري رک
رک ديجي سک نام ڪي واهه گروڪي رک
هرگز مرشد دونه پياگر گيان ڪي رک
هادي مهدي ايڪ هي جون پيهي جن جين رک
رک پيڪو رخ روح ۾ ڪڙن پڪاري بک
ايڪو نام ڏياوڻا ايڪو چتر پرک
ايڪو ايڪ انيڪ هي مڪا گنگا مک
سيوڪ سيون سوهرا ٻوجهه بنا ٻهه جک

واهه گروجي شاهه دراز
سچا صاحب عشق آواز

❋

ايڪ انيڪڙن دو پيادو جها ٽوڙ گمان
جونڪر نظار نورڪي بيرنگ ايڪ بيان
پاتالئون پاتال انيڪا آڪاسئون آسمان
ٻسو نر موهيا مات ۾ جس ٻهتا هي ايمان

آپ سمجھاوي اپنا صاحب ڪا فرمان
سيس ديا سک پايا هردم جان جوان
عشق بنا تن مات هي ستگر نينهن نيشان
هون ٻلهاري پياري دي پياري داس ديوان
سانچ ڪهوري سکيا سانچي ڪا فرمان
نانڪ داس غريب هي داسون ڪا دربان
نانڪ چونڪي نينهن کي پرگهٽيو پروان
تس نر سمر جڳ موهيو پنجتن توڪ طولان
پنجتن بنيو پوتلو دک ٻھ چپ چوگان
واھ گروجي شاھ دراز
سچا عاشق انالحق ساز

❋

يوسف يار پراوٽا داسن ڪا رھ داس
وھ بولي بک مک سين تم شيرين بولو راس
دم ٻرواسا وھ گرو سرت چرن ڪي ساس
ستگر سرني هون پڙي سرني ڪا ٻرواس
ست ٻرواسا نر هر دي توڪل ڪي تروار
دوجڳ سپنا خواب چون عاشق هي پرار
نانڪ نينهن اپار هي ڪهتا سبد سچار
جس گر پوزا آڱڪا آدون انت اپار
بن آدون گر سيوتا جيون مجور بجار
ڪري مجوري موھ ڪي ڪي ڪرتا قوت گذار
آءِ بنا گر نا منون درد بيا ٻچڪار
نانڪ نينهان اُد ڪا گر سورم سردار
نينڪ نيها آدڪا گر چرني آڌار
نينهن لڳا تن بسريا آپون آپ بيزار
واھ گروجي سچا ستگر
اِڌر اُڌر هويا رهبر

Gul Hayat Institute

✽

نهين لڳا سک پائيا ستگر ڪي پرساد
ستگر مليا سڀ دک ٽليا برها هردي ياد
ياد لڳي تن سندر سرجن سني فقر فرياد
فقر چرني جو پڙا ڪالئون ڀيا آزاد

واهہ گروجي سچا ستگر
اِڏر اُڏر هويا رهبر

✽

ڪال اجل ايڪ نام هي ايڪو يوڳ يونگ
صورت مانڪ مور پڇانو نينان اچرج رنگ
هندو مسلم ايڪ هي ديکن نين دو رنگ
جو نکر لعلي پان ۾ وهہ رنگريزان رنگ
نام ڇپا هر روپ ۾ جون نشادا رون پنگ
عشق بنا هر ديهہ ۾ جون پسون ٻولي منگ
لڳي ٻاهتر فرقي آکر ديک آپس ۾ جنگ
فتح گرو ڪي واهہ گرو وهہ قادر مست ملنگ

واهہ گروجي سچا ستگر
اِڏر اُڏر هويا رهبر

✽

واهہ گرو همراهہ گرو وهہ سانچا سچ ويساهہ گرو
گر امرت هي تين لوڪ ۾ عين عشق ارواح گرو

Gul Hayat Institute

واهہ گروجي سچا ستگر
اِڏر اُڏر هويا رهبر

✽

نانڪ بولي ستگرو قدرغيب حڪيم
جي تم ٻوجها ايڪ هي ايڪو رام رحيم

صاحب ايڪو سڀ ۾ ايڪو رام رحيم
ووهي رام رحيم هي ووهي قرب ڪريم
ووهي صاف زلال هي ووهي سرت سليم
ووهي جبر جلال هي ووهي حال حليم
ووهي ستگر هي سمنون مندر مانه
ستگر همرو سبد هي سمر سمر سڪ تانه
ستگر بيد پران هي من منه تريو ٿانه
واهه گروجي سچا ستگر
اِڌر اُڌر هويا رهبر

*

ستگر الکون الک هي انت نہ پايو جائي
روم روم ۾ وهہ رچا گھٽ گھٽ رهيو سماءِ
ايڪو. ايڪ وڪاٽي دوجها نهين بتائي
دوجها جس نر جانيا تس نر ٻڏا نياڳ
جو نر موهيا موهہ ۾ سو نر ڪرت قزاق
نانڪ پريم اداس هي ڇاون برهہ بيراڳ
سنگت سيوا تهل ۾ ستگرو سهاڳ
سانچي ساک سچا گرو تن من ڏيجي تياڳ
تڏهن سڌر سڌار هي جڏهن اک سهاڳ
نانڪ ڪڙن سهاگني ستگر ڪي درٻار
پٽر روتي خوف ۾ صاحب ڪي سرڪار
وزج جهل جهلڪ هي دم دم درد ڏڪار
واهہ گرو سري سر هي سر بولي گفتار
هر گن کهتا غيب مون گرو جبار ستار
بن گر سڌريا ڪوئي نہ ديکا ڪي جو پير فقير
بن گر سانچي سانچ نہ پائي عقل نهين تدبير
گرسانچا سروهہ کهو جو هوي سانچي سير

Gul Hayat Institute

سانچا سوداگر ديو دا پيو پريمين ڪير
نانڪ رک دونين ۾ نرپو ويک نظير
دونينان يڪ عين هي عينؤن عين امير
دونينان يڪ نور هي دوني دوني چار
چار لگي ايڪ رنگ پيا ايڪو سبد سرير
نانڪ پنجتن پوتو نينڪ عين علي
هر چارو ۾ غيب ڪلي غيبئون غيب ڪلي
آتا جاتا غيب ۾ ديکي ڪؤن ڪلي
نانڪ پيالا پريم ڪا برابر ني ڪوئي
رس چکي جس پريم ڪي تس نرهوري هوئي
واهہ گروجي سچا ستگر
اِڏر اُڏر هويا رهبر

❁

نانڪ پيالا پريم ڪا ميتا ميٺ
بيان بيان مئن ڪيا هون ڏٺا نينؤن ڏيٺ
يوسف ياري يار ڪي بيرنگ تارؤن تار
جس لاڳي سو جانتا اوران ڪي هي پچار
نانڪ لوگ اگياتيا بهر ڦرتا اندر گام
مانہ ڪروڌ هوا نفساني رمتا تس مشام
جس نر پريم نہ پئي ڪا سو نر لوپي دام
ڪام ڪروڌ تياڳ تن هي پريو ڪا پيام
پريو ملهين پيٺ ۾ دمدم بولو رام
نانڪ چرن ڏيا وٽي يوسف گر سترام
واهہ گروجي سچا ستگر
اِڏر اُڏر هويا رهبر

Gul Hayat Institute

❋

پنڊت گرنٿ ڪتيب بيان گنگا جمنا مڙهيون مڪان
پوٿيون گنگا ويد پران ڪاشي دوارا ٺاڪر ٿان
پوڄڻ آتش ۽ بتخان پاڻي سورج ۽ چنڊ ڀان
عشق الله ريءَ عقل ڏيان ڪوڙا ڪوڙن ڪوڙ گيان
نانڪ يوسف يار يگان هيئن فرمايو مرشد شان

درد بنا ٻيو ڪوڙ پسارو
واهه گروجي پرت پيارو

❋

ڳالهه برهه جي مڃي نه ڪوئي، هئه هئه هينئڙي حيرت هوئي
عشق بنا جڳ وڃي پلوئي، ڪنهن کي حال چوان هي روئي
نانڪ يوسف يار يگان، هيئن فرمايو مرشد شان

درد بنا ٻيو ڪوڙ پسارو
واهه گروجي سچو سوپارو

❋

ڪاڻ دنيا جي وتن ديوانا ٻانڀڻ قاضي ۽ ملوانا
سيوڪ سامي شيخ شهانا عالم عاقل علم خوانا
درد بنا ٻيا ڪوڙا ٻهانا دنيا ڏوتي مڪر مڪانا
نانڪ يوسف يار يگانا هينئن فرمايو مرشد شان

درد بنا ٻيو ڪوڙ پسارو
ستگر سچو سچ اشارو

❋

جوڳي يوڳي ڪي ڪن چير، پرک مهابير دنيائي مير
دانشمند فقير امير، راجا پرجا شاهه وزير
هن ڪلجڳ جا بزرگ پير، محض دنيا لئي حال حقير

Gul Hayat Institute

دانهه دل جا پر تدبير، علم عقل جا ڪن نظير
نانڪ يوسف يار يگان، هينئن فرمايو مرشد شان
درد بنا بيو ڪوڙ پسارو
واهه گروجي سچو سونهارو

❁

دم دي نال رکين ڀهون ياري، هردم دي رک خبرداري
مطلب دي ڳالهه سڻ تون ساري، عشق الله بن رين انڌاري
اي دم سر ارواح الله دا، اي دم نور نگاهه الله دا
اي دم خالي مول نه ڇوڙين، آپ اهين دريا وچ ٻوڙين
ٻڌڪي پچي عين اگهوڙين، سدا عيش الاهي لوڙين
يوسف لڳڙا عشق ربانه، جنهن دا زور دريا يگانا

❁

اهين دم دي هن زور پساري، جيڪو پڪڙي تنهن ڪون تاري
ماري اناالحق دي نعري، توڙ دنيا دي ٺڳي ساري
يوسف لڳڙا عشق ربانا
جنهن دا زور دريا يگانا

❁

ٻاجهون دم سڄاڻ پائي، مرشد ڳالهه اها فرمائي
پڙهيا علم تي پرجهه نه آئي، اس دي ڳئي سڀ عمر اجائي
پڙهه فرقان چا ختم ڪريندي، مويان جينديان ڪون بخشيندي
رمز رباني نهين سمجهينديم، راهه برهه ۾ قدم نه ڏريندي
جٽ ڦٽ تنهن دي جيوڻ تي، لعنت کاوڻ پيوڻ تي
زال زن ٻچي ٻال اتي، ٻيا وت اهندي حال اتي
يوسف لڳڙا عشق ربانا
جنهن دا زور دريا يگانا.

Gul Hayat Institute

❋

سڙا بزرگ پير سڏاوڻ، فتنايان دي بار اٺاوڻ
عشقي ٻاجهون ڪوڙ ڪماون، اي سپ چائي منهن وچ پاوڻ
بزرگ پير ٿيوڻ جڙ آپي، ڪوڙا ان دي نت ڪرندي ڪاپي
ايوين نہ حق دا راهہ سڄاپي، ڪٺ آون گهر تڏهان چاپي
هادي ڏتا اي تسلا، ڪاذب دا اصلوڻ منهن ڪالا

يوسف لڳڙا عشق ربانا
جنهن دا زور دريا يگانا

❋

Gul Hayat Institute

ضمیما

Gul Hayat Institute

Gul Hayat Institute

ضميمو_1

ڊاڪٽر مخمور بخاري

نانڪ يوسف جو ڪلام ۽ وارو

حضرت سچل سرمست جي ڪلام جي سهيڙ جو ڪم 1883ع کان شروع ٿيو اول ۾ سيد فاضل علي شاهه پنهنجي ترتيب ڏنل ڪافين جي ڪتاب ۾ سائين جون ڇائيتاليهه سنڌي ۽ سرائڪي ڪافيون گڏ ڪيون. جنهن کان پوءِ سچل سائين جي ڪلام جو هڪ وڏو ذخيرو 1902ع ۾ مرزا علي قلي بيگ جي وڏي جاکوڙ ۽ محنت سان پڌرو ٿيو. اهڙي ريت اهو سلسلو جُڙيو ۽ آغا صوفي، ماستر هيمراج، نماڻي فقير، عثمان علي انصاري ۽ مولانا صادق راڻيپوري، سائين جو ڪلام سهيڙي شايع ڪيو آهي. ساڳي وقت درازي شاهه جي حلقي ۾ رهندڙ سنڌس طالب توڙي ٻالڪا پڻ شاعر هئا، جن جي ڪلام جي سهيڙ ۽ سوڌ سنوار جو ٻه ڪم ٿيندو رهيو آهي ان حوالي سان ڊاڪٽر نواز علي شوق ڀرپور ڀيرو قلم کنيو ۽ 'سچل سرمست جا طالب' نالي سان ڪتاب پڌرو ٿيو جنهن ۾ گهرام فقير، سيد خير شاهه ۽ ٻين جي زندگين جي احوال سان گڏوگڏ سندن اڻڇپيل ڪلام پڻ هٿ ڪري ان ۾ شامل ڪيو ته ان ئي سلسلي کي قائم رکندي سنڌي ٻولي جي نامياري شاعر، محقق ۽ اديب ڊاڪٽر تنوير عباسي، سچل سائين جي پياري طالب نانڪ يوسف جو سنڌي، سرائڪي، ريخته ۽ هندي ڪلام سوڌي سنواري 1983ع ۾ شايع ڪرايو جنهن ۾ فقير صاحب جي سوانح عمري ٻه لکي وئي، درحقيقت نانڪ فقير متعلق سڀ کان ڀرپور احوال ميان محمد موسيٰ ولد

محمد عثمان سومري جمع ڪيو جيڪو هن فقير جي خليفي عبدالله بروهي کان حاصل ڪيو. ان ئي مواد کي بنياد بڻائي اڳتي مختلف اديبن نانڪ يوسف جي زندگي بابت لکيو آهي، ائين ڪٿي چئجي ته پوءِ جا لکندڙ ان احوال کان ٻاهر نه نڪري سگهيا آهن. جڏهن ته ان ۾ اڃا به تشنگي جو احساس ٿئي ٿو خاص طور سندس خانداني پس منظر کان وٺندي هندستان جي مختلف علائقن جي سير، سفر ۽ سندس طالبن ۽ مريدن بابت لکڻ جي گنجائش موجود آهي.

نانڪ يوسف جو ڪلام پهريون ڀيرو ڊاڪٽر تنوير عباسي پيش ڪيو هي ذخيرو جهجهو آهي. ان کان پهرئين مختلف ڪتابن ۾ جزوي احوال يا ڪجهه مضمون يقيناً شايع ٿيا. ڊاڪٽر تنوير عباسي جو ڪم مان لهڻي، هن صاحب هڪ ته فقير صاحب جو ڪلام گڏ ڪيو ۽ پوءِ ان کي درست ترتيب ڏيڻ سان گڏ مختلف بيانن مان پيٽي درست پڙهڻيون به مقرر ڪيون. ان ڪم کان پوءِ نانڪ يوسف بابت وڏيڪ ڄيٺمل پرسرام گلراجاڻي جو ڪتاب 'نانڪ يوسف' سندس وفات کان گهڻو پوءِ سنه 1990ع ۾ هندستان ۾ ڇپجي پڌرو ٿيو. ڄيٺمل پنهنجي هن ڪتاب ۾ فقير صاحب جي زندگي جو احوال آڻڻ کان پوءِ ان جي شعر کي جدا جدا عنوانن ۾ ورڇي پيش ڪيو آهي جيڪو فقير جي فڪر کي سمجهڻ ۾ آساني پيدا ڪري ٿو.

سندن ڪتابن کان سواءِ ڪو خاص ڪم ڇاپي هيٺ نه آيو آهي، جڏهن ته فقير صاحب جو ڪلام سندس ئي حياتي ۾ ڏاڍو مقبول ٿيو ۽ سهيڙ هيٺ به آيو. اسان کي ڄڻير محمد فاروقي جو ترتيب ڏنل هڪ قديم بياض ڏسڻ ۾ آيو. جنهن ۾ سچل سائين ۽ ان جي طالب نانڪ يوسف جو ئي ڪلام موجود آهي. هي بياض سرمست سائين جي رحلت 1242هه/1827ع کان ٽي سال پوءِ يعني 1245هه/1830ع ڌاري نانڪ يوسف جي حياتي ۾ لکيو ويو. پر افسوس جو گهڻو ضعيف هئڻ سبب اڄ تائين ان مان ڪنهن به عالم

۽ اديب استفادو نہ ڪيو آهي، خود ڊاڪٽر تنوير بہ پنهنجي ڪم جي ترتيب ۽ تحقيق ۾ ان بابت اُڇاڻ نظر اچي ٿو.

ڊاڪٽر تنوير عباسي وڏي عرق ريزي سان نانڪ يوسف جو ڪلام ترتيب ڏنو پر جيئن تحقيق ۾ ڪا بہ شيءِ آخري ثابت نہ ٿيندي آهي، اهڙي طرح سنڌ جي هڪ ٻئي ڏاهي ۽ محقق محمد پنهل ڏهر پنهنجي تحقيق پيش ڪندي رسالي ۾ شامل ٿيڻ کان رهجي ويل پنج سنڌي ۽ يارهن سرائڪي ڪافيون مختلف بياضن مان هٿ ڪري مضمون جي صورت ۾ شايع ڪرايون. ان کان سواءِ شايع ٿيل ڪلام ۾ ترتيب جي بہ اوڻاين ڏانهن اشارو ڪيو.

ترتيب جون اوڻايون:

ڊاڪٽر تنوير عباسي، فقير جي ڪلام کي وڏي ڌيان سان ترتيب هيٺ آندو آهي، پر باوجود ان جي ڇاپي ڪلام ۾ ڪي اوڻايون ترتيب جون ٿيون ڏسجن تہ ڪي پروفن جون، مثال طور اڳين ڇاپي جي سرائڪي ڪافين واري حصي ۾ اٺاويھ ريختہ يعني هندي ڪافيون آيل آهن، جڏهن تہ هڪ ريختہ ڪافي "گهنڊ کول مک درسن وکا....." سرائڪي ڪافين ۾ بہ شامل آهي تہ ريختي ڪلام ۾ بہ آيل آهي. ان کان سواءِ نانڪ يوسف جي هٿ آيل هڪ بلوچي ڪافي، ريختي ڪلام جي پڇاڙ ۾ ڏني وئي آهي، جنهن کي بلوچي ڪافي جو عنوان سان جدا اچڻ گهربو هو. هن ٻئي ڇاپي ۾ فقط ايترو ڪيو ويو آهي انهن ريختي ڪافين جي هيٺان نشاندهي لاءِ حاشيو ڏنو ويو آهي، بہ دفعا آيل ڪافي هڪ جاءِ تان هٽائي وئي آهي ۽ جڏهن تہ بلوچي ڪافي کي جدا عنوان هيٺ ريختي ڪلام کان پوءِ رکيو ويو آهي.

ڊاڪٽر تنوير عباسي جڏهن نانڪ يوسف جو ڪلام ترتيب ڏنو تہ سندس سامهون فقير جي ڪلام جا اٺ قلمي نسخا رهيا، پر موجوده تحقيق دوران اسان کي ان کان سواءِ ڪجهہ ٻيا بہ قلمي نسخا هٿ آيا، جن ۾ فقير

صاحب جو اهڙو ڪلام بہ موجود آهي، جيڪو نہ تہ ڪو اڳ رسالي ۾ شامل آهي ۽ نہ ئي ڪٿي شايع ٿيو آهي. اهڙي قلمي ذخيري جو تعارف هت يقيناً اجائي ڊيگھہ نہ ٿيندي.

نانڪ يوسف جي ڪلام جو قلمي نسخو:

ڊاڪٽر نواز علي شوق وٽان مليل هن نسخي ۾ فقط نانڪ يوسف جو ئي ڪلام گڏ ٿيل آهي، جنهن ۾ سنڌي، سرائڪي بيت، ڏوهيڙا، ڪافيون، ريختي ۽ هنديءَ ڪلام ۽ سنڌي ۾ مداح ۽ منقبت بہ موجود آهي. هن نسخي ۾ فقير صاحب جو جهجهو ڪلام ڏسجي ٿو. هن ڪتاب ۾ شامل ڪيل ضميمي طور نانڪ يوسف جو ڪلام گھڻي ڀاڱي هن ئي نسخي تان ورتو ويو آهي. نسخي ۾ شامل مدح "محي الدين ميران تون هين دستگيران" اڳ ئي نانڪ يوسف جي ڪلام ۾ سنڌي ڪافين ۾ آيل آهي.

هن نسخي ۾ ڪن جاين تي خادم حسين عباسي جو نالو يا 1960ع جو سنہ لکيل آهي، جنهن مان ڪا ثابتي نٿي ملي تہ هي اتارو محترم خادم عباسي جو سنہ 1960ع جو ڪيل آهي. جيڪڏهن هي نسخو 1960ع ۾ ڪنهن ٻئي نسخي تان اتاريل آهي تہ پوءِ ڇو نہ ڊاڪٽر تنوير هن مان استفادو ڪيو ۽ هن ۾ موجود ڪلام ڪتاب ۾ شامل ٿيڻ کان ڇو رهجي ويو؟ گمان غالب آهي تہ هي نسخو ڊاڪٽر صاحب جي نگاهن تائين نہ پهتو تنهنڪري ئي ڪجهہ ڪلام شايع ٿيڻ کان رهجي ويو. هي نسخو شايد فقير نانڪ جي مريد ۽ شاعر فقير غلام حيدر گودڙي يا ان جي خاندان مان ڪنهن فرد جي گڏ ڪيل نانڪ يوسف جي ڪلام جي نسخي تان اُتاريل آهي.

سيد عطا حسين شاهہ موسوي جو گڏ ڪيل نانڪ يوسف جي ڪافين جو ذخيرو:

سنڌ جي نامور تعليمدان، اديب ۽ محقق سيد عطا حسين شاهہ موسوي، نانڪ يوسف جي ڪلام کي گڏ ڪرڻ جي ڪوشش ورتي. سندن

Gul Hayat Institute

لائق پوٽي محقق ۽ اديب انجنيئر سيد عبدالحسين شاهه موسوي وٽان سائين جي گڏ ڪيل ڪافين جا رهجي ويل اڻهٺ صفحا مليا جن جي هرهڪ صفحي تي هڪ ڪافي اُتاريل آهي، جيڪي پنجونجاهه صفحي نمبر ڪان شروع ٿي هڪ سؤ ڇويهه (126) تائين پهچن ٿا. شروعات ۽ پڇاڙ وارا باقي صفحا غائب آهن. هن ذخيري مان هڪ ريختي ڪلام اهڙو مليو جيڪو اڳ ڪتاب ۾ شامل ناهي.

محمد پنهل ڏهر جي تحقيق:

هن تحقيق ۾ ٽن قلمي بياضن ۽ هڪ ڇاپي ڪتاب مان استفادو ڪندي پنهل ڏهر ڪتاب ۾ شامل ٿيڻ کان رهجي ويل پنج سنڌي ۽ يارنهن سرائڪي ڪافيون منظر تي آنديون. ڏهر صاحب جن نسخن تان استفادو ڪيو آهي اهي هي آهن:

(1) قلمي بياض، مرتب: قمرالدين ڪلوڙ شهيد (مريد درگاهه پرچونڊي شريف لڳ ڏهرڪي)

(2) درگاهه پر چونڊي شريف تي رکيل ڪافين جو قديم بياض

(3) قلمي بياض، مرتب: عالم سيده خاتون (مريدياڻي درگاهه راشديه پيير ڳوٺ).

(4) ڪافيون (جلد پهريون)، مرتب: ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ، سنڌي ادبي بورڊ، 1982ع

Gul Hayat Institute

هن سموري ذخيري ۾ موجود ڪافين ۽ بيتن توڙي ڏوهيڙن کي ڇاپي ڪلام سان ڀيٽيو ويو. ڪٿي ڪٿي پڙهيون به مختلف هيون، پر فاضل محقق جي تحقيق کي مان ڏيندي انهن پڙهڻين کي ساڳي ريت رهڻ ڏنو ويو آهي. البت جيڪو نئون ڪلام هٿ آيو ۽ فقير صاحب جو ئي لڳو ان کي محفوظ ڪرڻ خاطر ۽ گهڻي کان گهڻو ڪلام شايع ٿيڻ جي خيال کان ان کي هن نئين ڇاپي ۾ ضميمي طور محفوظ ڪيو ويو آهي، جنهن سان هڪ

ته فقير جو ڪجهه وڌيڪ ڪلام شايع ٿيندو ته ساڳي وقت فاضل محقق ڊاڪٽر تنوير عباسي جي ترتيب جيئن جو تيئن قائم رهندي.

ضميمي ۾ آيل ڪلام:

نانڪ يوسف جي ڪلام جي هن نئين ڇاپي ۾ شامل مواد ۾ سنڌي بيت، سرائڪي ڏوهيڙا، سنڌي ۽ سرائڪي ڪافيون، ريختي ۽ هندي ڪلام ۽ هڪ سنڌي ۾ منقبت شامل ڪئي وئي آهي. جڏهن ته ضميمي ٽئين ۾ فقير محمد موسيٰ سومري جي لکيل نانڪ يوسف جي سوانح عمري (جيڪا محترم ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ صاحب ترتيب ڏئي ان ۾ جدا جدا عنوان قائم ڪري، سنڌالاجي طرفان شايع ٿيندڙ تحقيقي جرنل 'علمي آئينو- 1973ع' ۾ شايع ڪئي) کي نانڪ يوسف جي متعلق هڪ تاريخي دستاويز سمجهي شامل ڪيو ويو آهي، ڇاڪاڻ ته فقير صاحب جي زندگي بابت هي ئي پهريون دستاويز آهي جنهن تان سين لکندڙ استفادو ڪيو آهي.

نانڪ يوسف، سچل سائين جي خاص طالبن مان هو هن جي طبيعت ۾ فقرائي رنگ اڳ به موجود هو. پر سرمست سائين جي حضور ۾ رهندي سندس طبيعت ۾ وڏو نکار آيو منجهس بي باڪي جهڙا جذبا اُڀريا. هن پنهنجي ڪلام ۾ درازي شاهه سان بي پناهه محبت جو اظهار ڪيو آهي. نانڪ جو ڪلام ائين ته رندي رنگ ۾ پوري طرح سان رنگيل آهي پر جيڪا رواني، سلاست ۽ ترنم سندس ڪلام مان جهلڪا ڏئي رهي آهي ان مان اهو چٽو ٿي بيهي ٿو ته فقير صاحب موسيقي جو وڏو ڄاڻو هو. هو پاڻ ڳائيندو به هو سندس ڪلام ۾ بي معنيٰ لفظ به ترنم پيدا ڪندي اهڙو ته رس پريو ٿا ڇڏين جو هڪدم سان انهن کي جهونگارجي ٿو:

ٽاٽا عشق نچايا ڪرڪي ٿيان ٿيان
الٿيان سلٽيان بازيان ڏيندا

Gul Hayat Institute

مشڪل سمجهڻ پيان.

- ڏِنڪت ڏِنڪت سناوي، پريم موري بابو
ڏِنڪت سناوي، گيت گاوي، هينئڙو پاوي
- برست برست لرجت گرجت گهن گهاري
جهنڪت جهنڪت ڏنڪت ڏنڪت ڦنڪت ڦن ڦنڪاري

نانڪ يوسف جي ڪلام ۾ ان کان سواءِ ٻيون بہ ڪيتريون ئي خوبيون موجود آهن جن تي تفصيل سان لکڻ جي گنجائش موجود آهي، تہ ساڳي وقت سندس ڪلام جي قلمي نسخن جي ڳولا ۽ سوانح جي رهيل پهلوئن بابت لکڻ جي بہ بيحد ضرورت آهي؛ تہ جيئن درازي شاهہ جي سلسلي جي هن معتبر شاعر بابت اجان بہ وڌيڪ معلومات ۽ سندس ڪلام پڙهندڙن تائين پهچي سگهي.

مِيان مسڪينن ڏي، مهرون وري واجهاءِ،
اڳڻ آسروند جي، قدم مبارڪ پاءِ،
سندا محبت مينهڙا. وري تون وساءِ،
دلبر ساڻ دل لاءِ، يوسف يار غريب تون.

Gul Hayat Institute

ضميمو-2

نانڪ يوسف جو نئون ڪلام

سنڌي بيت*

1. صاحب ستاريءَ جو تو ريءَ ڪير ٻيو
ڏڏن ڏوهارن تي، ٻانهہ دست ڏيو
يوسف عرض اهو هجي هميشہ عشق اوهان جو.

2. پرين پاڇاٽي ڏي، واٽ وري نهار،
قول ڪيا جي ڪالهہ تو سي سڄڻ ساءِ پاڙ
نافع ساڻ نگاهہ جي، اڪيون دل اجار،
هادي ساٿ سنيار يوسف عرض نماڻي.

3. سورما ساڏ سيئي سچا، جن مڃيو محمدؐ مير،
اهي مرد لوڪ ۾ ڪليو پيئن ڪير،
عشق سنڌي اسرار ۾ تون رکج ساهہ سڌير،
ڪوڙا ڪهندا ڪي ويا، نيڻن وهائي نير،
هِت نہ هُت ڪا هلي، ڪنهن جو شاهہ وزير،
رکندو پت فقير، يوسف هن سک سنڌي.

---

*بيت نمبر 1 ڪان 10 تائين ورتل "نانڪ يوسف جي ڪلام جو قلمي نسخو".

Gul Hayat Institute

4. سڏائڻ ڏيهي ڪي، ايءُ وڙ ارغون،
گرمڪ اپن اپاريو ہي چوڻ آئين بيچون،
ماري جيارن جيءَ ڪي، سڻ معشوقن قانون،
ڪوري ڪيڍ قلوب مان، ڪفر سندو ڪتيون،
سي مرد هوندا ممون جي، يوسف يڪدم يارسين.

5. سندي ساڌ سنگت مؤن، سڻ چيلا هيءَ بات،
دم اورج عجيب سان، سنجهہ صبح پرڀات،
پسڻ ۾ جيڪي پين، غير نہ ٿي رب ذات،
سڄ حق حبيب تون، لات منجهؤن لک لات،
برهو غيب الله جو هيءُ نہ وائي وات،
پوَ ۾ پيڙ نہ پسنڊڙا، جن سسيون ڪيون سوغات،
معافي ڪيائون مهر مؤن، مهمؤن مشڪلات،
پلن پلايون ڪري، نور ڏنائون ڏات،
جهات پرينءَ جي جهات، يوسف دل حضور ۾.

6. اصل عشق الله جو عاشق آءِ اڪٽ،
امل الپ وڪڙيون، بنا سُر اُشٽ،
ڪڏهين رهين ڪونہ ڪو چاڻ بنا ڪو چٽ،
جنهن ڪي سرت نہ ساهہ جي، سر آءِ لعنتي لٽ،
وسر وري ويندين وير ۾، ناٽ ڪرين جو نٽ،
اڳهين اُسهنج سير سان، ڳالهہ ڳجهي ڳٽ ڳٽ،
خلق الاشياءِ وَهُوَ عنيها، چوچڪ چٽڪو چٽ،
غير چڏيائون ڪونہ ڪو چڙيون شاهہ ڪڪٽ،
خارجي خراب ٿيا، رافض شوم چپٽ،
منڪر دين حقيقي جو ڪونہ رهيو ڳٽ ڳٽ،

Gul Hayat Institute

وٺ تون عشق الله جو جهوڙ ڦٽو ڪر جهٽ،
ور ور ڳالهه انهيءَ جو ويڙهي دل ۾ وٽ،
زمين آسمان غيب ۾، ڇاجي ڳولين ڏٽ،
ليڪن ليڪو ناهه ڪو ڪاهيون جل ٿل پَٽ،
پنهنجو پرجهڻ پاڻ ۾، ڇائو ڙين ڪنهن تي ٽُٽ،
اتي گهير اٽانگو گهٽ، نانڪ يوسف يار جو.

7. پاڻ ڇڏي آيو پاڻ ڪڻ، رک پيير پراهون پاڻ،
ناچج آڻ اٽين ۾، پرڪو جا آئي آڻ،
پائي پرم پلي وچي، ايءَ نه وڃ تون تاڻ،
گهائي گهوٽ ڇلي جلي، ٽئي وس وٿاڻ،
ڪاسٽي پنهنجي پاڻ ڪي، تو ڪين وجهين دل واڻ،
ماڻ ڇڏي هيءَ ماڻ، ٿيا يوسف گم يار ۾.

8. وير ورائي شهه سير ۾، پيو هيڏانهن جهولن جهڳ،
شاهه وڃين شهه سير ۾، هي لعل لِڪوئي لڪ،
نانڪ يوسف ننگ، ننديون نيٽن ائين پرين.

9. تنهن کي سلڻ ڇا ڪري، وڇاڻ وهه جو دور،
ماريون من موهه ڳيون، مادر ناهي مور،
گهوران عشق اوير جون، دل جنين سي گهور،
هتئي پورن پور، نانڪ يوسف يار ريءَ.

10. عشق اوڪاڙ جي ٽئي، تا آءَ مڙيئي اجهه،
ڪنهن منهن مائي ڪنهن کي، آب انهيءَ جو رجهه،
لڙ جهڙ لهريون ڪيتريون، وجهون مانگر منجهه،
ڦڦڙ ڦڙڪن توڏهين، ڳجهه گهٽين تان ڳجهه.

Gul Hayat Institute

پريم ننگر جي پاڳ نہ سمجھن، جھين ٿيو نجھ،
ناهي سڏارو عشق الله ريءَ، هادي هي تان ٻجھ.
نانڪ يوسف سچ، لوڙهي غير فنا ڪيو.

سنڌي ڪافيون

ڪافي 1*

ڏوراپن ڪئون ڏکي ٿيو ڏيل منهنجو سانگيئڙن سان سرتيون نيبه نيهڙو نيان

ڪو دم قسمت جو آنءُ هنڙي گهاريان، ارتون ان لئہ عينن مؤن تي آب هاريان
پنهوارن سان اصلؤن منهنجو حال هنيان عمر مون دل ناهي ڪوئي اختيار پنهنجو

اباڻن سان اديون منهنجي رهجي اچي، جو پل پتلي پريتئون هي ناچ نچي
ننگ نباهيو مٺي مرشد ميان، ريءَ هاديءَ ناهي ٻيلي ڪو منهنجو

عشق انهيءَ جي اندر ۾ اڏيڙ ڪيا، فوجان حسن محبت ميڙ ڪيا
پٽ پيرون چونديان سندن سام جيان، ڪنهن کي ڪنهنجو تڪيو مون کي توڙون تنهنجو

دعا ڪريو ويڙهيچن جي ويڙهہ وهون، پکڙا پکن سان ٻيلن پاس ٻهون
نانڪ يوسف ياري شرب پيان، سچو سرّ اسرار آن پاڻ پنهنجو.

Gul Hayat Institute

ڪافي 2

منجهہ عشق دل الله آيو جل جلا جلاً، آدم نبي محمدؐ ۾ اَلولا وَلا

ڪيڏي ٿو برهہ بازي، لڪ ڇپ ۾ عجب غازي
دم وٺ وسار نامي، سڻ سمجھہ پلا پلا

---

* ڪافي 1 ـ ڪان 8 ورتل (نانڪ يوسف جي ڪلام قلمي نسخي) تان.

هينئڙي هميش زاري، پرين جي پيش ساري
گم هي بندي بيڪاري، الا الله آلا آلا

مون منديءَ جون تارون، پيارن ڪشي پيارون
جن ڪربلا پوڪاريون، جڳ جر جلاَ جلاَ

پهري تو پوش اهڙا، منصور شمس جهڙا
کهڙا ڪريان مون کهڙا، حق نور حلا حلا

وڃ پاند اسين ناهيون، يوسف يتيم چاهيون
دل برهه پيڙ باهيون، دم جل پلا ڪلا پلا

ڪافي 3

سچو يار تون سچار سندو سچ نگاهون
پاڇائي سوپاٽئون، سندو سچ نگاهون.

گولن جي آهيان گولي، رڃڙي باندر پولي
ساري سندين آهي جهولي، قسم ڪماهون

عيبن سندي سا ڳولا، نامي خداءِ مولا
پرين پهوڙ ڪج نه قولا پنهنجي مهر مناهون

ڪنبي ٿي هيءَ مون ڪايا، جڳ جو ڏنوسي مايا
هاديءَ ڏهون هلايا، سڻ درد جون آهون

نانڪ نگاهه ساري، دراز دل بهاري
يوسف سچار ياري، مرشد ڏيو پناهون.

Gul Hayat Institute

ڪافي 4

هتي ڪين هوندو هميشه ڪرڻ تو جڳائي هنيارو پڪارو

ڪاڏي ڏيان ڏوتيءَ پلائيه پرم ۾، هي سمجهڻ عاشقن اشارو هيڪارو
ٿيي درد ۾ هٽي سير ڪر تون، متي ماهه مرشد نظارو پيارو
پرين پاڻ ڏيندا همت حال هيٺن، سچو ساڏو ويسهه خدارو سڏارو
موتو قبل انت موتو هزاري، جيئڻ هيءَ حياتيءَ جنجارو مونجهارو
سچي يار يوسف سٽج صادقن ڪي، سدا درد دلبر ديدارو بتارو.

ڪافي 5

پيلي الله تنهنجو تنهنجو الله، سڻ عشاق پِنا پاڪ توسين ماڙمولا

پانڌي پرينءَ جا عرض الله لڳ هي، درد پور دل ۾ گهور اندر جوش جرجلا
آءُ نماٽي ناڪس نڌري ميان، احوال هي انهن ڪاڻ واءِ ويلا
ڪاهل دل نه ڪر تون عاشق ميان، توسير شاهه حق نگاهه پلي پال پلا
توسين سچڻ سچا واعدا ميان، اقرار اندر تار عشق هل هلا
نيٽن يوسف وي زاريون وي زاريون، چئج يار لک هزار مون جاٽان نه الولا.

ڪافي 6

Gul Hayat Institute

جوڳن جي اچي مدد ڏيندين، اڙين جي آڌار قلندر مست علي شهباز

شاهه حسن جي درسن ڪارڻ، حورون ٿيون حيران
ملڪ فلڪ سپ حيرت، ۾ تنهنجي قلنگيءَ تار قلندر.

چمڪن چيريون، وڄن پيڙيون، عرش فرش آواز
ڳل ۾ ڳانا دست نفيلان، نانگا ڏيا نروار قلندر

نيڻن اتي نور پلٽيو جواهر جو جنسار
قبو تہ تنهنجو قيمت پريو لُڏي هندوري لعل قلندر

پير پيغمبر نبي سونهارا، سين سيدن سردار
مچ تون آهون يوسف جون تون مالڪ آن مختيار قلندر.

ڪافي 7

چاهي غلام ويچاري مون کي اوڏنهن جي آهي تاري
مون کي اوڏنهن جي اتاري.

سسئي ننڊي سور پرايا، ٻاروتن ۾ ٻاري
لوڙهي چڏيائون درياءَ ۾ رئندي زارو زاري

هوت بلوچ مهمان سسئي دي، ڪوڙڪيچين جي ماري
سهڻي ويندي هئي نت ميهر ڏي، جنهن روز رکي هئي ياري

سڪ منجهان سرڪي پيتائين، پُرُ ڪري پاري
ٻني ڪين درياءَ ڪان، سڪ ميهر جي ماري

صيفل عاشق بديع ڪارڻ، بحرن ۾ ٽيو باري
ٽيو ويراڳي پريءَ خاطر، چڏيائين تخت هزاري

اٿم اميد الله ۾ ميلو ڪندو هڪواري
ساڻ يوسف جي سهڻا سائين، لائين رنگ الاهي

ذات بذات چوڙ ڪراهڻ عبدون عبدو ڪائي
وچ مصر دي آءِ زليخان جنهن باهہ برهہ دي ٻاري.

Gul Hayat Institute

ڪافي 8

مرشد ميان توکي الله آڻيندو محبوب منا توکي مولا ميڙيندو.

نانءُ خدا جي سپرين سڻ فرياد نماڻن جي
لعلڻ آهي لڄ تو گهڻي، اصل ڪئون اڻ ڄاڻن جي.

رهبر تنهنجي راهه تي ڪوڙين ڪانگ اڏايان تي
جوتشي هانيڻ ورتيا، تو لئهِ پير پڇايان تي

بيڪسن جي ڪانهه ڪا، تو ريءَ واهر واهه پرين
تن من ايذانهين تانگهه مون، سچي سڪ ارواح پرين

پرين تون قولَ نہ قورا، عيب ثواب يتيمن جا
ڪچا ڪرت نہ ڪو حساب گنهگار غريبن جا

اصل ڪئون آن سرپوش تون، صاحب مهر ستاريءَ جو
بخشيندو بدڪاريون، سندو اسم غفاريءَ جو.

سنڌي ڪافيون

(9)*

شاهه تان ڪنهن شوق پئي آيو آهي انسان ۾
سوءَ سوءَ تماشا تو ڪري، عينن سنڌي عنوان ۾

عاشق هيو معشوق ٿيو خمار ۾
آهي ڪيو هوجاءِ ڏسي پائي ليو مست آهي ميخان ۾

* ڪافي 9-10-11 قمرالدين ڪلوڙ شهيد جو بياض

Gul Hayat Institute

سور سهڙيون سوز جون گنگا جمنا چو پچن،
ڪڏهن مڙهن ۾ مست، هو ڪڏهن ڪتاب قرآن ۾.

ڪڏهن گداگر شاهه ٿيو ڪاٿي صُلح صلاح ٿيو
ڪاٿي سورهه سپاهه ٿيو.......................................

هي سدا ٿئي سردار جو جو يوسف يگانه يار جو
هڻ طبل اسرار جو محبت سندي ميدان ۾.

(10)

آگ عاشقن جو مرگ، سي مرجان جولان ۾.

شمع ٻاري شوقئون هليا، هڪ تِر نه پاسي پوءِ پون،
هڪ دم ۾ اچي حاضر ٿين، توڙي هجن آسمان ۾.
عاشق ٻڪرا ٿيا وتن، هردم انهيءَ جاءِ تي اچن،
توڙئون طمع اُهي نه رکن، توڙي هجن ته جهان ۾.

دک درد سڀ دور ٿيو رنگ ريب جو رايو ٿيو
يوسف يقينئون آئيو سائين برهه جي بوستان ۾.

(11)

جيها آيا ويا تيها، رهن مسافر رو جڳ ۾ جوڳيئڙا.

مال متاع ووميان، خرچ خزانا ووڪاپڙن سندا ڪيها.
وينا اورن عام ڪون اولي وو اهي سامن سندا سيها.
نانڪ يوسف وو يار جي، پارؤن وو آيا ڪي سوز سنيها.

(12)*

ماڙين ۾ ماندي، ڪيئن باندي، عمر ملان شال مارن سان.

منهنجا مِٽ ملير ۾، ساريان سي سانگي.
ڪيئن بنديائي بند مؤن، ايرادي هي آندي

* ڪافي 12_13 درگاهه راشديه پير ڳوٺ وارو قلمي بياض.

منهنجو مڙهه ملير ۾، مارو ٿيندم شل ڪانڌي
جيڏين لئي يوسف چئي، روز پڇان ٿي پانڌي

(13)

آءٌ غلام هادي جي در جو اصلئون آهيان.

جان جُسو جند آهي انهن جي، آءٌ ليکي ناهيان.
هي سر هڪڙو صدقي ڪيڙم، هُون سَوَ سنباهيان.
پڇر آءٌ وو پيير مغان جي، حرف نہ هڪڙو ٿاهيان.
هادي مون سان هڪ ويچي ٿو نہ ئي ڪنهن ڪاهيان.
يوسف کي سڪ سچي تنهنجي، توڙيي سِر وهن سر واهيان.

Gul Hayat Institute

منقبت بحضور مرشد هادي*

1ـ الله لڳ فرياد سڻ يار دوست درّ دراز جا،
آهيو واقف اوهين اسرار ربي راز جا
يا مٺا محبوب مرشد مدد ڪر واهر وري
تون مشڪل ڪشا عرض سڻ اياز جا
چٽ تون سر چٽن يارن پنجتن پاڪِ خدا،
بيڪسن بهرا ڏيو ڏنهن ڪرم نور نواز جا.
جهڙا تهڙا سندو صادق سچا ڪاذب ڪڻن
پير پنهنجا نہ ڇڏين سگ جي درواز جا
ڪير ڪو بيو ريءَ اوهان جي بخش تقصيران ڪري،
آهيو مختار ڪل فلڪ ملڪ چؤباز جا
ميم هو يس، مزمل، گل محمد يا قبول،
تون سخي صاحب شجاع حق فيض يڪ فياض جا
ساڳي تون صورت غوث جي هادي حقيقتْ ۾ احد
ساجد سيئي سندو پسون پر پکيئڙا پرواز جا
جن انسان ديوَ پريون سڀ ڪرن تعريف تو
طبل تنهنجا ٿا وڄن سڀ ديس عشق آواز جا
ورهہ هي غمگين جي في الفور ٽئي بهر خدا،
ٿا مجو پنهنجي ڦرئون نقطا نماڻن نياز جا

* نانڪ يوسف جي قلمي نسخي تان ورتل.

2_ لاتقنطو وارا دلاسا سچا ياور يار جا،
بخش بدڪاريون سندم اقرار تو سردار جا
معشوق آنءِ الله جو مولا علي مقبول حق،
معاف مدايون ڪيو ڏک ڏوهہ گنهگار جا
عمر ساري مون گذاري هاءِ هئي در بي خبر،
تار مان تاريو رحم سان عيب ڪج بيڪار جا
نالي خدا نيبھ نيو ننگ پنهنجي قربئون پرين
ڪرم ڪر والي وسيلا، سوال سڻ بدڪار جا
سندم دل کي دلربا شرمندگي بيحد بي بسي،
عيب پسي هينئڙو ڳري لک عيب پنهنجي پار جا
ايڏنهن ڪمي آهي ڪانڪا سهسين خطائون منجھ بندي
راحم رحم سندو بنا برحال هن بيچار جا.
هاءِ هاري مون ڪٿي تو راند پنهنجي رنگ جي
ڪم عجائب جھڙا سڀ سر تو اسرار جا.
وئي عمر افرود وئي ڪر ڪامياب مسڪين جي
گهنگارن تي تحقيق لطف تو غفار جا.
دارون آهيو ذرماندگان محبوب يا مرشد ميان
واعدا سچا سندو سيني دل ياد پر تڪرار جا.
فيض و فاروق فائق يار صادق سرورا
ياعلي، عثمان، وجد جان جنگ جبر جبار جا.
شمس شريعت، طريقت، معرفت جا مرد حق
يار چارئي يڪ جبسم هادي حقيق جنهن وار جا.
دامن سچي دل سان جنين ڊوڙي ورتي دوستن سنڌي
مرد سي مردان روشن دل تي ديدار جا.

Gul Hayat Institute

بد اگر بدڪار بڇڙا لڙھ لڳا تو لعل جي
نظر سان نھال ڪيڙو سي صدق پيزار جا.

3- جن چمين چائٹ يقينئون سچ تو سبحان جي
حل مشڪل ٿئي تھين دم پر انھيءَ انسان جي.
درد جو آھين واپاري خاص خريدار تون
پيرِ مغان پاڃاٽيءَ ڪي تون ڪر حق نظر احسان جي.
تو ڪري آھون الاھون روز شب ھينئڙو ھزار
رحم راحم آءِ اوھان وٽ امن جاءِ امان جي.
مون ۾ مداين ڪانجھ تان ڪوڙين ڪچايون ڪيتريون
دور ٿين درماندگيون ساڻ مھر تو منان جي.
آسرو الله تنھنجو آءِ سچا مرشد ميان
دست دامن ۾ اصل ڪٿون درّ تو ديان جي
آھيو حامي دو جڳ ڏاتر ڏوھارين جا اوھين
ڪل سيا قادر اوھان ڪي زمين ءِ آسمان جي.
جيئن رکيو مينھن ۾ ٻڪريون ٻڪرار جون
سال جن ٿي پلڪ حضرت نوح جي طوفان جي.
توھ تنھنجي ريءَ نہ ايان سوال سڻ محبوب مون
ماڙ ڪر فرياد پس ديوانہ دل حيران جي.

4- دانھن دل جي درد جي دم دم توھمر ڪلّ لعل کي
ڪير ورنائي اوھان ريءَ دل وٺي احوال کي.
ھاءِ ھئي ھئي واويلا رات ڏينھان روح ۾
عمر ساري آءِ مون پنھنجي پسي اعمال کي.
صاحبا سرپوش اٿھين تو وھلايو مون ولھن

Gul Hayat Institute

مون بندي ڪر تئون ڪچي صد حيف منهنجي حال کي
هئي پروڙم ڪينڪي ساري عمر برباد وئي
منجهه پيريءَ جي پريشاني تا خاطر خيال کي

5۔ اي پرين پورن سپورن پروسو پرواس تون
آسرو سندو سچو ڪل عيبدارن آس تون
دوست دلگيرن اوهان ريءَ ڪير ڪنهنجو ڪر پيو
ٻي سيائي ناس ڪثرت اي سڄڻ ابناس تون
حق بقا باقي هميشه هردم عالم ۾ حشر
عاشقن سان هجين سدائين سهڻا رنگ واس تون
ڪير غمخواري ڪري ياور يتيمن جي اڇي
آهين ولهن جو واهرو خاوند خدائي خاص تون
محبوب پنهنجي جي مهابي مدد ڪر مولا علي
تو ڪرين بخشيش بڇڙن بي ستن کي ساس تون
آءِ پُرگهٽ پون پاڻي اگن ۾ ڌرتي ڌيا
پيگت نر نوري سنڌءِ ٿا پيگت ڪن انفاس تون
هيءَ پاڇاڻي ٿي پڪاري ور اوهان دل درد مون
عرض هن احوال سهڻا سڻ سچا ارداس تون
آهين تون حامي حمايت هردو جڳ هيٺن سندو
غم انهن کي آءِ کهڙو پرين جن جي پاس تون
شان شافي پنهنجو پس اي پرين مرشد ميان
دور ڪر دلگير ڪئون تا حرص پيا هيراس تون
دائما مخمور رک پنهنجي محبت ۾ محضُ
اصل عاصيئڙن سندو آهين پرين آساس تون

6۔ نحن اقرب اوڏڙو انسان ۾ الله تون
وهو الله ڪل شيءِ لا اِله اِلا الله تون
آءِ قدرت قادر هر ڪنهن طرف زير و زبر
لا تحرّڪ نہ رة الاّ باذن الله تون
قل هو الله احد الله الصمد لم يلد
وحده لاشريڪ له تا شاهنشاهہ تون
هادي حقيقت جو ڏني مالڪ آهين مختيار ڪل
گمراهن کي راهہ لائين نوري ڪرين نگاهہ تون
عاجزن جا عجز زاريون ڪير ٻيو ڪو ڪن ڪري
حلّ هر مشڪل سندو ڪلّ فتح جو فتاح تون
يا سخي سردار سرور روشنائي نور جي
منگتي هيءَ تي منگي ڪر بخش مرسل هئا تون
۽ نڌري ناتوان ناڪس تنگي ۾ نا سونهين
راوَ رهبر راهہ ۾ بدڪار سان بادشاهہ تون
شاهہ تون همراهہ آهين شهرن شڪستن سان اصل
ماڙ سنلم مرشدا مالڪ ڏڏن جو ڏاهہ تون

7۔ عمر بيدينيءَ ۾ مون ڪل گذاري هوءِ هوءِ
تي مليان هاٹي تي هتڙا واءِ ويلا ووءِ ووءِ
منجهہ بدڪاري فجورن فسق سان ويڙي عمر
منهن مگس جيئن مليون هاٹي ڪيان تي ڪوءِ ڪوءِ
پير پريشان مون دل هئي گهڻو حيرانگي
ارمان اندوهئون پرڻ دم دم شوڪارا شوءِ شوءِ
ڏوهہ ڏونگر ڪان وڏا گهاتا گهڻا رَوَ ريت ڪئون
تون ڪندين محبوب معافي بار بدين بوءِ بوءِ

Gul Hayat Institute

تو ڪنبي ڪلبوت سارو رات ڏيهان روح ۾
خجالت خيال جيئڙو آءِ پشيمان موءِ موءِ
هن هئڻ ۾ جي نہ سمجها حال تي ٻر ٻر تنين
منهن مٺاهون ڪيئن ڪنداسي منهن مارن روءِ روءِ
يا شفا شافع شفاعت جو ڏٺي تون آهين
عيبدارن آسرو سندو پرين هر سوءِ سوءِ

8۔ سڻ سچا مرشد خدا لڳ سگ سندي فرياد تون
گن ڪيو ڪنڙي جون ڪوڪان داد تيڻ ڪردار تون
پلُ پلائي پال ٿئي تو ترس آرياٽي اتي
رمز رخشان نور نرمل ڪر پرين امداد تون
ڪڪڙي گهنگارڻ ڇپيرڻ ڏڌ ڏوهارڻ آهيان
ٿورو نئين تڪيو توڪل عاشقن اعتماد تون
قربدارن ڪي قرب ڏي پاڻ ۾ توڪي پسن
واحد وڏائي تو وڏي منجھ شوق ڪر دلشاد تون
هيٺن اتي هنڙا ڏرڻ وارث وڏائي وڙ سندو
دردمندن جون دليون رک عشق سان آباد تون
پيدا ڪيئہ آدم حوا مون ڳل خلق نرمل نبي
جوڙ جوڙي سوهڻا صالح ڏهين اولاد تون
تو عجائب پڻ پسين طرحون طرح پنهنجا پرين
سؤ ساز شڪرانا وڄن تريون نفيلان ناد تون
وات وائي تار هرڪنهن تن اندر توهين توهين
شوق وارن ڪي هميشہ يار ياور يار تون

9۔ پيرِ مغان مرشد ميان دم سرب جو سرتاج تون
ڪفر ڪل اسلام جو مالڪ الڪ مهراج تون

Gul Hayat Institute

گور سچو ستنام تون هر پال هر هر نام تون
بيوسيلن جو وصي صاحب سنوارين ڪاج تون
ريءَ اوهان جي مهرباني مهر ٻاجهون آءٌ نہ ڪا
ٿو سينگارين سڄڻ سڀ هيٺن سندي ڪل هاج تون
سڀ روادريون پرين تو نظر شفقت آ شِفا
رحم راحم راحما ڪل علتن علاج تون
هئي هئڻ هتي ڇڏايو تنگدل گذران هي
اي پارڪ آهين دم وجھ نہ ڪلھ اڄ آج تون
هيءَ حياتي مون نہ گھرجي جيئڻ هٿ جنجال ۾
موتوقبل انت موتو مئن جو معراج تون
اختياري عاشقن ڪي آءٌ نہ ڪا پنهنجي پرين
دوست جي دامن لڳا تن جي رکين پت لاج تون
ٿو نباهين نيهڙو ميرن مندن سان رهہ رسي
پردهہ پوشي مرڪ توتان جن ڏيئن ڏک ڏاج تون
يوسف سوالي سگ سندو درگاهہ جو آهي اصل
آخر عمر پيري رسي مرشد نہ ڪج محتاج تون
فقر ساري تانهنجي آهيان اصل آءٌ خاڪپاءِ
فيض جو دريا دو عالم موج اوج افواج تون
لا اِلٰہ تهليل الاَّ دل زبان توحيد ۾
يا محمّدﷺ يارسول الله بر سرتاج تون

Gul Hayat Institute

سرائڪي ڏوهيڙا•

1. ايڪ دن مئن نون دلبر، آکي اي جڳ جيوڻ جٽي،
جيڏي وجہ وصال الله دا، تيڏي پرڪان پٽي،
تن ڳهليان ڳالھ اجائي، ڪاغذ لکن پٽي،
ڪاوڻ رشوا روڳ رنجيندا، محض دنيا تي مٽي،
کهندي آندي عاشق، غازي ڳالھ اها اپٽي،
آيا عشق جنهان سر، جنهن دي ڪاتي محبت ڪٽي،
انهان سيتي شور نہ ڪريئي، ماڻ ڪريندي مٽي،
عاشق وحدت واصل هوئي، جي جڳ وچون رٽي،
دمدم ليل نهار انهان سر، مينھ محبت ائي،
جي آئي سر آ پُر ناٹين، ڳالھ ڳجهي مُڪ مٽي،
نانڪ يوسف يار برهہ دي، هن اصلؤن پَرا پٽي.

2. بشيهر چٽي عرش منارؤن، مارن لمڪ لمار ڏوهين،
زلفان ڳل وچ لٽڪن پيچي، پيچ زنجير چوڏار ڏوهين،
ڏنگڙ ڪاڻ شتاب اُڦلي، چارئي صاحب سوار ڏوهين،
رمز اها تون سمجھ سياڻا، پنجتن اسرار ڏوهين،
احدؤن احمد مرشد مولا، واحد دل ديدار ڏوهين،
سمجهڻ معنيٰ محبت سيتي، رمز هڪا سردار ڏوهين،
جاچ اها من بات خفي تون، بيٽ ڪرو آچار ڏوهين،

• نانڪ يوسف جي قلمي نسخي تان ورتل.

اونچا نيچا ڪس ڪون ڪهنا، سانچ بولو تڪرار ڏوهين،
وهاڳئي زهر جنهان تون، عاشق سي مختار ڏوهين،
سبحان الله لک تعريفان، وڏي سو منصبدار ڏوهين،
حاظر ناظر نورمحمد، هر گفتي گفتار ڏوهين،
عاشق تي معشوق هڪ هڪ ڪيڏن، ڪيل هشيار ڏوهين،
يوسف ذات صفات تماشا، هرجا هر رنگ يار ڏوهين.

Gul Hayat Institute

سرائڪي ڪافيون•

ڪافي 1 روپ

لگيان ميريان ها پلا جي، لگيان نئين ميريان، يار وے ماهي تون موهي جاندان

عرشئون لتيان ئي مرغايان، درشن پاون نون مئن چليان
سن گفتاران، بلبل زاران، چمن چمن مئن رليان
ڏور مت جاوين ميري بالمان، بلبل گل گل ڳل گليان
ديدان لگيان ني ياري ياري، نانڪ يوسف ٻلوليان.

ڪافي 2

ڪِڙي تو ريءَ زلفون ڪي جا ڍوڙي من موهہ لينون
آلول بشيهر پيچن ڪاري ليڪر قيد ڪيون.

جڙيان زلفان جون ڪنڌي من ماهي، تڙقت تڙقت چوئن ناهين
زاري زاري توبهہ زاري دل ميري اور سوز سنيون.

ڪج ڪمانون تير دو رسمان، حلق چلاون ناز ڪرشمان
يون ڪريون ڪريون ڪرماريءَ، برهہ ساز دنيون

نانڪ يوسف يار همارو تان بناوت هم تم تارو
هم شڪار سندر تم ماري، ايسو ڏانءَ ڏنيون.

Gul Hayat Institute

• ڪافي 1 ـ ڪان 13 ورتل "نانڪ يوسف جي قلمي نسخي" تان.

ڪافي 3

الله دم ياد ڏرنا هي، آپ گم اس ۾ ڪرنا،هي اسي رهہ ۾ عشاقان نون
فنا ڪر آپ مين عاشق، برج ڪي درد ۾ دمدم
ڪهان ڪو بزرگي تقوي، درد ۾ دل تو ڏرنا هي.

گذر دنيا حياتي هي، اول آخر تمهين جانو
نہ ڪس رهنا اسي جڳ ۾ پيهي آدم اسڪون مرنا هي

اُسي ڪون لاج هي يارو دردمندان ڪي روجڳ ۾
تحقيق لاتقنطو ڪابہ، فرمان حق ٺهرنا هي

ڪون مسڪين هي يوسف، اگر نانڪ بجا يارو
ووهي رنگريز منجھ عيبان، اسي دم چرن سرنا هي.

ڪافي 4

ماروئڙا منهنجا سانگيئڙا، وري ديس آيا آيا.

اڪنڊ اکن ڪي هوئي مون اوڏاهين، راتيا ڏينهان خيال تيڏاهين
والي واريا
ڦهون پڪڙين مٺ مارن ناهيان، اوٺ اباڻن نہ تہ مان چا هيان
ڪنبي ٿي ڪايا
هيڙس اڳ آءُ ڏاھہ ڏوٿياڻي، اڱڻ مون آيا پنهنجو قرب سڃاڻي
ٽورا لک لايا
جيءَ جهانگن سان ڏُٿ مون ڏاڏاڻو نير مون عمر اباڻو
جفل جيءَ جڙايا.
نانڪ يوسف يارن ياري، سانگيئڙن سان دم دم زاري
عشق پيچ پايا.

Gul Hayat Institute

ڪافي 5

اڳڙ اساڏي آوين تون لڌيندا، تان مئن واري واري جانونديان ڍولڻا

1۔ راھ پليندڍيان ڪانگ اڏيندڍيان، پيرين تنهان پونديان عرض ڪريندڍيان
گھولي گھولي دم ساھ مهيندا

2۔ نيڻن رت رونديان هنجون هار پونديان، درد ۾ هونديان دوست مني ديان
شال رسي نہ يار ڪهيندا.

3۔ هوندي ئي فراقي عاشق ميثاقي، شهدي شلاڪي ڏاڍي دردناڪي
ڏک ڏاج تنهان نون ڏيندا ڏيندڍيان

4۔ جسڪون چاهين آپ نباهين، اسين ڪون آهين بندي پرگناهين
بريان بديان ڪي بار ائيندڍيان

5۔ يوسف ياري يارڪي تاري، عشق بهاري مهر ستاري
پريم پريت واليان سر رحم ڪريندڍيان.

ڪافي 6

بنرا تاهووي هووي، لک مبارڪ، عشق مبارڪ فتح بشارت

مئن تودُني دانو نوبنرا، توهين راضي رب تووي تووي
سرتين شالا وي ناچر ٿيوي، رام رحم سر جهووي جهووي
نانڪ يوسف نون نيه تساڏا، اها ميڏي دل سووي سووي

Gul Hayat Institute

ڪافي 7

لايان ميري من لايان، ميري من لايان ملوڻا.

چوري چوري زلفان رم جهم، لايان ميري من لايان رمزان موڻا رانجهوڻا
ڪل اداسي تون ڳل اهين دي، جنهن دل آندا جاندا عشق جهوڻا رانجهو
حسن والياندا نوڪر رهيان، نئو نئو نيھ نيڻا لايا، عشق دا ٻوڻا رانجهوڻا

ڪل سيالين توتئون صدقي صدقي، واري ٻلهر جانوان، چاڪ چڪوٽا رانجهوٽا
نانڪ يوسف يار رو نينون، انت نہ پايا پايا، برهہ باغ ڦوٽا رانجهوٽا.

ڪافي 8

سر موري سجن هماروري دور نهين جانا

ٻاجهہ تساڏي ٻهول لٽيندي ڪملي دا ڪڇانا
مئن دا قطر ڪوئي چڙيا، پرپو توري بچانا
عشق چهيندا اينوين اينوين، جيوين مست مجانا
نيڻ نيٽان ڏنهن ول ول پالن، نهين ڪوئي رڇانا
نانڪ يوسف يار اساڏا، لڄ پال لڄانا.

ڪافي 9

پيتم ديوانڙا حال، يار نندڙن آڻ جڳايو

شهر شرابي مک مهتابي، ميرا سو من سپ رين
نينهڙا سولگايا هي نال نال نال
بادر بانوري ڪاجر سانوري، ميري دل سو رين رين
سرخي لبان لعل لعل لعل
نانڪ يوسف موهن من جي، موهي ميري دل چين
لٽڪي نين خاصي چال چال چال.

Gul Hayat Institute

ڪافي 10

سچي تساڏي ڳالهہ، ٻهون اسان منيدي دل ليندي

جتان ڪتان سهٽا سائين، هوسون قدمان نال
مرڻ جيوڻ دا عرض نہ دل ڪون، خاص تساڏا خيال

سچ تسان سچ عشق تساڈا، سؤ سؤ چلدا چال
نانڪ يوسف يار تساڈا، در دا سگ سنيال.

ڪافي 11

سدا ميري من ۾ تڳا تنهنجي تاري
الله پاڪ پرور صاحب رب ستاري
ٻٽيا بت بندي خاڪي ۽ عاري
ڏکهي ڏور ڏٽن ڪي ڪڏي عشق اڏاري
جڙيا جوبن جڳ ۾ جنسار سارا
تون ڪرين وٽج هت جو ولڻ نهين واري
ڀهرين ڳالهہ پرينءَ جي آهي يارون ڪي ياري
ٽٽا ڪوٽ ڪفر ڪا ڪليا باغ بهاري
تلڪا تمهارا راهي بلبل بهارا
جي نانڪ نام همارا تہ يوسف رب هي ستاري

ڪافي 12

دم ياد ياد الله، لا اِلـہ اِلا الله، اِلا الله

اپني رنگون رنگ بنايا محمّد رسول الله
گهر عبدالله دي پئي هئي شاد، صل الله بسم الله
مرسل صورت بن تن آيا، صفت الله صفت الله
فلڪ ملڪ ۾ هوئي مبارڪ، ڪليا نور تجلا
هر مظهر ۾ ديکو تمسي، وجه ثم وجه الله
يوسف يار مئي صدقي صدقي، هرجا هويا هو الله.

Gul Hayat Institute

ڪافي 13

سجن تيري ڀال ڀليري ميرا حال نہ ڪوئي، ڪوئي ڪوئي ري يارا

مون ڪجھ ناهين، ناهين ناهين ديري تم دل ديري
صورت ساڳي تون سوئي، سوئي سوئي ري يارا.

هوون هستي مستي تيڏڙي، ڀيري دم دم ڀيري
ڀيري جوئي جوئي، جوئي جوئي ري يارا.

عشق آوازون راز درازون سيئي سئون چگيري
لاڄ انهان ڳل هوئي، هوئي هوئي ري يارا.

بيڪس بردي تيڏي مئين در دي، ڳڻ ڳاوان عشق سحري
سحري سوزان دي روئي، روئي روئي ري يارا.

لهر قطاران برهہ بهاران، جل جل جند جان جيري
جيري تيڏي نال لوئي، لوئي لوئي ري يارا.

نانڪ يوسف ياري ٽوٽا، نخئون سمجهڻ نيڙي
نيڙي نيڻئون اوئي، اوئي اوئي ري يارا.

(14)*

مين قربان جاوان، جي قربان ٿيوان، سجن تون واري واري،

اکيان چل چل وي آب اٽيندڀان وي، جهنگ سيالين دي ساري،
موتو قبل وي انت موتو وي، ماري سو تير جياري جياري،
نانڪ يوسف وي، يار سچي راوي، نينهن مريندا نعري نعري،

---

* ڪافي 14 ـ 15 قلمي بياض درگاهہ پر چونبڙي شريف وارو.

Gul Hayat Institute

(15)

کهڙي تار سحڙ لائيہ

اندر آتش عشق جي، ٻاري جيءَ ۾ جانب يار مچ مچائيہ.
ابرو ڪمان تي چڪي چاڙهيئہ، تکي تيز انداز چوٽ چلائيہ.
جنهن ڏينهن لاڪون اگن اگمر وسن، مينگهہ ملهار چول چلائيہ.
يار يوسف جي سڪ سرواهي، تکي ڊارون ڊار موتي ملائيہ.

(16)

چلو چلو سيان رانجهن يار ويکو آيا راوي ڪنون ڪر وٽ حال ڪيها.

تخت هزارا ڇوڙڪي، رانجهن ڪيتا ڏک ڪشالا ڪيها.
آ پيارا رانجهي نون سير دارايا، نا تان ڪم آها سيال ڪيها.
عشق لڳا گهرو وسريا، مايا محبت موڙي مال ڪيها.
سهڻي نال ويسان جهنگ ڇوڙڪي، من ڪوهي ڪيڙيان دا خام خيال ڪيها.
ڪيڏي ويجان وڇوڙي دي ماري مين، ڊولي ٻاجهون اِٿان احوال ڪيها.
قدمان ڪول هوسان سدا نال سهڻي، رب سچي اڳون ٻيا سوال ڪيها.
بين وچدي ڳلي ڳلي، سي سي چلدا ويکو چال ڪيها.
مُند هوئي اسان مرچُڪيان نون، ڦِر مويان اُتي ٻيا وصال ڪيها.
صدقي صدقي سِر يار اُتون، مايہ ملڪ تي موڙي مال ڪيها.
يوسف يار ٻوٽينداهڪو مينون، جنهن دي ڪيتا سو نينهن نهال ڪيها.

• قلمي بياض درگاهہ پرچونڊي شريف ۽ درگاهہ راشديہ.

Gul Hayat Institute

(17) ♫

پانڌي ڏيج سلام، ميڏي سانول نون.

ٻڌڪر ٻانهان نال ادب دي، سوءَ سوءَ آکين سلام.
ساهه اساڏا سوگها ڪِتوئي، ديدان دي گهت دام.
راتيان ڏينهان تانگهه تساڏي، نيڻين ننڊ حرام.
يار يوسف سائين ول سگهڙا، آوڻ دي گهِن انجام.

(18) ♥

عشق ٽيندئين ڪون وي يار، ڪيسا ڪريندائين ڪام يي.

هاٿ ڪر شمشير آندوئي، عاشقاندي سر وهائيندائين،
شودي عاشق لک هزار، تون ڪرين قتلام يي.

آکي ناگهه جلوا ڏيندو، مست ڪرکي هوش نيندو
x
....

موج مستي دي جِنهان تي، قتل دم دم هي تِنهان تي،
ڪيا انهين دا حال وو يار، روز شب ماتام يي.

سر جنهين دي موج آوي، ڳالهه تيڏي سوئي ڳاوي،
زهد تقوي ست وويار، ڪٽ ڪفر اسلام يي.

يار جادوگر جادو ڪِتوئي، خيال يوسف دا نِتوئي،
پُرڪر دستون ڏي وويار، بيخودي دا جام يي.

♫ قلمي بياض درگاهه ۾ پرچوند شريف.

♥ ڪافي 18 کان 20 قلمي بياض قمرالدين ڪلوڙ.

x نسخي ۾ ست پڙهڻ ۾ نه ٿي اچي.

Gul Hayat Institute

(19)

اها آکو تہ ڪنهن دي ذات، هر ڪنهن جنهن ڪون سجدا ڪيتا،
مَلڪن مين پانهپ تات.

1. خاڪي آدم بُت بنايس، تنهن وچ سارا سُر ڇُپايس،
هرڪوئي آکي آهہ صفات.
2. لڪين لبيان پهري آيو رنگا رنگي رنگ بنايو
صورت بني پاتو پات.
3. مائي باب نہ تنهن دا ڪوئي، حوا ڪنهن دي جائي هوئي،
سُڻ حقيقت اها بات.
4. يوسف سمجهہ هي سُر سارا، اندر ٻاهر نور نظارا،
آدم الاهي ۰ وائي وات.

(20)

ڍولڻ کهڙي سانگ، وليا ويندئين ڪيچ تون.

هوءِ هوءِ نال هوتان دي، سهڻا ڪر نہ تون وڃڻ دي وائي،
ڏاڍي آتش عشق تيڏي دي، برهہ تيڏي پڙڪائي،
ماري سولان والي سانگ.
حيلي هزارين ڪر ڪر رهيان، نهين تون مِنت منيندا،
ڪيهي گناهون مين نماڻي نون، تون سائين نال نہ نيندا،
ڏي ڏکان والي ڪانگ.
يوسف يار سجڻ ديان ڳالهين، مين ڪنهن نون آک سڻايان،
جنهن ڏهاڙي دي سٽين ڪنون پئي، مين ويٺي ورهہ وسايا،
ڏي برهہ والي بانگ.

Gul Hayat Institute

(21)

ڪيهي ڪيهي ڳالهون رانجهي يار نون، آکي خيال پيا سيلان دا.

تخت چوڙ چايا جهنگ پُچا ڪي، ديس ساڏي آيا بسمي لاڪي،
چوڙيس تخت شاهي شان دا.

رايا رانجهي ڪون ها ايندي آوڻدا. اصلون آها ساڏي نينهن لاوڻ دا،
آيا پوش پهر انسان دا.

يوسف يڪدل سچاتم يارڪون، اِهين جوڳي والي جنسار ڪون،
شبه شڪ ڳيا گمان دا.

(22)

هر هر طرف بهار وه وه عجب تماشا ريار.

ڪڏان تہ هوندي خلعت شاهي، ڪڏان تہ هوندي طور سپاهي،
آپ جمال اُتي نورالاهي، ڪڏان تہ گهنڊ اُتار وه وه

زلف ڪنڍيل وچ گهتدا ڦاهي، اڪثر مرغ ڦهيندي ماهي،
مرغ ڦساڪر ٽيندا راهي، اها تہ شڪار وه وه

اپڻي روپ ڪون آپ ٻٽيندئين، آپ ڪون شيشا آپ وڪيندئين،
اپڻي روپ ڪون آپ وچيندئين، ڪون آکي گفتار وه وه

ويس مٺاڪر يوسف آيا، گهر يعقوب دي پيدا هويا،
شهر مصر وچ ظاهر هويا، وِڪدا مُلهہ بازار وه وه

(23)☆

ڏِسدا پيارا ڪنهن نون، لامڪان ڏسدا.

ڪڏان مُلان هون، ڪڏان قاضي هون، ڪڏان حاجي پاڪ نمازي هون،
ڪڏان منبر چڙهہ تي نمازي هون، ڪڏان مرد..... تي هسدا.•
ڪڏان رومي هون، ڪڏان زنگي هون، ڪڏان ٽوپي پوش فرنگي هون،
سِر چهرا ڳل وچ انگي هون، ڪڏان گنهگهرو پاڪي نچدا.
شاهہ سڪندر طرف نوشابان آيا، رسول ﷲ تي مصري دي وچ،
يوسف خوابان، دل زليخان...
.... شاهہ عنايت عالي، عارف بُلي شاهہ دا والي..........
پارس نال لوهہ دي گسدا.

(24)❖

ڪوئي نوان سوداگر آيا، ماهي والي ديس ڪنون.

ڪن وچ ڳُنڊل، مک وچ مرڪي، موهن سو مَنڊ چلايا.
ڏينديان بَکيان ليندا ناهين، صورت دا پر مايا.
پڳوين ڪپڙي ٻاندا ناهين، آيا سو ويس مٺايا.
نانڪ يوسف ٻانهي سچل دي، عالم سو ويلڻ آيا.

☆ قلمي بياض درگاهہ راشديہ پير ڳوٺ.

• ...... وارا لفظ نسخي ۾ پڙهڻ ۾ نٿا اچن.

❖ ڪافيون (جلد پهريون) مرتب: ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ

ريختو ۽ هندي ڪلام

(1)*

ڏِنڪت ڏِنڪت سناوي پريم موري بابو
ڏنڪت سناوي گيت گاوي هينئڙو ياوي

نارو بولي من ۾ واسي، روپ نارائڻ شاميئڙو اداسي،
بيک متاوي بسمي لاوي بن ڪي آوي

گور ڪر پابن ڪسي نہ پايو عشق سچي ڪو سبد سجايو
آپ لٽاوي بازي چاوي رام..... **

سن گن ونتا گيان گرو نر، انحد ٻائي پانچ پنڇي سر،
ڏن مڇاوي پريم آوي جيءُ جڳاوي

هون تو توري ذات اڏيني، پاوي ياوت من مسڪيني،
عرض بلادي پاند پاوي ساهہ سيباوي

نانڪ يوسف يارڪي سرني، ساز سنگت سرهرگور چرني.
چرن ڏياوي هستي سماوي آپ اٺاوي

(2)

يي تيري مک پر خال ڪاري يون،
دوني دونون زلف بشيهر وال وال ڪاري يون.

---

* ڪلام 2-1 نانڪ يوسف جي ڪلام جي قلمي نسخي تان ورتل.

** لفظ پڙهڻ ۾ نہ ٿا اچن.

Gul Hayat Institute

هاٿ ۾ ڪٽاري ڪاري، اپر سمندر سواري،
چلتي هو موڙ سيتي چال چال ڪاري يون.

چيرا لعل سر پر پيچا پيچي رنگ رنگ،
دامني دمڪ جيسي جهال جهال ڪاري يون.

عاشق بچاري تاري مست هين درد ۾،
تج درشن بن انڪو نال نال ڪاري يون.

بُنڪي بُنڪي بلڪا تيغ تجهه ڪمر پر،
عاشقون نون ڪرتي هو قتال قال ڪاري يون.

عرض هي حضور مين يوسف يتيم مين،
نينهڙا نياپو ننگ پال پال ڪاري يون.

(3)

ڪون وي ڪمن ديس بن تن تم آئي ري
بي رنگي رنگ رنگ ۾ ڪيل ڪلاري

وفي انفسڪم آپ سي پڇانو محمّد ڪا مظهر اور نہ جانو
جو تحقيق مولي سرسري انسان، صورت ڪماري

سچي بات مجڪو جو برهين سناؤ وطن ديس اپنا مهر ڪر بتاؤ
جو پيومن بيراڳي تو نجاري، جو نئون نئون بهاري

Gul Hayat Institute

هنيا چل دلي سي نتي ۾ گذاري، جو رهتي عياشي خدائي جو ساري
ڪرو سير صورت نظاري، جيوين گلشن گلزاري

سچي آس پر ورس تم پيارو ڪهي عرض مسڪين يوسف بچارو
جو ڪرو نت نت زاري، ڳل پريم ڳاري

(4)*

من صاحب ڪاڏيان ڏرنا ڏيان ڏرنا هو ڏيان ڏرنا،
اسڪي گلي ڪي ريڻ هو رهڻا دم مجرا پڙنا هو پڙنا.

گيان بتايا داس پريم ڪا گور موهن مک پايا،
عطر عنبر گلابي شور شراب پلايا،
جاپڙو تس نرکي پُرکي نا جينا نا مرنان.

نس دن قال ڪڙا سر تر هين نوبت ڪوچ بجاويگا،
سرت لگي دِرش موهہ مين. ٺُمري ڪون هووي مت لاويگا،
پريم پيتم بن ڪجھ نہ ڪب مين عشق پرکي هون سرنان سرنان.

ساڌ سچي گورگيان ڪي ٻاڻي همري هردي کولي هي،
ٻولي اولي همنان چولي بيرنگ رم رم لولي هي،
رنگڻ رام ڪي رمز درازين چرنان گورڪي چرنان هو چرنان.

هون تہ نهين ناهون مان بولي آپن آپ نيارا هي،
کول ويکو فرقان پيتم ڪا دو جڳ آپ نظارا هي،
موتو مَرمل پانوين پاوين مرني ٺُون ڪي ڏرنا هو ڏرنا.

نانڪ يوسف يار بليندا ڪوئي بات نہ مائي هي،
دائي ٻائي تا عشق ٻهيو سي ساڌ سنگت سر پائي هي،
دين دنيا دي دام رهائي تس موئي دل نون ڪي ڪرنان هو ڪرنان.

* 4 نانڪ يوسف جي ڪلام جو قلمي نسخو ۽ محترم عطا حسين شاهہ موسوي جي گڏ ڪيل نانڪ يوسف جي ڪافين جي ذخيري مان ورتل.

Gul Hayat Institute

ضميمو_3

ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ

فقير صاحب نانڪ يوسف

هي احوال ميان محمد موسيٰ ولد محمد عثمان سومري اصل ۾ جمع ڪيو جنهن ڪي سندس فرزند ميان محمد بخش نئين سر مرتب ڪيو. ميان محمد موسيٰ 95 سالن جي عمر ۾ سنہ 1939ع ۾ وفات ڪئي. 1919ع ۾ ماستري (سنڌي) ڇڏيائين. خيرپور ۾ پينشن جو رواج ڪونہ هو.

ميان محمد موسيٰ، فقير محمد يوسف جي درگاھ جو معتقد ۽ ڀاريدار هو. ميان محمد موسيٰ هي احوال خاص طرح فقير عبدالله بروهي کان ورتو جيڪو فقير محمد يوسف جو وڏو ۽ مک ٻالڪو هو ۽ فقير محمد يوسف وٽ هر سال، ڇڱو عرصو اچي رهندو هو ۽ سفر ۾ بہ هميشه فقير صاحب سان گڏ هوندو هو.

فقير صاحب جو ڪلام جيڪو مليو سو سندس ڏوهٽاڻ مان، مرحوم فقير خدا بخش جمع ڪيو خاص طرح فقير هادي بخش شڪارپوري وٽان هٿ ڪيائين. فقير هادي بخش، سچل سائين جي اولاد مان سخي قبول محمد ثاني جو خليفو هو.

Gul Hayat Institute

فقير محمد يوسف جي ابدي آرام گاھہ

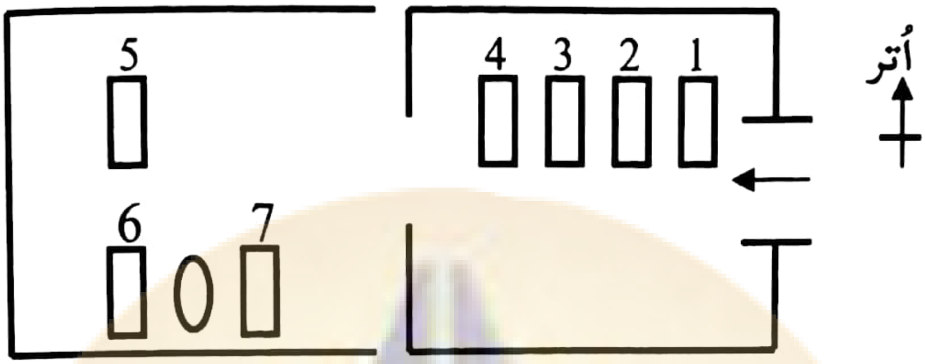

1۔ فقير محمد يونس، 2۔ فقير محمد يوسف، 3۔ جھنڊل بن فقير محمد يوسف، 4۔ عبدالرحمان بن فقير محمد يوسف، 5۔ ميان بخت علي پٽ محمد يوسف*، 6۔ ميان نورالدين فقير، 7۔ ميان علي نواز بن بخت علي.

فقير صاحب نانڪ يوسف جو شجرو**

فقير صاحب ڪي ٻہ نياڻيون ٿيون: مائي غلام فاطمه، جيڪا پنھنجي مرشدن ۾ (سخي قبول محمد اول، سچل سائين جي سؤٽ کي) ڏنائون. ٻي مائي ڀاڳ پري، جا ميان نعمت الله جي پٽ الله آندي ڪلھوڙي کي ڏنائون.

* ھي تربت نانڪ يوسف جي پٽ نہ بلڪ ان جي پوٽي بخت فقير جي آھي. م.ب

** نانڪ يوسف جي مڪمل شجري لاءِ ڏسو ساڳي ڪتاب جو ص 28.

Gul Hayat Institute

فقير صاحب سان سندس ڏوهٽاڻ هميشہ کان گڏ رهندو آيو آهي، اهي عباسي خاندان جا آهن. فقير صاحب جي ڏوهٽاڻ مان ميان خدا بخش فقير هڪ وڏو ڪامل درويش ٿي گذريو آهي. ميان خدا بخش فقير جي والد بزرگوار کان سندس شجرو هن ريت آهي:

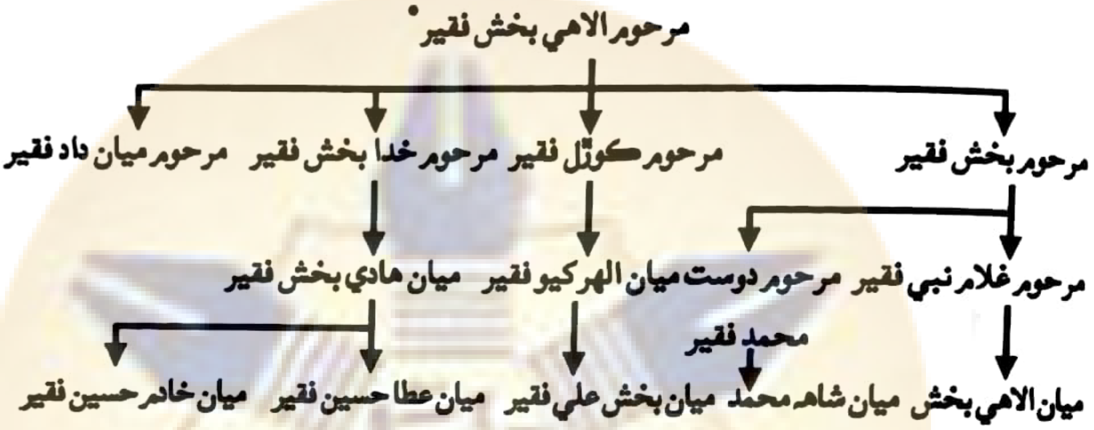

مرحوم الاهي بخش فقير پٽ ميان نعمت الله. ميان نعمت الله حسين هو راڳ ڪندو هو. فقير صاحب جو ساٿس انس هو. ڪيس مائٽ وٽڻ آيا تہ فقير صاحب چيس: ادا، تون منهنجو مٽ ۽ مان تنهنجو مٽ. ائين چئي پنهنجي ڀيڻ پرڻايائينس ۽ سندس پٽ الهہ آندي کي پنهنجي نياڻي مائي ڀاڳ ڀري پرڻايائين.

Gul Hayat Institute

*ڏسو ساڳي ڪتاب جو ص 29.

فقير محمد يوسف نانڪ جا حالات زندگي

مسڪن ۽ واقفيت

فقير صاحب نانڪ يوسف جن جو والد بزرگوار اصل سري جو رهاڪو هو پر ڪن سببن ڪري اتان لڏي اچي جهل شهر مگسي ۾ رهيو. سندن نالو مولوي محمد هاشم هو. نسلي طرح ذات جا ڪوڪر هئا ۽ سندن مادري زبان سرائڪي هئي. علمي لحاظ کان عربي، فارسي، سنسڪرت، اردو بلوچي، هندي ۽ ٻين عام ٻولين کان پڻ بخوبي واقف هئا. سندن ذريعہ معاش مفتي تي رهڻ هو. پنهنجي ملڪي نظام جا فيصلا شرعي فرمودن موجب حل ڪندا هئا. جهل شريف ۾ سندن هڪ وڏو مدرسو پڻ هوندو هو جنهن ۾ فقه ۽ فرقان سان گڏ رواجي تعليم جو درس تدريس پڻ ڏيندا هئا. انهيءَ درس ۽ تدريس ۽ شرعي فيصلن نبيرڻ جي عيوض ڪين، وقت جي حاڪم کان مقرر پگهار ملندو هو جنهن مان گذر سفر ڪندا هئا. اعليٰ علميت ۽ رياضت جي لحاظ کان سندن گهراڻو ان وقت جي چڱن گهراڻن مان هڪ ليکيو ويندو هو.

ڪيترائي ماڻهو مولوي محمد هاشم جن جا معتقد پڻ ٿيندا ويا. سندن اعليٰ علميت ۽ درس ۽ تدريس جو ايترو تہ نمايان اثر هو جو ڪيترائي طالب علم، پري پري کان اچي سندن مدرسي ۾ داخل ٿيندا هئا ۽ هن بزرگ جي اعليٰ علميت مان فيض حاصل ڪندا هئا. مولوي صاحب جن کي حضور ﷺ جن سان بي انتها عقيدت هوندي هئي، ان ڪري اڪثر عبادت ۾ مصروف رهندا هئا. سندن سادگي، عبادت، خلوص و اخلاص، خلق و اخلاق سبب سندن شهرت پري پري تائين پکڙجي وئي. ان هوندي بہ جيئن تہ ڪين ڪافي عمر گذرڻ بعد بہ ڪو نرينہ اولاد نہ هو انڪري سدائين غمگين رهندو هو ۽ وت ۽ وس آهر حيلا ڪندو رهندو هو ۽ بارگاھ الاهي ۾ سربسجود رهندو هو.

Gul Hayat Institute

ولادت باسعادت

فقير نانڪ يوسف جي ولادت جي تاريخ، مهينو توڙي سال نہ ملي سگهيو آهي. بهرحال راوي ماستر محمد موسيٰ ولد محمد عثمان سومرو جنهن جي لکيل سوانح حيات تي هي احوال مرتب ڪيو ويو آهي، ان لکيو آهي تہ: سنہ 1898ع ۾ فقير صاحب جو هڪ خاص مريد فقير حاجي عبدالله بروهي، جيڪو پڻ جهل شهر جو باشندو هو سو فقير صاحب نانڪ يوسف جي بارگاهہ تي زيارتي آيو جنهن سان منهنجي ملاقات ٿي. ان وقت فقير حاجي عبدالله جي عمر اٽڪل 80 ورهيہ ڪن هئي. ان ٻڌايو تہ مولوي محمد هاشم کي ڪوبہ پٽ ڪونہ هو پر کيس پٽ جي بيحد گهڻي تمنا هئي. ان لاءِ هي بزرگ الله کي ٻاڏائڻ کان علاوه بہ ڪافي حيلا هلائيندو رهندو هو. آخرڪار هڪ پيري هڪ بزرگ "عبدالله شاهہ گودڙي" تي وڃي جاڳيو اتان کيس اشارو مليو تہ: توکي پٽ ڄمندو پر منصوري دم هڻندو.

آخرڪار رب وريو ۽ مولوي صاحب کي هڪ سهڻو پٽ تولد ٿيو جنهن جو نالو محمد يوسف رکيائين. فقير محمد يوسف جي تولد ٿيڻ وقت سندس ڇهري تي هڪ اهڙو خوشبودار قدرتي پڙدو آيل هو. جنهن جي خوشبوءِ کي فقط سندس والد بزرگوار ئي ڄاتو ٿي.

فقير صاحب جي زندگي جي روايتن موجب ۽ عمر جي لحاظ کان، اندازي طور ڇٽي سگهجي ٿو تہ فقير صاحب جن اٽڪل 1192هہ جي لڳ ڀڳ تولد ٿيا هئا. (والله اعلم باالصواب)

جنم: 1192هہ اندازاً

وفات: 1269هہ ص ص

Gul Hayat Institute

حالاتِ صغيري

فقير نانڪ يوسف اڪيلو طفلانہ مشغولي کان جڏهن فارغ ٿيو تہ کيس ڀين ننڍين ٻارن سان کيڏڻ جي خواهش ٿي. عام طرح اُستاد جو ادب بي پايان آهي، تعليم يافتہ استاد جي ادب سان گڏ پنهنجي عزيزن، رشتيدارن جو پڻ ادب ۽ احترام ڪندا آهن. ميان محمد يوسف جي پڻ انهن صفتن سبب شاگردن توڙي ڀين ننڍين ٻارن ۾ ڪافي عزت هوندي هئي، ان ڪري

شهر جا سڀ ٻار اڪثر ڪيس اڳواڻ ڪري تسليم ڪندا هئا ۽ جنهن به راند جو پاڻ رايو ڏيندو هو اهائي راند کيڏي ويندي هئي.

(الف) طفلي زندگي ـ منزل پهرين

فقير صاحب محمد يوسف کي ننڍي هوندي کان ئي، نه عام راندين سان ڪا دلچسپي هئي ۽ نه ئي ڪڏهن به ڪنهن ڪيس عام ٻاراڻي راند کيڏندي ڏٺو. فقير صاحب سڀ کان پهرين جيڪا راند کيڏي، سا هئي: عشق به منزل ماتام ـ پاڻ شهر جا ننڍا ڇوڪرا گڏ ڪري، پن جا تابوت ۽ سيجون ٺهرائي ٻارن کي ڪٽائيندو هو ۽ پوءِ پاڻ ٽين يا سر جو ٽڪرو ڪٽي ڍِڍَ وڃائيندو هو. ڍِڍَ وڃائيندي روئندو رهندو هو. جو مٿس مدهوشي ڇانئجي ويندي هئي ۽ بيهوش ٿي ڪِري پوندو هو. ننڍا ٻار سندس اها وجداني حالت ڏسي، ڪيس اهڙي حالت ۾ ڇڏي پنهنجن گهرن ڏانهن ڀڄي ويندا هئا ۽ فقير صاحب ڪيتروئي وقت اُتي بيهوش پيو هوندو هو. جڏهن هوش ۾ ايندو هو ته پوءِ اُتي پنهنجي گهر ڏانهن روانو ٿيندو هو.

جيئن ته فقير صاحب جو والد بزرگوار شريعت جو پورو پورو پابند هو، انڪري جڏهن ڪيس پٽ جي اِن راند جي پڪي ثابتي سان خبر ملي ته هو برداشت نه ڪري سگهيو ۽ پٽ کي ٽڏي سيني سان هدايت ڪيائين ته: اها راند ڪيتري به چڱي صحيحي، پر تنهنجي عمر اڃا ان راند جي لائق نه آهي، ماتام يا گريه کي مولوي محمد هاشم چڱيءَ ريت ڄاڻو ٿي، ان هوندي به شرعي اصولن موجب اها راند ناجائز هجڻ ڪري، پٽ کي ان راند ڪرڻ کان منع ڪيائون. پنهنجي والد جي هدايت تي فقير صاحب ان راند کيڏڻ کان بس ڪري ڇڏي.

(ب) طفلي زندگي ـ ٻي منزل

راوي جي چوڻ موجب جڏهن فقير صاحب کان پهرين "ماتام" واري راند ڇڏائي وئي، ته هن وري ٻي راند "ڪنايو عاشقان" شروع ڪئي. يعني اهلِ الله جن جي سرقدم پوئلڳ ٿيڻ، جتان ئي بهار جي بوءِ اچي. يعني صحيح ڏيکاريائون ته منصور جو ڪنايو عارفانه هو. عاشقن جي عارضي درگاهه تي ڌمال هڻڻ فيض کان خالي نه آهي. ان راند ۾ فقير صاحب شهر جا ڇوڪرا گڏ ڪري، گهران ڪو ڪپڙو ڪٽي، ان کي ڦاڙي چيري، ان جا سيني

چوڪرن کي لُنگ ہڏائيندو ہو. پوءِ ہو ڳُلهن تي ڏنڊن جهڙيون ڪاٺيون رکائيندو هون. پوءِ پاڻ پهرين راند وانگر ڏمال جو دهل وڄائيندو هو. دهل وڄائيندي وڄائيندي، مٿس اها ئي وجداني ڪيفيت طاري ٿي ويندي هئي ۽ بيهوش ٿي ويندو هو.

آخرڪار جڏهن سندس والد، مولوي محمد هاشم کي وري هن راند جي خبر پئي تہ هن وري بہ ڪيس ٽڏي سيني سان سمجهايو تہ: مان اوهان جي هرهڪ عمل ۽ راند روند کي ڄاڻان ٿو. رب انشاالله تعاليٰ توکي نوازيندو پر هن وقت تنهنجي عمر انهن راندين جي نہ، پر علم پرائڻ جي آهي. علم کان سواءِ ڪوبہ عمل صحيح نہ آهي. ان ڪري اوهان علم پرايو ۽ انهن راندين کي هينئر ڇڏي ڏيو. اهڙي نيڪ نصيحت ۽ هدايت فقير صاحب جي دل تي اثر ڪيو ۽ هو رانديون رونديون ڇڏي، پوري توجہ سان علم پرائڻ ۾ مشغول ٿي ويو.

جڏهن فقير صاحب سڀ رانديون رونديون وساري پنهنجي والد وٽ تعليم پرائڻ ۾ لڳي ويو تہ سندس ٻيا ساٿي، جيڪي ساڻس گڏ علم پرائيندا هئا، سي پڻ سڀ ڪجهہ وساري علم پرائڻ ۾ محو ٿي ويا. انڪري پڙهڻ جو چاهہ اهڙو تہ موجزن ٿيو جو فقير صاحب بہ 15_16 سالن جي قليل عرصي ۾ فارسي پڙهي، مولويت جي درجي تي پهچي ويو. سندس والد مولوي محمد هاشم سندس دستار بندي ڪرائي ۽ فقير صاحب عالم ٿي ويو. فقير محمد يوسف ڪامل عالم ٿيڻ بعد بہ مطالعو بند نہ ڪيو. ڇو تہ سندس ڪيترائي اهڙا اشارا موجود آهن، جن مان سندس ڏارين ملڪن جي علم ۽ ادب سان واقفيت ۽ علمي لياقت جو وجود ملي ٿو.

مولوي محمد هاشم جي وفات

فقير صاحب نانڪ يوسف جن جڏهن پڙهڻ کان فارغ ٿيا ۽ سندن دستاربندي بہ ٿي، ان بعد سندن والد مولوي محمد هاشم وفات ڪئي. مرحوم محمد هاشم جي وفات جو هنڌ شهپور (غالباً تعلقو شهدادڪوٽ) ضلعو لاڙڪاڻو* چيو وڃي ٿو.

* هن وقت ضلعو قنبر_شهدادڪوٽ.

Gul Hayat Institute

معاش زندگي ـ شروعاتي وقت

مولوي محمد هاشم جي وفات بعد سيني ملڪي اميرن خواهہ عالمن، سندن پٽ نانڪ يوسف عرف فقير صاحب کي سندس مسند تي ويهاريو ۽ کين اهوئي ڪم سپرد ڪيو ويو جيڪو سندن والد بزرگوار ڪندا هئا. يعني شرعي فيصلا نبيرڻ ۽ مدرسي ۾ درس ۽ تدريس جو ڪم. ان جي عيوض هن کي بہ اهوئي پگهار ملندو هو جيڪو سندن والد کي ملندو هو. فقير صاحب جو گذر سفر ان پگهار مان ئي ٿيندو هو. فقير صاحب جا شرعي فيصلا ۽ تدريس ايتري تہ مقبول عام ٿي، جو وقت جي حاڪم، کيس مفتي اعظم جو لقب ڏنو. پر جيئن تہ فقير صاحب کي دنيوي عظمت سان ڪوبہ لڳاءُ ڪونہ هو ان ڪري، هن اهو لقب نہ قبوليو. فقير صاحب هوند آهر خير خيرات بہ ڪندو رهندو هو ايتريقدر جو ڪڏهن ڪڏهن کين کائڻ لاءِ بہ تمام ٿوري ماني نصيب ٿيندي هئي، پر اهڙي ڏينهن پاڻ بي انتها خوش ٿيندو هو.

فيض جي ڳولا

فقير صاحب جن ايتري تہ عبادت ڪندا هئا، جو کين عالم، زاهد، پرهيزگار چيو وڃي تہ بہ گهٽ تعريف ٿيندي، جيئن جيئن وقت گذرندو ٿي ويو تيئن تيئن سندس علمي مهارت وسيع ٿيندي ٿي وئي، ۽ سندن علم ۽ فضيلت جي هاڪ پري پري تائين پکڙجندي رهي. پر ايتري رتبي تي پهچڻ بعد بہ جڏهن کيس اهو خيال ايندو هو تہ هيڏو وڏو عالم، زاهد سڏجڻ جي باوجود بہ اڃا "الله" کي هٿ ڪري سگهيو نہ آهي سندس اکين ۾ آب ڀرجي ايندو هو.

ڦيريون چلوءِ ڦيريون سفر

فقير صاحب جن کي جڏهن الله سان واصل ٿيڻ جا خيال بار بار ستائڻ لڳا، تہ پنهنجن خيالن کي منزل مقصود تائين پهچائڻ خاطر هن سڀ دنيوي تعلقات ٽوڙي، مان مرتبا ڦٽا ڪري، چِلا ڪڍي، هوت سان هيڪاندو ٿيڻ جو پڪو پهہ ڪيو. سڀ ڪان پهرين هن جهل شهر جي ٻاهران هڪ واديءَ ۾

پنهنجي هٿن سان هڪ مڪان تاهيو ۽ حڪومت جا عطيه، درس ۽ تدريس ۽ مٽ مائٽ ڇڏي، اُتي ويهي چاليهو ڪڍڻ لڳو. چِلي جي مدت دوران فقير صاحب نہ ڪجهہ کائيندو هو نہ پيئندو هو بس هر وقت سندس زبان تي صرف خالق مالڪ جو نالو هوندو هو. آخر چاليهين ڏينهن کيس امر عنايت ٿيو تہ: توکي فيض ملندو پر اُتان، جتي منصوري دم هوندو.

اهڙو اشارو تہ خود فقير صاحب جي والد کي بہ شاهہ گودڙئي تي جاڳندي مليو هو سو فقير کي هاڻ اهائي تمنا رهي تہ ڪيئن بہ ڪري، ڪهڙي بہ طرح منصوري دم جو مقام حاصل ڪريان.

منزل ماڻڻ جي يقيني ارادي سان فقير صاحب جهل شهر ڇڏي، شهر جي اُتر طرف روانو ٿيو. سنياسي ۽ آديسي حال ۾ واٽون وٽي ووڙيندو ويچاريندو واجهائيندو وندر وائي ورائيندو سهل بستي لنگهي، جبل، ڏونگر ڏاريندو هلندو رهيو. سفر ۾ کيس زندهہ خواهہ مماتيءَ وارن جون خانقاهون، درگاهون، بيراڳي بستيون، سگهڙن جا سٿ، هنرمندن جا اڏا، وينجهارن جا واڙا، مسجدون، سندر خيال جي اوڙ ۽ آڙ اينجهہ ۽ اُمنگ سان سلجهائيندو رهيو پر هيترن ڏکن ڏاکڙن ۽ هيترين سارين منزلن ۾ ڪٿي بہ کيس پنهنجي منزل مقصود نظر نہ آئي. آخرڪار فقير صاحب مايوس ٿي، پنهنجي وطن جهل شهر ۾ موٽي آيو. ان سفر ۾ فقير صاحب کي پورا ٻارهن مهينا لڳا.

ٻيو چلو ۽ ٻيو سفر

جيتوڻيڪ پهرئين طويل سفر جي ڏاکڙن فقير صاحب کي ڪافي ڏيرو ڪري ڇڏيو هو پر هن پنهنجي مقصد کان منهن نہ موڙيو هو انڪري وري ٻيو چلو ڪاٽڻ جو ارادو ڪيائين، ساڳي واديءَ ۽ ساڳئي مڪان ۾ وري اچي چِلو ڪاٽڻ ويٺو پر هن ڀيري بہ کين ساڳيو امر عنايت ٿيو تہ: توکي فيض ملندو پر اُتان، جتي منصوري دم هوندو. اهڙي جواب وري فقير صاحب ۾ نئين سفر جو عزم جاڳايو ۽ فقير صاحب هن ڀيري جهل شهر جي اُتر بدران، منزل جي تلاش ۾ اولهہ طرف روانو ٿيو. هن ڀيري بہ منصوري دم جي تلاش ۾ ٿڙ ترايون، ڊنڊيون ڊورا، جبل پهاڙ جهاڳي جهاڳي ٿڪجي ٻيهي رهيو پر ڪٿي بہ کيس منزل جا نشان نظر نہ آيا. نيٺ ساڳي طرح اُجون بکون ڪاٽيندو وري پنهنجي ڳوٺ جهل پهتو.

نيو چلو- ٽيون سفر

جيستوڻيڪ هئي سفر، فقير صاحب کي ويتر ضعيف ڪري ڇڏيو هو تڏهن بہ يار جي ديدار جي اُڻ تڻ ڪيس ويهڻ نہ ڏنو ۽ جڏهن تات ۽ طلب جا اُڌما اندر ۾ آند ماند ڪرڻ لڳس، تہ فقير صاحب وري ٽيون ڀيرو چِلو ڪاٽڻ جو ارادو ڪيو. هن ڀيري بہ ساڳيو مڪان منتخب ڪري، ضعيفي حال سان، پر محڪم ارادي سان چِلو ڪاٽي پورو ڪيائين تہ وري بہ اهوئي اشارو مليس تہ: توکي فيض ملندو پر اتان، جتي منصوري دم هوندو!

اهڙي امر تي فقير صاحب کي ڏاڍي ملولائي ٿي، پر هن صبر جو دامن هٿان نہ ڇڏيو ۽ سِڪ جو سندرو ٻڌي، هڪ نئين عزم سان، هڪ نئين سفر جو ارادو ڪيو. هن ڀيري دل ۾ ارادو ڪيائون تہ پنهنجي مرشد کان اجازت وٺي پوءِ سفر جو سانباهو ڪجي. هو ارادو ڪري، هڪ گڏهڙي تي چڙهي، راڻيپور ۾ پنهنجي مرشد حضرت پير سائين ابوصالح شاهہ سان ملڻ لاءِ جهل شهر جي اپرندي طرف روانو ٿيو. سڀ کان پهرين منزل بيگاريءَ ۾ اچي ڪيائين، جتي اڄ بہ سندن ڪافي معتقد موجود آهن. اِتان رواني ٿيڻ بعد ان هنڌ اچي منزل ڪيائين، جتي سندس زندگيءَ جو پويون عرصو گذريو يعني جتي هينئر ڳوٺ "فقير محمد يوسف" يا "فقير جو ڳوٺ" آهي. سندن درگاهہ پڻ اُتي آهي.

فقير صاحب جي پهچڻ وقت اُتي ميرن جي شڪار جون لانڍيون لڳل هيون. فقير صاحب بہ پهرين ميرن جي لشڪر سان گڏ اچي رهيو هو. جڏهن لشڪر وارا هن کي هڪ عام فقير سمجهي ٺوڪڻ لڳا تہ فقير صاحب اُتان نڪري، لاکن جي ڳوٺ جي پرساڻ، هڪ لئي جي وڻ هيٺان اچي ساهہ پٽيو. (ڪن جو چوڻ آهي تہ فقير صاحب لاکن ۾ نہ، پر گنديري ۾ اچي سهيڙيو هو). پوءِ ڪيتروئي عرصو بڪ، اُڃ ۾ اُتي ئي پيو رهيو. ڪڏهن ڪنهن کان ان پاڻي نہ گهريائين. آخر ڪجهہ ڏينهن بعد اُتان پنهنجي مرشد ڏانهن رواني ٿيڻ جو ارادو ڪيائين. جيستوڻيڪ ان عرصي ۾ سندس گڏهہ بہ خبر ناهي ڪيڏانهن وئي هلي هئي ۽ پاڻ بيحد ڪمزور ۽ ضعيف ٿي چڪو هو پر ان هوندي بہ، پيرين پنڌ مرشد تائين پهچڻ جو پهہ ڪري اڳتي هلڻ لڳو.

Gul Hayat Institute

اجا ٻه چار قدم ئي اڳتي مس هليو تہ اوچتو هڪ اهڙو عشق جو طوفان شروع ٿيو جو چوڌطرف انڌ انڌوڪار لڳي وئي. طوفان ۾ ايتري تہ شدت هئي، جو رستي واٽ جو ڪو پتو ڪونہ ٿي پيو. فقير صاحب بہ طوفان جي تيزيءَ ۾ راڻيپور جو رستو ڀُلجي، درازن شهر جي اُلهندي طرف پير صرفو کان اَبل واهہ تي اچي چڙهيو.* اتي طوفان بہ بيهي ويو. صبح ٿيندي ئي، ڏينهن جي روشنيءَ ۾، سماع جي آواز تي هلندو اچي درازن جي درگاهہ ۾ داخل ٿيو. فقير صاحب تہ اڳ ۾ ئي منصوري دم جو ڳولائو هو درگاهہ جي مسجد ۾ ٿيندڙ سماع جي منظر ۾ ڪيس پنهنجي منزل نظر اچڻ لڳي ۽ دل کي اطمينان ٿيڻ لڳس. ڪيس پڪ ٿي اهو سماع، منصوري دم جي خانقاهہ آهي ۽ منصوري دم هڻڻ وارو اهو شخص آهي، جيڪو سيني ڏانهن منهن ڪريو مراقبي ۾ ويٺو آهي.

فقير صاحب، سماع ۾ ويٺل فقيرن سان شامل ٿيڻ ٿي چاهيو پر فقيرن هن کي اتي ويهڻ نہ ڏنو ۽ بار بار جي آزين نيزارين جي باوجود بہ هن کي ٽنگو ٽالي ڪري ڪناري تي هڪ ڪنڊي سان ٽيڪ ڏياري ويهاري ڇڏيو. هلڻ کان هلاڪ، ڪمزور ضعيف ۽ ناتوان فقير صاحب اتي ئي ويٺو رهيو پر سندس رُخ درگاهہ شريف ڏانهن هو. اتي ويٺي، انهيءَ ئي حالت ۾ ڪيس ٻارهن مهينا گذري ويا.

حقيقت ۾ اهو مراقبي ۾ ويٺل درويش سچل سائين هو. ٻارهن مهينن کان پوءِ هڪ ڏينهن، جڏهن سچل سائين جن ان ڪنڊي وٽان اچي لانگهائو ٿيا تہ فقير صاحب کي ان ڪنڊي هيٺان سر تسليم خم ويٺل ڏٺائون. سيني حاضر فقيرن چيو تہ هي فقير شايد مري چڪو آهي، پر سچل سائين چيو تہ نہ هي جيئرو آهي- پوءِ فقير صاحب کي يڪدم پاڻ وٽ گهرايائون. ٻارهن مهينن کان اُج ۽ بک ۾ پيل فقير صاحب، سچل سائين جي سڏ تي يڪدم ائين اُٿي اُبو ٿي بيهي رهيو جڻ منجهس ڪو نئون روح پئجي ويو هجي. فقير صاحب کي پنهنجي منزل پنهنجي آڏو نظر اچڻ لڳي، ۽ هو وڏي سِڪ ۽ حب مان هلندو اچي هادي حضرت سچل سائين جي دربار ۾ حاضر ٿيو.

---

* پيير صرفو جي قبر مرحوم عبدالقادر فاروقي جي باغ ۾ اڃ بہ موجود آهي. ن.ب

فقير صاحب جي رياضت

فقير صاحب سڀ کان پهريون جيڪو رياضت جو ڪم ڪيو سو هو درگاهه جي بٺيءَ لاءِ ڪاٺيون ڪرڻ. ٻارهن مهينا گذرڻ بعد به هو نهايت سِڪ ۽ محبت مان پنهنجي رياضت کي هلائيندو آيو. اُڃ بُک جي ڪڏهن به ڪابه پرواهه نه ڪيائين. آخرڪار سندس پهرين رياضت رنگ لاتو ۽ سچل سائين جن فقير صاحب کي ڪاٺين ڪرڻ بدران درگاهه شريف جي مٽي پرڻ لاءِ امر ڪيو. فقير صاحب ان حڪم جي پوري پابندي ۽ مستعدي سان پوئواري ڪئي. دراصل مچ سچائڻ لاءِ ڪاٺيون آڻڻ، آگ اُجهائڻ لاءِ پاڻي پرڻ، اهي سڀ ڪجهه عارفانه اشارا هئا، رندي رمزون هيون، هڪ قسم جي آزمائش هئي، جنهن ۾ فقير صاحب ثابت قدم رهي پار پيو.

فقير صاحب کي الستي فيض ملڻ

فقير صاحب جڏهن ڪٺن آزمائشن مان، صدق دلي ۽ يقيني ارادو رکي پار پيو ته منزل سندس پير چمڻ لاءِ آتي نظر اچڻ لڳي. آخرڪار اها رات آئي، جنهن ۾ فقير صاحب کي پنهنجي مرشد اڪمل کان فيض ملڻو هو. ان رات به دستور مطابق فقير صاحب رياضت مڪمل ڪري، مسجد شريف ۾ تجر جي دريءَ کان ويٺو هو. فقير صاحب دنيا و مافيها کان بي خبر، پنهنجي ڌُن پور ۾ ويٺو هو ته اوچتو سندس ڪنن تي سچل سرمست جو آواز پيو. سچل سائين تجر مان، مراقبي ۾ ئي هڪل ڪري يعقوب فقير کي سڏ ڪيو (يعقوب فقير سچل سائين جو خاص خدمتگار هو). اتفاق سان ان رات يعقوب فقير اُتي حاضر نه هو ان ڪري فقير صاحب نهايت عجز سان گذارش ڪئي، سائين، يعقوب فقير ته حاضر ڪونهي، باقي سندس پٽ يوسف حاضر آهي! (فقير صاحب، سچل سائين جي خاص خدمتگار هئڻ ڪري، پاڻ کي يعقوب فقير جو پٽ سڏڻ ۾ به خوشي ٿي سمجهي). فقير صاحب جي جواب کان پوءِ ڪجهه وقت ماٺ ٿي وئي. اڌ رات جو سچل سائين وري يعقوب فقير کي سڏ ڪيو. فقير صاحب وري به گذارش ڪئي: سائين، يعقوب فقير ته حاضر ڪونهي، باقي سندس پٽ يوسف حاضر آهي. هن ڀيري به وري ماٺ ٿي وئي. رات جي پوئين پهر، سچل سرمست وري به يعقوب

Gul Hayat Institute

فقير ڪي سڏ ڪيو هن پيري بہ فقير صاحب ساڳي گذارش ڪئي: هادي سائين، يعقوب فقير تہ ڪونهي، باقي سندس پٽ يوسف حاضر آهي.

ان پوئين هڪل ۾ سڏ تي، وري بہ يوسف فقير جو عجز وارو جواب ٻڌي سچل سائين فرمايو: اي يوسف، تجر اندر هليو اچ..... ذات باري تعاليٰ توکي نوازي رهي آهي، مٺو محمد ڪارڻي بہ توکي نوازي رهيو آهي ۽ پيران پير بہ توکي نوازي رهيو آهي، تہ پوءِ سچل ڪي ڪهڙي طاقت آهي جو توکي نہ نوازي. فقير صاحب، حڪم ٿيڻ سان، با ادب و احترام ۽ تعظيم سان تجر ۾ گهڙي ويو ۽ عجز و نياز مطابق، پنهنجي حال زار جون شڪر ادايون پيش ڪيائين. اهڙيءَ ريت فقير صاحب جي سچي سڪ، اڻٿڪ جدوجهد هٿي وچي هنڌ ڪيو ۽ ڪيس اها منزل ملي، جنهن جي ڳولا لاءِ هو ڏک ڏاکڙا سهي، تڪليفون برداشت ڪري، ڪشالا ڪڍي، پنهنجي وجود کي وڃائي، هٿ پير هڻي رهيو هو. فقير صاحب پنهنجي مرشد سچل سرمست وٽان فيضياب ٿيڻ بعد، مرشد جي ئي قدمن ۾ رهڻ جو فيصلو ڪيو. جيئن جيئن وقت گذرندو رهيو، تيئن تيئن فقير صاحب جو بحر وڏيڪ وجد ۾ ايندو تي ويو. ڪجهہ ڏينهن بعد سچل سائين فقير صاحب کي حڪم ڪيو تہ: اوهان پنهنجي وستيءَ ۾ وڃو! فقير صاحب عرض ڪيو: قبلہ سائين، هي ٻانهو تہ حضور جن جي قدمن ۾ رهڻ جو پياسي آهي، جهل مان مون کي هتي گهرايو آٿو تہ مون کي پاڻ کان پاسي نہ ڪريو. بهرحال پنهنجي مرشد جي زور پرڻ تي فقير صاحب وري بہ موٽي اچي پنهنجي وستي ۾ رهيو.

فقير صاحب جي اچڻ سان اُتي هڪ وڏو شهر ٻڌجي ويو. ان جو نالو ابتدا ۾ "رنگپور" رکيو ويو پر موجوده وقت ۾ ان جو نالو "فقير محمد يوسف جو ڳوٺ يا فقير صاحب جو ڳوٺ" سڏيو وڃي ٿو. وستيءَ ۾ اچڻ بعد بہ فقير صاحب گهڻو وقت پنهنجي مرشد کان پري نہ رهندو هو. بار بار ڪيس پنهنجي مرشد جي اُڪير ٿيندي هئي ۽ هو مرشد جي قدمن ۾ وڃي حاضر ٿيندو هو.

Gul Hayat Institute

فقير صاحب ۽ خيرپور جا مير

درگاهہ درازا شريف خيرپور رياست ۾ آهي. ان وقت رياست جو والي مير علي مراد خان هو . جيتوڻيڪ ساڳي رياست جو روحاني بادشاهہ سچل سائين هو پر ظاهري حڪومت ميرن جي هئي. مير علي مراد خان بہ سچل سائين جو نهايت ئي ادب ۽ احترام ڪندو هو ۽ مشڪل ايام ۾ سچل سائين جي رهبري مان مستفيض ٿيندو رهندو هو.

هڪ واقعو آهي تہ هڪ ڀيري مير علي مراد خان کي ڪن ۾ ڏاڍو سور اچي پيو. گهڻئي دوائون درمل ڪيائين، پر ڪوبہ فرق نہ پيس. آخرڪار سچل سرمست ڏانهن ماڻهو موڪلي درمل جي درخواست ڪيائين. سچل سائين سيني حاضر فقيرن کي چيو تہ: اوهان مان ڪوبہ وڃي مير صاحب جي ڪن جي سور لاهڻ جو حيلو ڪري. پيو تہ ڪوبہ فقير ڪونہ تيار ٿيو البت فقير صاحب پنهنجي مرشد کان اجازت وٺي اچي، ڪوٽ ڏيجي ۾ مير صاحب وٽ پهتو. فقير صاحب اچڻ سان نڪا ڪئي هم نڪا تم. مير صاحب کي ڪن کان جهلي اهڙي تہ زوردار چماٽ هنيائين، جو هو مدهوش ٿي ڪِري پيو. فقير صاحب تہ چماٽ هڻي هليو ويو. پر مير صاحب جڏهن هوش ۾ آيو تہ پاڻ کي تندرست ڏسي يڪدم فقير صاحب جي پڇا ڪئي. جڏهن خبر پيس تہ فقير صاحب خبر ڪانهي ڪيڏانهن هليو ويو تہ يڪدم هن جي تلاش ۾ ماڻهو موڪليائين. گهڻي جاکوڙ بعد مير صاحب جي ماڻهن ڏٺو تہ فقير صاحب هڪ ٽڪريءَ جي چوٽيءَ تي مراقبي ۾ ويٺو آهي. نوڪرن کيس مير صاحب ڏانهن هلڻ لاءِ عرض ڪيو پر فقير صاحب کين جواب ڏئي ڇڏيو. فقير صاحب جي انڪار تي مير صاحب ڏاڍو غمگين ٿيو. آخرڪار پاڻ، وقت جو حاڪم ٿي ڪري بہ، فقير صاحب وٽ هلي آيو ۽ سر تسليم خم ڪري، فقير صاحب جي قدمن ۾ ويهي اچي پنهنجي غم جو اظهار ڪرڻ لڳو. فقير صاحب سندن غمگساري ڪئي. اهڙيءَ طرح عجز ۽ نيازي جي عيوض فقير صاحب جي دعا سان مير صاحب جا سڀ دک دور ٿي

• ان دور ۾ رياست خيرپور جو والي مير علي مراد نہ بلڪ سندس وڏو پاءُ مير رستم خان هو. م. ب

Gul Hayat Institute

ويا. هن فقير صاحب لاءِ ان ٽڪري هيٺان هڪ ڪوهہ کوٽايو ۽ رهائش جو پڻ بندوبست ڪيائين.

ڪيترن اميرن وزيرن، مير صاحب طرفان فقير صاحب جي ايتري وڏي اعتراف، عزت افزائي ۽ عجز ۽ نياز بجا آڻڻ تي، مير صاحب کي چيو: ڇا فقير، ڇا اوهان جي بادشاهي!.... ڇا اوهان جي عظمت. ڇا وري اوهان هڪ فقير جو ايڏو ادب ۽ احترام ٿا ڪريو! ان تي بروقت تہ مير صاحب خاموش رهيو پر پوءِ هڪ وڏي ڪچهري گهرائي، انهن تعجب ڪندڙن کي پنهنجي ڪن جي تڪليف ۽ فقير صاحب جي چماٽ هڻڻ جو واقعو ٻڌايو. تہ سڀ حيران ٿي ويا ۽ خود فقير صاحب جي پهچ ۽ بزرگيءَ جا قائل ٿي ويا.

مرشد اڪمل جي فرمودي موجب فقير صاحب مير علي مراد خان جي ڪن جو سور ڇڏائي، ڪيس حضور حاصل ڪرايو. ان ڪري بادشاهي رسم الباب موجب ڪين ڪجهہ وقت اُتي ترسڻو پيو. ان بعد فقير صاحب اُتي پنهنجا فقير ڇڏي، پاڻ اسٽيشن گمبٽ کان هڪ ميل پري واقع حجمن جي ڳوٺ اچي رهيو. مير صاحب فقير صاحب جي رهائش لاءِ اتي بہ هڪ کوهہ کٽايو ۽ رهائش جو بندوبست ڪيو. فقير صاحب جي اچڻ ڪري، حجمن جي ڳوٺ کي جيڪا شهرت ۽ برڪت ملي سا اڄ تائين وڌندي ويجهندي اچي. ڪجهہ ڏينهن بعد فقير صاحب وري اچي سچل سائين جن وٽ حاضر ٿيو.

ان کان پوءِ رياست خيرپور جا سڀئي مير صاحب، فقير صاحب جا معتقد ٿي ويا ۽ پڻ سچل سائين جا ڏن پرو مريد ٿيا. مير عليمراد خان، فقير صاحب جو ايترو ادب ۽ احترام رکيو ايندو هو جيئن هڪ ڪامل مرشد جو رکيو ويندو آهي. مير صاحب جي ادب ۽ احترام جو اندازو هن ڳالهہ مان لڳائي سگهجي ٿو تہ هو جڏهن بہ ٻيلي طرف گشت يا شڪار تي ويندو هو تہ فقير صاحب جي درگاهہ تي ضرور حاضري ڏيندو هو ۽ سو بہ ان طرح جو فقير محمد يوسف جي ڳوٺ جي حد، يعني منگلن جي شهر کان گيدوڙي ڪڙئي وٽ پهچندو هو تہ پوءِ شاهي سواري ڇڏي، رومال سان پنهنجون ٻانهون ٻڌي، پيرين پيادو اچي فقير صاحب جي خدمت ۾ حاضر ٿيندو هو ۽

Gul Hayat Institute

نياز بجا آڻيندو هو مير صاحب وقت جو حاڪم هو هن فقير صاحب کي ننگر لاءِ ستابہ جي ويجھو ۽ اڳڙن جي ڏکڻ طرف ڪچي ۾ زمين ڏني، جيڪا اڄ بہ فقير صاحب جا پويان سنڀاليندا اچن ٿا. ان کان سواءِ ٻيا ڪي شاهي پروانا بہ فقير صاحب کي ننگر لاءِ ڏنا ويا. جيڪي پڻ سندس پوين وٽ محفوظ آهن. ڪن جو چوڻ آهي تہ مير صاحب، لاڙڪاڻو بہ فقير صاحب کي جاگير طور ڏنو هو مگر وري واپس ڪري ورتو جنهن ڪري فقير صاحب، مير صاحب ڏانهن انجام شڪني جو ڏوراپو لکي موڪليو هو.

فقير صاحب ۽ حيدرآباد جا مير

رياست خيرپور ۽ حيدرآباد جا مير اصل ۾ هڪ ئي نسل ۽ بنياد سان تعلق رکن ٿا. پر انگريزن جي سياسي چالبازين هنن کي هڪ ٻئي کان الڳ ڪري ڇڏيو. ان هوندي بہ هو هڪٻئي جو ادب ۽ احترام ڪندا هئا ۽ پاڻ ۾ مٿيون مائٽيون پڻ ڳنڍيل هين. مذهب ۾ پڻ ٻئي ڏريون شيعہ فرقي سان تعلق رکندڙ هيون. اهوئي سبب هو جو مير علي مراد خان ظاهر تي سچل سائين جي مريدي نٿي اختيار ڪئي. سچل سرمست بہ سڀ حال معلوم هوندي بہ، مير صاحب جي هر قول ۽ فعل کان واقف هوندي بہ، مير صاحب جي عزيزي لاڳاپن ٽٽڻ ۽ فساد پيدا ٿيڻ جي خيال کان، مير صاحب کي ازخود فقيري ۾ آڻڻ نٿي چاهيو: پر جڏهن حالات حد کان ٽپي ويا ۽ مير صاحب خود مشڪل ڪشائي چاهي، تڏهن ڪيس وڏي خوشيءَ سان فقيري آغوش ۾ آندائون.

جڏهن مير صاحب سڀ سانگا لاهي، سچل سائين جو ڏن پرو مريد ٿي ويو ۽ اها خبر حيدرآباد توڙي خيرپور جي ميرن کي پئي تہ مذهبي خيال کان اها ڳالھ پسند نہ ڪيائون. خيرپور جا مير تہ پوءِ رندي راز سمجھي خاموش رهيا، پر حيدرآباد جي ميرن مان مير واحد بخش خان، مير علي مراد کي لکي موڪليو تہ: اوهان کھڙا مت جا موڙهل آهيو جو شيعہ ٿي ڪري، حضرت عمر رضہ جي اولاد فاروقين جا وڃي ڏن پرو مريد ٿيا آهيو! ان تي مير علي مراد کين لکي موڪليو تہ سچل سائين وڏو ڪامل اڪمل اهل الله آهي، سائنس رب تعاليٰ جو بہ وڏو قرب آهي، انڪري اهڙي امانت جي صاحب جا ڏن پرو

مريد ٿيڻ ۾ ڪابہ فڪر جي ڳالھ ڪانهي. مير واحد بخش وري لکي موڪليو تہ: جنهن فقير جي اوهان ايڏي تعريف ٿا ڪريو ۽ احترام ٿا بجا آڻيو ان کي اسان ڏي ڏياري موڪليو تہ اچي اسان سان بحث مباحثو ڪري پاڻ نہ اچي سگهي تہ پنهنجو ڪو خاص فقير ڏياري موڪلي. مير علي مراد سڀ خط کڻي اچي سچل سائين جي خدمت ۾ حاضر ٿيو. سچل سائين سموري مام پروڙي فقير صاحب کي حيدرآباد وڃڻ جو ارشاد ڪيو.

فقير صاحب مرشد رهبر جي ارشاد تي حيدرآباد جو سفر اختيار ڪيو. هن سفر ۾ ساڻس مهوال فقير، ڍنڍن فقير ۽ ڪي ٻيا فقير بہ ڪٺا هئا. جيئن تہ ان دؤر ۾ سواريءَ جو ڪو انتظام ڪونہ هو ان ڪري سيني فقير پيرين پنڌ روانا ٿيا. جڏهن حيدرآباد جي ويجهو پهتا تہ فقير صاحب جن جي طبيعت خراب ٿي پئي، جنهنڪري هو اتي ئي ترسي پيو ۽ مير صاحبن ڏي ماڻهو موڪليائين تہ اسان سان اچي ملي وڃو. مير صاحبن نياپو آڻيندڙ فقير کي واپس ڪري ڇڏيو. آخرڪار، جو تہ مرشد جو حڪم هو انڪري فقير صاحب ساٿي فقيرن کي ساڻ ڪري، اچي حيدرآباد پهتو.

حيدرآباد جي ميرن کي جڏهن فقير صاحب جي آمد جي خبر پئي، تہ هنن ڇا ڪيو جو ڪچهريءَ واري بنگلي جي ٻاهرين دروازي هيٺان ٽن يارن (حضرت ابابڪر صديق رضہ، حضرت امير عمر رضہ ۽ حضرت عثمان غني رضہ جا اسم مبارڪ لکي، زمين ۾ پوري ڇڏيائون. فقير صاحب جڏهن ان دروازي تي پهتو تہ يڪدم ڇرڪ ڀري بيهي رهيو ۽ نعوذبالله پڙهڻ لڳو. ان بعد ان زمين ۾ پوريل نالا کوٽي ڪڍي چميائين ۽ پوءِ دروازو پار ڪري اندر ويو. فقير صاحب اندر پهتو تہ مير واحد بخش ٻين ميرن سان ڪچهريءَ ۾ مشغول هو ۽ گپ شپ ڪري، ٺٺاڪون سٺاڪون هڻي رهيو هو. هن فقير صاحب جي ڪابہ آجيان نہ ڪئي ۽ فقير کي ڏسي بہ پنهنجي ڌاڙن ۾ لڳو رهيو. فقير صاحب صبر ۽ استقلال سان ڏسندو رهيو. جڏهن مير واحد بخش اها ٺٺاڪ هنئي تہ مون جهڙا شينهن اڄ تائين ڪنهن بہ نہ ماريا هوندا، تہ فقير صاحب کي اهڙو تہ جذبو آيو جو اُتي جو اُتي شينهن بنجي، ميرن جي آڏو بيهي رهيو. فقير صاحب کي شينهن جي روپ ۾ ڏسي ميرن جون وايون بتال تي

ويون ۽ ڪو ڪيڏانهن پہچي نڪتو تہ ڪو ڪيڏانهن. مير واحد بخش جون بہ ٻاڙون ٻٽاڪون سڀ ڇڏائجي ويون ۽ کيس پنهنجو موت اکين آڏو نچندو نظر اچڻ لڳو. ڪجهہ دير کان پوءِ فقير صاحب جو جذبو مانيٽو ٿيو ۽ وري اصل صورت ڏريائين. ڪجهہ وقت تہ ماٺ رهي، پر جڏهن مير واحد بخش ڪجهہ سامت ۾ آيو تہ فقير صاحب کي چيائين تہ: سنڌڙي شهباز جي آهي، هتي ٻئي ڪنهن جي ڪرامت ڪانہ هلندي، اتي فقير صاحب کي بہ ڏاڍو جوش آيو سوچيائونس تہ: جيڪڏهن سنڌ شهباز جي آهي، تہ مان بہ ان جي در جو هڪ سگ ۽ غلام آهيان ۽ اهو خود شهنشاهہ جو حڪم آهي تہ غير جي حامين تي مارو مار ڪريو. ائين چئي فقير صاحب بنگلي کان ٻاهر نڪري آيو ۽ واپس درازن پهچي، اچي سچل سائين جي حضور ۾ حاضر ٿي سمورو حال عرض ڪيائين.

فقير صاحب کي "نانڪ" لقب ملڻ

هڪ ڏينهن سچل سائين جن درگاهہ درازان شريف جي موجودهہ مسجد جي پٺيان اولهہ طرف هڪ ٿلهي تي پنهنجن فقيرن ۽ طالبن سان ڪچهري ۾ ويٺي فرمايو تہ: اي فقيرو اسان ڪيترين ئي ٻولين ۾ توحيد جو تذڪرو ڪيو آهي پر هندي زبان ۾ ڪوبہ ذڪر نہ ٿيو آهي، اوهان مان ڪو هندي زبان ۾ توحيد بنسبت ٻڌائي سگهندو؟..... مرشد جو اهو امر ٻڌي، ٻيا تہ خاموش رهيا. البت فقير صاحب ادب سان اُٿي عرض ڪيو: قبلہ سائين، آءٌ ان ٻوليءَ تي ڪابہ دست رس تہ ڪونہ ٿو رکان، پر جيڪڏهن سائين جن جي مهر جي نظر ٿيندي تہ هي بندو پري نہ آهي. اهو جواب ٻڌي سچل سائين جن ڪجهہ وقت خاموش ٿي ويا. چند ساعتون ئي مس گذريو تہ فقير صاحب جي بدن ۾ جذبہ حيات جي اهڙي تہ ڪثرت اچي پيدا ٿي، جو سندس بدن جا وار بہ ڪانڊارجي ويا. مرشد جي دعا ۽ ڪمال سان فقير صاحب هندي زبان ۾ ڪيترائي چوپايہ، شبد ۽ ٻاٽيون بلڪل صحيح هندي زبان ۾ اهڙيون تہ ٻڌايون، جو سڀ حيران ٿي ويا. فقير صاحب جي اهري جذبي ۽ هندي زبان ۾ ڪمال جو تذڪرو ٻڌائڻ تي، سچل سائين کيس "نانڪ" لقب عنايت ڪيو ۽ چيائونس تہ تون تہ ساڳيو نانڪ ٿي ويو آهين..... هاڻ بهتر آهي تہ تون

امرتسر وڃي گرونانڪ جي گادي سنڀال، اُتي توڪي ڪا بہ آزمائش اهنجي نظر نہ ايندي. فقير صاحب، نانڪ لقب ملڻ بعد مرشد جو امر اکين تي رکيو ۽ امرتسر جو سفر اختيار ڪيائين.

درحقيقت سچل سائين جو فقير صاحب کي امرتسر موڪلڻ جو مقصد ڪجهہ اهوئي هو تہ جهڙيءَ طرح گرونانڪ هندن ۽ مسلمانن جي مذهبي اصولن ۽ قانونن ۾ ترميم آڻي مسلمانن کي بدگمان ڪرڻ لاءِ مورچو ٺاهيو هو اهڙيءَ طرح فقير صاحب جي اتي وڃڻ سان ڪافي غير مسلمانن کي اسلام ۾ آڻڻ جو ڪم آسانيءَ سان ٿي سگهندو.

امرتسر جو سفر

فقير صاحب پاڻ سان حاجي عبدالله فقير، ڏنبڻ فقير، بلو فقير ۽ الهداد فقير (جنهن کي "اُٺ فقير" بہ ڪري سڏيندا هئا، ڇو تہ اڪثر ڪري هر سفر ۾ اهو فقير صاحب سان گڏ هوندو هو ۽ سفر جو سمورو سامان پاڻ سنڀاليندو هو). ساڻ ڪري امرتسر ڏانهن روانو ٿيو. عبدالله فقير، جنهن راوي مرحوم کي هن سوانح کان آگاهہ ڪيو ان جو چوڻ آهي تہ فقير صاحب اسان سان ڪڏهن بہ ڪونہ هلندو هو جدا ٿي ويندو هو ۽ پوءِ وري ڏس ڏنل جاءِ تي اسان سان اچي ملندو هو.

هڪ ڀيري هڪ اهڙي شهر ۾ اچي لٿا، جتي جا ماڻهو هڪ ئي تلاءَ مان پاڻي پيئندا هئا. پر جڏهن فقير اتان پاڻي پرڻ ويا تہ کين پاڻي پرڻ جي اجازت نہ ملي، اتي فقيرن پريشان ٿي اچي سڄي ماجرا فقير صاحب کي ٻڌائي. فقير صاحب هڪ سائي شيءِ هنن کي ڏني تہ وڃي تلاءَ ۾ وجهي ڇڏيو. ان شيءِ جي ڪري سڄي تلاءَ جو پاڻي سائو زهر ٿي ويو. اتي شهر جا ماڻهو نهايت پريشان ٿيا ۽ اها ڳالهہ شهر جي حاڪم تائين پهتي. ڪا بہ ڳالهہ سمجهہ ۾ نہ آين. آخرڪار ان نتيجي تي پهتا تہ اهو سيڪجهہ فقيرن کي پاڻي پرڻ کان منع ڪرڻ جو نتيجو آهي. پوءِ تہ شهر جو حاڪم فقير صاحب اڳيان اچي پيش پيو معافي ورتائين ۽ فقير صاحب جي ڪرامت کان متاثر ٿي سندس مريد ٿي ويو.

Gul Hayat Institute

عبدالله فقير جي چوڻ موجب هي قافلو اُتان روانو ٿي اچي لاهور شهر جي ٻاهران منزل انداز ٿيو. جيئن ته سفر جو سيڌو ختم ٿي چڪو هو ان ڪري اُٺ فقير هڪ ٻئي فقير سان گڏجي شهر مان سيڌو وٺڻ ويو. رستي تي اُٺ فقير کي هڪ ريشمي رومال پيل نظر آيو جيڪو هن کڻي مٿي تي ٻڌي ڇڏيو. ٿوري دير بعد هڪ دوڪان تان هن سيڌو خريد ڪري رهيا هئا ته ايتري ۾ پوليس اچي هن کي قابو ڪيو ته اوهان وٽ چوريءَ جو رومال موجود آهي، ان ڪري اوهان چوري ڪئي آهي، هنن گهڻئي صفائي پيش ڪئي، پر پوليس کين وٺي وڃي بند ڪري ڇڏيو فقير صاحب کي جڏهن اها ماجرا معلوم ٿي ته هو مراقبي ۾ هليو ويو ٿوري دير ڪان پوءِ آسمان تي بادل پرجي آيا ۽ ايتري ته برسات پئي جو مسلسل 8_10 پهر وسندي رهي، سڄو شهر پريشان ٿي ويو آخر سڀ ان نتيجي تي پهتا ته شهر ۾ ڪو اهڙو قصور ٿيو آهي، جنهنڪري هي الاهي ڏمر نازل ٿيو آهي.

آخرڪار شهر جي واليءَ کي ٻه گرفتار ڪيل فقيرن جي معاملي ۾ ڪجهه شڪ نظر آيو سو پڇا ڪري اچي فقير صاحب جن اڳيان پيش پيو ۽ معافي ورتائين. تڏهن برسات بند ٿي، شهر جي واليءَ فقير صاحب کي قرآن شريف جي آيتن سان هڪ چوغو به تحفي طور ڏنو.

آخرڪار هي قافلو اچي امرتسر پهتو فقير صاحب به امرتسر پهچي نهايت دليري ۽ الاهي جذبه حيات سان اچي گرو نانڪ جي گاديءَ تي ويٺو فقير صاحب جي گاديءَ تي ويهڻ سان هندو لوڪن ۾ ٽرٽلو پئجي ويو ۽ هو حيران ۽ پريشان ٿي ويا ته هي ڪير آهي؟.... هن کي ڪجي ته ڇا ڪجي؟ جيتوڻيڪ هندو لوڪ هزارين هئا ۽ هي فقط پنج ڄڻا، ته به هو هنن جو وار به ونگو نه ڪري سگهيا ۽ فقير صاحب صبر ۽ استقلال سان گادي تي ويٺو رهيو ۽ اصل هندي واڻي/ٻاڻي جو ورد ڪندو رهيو. آخر هندو هڪ ميڙ ڪري فقير صاحب وٽ پهتا ۽ ڪانئس حقيقت حال پڇيائيون. فقير صاحب کين نهايت شجاعت ۽ دليريءَ سان چيو ته آءٌ اوهان جو گرونانڪ آهيان اچو ته اوهان کي ارٿ ڪرايان. بلڪل گرونانڪ جيان ارٿ ڪرڻ بعد هندن ۾ وڌيڪ ٽرٽلو پيو ڇو ته هڪ طرف کين فقير صاحب واقعي گرونانڪ پئي

نظر آيو تہ ہئي طرف جڏهن ڪين اهو خيال ٿيو آيو تہ گرونانڪ تہ مري چڪو آهي، تہ ڪين هيڪاري پريشاني پئي ٿي، فقير صاحب کي بار بار جي آزمائش ۾ وڌو ويو حتيٰ ڪ هڪ پيرو ڪين گرونانڪ جيان گرم تيل جي ڪڙاهي ۾ اشنان پڻ ڪرايو ويو پر هي بزرگ بہ هر آزمائش ۾ ثابت قدم رهي، مردانگيءَ سان پار پوندو رهيو تيل جي آڙهہ ۾ گهڙڻ وقت سندس چپن تي هي ڪلام هو:

ٿلهہ: ڏوپڙ ۾ ڏپو سڄڻ ڏوپڙ ۾ ڏپو
عشق جي آڙاهہ ۾ ڏي تاهہ ٽينگڙ ٽپو.

1. هادي هردم همت توسين، چاڙهہ عشق جو چپو
*لا اِلٰـہ اِلا الله، هڻ غير کي لپو.

2. بنا دوستيءَ جي، پيو خان کپت کپو
هادي هردم حاضر ناظر، امڙ نکو ابو.

3. هئي هئي عمر ائين وڃي ٿي، ڳپل ڪاٺڻ ڳپو
پيو مڙوئي ہن ڏئي، هڪ نام صاحب جپو.

4. هي جڳ بازي ڪوڙ پسارو دنيا لوپي پپو
گگو چڙي ددو ڏوتي، للو تتو پپو.

5. نانڪ يوسف منهڙو ڏس، نيڻ مرشد مڪو
آءٌ گهوريان گهور تئين تون، جا عاشق جو پتو.

اهڙين آزمائشن بعد ڪيترائي هندو مسلمان ٿيڻ لڳا ۽ فقير صاحب جا طلب وارا طالب ٿيا. فقير صاحب ست سال گرونانڪ جي گاديءَ تي مقيم رهيو.

هندو چيلن ۾ سکن کي صحيح راهہ تي آڻڻ ۽ اُتان اسلام اندر غيرن جون درج ڪيل خاميون دور ڪرڻ ۽ ڪين اسلام جي صحيح راهہ ڏيکارڻ بعد پاڻ واپس درازا شريف موٽي آيو.

---

* اصل "لا" جو هڻ "اِلا" ڪهاڙو غير کي هڪ لپو. – ن.ب

Gul Hayat Institute

فقير صاحب جي موج ۾ الستي ڏن جا منظر

فقير صاحب ڪي جذبہ حيات ۾ ڏاڍي موج ايندي هئي. ايتريقدر جو موج ۾ سندن وار بہ اُڀا ٿي ويندا هئا. متي تي جيڪا ڪلاه هين سان پڻ تحريڪ ۾ اچي ويندي هئي. سچل سائين جي طالبن مان هي واحد طالب هو جيڪو موج ۾ مستيءَ ۾ بي انتها مستغرق ٿي ويندو هو. ڪيترا ڀيرا تہ ان موج ۾ ڪيترن ئي ماڻهن جي غيرپائيدار اصليت کي ڦيرائي راهہ راست تي آڻي ڇڏيندو هو. غلام حيدر فقير ان جو وڏو مثال آهي، جنهن جو ڪردار نهايت غلط هو پر فقير صاحب موج ۾ اچي ان کي اهڙو تہ بدلائي ڇڏيو جو اڄ فقير غلام حيدر ٻروچ جي هڪ وڏي خانقاهہ آهي ۽ سندس تڪيو توحيد جي هرهڪ نقط ڪان تسليم شده آهي.

هڪ ڪيمياگر حيدر شاهہ، خيرپور رياست جي مير علي مراد خان وٽ آيو ۽ اچي چيائين تہ مان اصل ۾ وڏو ڪيمياگر آهيان. فقير صاحب ڪيس چيو تہ پهرين تون اسان جي مرشد رهبر کي ڪيمياگري ڏيکاري اچ پوءِ اسان توکي تسليم ڪنداسون. حيدر شاهہ جڏهن فقير صاحب وٽ پهتو تہ فقير صاحب موج ۾ اچي اهڙو تہ ڦيرو ڦيرايو جو حيدر شاهہ جي ڪيمياگري هميشہ لاءِ موڪلائي وئي. اهو حال ڏسي حيدر شاهہ فقير صاحب جن جو اهڙو تہ معتقد ٿي ويو جو پوءِ ساري عمر فقير صاحب جن سان ڪٺو رهيو ۽ جو پوءِ آخرڪار وفات بہ فقير صاحب جن وٽ ڪيائين. سندس تربت اڄ بہ فقير صاحب جي مقام ۾ صحيح سالم بيٺل آهي.

هڪ ڀيري فقير صاحب جو ٺنڊي مستي ۾ وجڻ ٿيو جڏهن بازار مان وڃي رهيو هو تہ اوچتو بازار ۾ وجد ۾ اچي ويو وجد ۾ ايندي ئي وچ بازار ۾ هي ڪلام چوڻ لڳو:

ٿلهہ: وهہ واهہ ويڪا هي اسرار برهہ بازار تماشا پل پل ڪا وهہ وا.
جيءَ مين جاون ٻلهار هماري يار حسن ڪي جهل جهل ڪا وهہ وا.

1. مين پيتا جام شراب، هويا بيتاب، نشي ۾ خواب، غرق در هون،
جيئن ڀونرا ۾ گلزار، مقيد دار زلف ڪي سل سل ڪا وهہ وا.

2. اي عشقي ڪا احوال، خدائي خيال، سو برحال بيانائون،
جيئن ڇاتي ۾ چمڪار برهه ڀڙڪار اگر دل جهل جهل ڪا وهه وا.
3. ايسا هي شهزور، انا احد گور، درد ڪا شور، دل اندر مين،
جيئن شاهه منصور سوار، اپر سردار، چوگان ۾ چل چل ڪا وهه وا.
4. گم ڪر هستي ڪا ڪوٽ، جسم ڪي اوٽ، چلا دم چوٽ، صفاتي سين،
پيچي ديکين يوسف يار، سدا ديدار، صفا ۾ ال ال ڪا وهه وا.

وچ بازار ۾ وجد ۾ اچڻ ڪري فقير صاحب جي چوڌاري ماڻهن جا انبوهه گڏ ٿي چڪا هئا. ايتري ۾ شهر جو ڪاردار خان محمد خان گهوڙي تي چڙهي اچي اتان لانگاهو ٿيو ماڻهن جي انبوهه ڪري ڪيس لنگهڻ جو رستو نه مليو ته بيزار ٿي دل ۾ چوڻ لڳو ته: مير صاحب به ڪهڙو نه چريو آهي جو ههڙي چرئي جو وچي مريد ٿيو آهي! فقير صاحب آخري مصرع تي ڪاردار جي دل ۾ دهرايل اهي لفظ ٻڌي ڪاردار ڏانهن متوجه ٿيو. سندن وجد جي حالت ۾ ڪاردار ڏانهن صرف توجه ايترو اثر ڪيو جو گهوڙي تي چڙهيل ڪاردار يڪدم وچي هيٺ ڦهڪو ڪيو ۽ بيهوش ٿي ويو. جڏهن سجاڳ ٿيو ته سندس اهڙي حالت هئي، جو سڄي عمر مستي ۽ مجذوبيءَ جي حالت ۾ گذاريائين. سندس چپن تي هر وقت مٿئين ڪلام جي آخري مصرع هوندي هئي.

فقير صاحب جا هم صحبتي ۽ طالب

فقير صاحب جا هم صحبتي هئا: يعقوب فقير جتوئي، شير علي فقير ينيرو فقير قادر بخش عرف بيدل فقير روهڙي وارو گهرام فقير جتوئي، محمد صالح پيو دونهي وارو محمد صديق، حاجي عثمان چاڪي، فقير محمد صالح لاڙڪاڻي وارو چنيه فقير کهڙن وارو مخدوم عبدالخالق کهڙن وارو شادي فقير عرف شادي شهيد ۽ ٻيا.

فقير صاحب جي خاص طالبن ۾ بي انداز طالب شامل آهن. خاص ڪري جبلاتي طرف ۾ ته يوسف فقير يا نانڪ يوسف جو نالو وٺي هزارين ماڻهو پنهنجي طلب جو مجرو ملهائي ڏيکاريندا آهن، ان هوندي به خاص

Gul Hayat Institute

طلب مند فقير، جن فيض حقاني جو بخرو حاصل ڪيو ۽ الستي هيج وارا ٿيا، سي هئا: حاجي عبدالله فقير، ڏنڊڻ فقير ناريجو، غلام حيدر فقير شر پروچ، بلو فقير، باهو شاهه پنجاب جو حسن شاهه پنجاب جو حيدر شاهه (جو اول ڪيمياگر سڏائيندو هو)، وڏو فقير، مهنوال فقير، سيد دين محمد شاهه، پير شاهه، مير علي مراد خان ٽالپر.

فقير صاحب جي نعت

فقير صاحب نانڪ يوسف جن جي نعت طفلانه زندگي کان اظهر من الشمس آهي، هو سچو سچو عارف هو ۽ پنهنجن طالبن، مريدن، فقيرن ۽ بين عام انسانن سان خلوص و اخلاص ۽ حسن اخلاق سان پيش ايندو هو. فقير صاحب ايترو ته رحمدل هو جو پنهنجي زندگيءَ ۾ ڪڏهن به ڪنهن مريد، فقير يا عام ماڻهو سان تڪليف ده قدم نه کنيائين. ڪيس ڪا وڏائي ڪانه هئي، هميشه رب جي رضا تي راضي رهندو هو پنهنجي ايام ڪاريءَ ۾ جيڪو سڀ کان وڏو جتادار ڪم ڪيائين، سو هو سندس رهائش لاءِ تجر جو تعمير ڪرائڻ، سا به پوري نه ڪرايائين، اها تجر اڄ به سالم بيٺل آهي. فقير صاحب کي ڪوڙ سان نفرت هئي ۽ سچ جا ڪوڏيو هوندو هو سندس پوشاڪ، رهڻي ڪهڻي، ۽ سياءُ ۾ سادگي ئي سادگي هوندي هئي. نهٺائي ايتري هئي جو طالبي جي زماني کان آخري وقت تائين بٺيءَ لاءِ ڪاٺيون پهچائيندو رهندو هو. پنهنجي مرشد ڏانهن هميشه پيادو ويندو هو ۽ موٽندي به منهن درگاهه ڏانهن ڪري، پٺيرو موٽندو هو ڪڏهن به مرشد ۾ ڪا حجت نه رکندو هو ۽ هميشه چوندو هو:

ٽلهه: صدقي ٿيوان صدقي
مين بروا شهر دراز دا.

1. مين لک واري واري جاوان
انهين نيڻا والي ناز دا.

2. ڏس اسانون يار پياري دا
انهين رمزان والي راز ۽ دا.

Gul Hayat Institute

3. دل جو نيتي نيوڻ والي
مار چنگل شهباز دا.
4. ياد اسان محڪم دل تي
سچا سخن اياز دا.
5. پل پل پر ڪر جام پليندا
فائق فيض فياض دا.
6. نانڪ يوسف سگ ازل دي
دلبر تو درواز دا.

فقير صاحب جو شعر

"شاعري جزويست از پيغمبري" مصداق ڪامل شاعرن جو تخيل پڻ هرهڪ علوم و فن کان باشعور جي درجي تي پهتل آهي، سنڌ اندر اول شاعري شان جو سهرو شاهه عبداللطيف ڀٽائي کي بخشيل آهي. ان بعد شعر و معرفت موجود وحدة الوجود جي عنايات جو درجو سنڌ جي سرمست سچل سائين کي بخشيل آهي ۽ ان بعد اگر ڪنهن کي انهن عنايتن جو درجو پلئه پيل آهي، تہ اهو آهي فقير صاحب نانڪ يوسف. ڀٽائي صاحب ۽ سچل سائين جا اشعار اشاعت ڪتابت ۾ آيل آهن، انڪري تسليم شدهه آهن، پر فقير نانڪ يوسف جو ڪوبہ شعر اشاعت و ڪتابت ۾ آيل ناهي.

فقير صاحب جيتوڻيڪ منصوري دم وارو صاحبِ ڪمال هو تڏهن بہ ارتقا ۾ مجذوب هو. انڪري پنهنجي شعر ۾ جيڪو ڪنايو ورتو اٿس سو سالڪي ۾ منور آهي، سندس خيال صحيح حال، وسيع سمجهہ ۽ اعليٰ تخيل سان معمور آهن، ڪٿي بہ ڪڏهن ڪنهن شان واري حقيقت سان گستاخي جو انگ نظر ڪونہ ٿو اچي.

حسن ذوق جي جيڪا ماهيت فقير صاحب جن کي حاصل ٿيل آهي، اهڙي شايد ئي ٻئي ڪنهن کي حاصل ٿيل هجي. فقير صاحب ان ذوق جو گويا پورو پورو تعميردان آهي، حسن جي ڪيفيت ۽ ذوق جي ضميمي کان

• ياد رهي هي لکت 1919ع جي لڳ ڀڳ جي آهي. مرتب

ايترو واقف ٿو ڏسجي جو پنهنجي شعر ۾ ٻنهي جو وجود هڪ ٻئي کان الڳ نٿو ڪري، هڪ هنڌ فرمائي ٿو ته:

دلبر درد عشاقان نون گهٽ گهٽ ڏيندي، گهٽڪي
غرق ٿيندي وچ درياهه وحدت ٽٻڪي مارن،گهٽڪي
فوج حسن دي يار چڙهائي چوهٽون لائي، چٽڪي
ٽپ ٽپ گوته ڪا ڪر آڻن موتي ماڻڪ، مٽڪي
معشوقان دي چال عجائب ويک ته لٽڪي، لٽڪي
نانڪ يوسف ديدار سهڻل دا دم دم جهٽڪي، جهٽڪي.

ٻئي هنڌ چيو اٿن:

عشق هي بادشاه دلين دا، حسن جهيندا ماري
فوجان فوج حسن دي دل تي، لڙدي نين شڪاري
زلف دلين تون قيد ڪريندي، ڪيندي ڪيبر ڪاري
نانڪ يوسف در دلبر دي، ڪيئي عاشق هن ٻلهاري.

ان مان اندازو لڳائي سگهجي ٿو ته فقير صاحب کي حسن لاءِ ڪيتري نه عزت آهي ۽ سندس ذوق ڪيترو نه بلند آهي. عشق جي بادشاهيءَ متان حسن جي بادشاهي تسليم ڪري ٿو. فقير صاحب جي اعتقاد موجب حسن ربي ۽ حسن عربي هڪ ئي آهي. ان باري ۾ پاڻ تصديق هن ريت ڪئي آهيس:

جيسي صورت عين ڪي، ويسي صورت غين
نانڪ نڪته دور ڪرو تو وهه عين ڪائي عين

فقير صاحب جي شعر ۾ اعليٰ خيالي ۽ نازڪ خيالي وڏي وجود سان پيش ٿيل آهي. فقير صاحب جي خيالن ۾ نماڻائي، نياز ۽ ادب براءِ اَدب جو پورو پورو حوصلو ملي ٿو. جيئن هڪ هنڌ چيو اٿن:

بخشڻ هار تون هين بخشيندين بديان لک بدڪارا نون
لاتقنطو من الرحمة الله توڪل گهنگارا نون
توبن اور نه پڇندا ڪوئي عاجز عيبدارا نون
نانڪ يوسف رحم رب دا هووي جو دامن دا ننگ يارا نون.

Gul Hayat Institute

فقير صاحب همہ اوست وحدة الوجود جو قائل هو. پاڻ ان حقيقت کي جنهن نرمي ۽ احسن لحاظ سان پيش ڪيو آهيس، ان جو اندازو سندس هن ڪلام مان لڳائي سگهجي ٿو:

ٿلهہ: عاشق پاڻ وسار، تون تان جو آهين سو آهين

1۔ عرش ڪنون ٿي آدم آئين
بيرنگو رنگي پوش بنائين
دستؤن ديؤ اُڌار
تون تان جو آهين سو آهين.

2۔ واحد وحد وحيدؤن توهين
آدم حوا نالو ڏونهين
هيءَ تہ بازاري جي بازار
تون تان جو آهين سو آهين

3۔ سچڻ سانگي سانگ ٿي آيو
رنگ جوڙي تان انگ پرمايو
آهي دم اهوئي ناچار
تون تان جو آهين سو آهين

4۔ ناٹک يوسف يار نظارو
اندر ٻاهر عشق اوتارو
قسم سچي درٻار
تون تان جو آهين سو آهين.

فقير صاحب عالم باعمل هو. سندس ڄاڻ تمام وسيع هئي. سرائڪي ٻولي تہ سندس آبا و اجداد جي ٻولي هئي. بلوچي ٻولي پڻ ڪثرت سان ايندي هيس. ازانسواءِ فارسي، عربي، سنسڪرت، هندي ۽ اردو ٻولين ۾ چڱي واقفيت حاصل هيس. فقير صاحب انهن سڀني ٻولين ۾ بخوبي شعر بہ چيا آهن ۽ انهن ۾ انهن ٻولين جا محاورا پڻ نهايت سليقي سان ۽ بخوبي استعمال ڪيا اٿس. فقير صاحب جي شعر مان اهو بہ معلوم ٿئي ٿو تہ هو

Gul Hayat Institute

"علم لدني" جو پڻ صاحب ڪمال هو ڇو تہ سندس ڪلام ۾ توحيد جي تنوار ۽ عشق جي پُرلطف آواز نظر اچي ٿو اهو پڻ فقير صاحب جو ڪمال آهي جو جنهن جنهن ٻولي ۾ شاعري ڪئي اٿس، تنهن ٻوليءَ ۽ ٻوليءَ جي بزرگن جي تاريخ جا بہ ڪيئي واقعا ۽ حوالا چٽي ڇڏيا اٿس.

فقير صاحب هر شعر ۾ هڪ ماهر نقاش جيان ماحول ۽ وقت جا نهايت عمدگيءَ سان نقش چٽيا آهن. جيڪڏهن سسئي جي وڇوڙي جو ذڪر ڪيو اٿس تہ وڇوڙي جي حالت جي تصوير هڪ طرف پيش ڪئي اٿس تہ وڇوڙي ۾ جيڪا انساني ڪرمش نمودار ٿيندي آهي، اها پڻ پيش ڪئي اٿس. جيڪڏهن ڏونگر ڏورڻ جي تصوير پيش ڪئي آهيس تہ ڏونگرن ڏورڻ جي تڪليفن سان گڏ ان تڪليف موجب انسان جي ذهني حالت بہ پيش ڪئي اٿس. اهڙيءَ طرح سهڻي ميهار ليلا چنيسر، ليليٰ مجنون، سورٺ ٻيجل، شيرين فرهاد، عمر مارئي، مومل راڻو نوري ڄام تماچي ۽ هير رانجهي جو مقرر محاڪات نما رخ پيش ڪيو اٿس. اتي دلبر جي هرهڪ نشونما ۽ احسنِ حسن جون تصويرون پڻ سهڻي ارتقا موجب پيش ڪيون اٿس، مثال طور:

ٿلهہ: ڪيس ٿيو گلال لعل، چشم تو جمال لعل، عاشق پئي پئي نهال
ڪاري هو پچڪاري

1. لوٽي لب تو لعل خال، آهو عينت غزال، پروان پون لعل
چمڪٽ چمڪاري

2. ديکن ۾ ٿيو جمال، خال خال لعل لعل، ورن تو خصال لعل
چالي چلڪاري

3. لعلي هٿ نال لعل، تيراهي رخسار لعل، موتي مرجان لعل
ڏند مسي نڪاري

4. نانڪ يوسف دو لعل، عين سين بول لعل، شملا سر سرخ لعل
پيچ پيچ ڪاري.

Gul Hayat Institute

يا وري سندس هي ڪلام به نقاشي جو هڪ سهڻو مثال آهي:

ٿلهه: درد حسن ديوان ڪيوسي، پلا يار- مؤج انهيءَ مستان ڪيوسي

1. مرڪ ڏسي محبوب مٺي جي، پلا يار- جان جسم قربان ڪيوسي
2. مدد علي شاهه مرشد عادل، پلا يار- عشق سندو فرمان ڪيوسي
3. هي سر سوريءَ اتي حاضر، پلا يار- نينهن نظر نيشان ڪيوسي
4. نانڪ يوسف يار سدائي، پلا يار- سر صحيح سلطان ڪيوسي.

فقير صاحب، طالب- مطلوب، مرد- عورت، حقاني طلب، دلبر جي ديدار نفس ۽ شيطان جي قريبن جا موضوع، پڻ جنهن طريقي ۽ سليقي سان پنهنجي ڪلام ۾ پيش ڪيا آهن، سي سندس صحيح شخصيت جو مول ٻڌائن ٿا، هڪ ٻيو ڪلام نموني طور پيش آهي:

ٿلهه: پلي پلي جا پاڻ آئي
سا پي ته نه پلي يارا

1- آدم حوا اول پولا، پوءِ پولا نئساري
عشق پرولي پرجهڻ هي تامعنيٰ سمجهڻ ساري
هو جا وريتي وٿاڻ آئي
محبت مؤن ته چلي يارا.

2- داٽي ڪيڏو درد اٿاريو ڦٽي ٽيئڙا ڦارون سي
وچڙيا وري واحد ميڙيا، ٽيڙا هڪ هڪارون سي
هو جا ريجهي منجهه رهاڻ آئي
چاهه منجهارون چلي يارا.

3- تنهن پوءِ پير پيغمبر ٽيڙا، نالا ذاتيون ظاهرني
شاهه ٿيا بادشاهه گدائي، قادر هر ۾ قاهرني
هو جا رسي منجهه رساڻ آئي
ڳالهه ڳجهي تان ڪلي يارا.

4- ٻارڻ ٻريو عشق منجهارون، ذات فقير نماڻوني
يوسف يار ٻهانو جوڙيو ڪٽڪ سندو تان داٽوني
هو جا سرتيون منجهه سجاڻ آئي
سا هادي ساڻ هلي يارا.

ان ڪلام مان فقير صاحب جي قصہ جات حقيقت ڪي پر معنيٰ ڄاڻي سگهجي ٿو تہ فقير صاحب ڪهڙيءَ طرح سادي ۽ سلوڻي طرز تي وڏن وڏن قصن کي پيش ڪيو آهي.

فقير صاحب جو هڪ بيت آهي:

اک وچڙي مک ۾۔ بندوق ڪيو تڪاءُ
ڪوڙا سپ ڪري پيا۔ سچن لڌو بقاء
انهي لونڪا لقاءُ۔ ٿيو نئين يوسف يار جو

هن بيت مان فقير صاحب جي يقين محڪم ۽ حق و باطل جو صحيح وجود پلئہ پئي ٿو. فقير صاحب پنهنجي ڪلام ۾ ڪيترن ئي هنڌ خود زندگيءَ جي مقرر منظرات جا پيش خيمہ پيش ڪيا آهن ۽ ان زندگي ۾ پنهنجي مرشد رهبر جي عنايتن جو منظر پڻ پيش ڪيو اٿس، جيئن تہ:

ٿلهہ: ڪڏان سو رها مست خيالي ڪڏان سومسڪين چالي وهہ واهہ
ڪڏان سو قالي قال ڪريندا ڪڏان سو احوالي وهہ واهہ
1۔ ڪڏان مصليٰ اعصا ڪوزا ڪڏان تسبيح تالي وهہ واهہ
ڪڏان جٽيا تلڪ لڳيندا ڪڏان لئيندا لالي وهہ واهہ
2۔ ڪڏان ڏوهہ ثواب دي ڳالهين لکين درجي عالي وهہ واهہ
ڪڏان مشرڪ مومن ملحد ڪڏان مرد موالي وهہ واهہ
3۔ ڪڏان ڪريندا بيخود سانون تنهن وچ هوش ڪمالي وهہ واهہ
زوران زور مريندا نعري رمز اناالحق والي وهہ واهہ
4۔ مرشد معاف ڪيتي ڪل فقر تئون ڪاف ڪشال ڪشالي وهہ واهہ
طرحون طرحين سير ڏئوسي شهرون شهر خوشحالي وهہ واهہ
5۔ ڪڏان نماڻا نانڪ نالا شهر درازا ڏمالي وهہ واهہ
يوسف يار سچي ديان رمزان برهہ ڪيتي برحالي وهہ واهہ

ان ڪلام ۾ فقير صاحب زندگي جي منظر پيش ڪرڻ سان گڏوگڏ وحدة الوجود ۽ فنا في الله جي اصل کي نهايت چٽي طرح اصل ڪري پيش ڪيو آهي ۽ پنهنجي مرشد رهبر جي رهبري تسليم ڪرڻ جو منظر پيش ڪيو آهي. هڪ ٻئي هنڌ طالب مطلوب جو منظر هن ريت پيش ڪيو اٿس:

Gul Hayat Institute

ٽلھ: اڄ پرين جا پيغام، خاطن خبرون خير سڻايو

1۔ طلبت نامون پاڻ مڪائون، ڏس ڪرم ڪريم ڪلام
واھ واھ عشق واڏايون آيون.

2۔ ڪرم ڪمينن سان پاڻ ڪيائون، هو جي صاحب حڪم حڪام
ڏس تان ليئڙو ليئڙو پايون.

3۔ آن تان هيڙس ڪينڪي وھ، سهڻي لڪي سترام
واچون ورهي مينهن وسايون.

4۔ فوج فراقن واھ وصالون، ڪفر ڪاڻي اسلام
عشق پڪارون نئون نئون لايون.

5۔ ڪيم تياري طرف تنين جي، سرتيون جن جي سام
تن جون مون سان لڪ پلايون.

6۔ نانڪ يوسف يار ڪتابون، شڪر نبي هر نام
اينوين ديدان دوست پسايون.

فقير صاحب جي ڪلام ۾ تخيل جو عنصر پڻ وڏي حوصلي سان پيش ٿيل آهي. فقير صاحب، سنڌ جي ٻين بزرگن کان ڪجھ نرالي طرح تخيل پيش ڪيو آهي، هن علم تخيل جي توصيف ڪندي، مرشد رهبر جي تخيل سان پاڻ کي خود نيازمند بنائي، دلبر جي اخلاق محموده وارو تخيل زياده تر پيش ڪيو آهي، جيئن ته:

1۔ اگن لڳي چٽ نيهن پرم ڪي ويڙھ ليا رم رم سين
بي رنگ بي اختيار اصل هي پريو باھم تم سين
ٻوجھ اپن ڇھ سوجھ رسن تو ٻوجھ ويڪو رم جھم سين
نانڪ يوسف گر ڪرپا پائي عشق آيا ڏم ڏم سين.

2۔ پر ڏو ڏو ڏام اڏم اڙاهون ماريا نيهن نغارا هي
اگھم نگھم سڌ پائي ريسن تو جو پر گهٽ پرم پسارا هي
اولا پولا پرم چليا اٿ پايا رام ڪي را را هي
راون سرت پڙي سرجن ڪي مٺ گيا سڪل انڌارا هي.
ساڌ سنگت اقرار اهوجهو زاري پنٿ نيارا هي
من سين چرن ليو گر ديوان جو نانڪ يوسف يار سڌارا هي.

Gul Hayat Institute

3. تين لوڪ ڪي ٻوجهه پڙي ست سنگت گرديو مارا هي
ڪايا مندر مايا انتر بيڪ جو منگدا ڪيل ڪلارا هي
ٻاوا نانڪ يوسف بن گر ديوان اور نه ٺاڪر دوارا هي.
4. پر نانڪ دوارا دور ڪرو جو گنگر مندر ڪا گوڙ
گنگا جمنا ڪاشي آءِ واپرم پيا مئين ٻوڙ
ڪهتا ڪها جو پرم بناوا لوڙهه اگن در چوڙ
نانڪ يوسف دوستي گرواندي دم دم جوڙ ولوڙ.

فقير صاحب جي ڪلام ۾ جمال جو مشاهدو پڻ وڏي مرتبي سان پيش ڪيل آهي، جمال طبعي، جمال جسماني، ۽ جمال اخلاقي و جمال روحاني نهايت خوبصورت ڪناين سان نظر اچن ٿا. جيئن ته:

ٿلهه: آهي عشق حسن اسرار يار۔ لکين هزارين نيهن نهوڙيا
1. هينئڙي حيرت حال انهيءَ جي۔ ڏکن دردن جال انهيءَ جي
ڏس رمزن جون رمتار يار۔ يار سهڻي سهڻا کهڙا جوڙيا
2. نور نبي جو مور مهاندي۔ ڳڻ جنهين جا ڳالهيون ڳاندي
اٿي وڻ وڻ ۾ ويچار يار۔ پر پيائي ڏس جو عالم ٻوڙيا
3. علم عمل جون عقلي باتان۔ باب نه ڪوئي سوئي ماتان
ري سمجهڻ ڪوڙ ڪفار يار۔ هي سڀ هتڙي هرڪنهن چوڙيا
4. آل نبي اولاد علي جو۔ آهيان گداگر تنهن ڳليءَ جو
ڪل جنت جو جنسار يار۔ جتيءَ سندن تؤن ٿئي جڳ گهوريان
5. حق سچي تلقين هاديءَ جي۔ فتح مبارڪ مون مهديءَ جي
چمان نقر سندس پيزار يار۔ دين دنيا جا مون چمڙا ٽوڙيا
6. شور عاشقن حال حقيقي۔ پير مغان سرخال رفيقي
وه شهه منصور عطار يار۔ خنتنگ جنهين سر اکهورن گهوريا
7. نانڪ يوسف يار سدائي۔ چئني يارن هڪ هيڪڙائي
آهي ستگر سڀ ديدار يار۔ هٽ هٽ محبت مالڪ جوڙيا.

فقير صاحب جن جي جمال جي مشاهدي جو حقيقي سبق هن شعر مان بخوبي عيان ٿئي ٿو:

نانڪ نينهن سچي گر پياري ڏمان ڏم مچائي هي
اناحد نوبت زور وڪيندا خاصون خاص خدائي هي
يوسف يار مريندا نعري جهلنا ڪيا ڪوئي جهلنا هو جهلنا!

فقير صاحب ڪيترن ئي ٻولين ۾ شاعري ڪئي آهي، پر هرهڪ ٻوليءَ جي مدارت تي شعر پڙهيو ويندو تہ هرهڪ حالت ۾ فصاحت جو وجود نهايت سليس ۽ سهڻي ٻوليءَ ۾ نظر ايندو: جيئن تہ:

ٿلهہ: چاڪر اسان هون۔ نوڪر سڄڻان دي ناز دي
دستور ڪيهي ڪيهي۔ رمزان دي راز دي

1۔ ويکو نينان نظاري۔ ڳجهڙي ڏيون اشاري
عاشق عشاق پياري۔ سوليءَ دي ساز دي

2۔ ويکو نينان ديان موجان۔ ڪر آنديان فوج فوجان
اکياندا عشق اوجان۔ غمزي غيماز دي

3۔ ڪر گهور دل ڪسينديءَ۔ نئين عشق ۾ بسينديءَ
سانگا سولي ڏسينديءَ۔ ڏيندي گداز دي

4۔ نانڪ نماڻا مارن۔ نينان نهين گذارن
يوسف يتيم يارن۔ نخري نياز دي

فقير صاحب جي ڪلام ۾ فصاحت سان گڏوگڏ بلاغت پڻ سمورين حقيقتن ۽ سخنن سان پيش ٿيل آهي. سسئي جا سور هجن يا مارئي جي ملوڪائي، نوريءَ جو نياز هجي يا مومل جو مجاز فقير صاحب انهن جو ذڪر ڪندي سندن سڪ، محبت، سچائي، سور، درد، ڏاڪڙا، حجتون ۽ حقيقتون نهايت ئي چٽيءَ طرح ۽ وڻندڙ نموني، ڪماليت سان پيش ڪيون آهن. مارئي متعلق هن ڪلام مان فقير صاحب جي بلاغت جو ڪمال پليءَ پت بکي ٿو:

ٿلهہ: ماروئڙن سان، مارن سان، ٻڙي جيڏيون منجهہ پهہ پاهت

1۔ ڪنپيون ڪائيندس ڪيٽ مان، مڙين ملڪ ملهير ڙي جيڏيون
پسيون ڏورا ڏيهہ جا ماکيون، منڙو ڪيرڙي جيڏيون۔ پاڻي رو پس پهت

2۔ ايندا اينڊا لوءِ لو پيچي قيد ڪلا ڙي جيڏيون
پاڻ سچاڻي پرين منهنجو مون ۾ لک گلا ٻڙي جيڏيون۔ ساهہ گهوري سو اُت

3۔ خوب ڪتي مون ڪنهنجي لاڪيٽو رنگ لال ڙي جيڏيون
ٻن زيور زر بافتا، عمر ماڙيون مال ڙي جيڏيون۔ ساهه ڪين سين سچ ست

4۔ بنديائي ڪي بند ۾ آهي، آس الله ڙي جيڏيون
موڪ مسڪين جو جنهن ۾، سهو گناهه ڙي جيڏيون۔ خوشي ايندو خط

5۔ سي ڪندا وراهڙو آهيان، جن جي سار ڙي جيڏيون
نيندا يوسف نال مون، محب متا منجهه نام ڙي جيڏيون۔ هتي هسندو گت.

فقير صاحب جي ڪلام ۾ فصاحت ۽ بلاغت سان گڏوگڏ سلاست جو جز پڻ نهايت نمايان نظر اچي ٿو. پاڻ پنهنجي هر ٻوليءَ ۾ ڪيل شاعري ۾ هر ٻوليءَ جا نهايت سادا ۽ سلوڻا الفاظ استعمال ڪيا اٿس. اهوئي سبب آهي جو فقير صاحب جي ڪلام مان هر نقطو سچائيءَ ڪي قريب تر نظر اچي ٿو مثال طور:

قادر مون ۾ عيب مڙوئي۔ جيهي چو آئون تيهڙي آهيان
سندن گولين جي گولين جي۔ جوڙ جتن جي نہ جهڙي آهيان

پير مغان جي در تي دم دم۔ عاشق هنجڙئون هار
درد قبول ڪرين دلبر جو۔ ٻي سڀ ڪوڙي ڪار.

فقير صاحب جي ڪلام ۾ جدت پڻ نظر اچي ٿي، پاڻ اهڙن مضمونن تي پڻ شاعري ڪئي اٿس، جن تي اڳي ڪنهن بہ طبع آزمائي نہ ڪئي هئي. ساڳئي وقت فقير صاحب جي ڪلام ۾ بندش پڻ وڏي احتياط سان پيش ڪيل آهي. صحيح ۽ سالم اُچار ۽ ان سان گڏ لفظن جو ميناج ۽ موزونيت پڻ حد ڪمال تائين نظر اچي ٿي. هرهڪ مضمون جي بلندي ۽ بندش سندس هرهڪ شعر ڪي صحيح ۽ سادو بنائي ڇڏيو آهي، جيئن تہ:

اديون اڪبر طالع تن جا۔ محبت ۾ جي مڙهيون
ڪربلا ۾ قرب انهن ڪي۔ عشق الله جيءَ جڙيون

نانڪ يوسف يار جون جوڙان۔ جوڙي پاڪ پيارو
ڏوهہ ثواب ۾ سڀٽو سڀ سان۔ ڪيڏي ڪيڏ ڪيڏارو.

Gul Hayat Institute

فقير صاحب جي ڪلام جي شائستگي اعليٰ نظر اچي ٿي. فقير صاحب جو زياده تر ڪلام علم عروض جي پابندين کان آزاد آهي، ڇو تہ اِن وقت اچا ايراني يا عربي شاعري جو اهڙو محاورو موجزن نہ ٿيو هو. البت فقير صاحب واري وقت ۾ شعر علم موسيقي جي وجود مطابق ڇيو ويندو هو. حضرت شهباز قلندر پٽائي گهوٽ ۽ سچل سائين جو ڪلام پڻ ان ڪري ڪافي حد تائين علم عروض جي پابندين کان آزاد آهي.

فقير صاحب پنهنجن اقبال خيالن جي مدنظر غم، خوشي، راحت، حيرت، حسرت، ڪرمش، ڪاوش، اصل، نقل، فصل، موجبات ۽ جذبات وغيره جون جيڪي جيڪي ڪيفيتون بيان ڪيون آهن، سي اهڙن تہ تز لفظن ۾ پيش ڪيل آهن، جو پڙهندڙن ۽ پرجهندڙن جي دلين ۾ ساڳيا اُمنگ اپريو اچن. جيئن تہ:

ٿلهہ: ڪيي برهہ بدنام سارا، ڪب وت شاهي نعرا ـ ڪفر ڪيي اسلام ديان ڳالهيان

1 ـ ڪب وت جان جسم دم ناهين، آپن آپ نظارا ـ ترڪڻ بازي اي جڳ پائي سارا ڪوڙ پسارا

2 ـ صاحب سنگ رکو هڪ هادي، دل وچ دوست پيارا ـ ڪب وچ هوش ڪيي بيهوشي ڪب وت مست متارا

3 ـ ڪيي يتيم غريب نما، ڪب مسڪين بچارا ـ ڪب شاهنشاه خد دم ڪبهين حال گذارا

4 ـ يوسف يار دي عشق ديان رمزان، نانڪ حشر دهہ هزارا ـ وچ وحدت هڪ نڪتہ سمجها هر دل عشق اوتارا

فقير صاحب جي ڪلام جا ٽي دور آهن. هڪ دوهڙهہ جي وجود سان، انهن دوهرن ۾ بہ فقير صاحب علم موسيقي جو اصول برقرار رکيو آهي: يعني راڳ جي ارتقا موجب آوازن جي ڏگهائي ۽ گهٽتائي تي شعر جو صحيح قافيو ۽ رديف رچيو اٿس. هندي زبان جي مڪمل ڄاڻ سبب فقير صاحب جي دوهرن جي ترتيب ۾ هندي ڀاشا جي قاعدن مطابق دوها جو وجود پڻ رچيل آهي. فقير صاحب پنهنجي دوهرن جي رچول ۾ قاعدي موجب ماترائون استعمال ڪيون آهن ۽ اهو پڻ ثابت ڪيو آهي تہ دوهرا، يا دوها

بيشڪ هڪ اشعاري شاهڪار آهن. دوهرن جو رديف يا ڪافيو صحيح راڳن جو مغز آهي ۽ اهو رديف قافيو علم عروض مطابق شعر جو اصولي مواد آهي. فقير صاحب جي شاعري جو ٻيو دور ڪافين سان شروع ٿئي ٿو. انهن قافين جي وجوديت ۾ ائين پيش ڪيو ويو آهي تہ پهريون مصرع جي اڌ ۾ قافيو مقرر رهائي، پويان رديف آڻي، سڄي ڪافيءَ جي ساڳئي قافيي سان نسبت رهائي پڇاڙي ڪئي وئي آهي. هي قاعدو سنڌي علم موسيقي جي ماجرا مطابق آهي، ان سان گڏ ياوشا وارن شبدن جو وجود بہ ائين پيش ڪيل آهي، ڪن ڪن ڪافين ۾ رديف جو تتبع ساڳيو رکيو ويو آهي مگر لفظن جي مصلب ۽ موزونيت علحده بيهاريل آهي، علم موسيقي ۾ اهڙي ڪافيءَ کي راڳ جو جمال تسليم ڪيو ويندو آهي، جيئن تہ:

ٿلهہ: هي تان آهي ڪير، سڄاڻج۔ ٿو ڪري گفتار توسان

1۔ اندر ٻاهر الله مولي۔ ڪم ڪري ٿو سيئي سولا
ڏس شاهہ جو شير۔ سڄاڻج....

2۔ جاڏي ڪاڏي صورت سهڻي۔ هادي حق جي مورت مهڻي
وهہ دلبر يار دلير۔ سڄاڻج....

3۔ تون سين ۾ سڀ توسان۔ سهڻا ڪوجها پٽ ڪوئي سان
جو جهڙو ڏاهہ ڏڦير۔ سڄاڻج....

4۔ ذاتن ضربن ۾ ٿي آيو۔ خاڪ لائي تنهن پاڻ ڇپايو
هي تان ڦند ڪيائين ڦير۔ سڄاڻج....

5۔ نانڪ يوسف يار نہ اولي۔ بي خبر جڳ پولو پولي
ڪيو مرشد تن ڪون مير۔ سڄاڻج....

فقير صاحب جي ڪلام جو ٽيون دور ڪلام يا ريختہ آهي، جنهن ۾ قافيو سيني مصراعن صحيح آندل آهي، جيڪڏهن رديف آندل آهي تڏهن بہ ساڳيو پهرين وارو ان ۾ ڪابہ تبديلي ڪيل نہ آهي، علم موسيقي جي لحاظ کان اهڙو مقرر قافيو يا رديف راڳ جي ماتائي يا تيزي نمودا ڪندڙ آهي، جيئن تہ:

Gul Hayat Institute

ريختہ

ٿلهہ: توري زلف زنجير۔ موري گل ۾ دام هي
تم ديد ۾ دم عيد۔ جما جم ڪا جام هي
1۔ ديني هين سج تراوت۔ نيڻن تو نيڻن مون
هم شربتي حيات و روغن بادام هي
2۔ منصب هي عشق عاشق۔ مقصود يڪ نگهہ
مجڪون بہ آستانہ۔ سجدهہ سلام هي
3۔ مصدر سن مڪيہ تمهاري۔ نڪتن چہ لعل دَر
مشڪي ختن دهن تو۔ تاهم روم شام هي
4۔ اي دو حديث دلبر۔ ڪسني سڪائي هي
هم هنر تير اندازي۔ تو قمصام رام هي
5۔ چوٽي تجهي پون ديد مون۔ خنجر و ڪٽارا
بر سيني عشاقان۔ عشق ان ڏوم ڏام هي
6۔ درپيچ زلف نانڪ۔ يوسف تو آمدهہ
تڙ ڦڙ سين چوٽي ناهين۔ چوٽا ڪلام هي

هن ريختہ مان فقير صاحب جي جدا جدا اشعاري دورن ۾ جدا جدا پيش ڪيل ڪيفيتن جو اندازو بخوبي لڳائي سگهجي ٿو.

فقير صاحب پنهنجي شعر ۾ تشبيهہ ۽ استعارن جو استعمال بہ نهايت سليقي ۽ نرمل ترتيب سان پيش ڪيو آهي. فقير صاحب جي ڪلام ۾ خاص خوبي اها آهي جو تشبيهن سان گڏوگڏ استعارا پيش ڪيل آهن ۽ استعارن سان گڏ تشبيهون، ان ڪري فقير صاحب جو ڪلام وڌيڪ پر جلال ۽ پرجمال ٿي پيو آهي، جيئن تہ:

قربان جان ڪرون مين تم ديدبان هو
گفتار تو رفتار بحق رام نام هي

ايسا نہ ڪس سي چوٽي جيسا نہ تمهاري نينون
خنجر ڪٽار پار تو هم وار دام هي

Gul Hayat Institute

ڪونشن جي آئون ڪيرڙي آهيان
خاڪ پسم جي ڍيرڙي آهيان

نانڪ يوسف يار جي در جي
آهيڙيائي اهڙي آهيان

ميخانہ بتخانہ ڪعبہ گنگا ناڪر دواري جي.

مٿئين تشبيهن مان بخوبي اندازو لڳائي سگهجي ٿو تہ فقير صاحب کهڙي سهڻي نموني شڪ شبي واريون حجتون دور ڪيون آهن ۽ کهڙي سليقي سان ان ۾ استعارن جو وجود پيهم ڪيو آهي. تشبيهہ ۽ استعاري جي وجود سان فقير صاحب تضاد جي صنعت پڻ استعمال ڪئي آهي. ٻن شين جي ڀيٽ ڪرڻ لاءِ يا انهن ۾ تفاوت کي نمايان ڪرڻ لاءِ فقير صاحب اها صنعت استعمال ڪئي آهي. انهن کان علاوه فقير صاحب پنهنجي ڪلام ۾ لف و نشر، ابهام، مراعات نظير، تجنيس خطي، مجاز مرسل وغيره جهڙين صنعتن تي پڻ روشني وڌي آهي.

فقير صاحب جي وفات جي تاريخ

فقير نانڪ يوسف عرف سنڌ جي يوسف جي جنم جي تاريخ ڪٿان بہ نہ ملي سگهي آهي. فقير صاحب جو جنم جهل شهر ۾ ٿيو هو. جيئن تہ اهو شهر خيرپور رياست کان ٻاهر آهي ۽ ان طرف اهري آمدورفت بہ ڪانهي، انڪري ڪا معلومات نہ ملي سگهي. فقير صاحب: هڪ وڏي بزرگ مرحوم مولوي محمد هاشم جو هڪڙوئي پٽ هو انڪري سندس جنم جي تاريخ يقيناً داخل هوندي. پر جڏهن تہ فقير صاحب ان نشونما کي ڇڏي، ٻي منزل واري نشونما ۾ داخل ٿيو تہ سندس والد بزرگوار واريون ڪليل حقيقتون ۽ صحبتون بہ ڇڏي ڏنائين، انڪري بہ صحيح جنم تاريخ نہ ملي سگهي، بهرحال اندازو آهي تہ فقير صاحب جن 1792ع ڌاري ڄاوا هئا. البتہ فقير صاحب جن جي وفات جي تاريخ صحيح مليل آهي، جيڪا حضرت فقير قادر بخش "بيدل" روهڙي واري جي فارسي زبان ۾ چيل آهي، جيئن تہ فقير بيدل ۽ فقير صاحب ٻئي هڪ ئي مرشد جا مريد هئا، انڪري يقيناً فقير

Gul Hayat Institute

صاحب جي اها وفات جي تاريخ صحيح هوندي: بيدل فقير جي چيل تاريخ وفات هن ريت آهي:

اين چه دوري ڪه در زمان رفته - عارف ڪامل از جهان رفته
يوسف مصر جانِ عزيز وجود - جانب ملڪ جاودان رفته
گشت رو پوش زين تجلي گاهه - يه نهان خانه به نشان رفته
نور حق مدتي به پستي ماند - باز ير اوج لا مڪان رفته
سال و صلش خرد بجست سروش - گفت طائر يه آشيان رفته

1269هه

(علمي آئينو_ 1973ع)

Gul Hayat Institute

سنڌي ادبي بورڊ

Gul Hayat Institute

سنڌي ادبي بورڊ
پاران ڇپايل ڪجھ ڪتاب

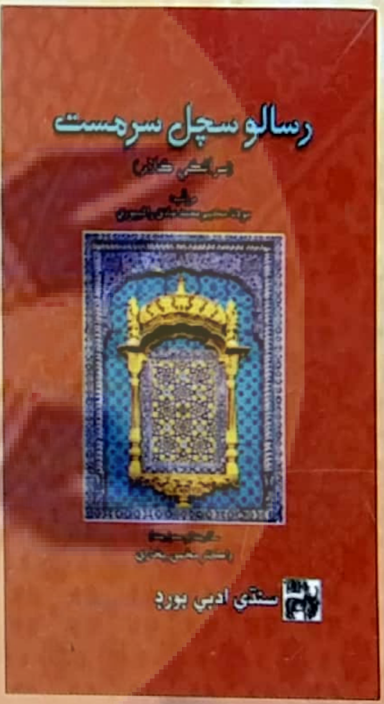

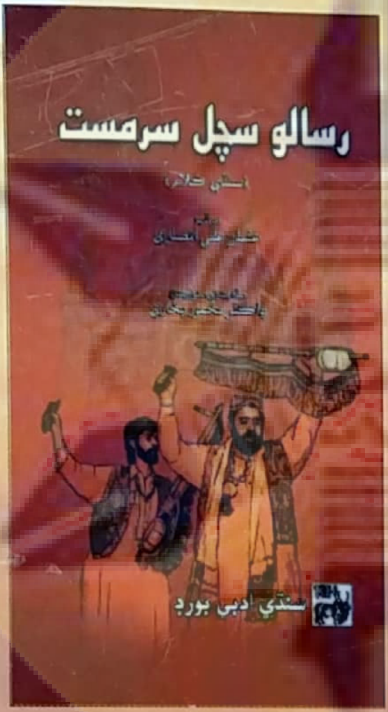

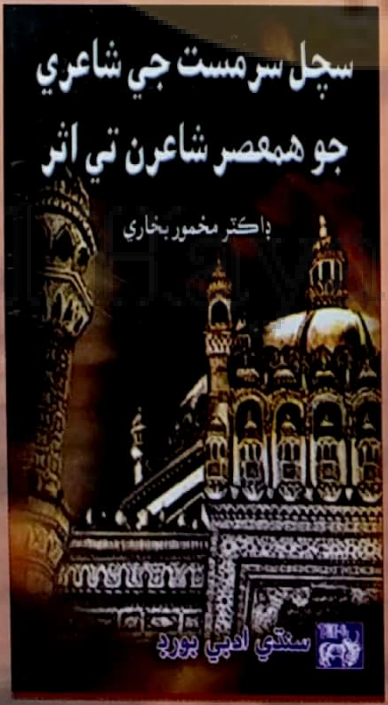

Gul Hayat Institute